

BIBLIOTHECA

CRITICA.

VOL. III. PARS I.

Ἡ γὰρ τῶν λόγων κρίσις πολλῆς ἐστὶ πείρας τελευταῖον ἐπιγέννημα.

LONGINUS.

AMSTELODAMI,
Apud PETRUM DEN HENGST,
MDCCLXXXVII.

PETRO FONTEINIO,

ERUDITISSIMO, EIDEMQUE AMICISSIMO VIRO,

S. P. D.

DANIEL WYTTENBACH.

Redit post quartum annum Bibliotheca Critica, & ita redit, ut quae antea sola & quasi orba emittebatur, jam ab auctore ipsa suo in publicum deducatur, in tuâque, Eruditissime Fonteini, tutelâ reponatur. Qua quidem in re, ut mihi videor, & nunc cum ratione facio, nec antea sine ratione feci. Nam cum ad omnem scriptionem judicium adferendum est integrum, *tum* maxime ad eam quae in aliorum scriptis censendis versatur, ab eoque praecipuo munere Critica appellatur. Itaque superioribus quidem annis me auctorem profiteri nolui; non solum, ut ipse sententiam liberius dicerem; sed in primis, ut nominis mei cognitio, & sive bona illa sive adversa existimatio, ne apud alios obesset libello, sed tam illis legentibus quam mihi scribenti judicium, quoad ejus fieri posset, integrum constaret. Ceterum, temporibus mutatis, mutanda est ratio. Nam, ut fit, nomen auctoris paullatim emanavit; ut jam non sit quare reticeatur, nec eo edito libellus detrimenti

quid capere, ſed in hac qualicumque legentium frequentia tueri ſe poſſe, videatur.

Quod vero Te, Praeſtantisſime Fonteini, libello patronum asſumſi, rationes mihi fuerunt, quarum vel numerum vel momentum nemo quisquam reprehendat. Primum, pietas erga Te mea, tuaque erga me benivolentia: quae a communi Literarum ſtudio profectae, conſuetudinem inter nos conciliarunt eam, quae multos de his Literis privatim tulit ſermones mihi & jucundisſimos & fructuoſisſimos, ut eorum publicum prodere documentum ipſa me pietas jubeat. Accedit ſingularis quaedam tua erga hunc libellum voluntas, cujus ut ante inſtituendi, ita nunc inſtaurandi, ſuaſor & hortator mihi fuisti praecipuus. Jam ſi nullae esſent inter nos tantae necesſitudines, ſatis tamen apud me valere debebat ſumma illa doctrinae tuae copia: quam quidem Tu, quo minus ad ſcribendum, eo magis ad judicandum convertis. Quamquam ſunt tuae, ut in longo uſu accuratisſimaque Veterum lectione, & Animadverſiones plurimae plane egregiae, & est Theophrasteus Characterum libellus auctus a Te ac mirifice expolitus: qui ſtudii tui fructus ne intercidant Tu providebis, ſi quid apud Te vel Literarum commodum vel nostrae preces valent. Sed prouti ille philoſophiae parens Socrates ingenio quamvis acerrimo nil ipſe pariebat, ſed aliorum parturientibus ingeniis obſtetricis officium adhibens eorum foetus dijudicabat, jucundâque illâ ironiae feſtivitate reprehenſionem temperans plurimos errore

&

& opinionis vanitate liberabat, & in rectam veri bonique viam revocabat: ita Tu, Praeſtantisſime Fonteini, & ſtudium tenacisſimum & ingenium cultisſimum in legendo & judicando, non in ſcribendo, collocas, & illam judicii ſeveritatem humanitate temperans plurimis noſtrorum hominum & profuiſti & prodes: quorum nemo eſt, paulo quidem prudentior ac modeſtior, quin ſcriptum editurus, ſive illud ad Antiquas ſive ad Patrias Literas, ſive ad ſolutam ſive ad ligatam referatur orationem: nemo igitur eſt, quin tuum expetat judicium, & cum accedat ad Te ut ad judicem, a quo tam ſit probari honorificum, quam reprehendi ſalutare, tum diſcedat a Te, ut ſe tuâ admonitione doctiorem melioremque diſcedere ſentiat. Quare tua, Praeſtantisſime Fonteini, jam octogenarii ſenectus eſt illa quidem omnibus admirationi, & jure beata praedicatur, ut corpore animoque vigens, morum facilitate conſtans, doctrinarum ſtudiis exhilarata, ſummorum hominum familiaritate florens: quae quamquam magna ſunt & mirabilia, haud ſcio an majus etiam ſit illud tuum bonum, cujus fructus in publicum effluit. Mihi certe in Te intuenti, neſcio quomodo, ſemper occurrit illud L. Crasſi dictum, qui ſenis beatitatem in dando conſilio poſuit, ut ſuo jure dicere ſenex idem posſit, quod apud Ennium dicat Pythius Apollo: *ſe eſſe eum, unde ſibi, ſi non populi & reges, at omnes ſui cives conſilium expetant,*

Suarum rerum incerti: quos ego meâ ope ex
Incertis certos compotesque consili
Dimitto, ut ne res temere tractent turbidas.

Plura hanc in rem dicere, quamquam & multa & verissima dicere possim, cum tua gravitas, tum meus me prohibet pudor. Illud unum intelligi volui, me non sine ratione facere, ut libellum Criticum ei viro inscribam, cujus & summa doctrina & diuturna vita in judicio de his Literis, id est in Critico studio, consumta est. Nunc intermissae instaurataeque scriptionis caussam accipe.

Igitur Bibliothecae Criticae scribendae primum socius, ut nosti, mihi erat Schultensius noster: qui partes tuebatur Orientalium Literarum, Censurasque in eo genere conscripsit eas, quae in tribus prioribus primi voluminis partibus exstant. Sed Schultensio in Lugdunobatavam delato Academiam, Literae nimirum Orientales in hac Bibliotheca conticuerunt, & solae jam relictae sunt Graecae Latinaeque; quarum tanta erat materia, ut faber ei deesse videretur. Hoc mihi loco non praetereundi sunt viri, qui in partem operis accesserunt. Primus est Ruhnkenius meus idemque Tuus, qui, ut Homerice dicam, in literata civitate nobis est,

Εἷς βασιλεὺς, ᾧ ἔδωκε Κρόνου παῖς ἀγκυλομήτεω
Σκηπτρόν τ' ἠδὲ θέμιςας, ἵνα σφίσιν ἐμβασιλεύῃ.

Hic igitur duas contulit Censuras, alteram *Commentarii de Palaestra Neapolitana* ab *Ignarra* scripti, altе-

ram

ram libelli *Orphici de Lapidibus a Tyrwhittio* editi. Nec alii defuerunt viri docti. Nam Laurentii Santenii est *Tibulliana* Censura: Jani Ruardi, *Verrianorum Fastorum*: Henrici Wagneri, *Horatiana*, & item alii. Omnino de fabrorum paucitate non erat querendum, si Τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν· Nunc tantus vacabat locus, cui ego explendo vix sufficerem. Quid igitur, inquis, tantusne is labor est; per totum annum scribere unum libellum, quales & multos quotannis, & multo majores illos, multi Ephemeridum Scriptores edunt? Scio & novi, Praestantissime Fonteini, nec invideo, miror magis illam scribendi facilitatem. Mihi quidem in hac ingenii tarditate ad scribendum tempore & cogitatione opus est: οὐκ ἐσμὲν τῶν ἐμούντων, ἀλλὰ τῶν ἀκριβούντων· Adde huc vitam occupatam docendi munere: quod, si ad profectus discentium administrandum est, plus temporis requirit quam vulgo putatur, &, cum quotidiano instituendi opere, saepe necessitatem librorum conscribendorum adfert. Nam, ut antea in tradendâ Philosophiâ libellos confeci de Logicâ, Metaphysicâ, & Historiâ Philosophiae, quorum ille editus est: ita nuper, ad Literas docendas traductus, in similem necessitatem inductus sum, meditorque cum maxime duos libellos de *Historiâ*, alterum de *Universali*, alterum de *Literariâ*. Nam quid de Plutarcho dicam, qui vetus est nomen quod vix diutius deberi posse videatur, cujusque edendi specimen hac ipsâ Bibliothecae parte prodendum duxi. Haec eo pertinent,

non ut operam meam qualemcumque illam ambitiose jactem, sed ut Tibi, Praestantissime Fonteini, cui omnia mea probari cupio, temporis mei intermissaeque scriptionis rationes probem.

Alia difficultas exstitit ex ipsâ hujus Bibliothecae formâ & designatione. Hanc enim ita instituεram, ut nec unice Criticas Animadversiones contineret, veluti *Miscellaneae* illae *Observationes Belgicae*: nec ut solam novitatem haberet, veluti complures nostra aetate Ephemerides, in quibus de libris quibusque recentissimis refertur. Quorum generum illud, solidum & austerum, non satis valet ad excitanda tenendaque hominum studia; hoc jucundum quidem, sed leve, haud fere alium fert fructum, nisi eum, qui cum ipsa novitate perit. Igitur inter utrumque genus medium quoddam tenere studui; ut ab illo doctrinae diligentiam, ab hoc novitatis gratiam, assumerem. Quantum consecutus sim, alii judicent: ego certe Thucydideum illud mihi proposui, liceat enim parva magnis conferre, ut non tam ἀγώνισμα εἰς τὸ παρὸν, quam κτῆμα εἰς ἀεὶ conficerem.

Ceterum, novitate, quâ legentibus voluptatem quaerebam, mihi ipse molestias inveni. Quid aliis accidere soleat, nescio. Ego novissimos quosque in hoc genere libros legere, & ad certum quasi & praestitutum Censurae tempus legere, coactus, incredibile est quantum saepe taedii devoraverim. Ita enim se res habet, ut vel optimum librum quovis tempore legere, nec libeat, nec placeat: nedum minus bonos,

quo

quorum est major multitudo, quos ne attingeremus quidem, nisi censoria provincia necessitatem imponeret. Huc illud etiam injucundum accedebat, quod Critica, ad certum librum adstricta, nec campum reperiebat ubi liberius excurreret, nec locos satis frequentes ubi alias Animadversiones exprомeret. Quare, ut huic incommodo occurratur, ab ista novitatis lege aliquantum remittemus, ac subinde, Te quidem, Praestantissime Fonteini, approbante, interponemus cum Criticas Diatribas in Veteres Auctores, tum ineditas eorumdem particulas, Observationes, Emendationes, aliasque hujus generis scriptiones: veluti nunc adjecimus Specimen Plutarcheum & Animadversiones Julianeas.

Jam quid de invidiâ censorii muneris dicam? Quae sane Censori, peculiari quodam fato, ab omnibus venit Scriptoribus, tum ab iis quos censet, tum quos praeterit. *Et hos quidem* ego rogatos velim, ne scripta sua per contemtum aut neglectum a me praeterita putent, sed sinant apud me valere rationes eas, quas modo dixi: cogitentque, nec omnia ad meam notitiam pervenire, nec me omnia legere posse, quae ad notitiam meam veniant, nec denique lecta omnia me dijudicare posse. Illorum, qui censentur, difficilius etiam est negotium. Ut enim Scriptor quisqué scriptum suum, ut partum pater, diligit ac pulchrum putat, ita laudes, ut debitas verasque, nullâ magnopere benivolentiâ, reprehensionem, ut falsam immeritamque, odio accipit. Unde fit, ut, quum nulla sit lau-

dis gratia quae reprehensionis invidiam compenset; Censori rationibus subductis summa semper maneat invidiae. Contra quam si & ipse Censor animo sit firmo ac munito, & Censuram suam probet aliis iisque doctissimis viris; ego tamen, nescio quomodo, nil me profecisse putem, nisi judicium meum huic ipsi homini, de quo judicaverim, probem. Ita Socrates in convincendo adversario, magis unius adversarii, quam multorum testium, assensum sibi quaerebat. Quod cum praestare Censor non possit, illud certe praestare & potest & debet, ut suum ipse sibi judicium probet. Atqui hoc ipsum audienti facile videtur, experienti difficillimum reperitur. Me quidem duo semper scrupuli sollicitant: quorum alter ad Scriptorem, de quo judicatur, alter ad Censurae difficultatem, refertur. Uterque cujusmodi sit, Praestantissime Fonteini, operae pretium est cognoscere.

Et primum de Censurae difficultate, quidque hoc sit censere, quamque vim habeat, videamus. Nimirum, nomen ductum est ab more Romano, quo Censor cives, suis quemque facultatibus, suis bene secusve factis, in certam classem redigebat Ergo librum censere est, eum laudibus vitiisque suis aestimare & suo loco, tamquam classe, ponere. Hoc jam ipsa professione, nescio quam, habet arrogantiam: te unum e multis surgere non modo ad dicendum, sed ad censendum Cedo vero etiam rem, quam censeas? Scilicet haec ejusmodi est, quae ne cadat quidem sub eam Censuram, quam volumus, quamque ipsa nominis vis ac

ratio

ratio postulat. Neque enim ingeniorum, prouti corporum, certam mensurae significationem nobis dedit Natura: nec doctrinam licet aestimare aut librâ ut gravitatem ponderis, aut thermometro ut gradum caloris. Nunc multa opus est libri descriptione, ejusdem cum similibus libris comparatione, frequenti speciminum commemoratione, modo probatione, modo laudatione, modo reprehensione, omni explicandi via & ratione, omni mentis in omnes partes agitatione & conversione; ut vel aliquatenus libri pretium laudisque gradum intelligat legens, ac saepe ne intelligat quidem, nisi ipse harum rerum peritiam usumque ad Censurae lectionem adtulerit.

Alter scrupulus, Praestantissime Fonteini, referebatur ad ipsum Scriptorem, de quo judicatur. Nam in omni Scriptore duae sunt quasi personae, altera Scriptoris, altera hominis: quae personae nisi probe discernantur ac *distinguantur*, *male* in alterutram partem, leniorem severioremve, judicabitur. Ergo perperam faciunt, qui Scriptorem quaerunt ubi non nisi hominem quaerere debebant, & contra. Hoc obscurius forte dictum exemplo explanetur. Meminimus, Praestantissime Fonteini, nos saepius audire ex hominibus peregre venientibus, cum dicerent se apud virum doctum fuisse, sed eum nil locutum quod celebratâ ipsius doctrinâ dignum esset. Nimis quidem illi cupide & imperite: Scriptorem quaerebant, ubi homo quaerendus erat: quasi vero e doctorum virorum ore perenne doctrinae flumen manare debeat. Immo,

quo

quo plus doctrinae expromunt scribentes, eo minus expromunt otiantes: licetque iis ad eam se remittere quietem laxationemque, ut infra communium etiam hominum captum sapere videantur: quale illud est Scipionis ac Laelii, qui rusticantes mirabiliter repuerascebant.

Neque vero minus peccant qui hominem quaerunt ubi Scriptor quaerendus erat. Quod est vitium Censorum, qui in judicio de libro non unice librum ipsum, sed ejusdem Scriptoris famam, alias scriptiones, reliquam vitam, spectant, ejusque invidiâ aut benivolentiâ ducuntur. Quo in genere si in mitiorem partem peccatur, nec peculiari erga hominem benivolentiâ, sed cogitatione communis sortis & imbecillitatis humanae; hic est unicus locus, ubi Censori erranti velim ignosci: si modo ignosci possit ei, qui semel tam grave munus susceperit. Mihi quidem, quotiescumque Scriptorem reprehendo, in mentem venire solet, eum, quamquam malum Scriptorem, fortasse non malum hominem esse: eaque cogitatio reprehensioni veluti manum injicit, ejusque iter retardat. Ex qua dubitatione ita me ipse ad judicii integritatem revoco, ut cogitem quid ego mihi muneris sumserim in censendo, quid sibi Scriptor in scribendo. Atqui Censoris est vere accurateque judicare: Scriptoris autem est ita scribere, ut, & praeclare secum agi putet, si vere accurateque judicatur: & in animum inducat suum, se non sibi aut paucis iisque imperitis scribere, sed omnibus prudentibus & qui nunc sunt & qui postea erunt, in eorumque se

qua-

quasi consessu & judicio caussam dicere. Qui secus facit, ut egregio Longini dicto utar, *ἀσχημονεῖ πρὸς τὸν αἰῶνα*, indecore agit coram omni & praesente & futura aetate: cumque ipse nullâ hominum reverentiâ utatur, inique postulat, ut erga ipsum reverenter, & mollius quam verius, agatur. Qui in publicum prodeunt, vestitum sumunt decorum, certe tempori locoque convenientem, nec quid ineptiarum offensionisque habentem: & qui publice loquuntur, operam dant, ut nil aut ineptum aut aliorum cognitione indignum afferant. Ergo qua hi verecundiâ utuntur erga paucos praesentes, hac scribens non utatur erga omnes & praesentis & futurae aetatis homines? Immo vero utetur, & eo magis quidem, quo minus quam aliis scribenti ignosci potest. Etenim quando scribimus, tum in uno argumento cogitationem omnem collocamus, tum maxime vigemus & vigilamus: estque, certe debet esse, status scribentis is, in quo maxime valet homo, ubi se ipse vincit, ubi, quod Graeci dicunt, *ἑαυτοῦ κράτιστός ἐστι*. Atqui, si, ut hoc utar, judicium de mentis sanitate nobis subeundum esset, certe illud eo tempore potissimum subire velimus, quo potissimum vigemus ac valemus. Jam qui illo tempore, quo maxime vigere ac valere debebat, ineptus fuerit, nae is aliis sapere temporibus perperam putetur.

Ceterum, si Censor, quam legem in Scriptores, eandem in se ipse statuit: si haec etiam ei nova accedit difficultas ad alias, cum quas dixi multas, tum

quas

quas non dixi innumerabiles: si has ego difficultates re & usu expertus, a censorio munere destiti; poteritne ulla tanta exstare caussa, qua denuo ad idem munus suscipiendum adducar? Una, Praestantissime Fonteini, etiam exstat caussa, tua voluntas, quam negligere me non sinit mea erga Te pietas. Hujus Tu pietatis monumentum accipe hanc scriptionem: Tibique ita persuade, me, cum omnem vitae suavitatem Literis debeam, tum in ea praecipuo loco ponere tuam amicitiam tuamque lucem; quibus mihi ut porro diutissime frui liceat, non mei tantum, sed ipsarum Literarum caussa, vehementer opto. Vale. Scripsi Amstelodami d. XXIX Nov. MDCCLXXXVII.

BIBLIOTHECAE CRITICAE PARS NONA.

I.

D. WYTTENBACHII *Descriptio ac Specimen Editionis Operum Plutarchi.*

Decimus & quintus hic est annus, cum novam Plutarchi editionem pollicitus sum, edito ejus libello de Serâ Numinis Vindictâ. Erat mea tum adolescentia in primo scribendi fervore, nec dubitabam quin quamvis magnum opus intra decennium absolutum foret: quod mihi tum tempus fere aeternitatis instar, & maximo cuique operi perficiundo sufficere, videbatur. At vero paullatim intelligere coepi, artem longam, vitam brevem, esse. Institueram talem operis formam, qualem animo & cogitatione concipere possem, re & facto explere non possem. Nam quum duo praecipue sint Editoris officia; alterum, orationem & scripturam Auctoris constituere, alterum, rerum verborumque difficultates interpretando explicare: utrumque Plutarcho ita adhibui, ut operae quidem non omnino me

poeniteat, nec tamen institutam formam adhuc expletam videam. Codices scriptos veteres quam plurimos cum ipse contuli, tum pro me alii contulerunt, Batavicos, Gallicos, Italicos, Moscuenses, alios; unde infinitis locis non solum corrupta verba sanavi, sed totas lacunas supplevi. Lectione aliorum Scriptorum veterum & usu ipsius Plutarchi, apparatum emendationis & interpretationis haud contemnendum congessi. Sed aliis negotiis partim occupatus partim distractus, quum hoc in opere non nisi subsecivas horas collocare possem, animadverti tandem, in congerendâ materiâ tantum temporis consumi, ut digerendae nil superfuturum videretur: saepiusque Theophrasti in mentem mihi venit, qui moriens Naturam accusasse dicitur, quod sibi tum e vitâ discedendum esset, quum eo pervenisset, ut collectis doctrinae copiis uti posset. Itaque illam primo institutam formae operisque magnitudinem in brevitatem contraxi: illâ quidem spe, ut mihi persuaderem, me in hac etiam brevitate illud consecuturum, ut aequis doctisque judicibus operam probarem meam, exhibendâ editione, nisi omnibus suis numeris absolutâ, tamen emendationis & interpretationis commendatione superioribus editionibus multum anteponendâ.

Hac me solutum difficultate excepit alia haud minor, quae editioni moram objiceret; quod de librario qui opus susciperet nondum constitit. Cu-

jus

jus rei quae ſint cauſſae, nolo nunc quaerere. Nam aliam rationem, valde illam apud exteros frequentem, quâ emtorum nomina praecipiuntur, *ſubſcriptionem* vocant: hanc igitur ut ingrederer, perſuadere mihi non potui, quippe conjunctam cum multis e mercatorio genere negotiis, a quibus & uſu & voluntate alienus ſum. Interea, ne ſilentio meo alii in ſuſpicionem inducerentur, totum hoc Plutarchi edendi conſilium a me depoſitum esſe, faciundum mihi putavi, ut iis per hanc ſcriptionem propoſiti mei fidem iterarem & confirmarem, operi que formam ſpecimine quodam declararem. Quod quidem ſpecimen erit deſcriptionis & Criticae rationis, non typorum & chartae; quibus nunc utendum fuit conſuetis, in ipſâ Editione utemur ornatioribus.

Sed de Criticâ ratione ac deſcriptione Editionis haud alienum eſt hoc loco, & hoc in primis libello, exponere. Totum Editoris officium ad intelligentiam, tamquam finem, refertur. Intelligentiae opifex eſt *Interpretatio.* Quae quamquam momento prima ſit, tempore tamen prior est *Emendatio*; quippe omnis Interpretatio vana & incerta est, niſi prius Auctoris manus & ſcriptura conſtituta ſit. In Graecorum editionibus Auctorum tertia etiam pars accedit ea, quae vulgo *Verſio Latina* dicitur: quae, ut ab exemplis uſui tironum deſtinatis abesſe debet, ita exemplis ad communem uſum comparatis, Auctorum praeſertim

 diffi-

difficiliorum, utiliter adest, & vicem saepe Interpretationis supplet. Jam tria haec munera, *Emendationis*, *Interpretationis*, *Versionis*, modo & ratione administrari debent. Ut enim quis omnes ingenii doctrinaeque copias attulerit, nil magnopere legentibus ad intelligendum contulerit, si easdem copias temere ac promiscue effundat. Itaque primum totius operis designatio apte fiat ad illum Intelligentiae finem. Deinde ad hanc designationem tria illa munera accommodate administrentur; ut nil non suo loco, nil temere, nil alienum, nil parum nimiumve fiat. Nam is demum recte agit, qui ad optimum finem per optimam viam contendit, eamque viam accurate persequitur. Via duas habet partes, internam & externam: illa continetur ipsis his tribus operibus, *Emendationis*, *Interpretationis*, *Versionis*: haec est distributio, seu dispositio & locus. Multum enim refert ad Intelligentiam, quo loco, *Emendatio*, *Interpretatio*, *Versio*, ponantur. Igitur, quia, ubi haeremus, praesens auxilium quaerimus, tria illa Intelligentiae subsidia, *Emendatio*, *Interpretatio*, *Versio*, eâdem paginâ, suo quaeque deinceps loco, Graecae orationi subjiciantur. Nec enim probo eorum descriptionem, qui typographicae venustatis opinione ducti, & Graecam orationem, & tria illa Intelligentiae subsidia, seorsim quodque aliis paginis ponunt. Qua disjunctione & animi & oculi & manus legentium, ultro

ultro citroque oberrare coacti, defatigantur: quod magis etiam fit, ſi Addenda, & Scholia Graeca accedunt. In libello de Serâ Numinis Vindictâ, ſi ipſe istam deſcriptionem partim ſecutus ſum, ſeorſim ponendâ Interpretatione, hoc non eo valet ut nunc quoque recte factum judicem. Ergo primam paginae partem habeat *Graeca oratio*: cui in noſtrâ Plutarchi editione adjungentur notae paginarum ex Editione Graeco-Latinâ, quippe adhuc maxime frequentatae a Viris doctis, & a me in excitandis Plutarchi locis adhibitae. Proxima ſit *Emendatio*: quae & paucisſimis abſolvatur verbis, nec niſi in tribus verſetur generibus: primo, ubi nova lectio inducitur: ſecundo, ubi alia lectio fertur aeque illa bona ac vulgata: tertio, ubi conjectura proponitur. Quae quidem conjectura aut rarisſime aut numquam in Graecam orationem recipienda est, neque certe aliter niſi memoratâ *vulgatâ* lectione. Ratio Emendationis, niſi per ſe ipſa aut e Verſione intelligatur, reddetur vel in Interpretatione, ſi quidem praeſenti opus ſit ſubſidio, veluti hoc ſpecimine Plutarcheo p. 999. E. de illo κριτικωτέραν ἢ γονιμωτέραν: vel referatur in Indicem Graecitatis, veluti illud p. 1000. D. παῖδα ποιεῖται. Nam, quod ad loci intelligentiam ſatis est, apparet cum per ſe tum e Verſione Latinâ, *adoptare* eſſe παῖδα ποιεῖσθαι, non παιδοποιεῖσθαι. Reliqua omnis Variarum Lectionum farrago ad calcem libri rejiciatur, nec in eâdem pagi-

nâ Graecae orationi ſubjiciatur, qui locus proprius ac debitus est praeſentibus illis tribus Intelligentiae ſubſidiis, *Emendationi*, *Verſioni*, *Interpretationi.*

Deinceps est opus Auctoris Latine verſum, quam vulgo *Verſionem* vocamus. Cujus primum eſt officium, ut ſit vera & Latina: alterum, ut non univerſe Auctoris ſententiam exhibeat, ſed ut cum ſententiâ proprietatem in verbis & conſtructione exprimat, itaque Interpretationis vices agat, lucemque ad Graecae orationis intelligentiam adferat. In Plutarcho quidem non est quod quis plane novam conficiat Verſionem, post Xylandrum, egregium virum, Graece Latineque doctiſſimum: cujus Verſionem ita retinui, ut eam ſaepe ad Auctoris ſententiam rationemque accuratius ſignificandam reformarem, cum ex melioribus codicum ſcriptorum lectionibus, tum ex meo ipſe ſenſu & judicio. Igitur, ut hoc utar, ὥσπερ ἐκ τύχης τότε φορὰν γενέσθαι συνέβη σοφιστῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι, quod Xylander vertit: *eâ enim tempeſtate quaſi fortunâ quadam Sophiſtae in Graeciâ proveniebant frequentes*; ita leviter immutavi: *eâ enim tempestate, veluti caſu, frequens Sophiſtarum contigit proventus in Graeciâ.* Sic, & quantum licuit a Xylandro retinui, & Plutarchum accuratius reddidi, exprimendâ proprietate vocum συνέβη & ἐκ τύχης: de quibus exponetur in Graeco Indice. Alia exempla hoc ipſo in ſpecimine quivis fere verſus habet.

Tertius, isque maximus, locus est *Interpretationis.*

Quae

Quae universe duplex est; *Grammatica*, quae unice spectat *quid* Auctor dicat, ejusque sensu aperiundo contenta est: *Critica*, quae spectat *quale* Auctor dicat, rectene & vere, an contra. *Grammatica Interpretatio*, prior illa & momento & tempore, duplicem habet materiam, *Rerum* & *Verborum*, implicitas quidem & conjunctas alteram alteri, quod verba sine rebus esse nequeunt: attamen ratione quadam disjunctas, certe non confundendas a bono Interprete. Verborum Interpretatio triplici genere continetur, vel singulis in verbis, vel dictionibus seu phrasibus, vel constructionis nexu. Quae omnia maximam partem in Indicem Graecitatis reponentur: nisi ubi praesenti auxilio opus fuerit: veluti in notâ de illo κριτικωτέρων ἢ γονιμωτέραν, p. 999. E. & de ὑπηνέμια γεννᾶν, p. 1000. C. Igitur Interpretatio ea, quae in eâdem, quâ Graeca oratio, paginâ expromitur, in Rebus potissimum versabitur. Res generatim sunt vel *facti*, vel *sententiae*, seu, ut vulgo dicuntur, vel *historicae*, vel *dogmaticae*. Res historicae hactenus sunt tractandae, ut appareat quo ex Auctore ductae sint, quantamque habeant fidem: quo in genere praesens specimen exempla non habet, nisi forte in notando fonte Herodoteo. p. 1000. A. B. Sententiae, illustres quidem & reconditae, e Philosophiâ petitae, diligenter sunt explicandae, in primis in Plutarcho, qui inter primarios Historiae Philosophicae fontes censetur, in eoque argu-

mento adeo est frequens, ut sine ejus explicatione intelligi omnino nequeat. Igitur copiosius dicendum existimavi de dictis Heracliti & Menandri. Huc etiam pertinet illud, non rebus magis quam verbis adhibendum ab Interprete officium. quod versatur in notandis locis aliunde sumtis, seu diserte memorato seu omisso Auctoris nomine, sive imitando expressis, sive alludendo significatis: cujusmodi loci in nullo veterum Auctorum plures frequentioresque sunt quam in Plutarcho. Quod officium a quibusdam Interpretibus perperam negligitur. Quod si enim non ad ipsius Auctoris intelligentiam valeret, tamen ad humanitatis ingeniique fructum pertinebat, nosse utrum a se ipse an ab alio sua habeat Auctor. Nunc tanti est momenti ad ipsam Auctoris intelligentiam hoc officium, ut illa constare sine eo non possit.

Ceterum, Interpretatio certum quoque finem ac modum habeat. Nam ut nemo dubitat, quin obscura illustrari, & impedita expediri debeant; ita dubitatur, quid sit obscurum & impeditum. Atqui haec non per se, sed comparatione, constant: non sunt absoluta, sed relata; ut quod aliis obscurum impeditumque sit, idem aliis perspicuum expeditumque reperiatur. Ergo neque ita diffundenda est Interpretatio, ut eos etiam locos explicet, qui non nisi pueris ac tironibus obscuri sint: neque ita restringenda, ut solos attingat eos locos, in quibus doctissimi

ho-

homines haereant. In priori genere sunt Minellianae, Farnabianae, similesque editiones: quas ego haud penitus contemno, quippe ipse quondam earum utilitatem expertus: sed Plutarchum totum ad eam rationem edi nolim. In altero genere sunt Bentlejanae editiones, quae unice in emendando versantur, rerum verborumque omnem Interpretationem, quasi legentibus cognitam, omittunt, nec eam nisi obiter, ubi emendationis ratio reddenda est, attingunt. Ad quam item rationem, paucissimis accommodatam, non edendus est Plutarchus, cujus doctrina eum habet fructum, qui in publicam utilitatem explicari debeat. Quid igitur? Media quaedam tenenda est via, quam quisque non imperitissimus sequi possit. Carneades in scholâ nimium clamans, a vicino admonitus ut vocem aliquantum submitteret, respondit, *Da mihi vocis mensuram:* cui vicinus, *mensuram habes auditores tuos.* Ita Editor mensuram Interpretationis habet legentes: quorum captui, quasi auribus, ita vocem accommodabit suam, ut a quovis non surdo intelligatur, nec contentione obtundat acutiores, nec submissione praeterlabatur hebetiores. Non igitur se ipse faciet mensuram, ut de iis tantum locis dicat, qui adhuc ipsi difficiles videantur, praetereat autem locos, quos, antea minus intellectos, jam longo Auctoris usu intelligit. Personam sumet medii hominis, qualis ipse fuerat anteaquam ad interiorem cum Auctore familiaritatem pervenerat: tum ipse se excutiet, ac suo sensu

explorabit, quem Interpretationis modum legentibus admetiatur. Itaque nil dixi ad p. 999. E, de Sophistis, qui Socratis tempore fuerunt: at dixi de sententia loci p. 1000. C, *non plures, quam unam, Sectas veras esse*. Denique de locis desperatis, quibus lucem aut sanitatem adferre non potuerit, ne taceat, sed ignorantiam ipse suam candide profiteatur. Qui secus facit, dupliciter peccat: & quod silentio intelligentiam simulat, & quod aliis corruptum tamquam sanum tradit. Nec potest, nisi simplex & apertus, quisquam esse bonus Interpres.

Quae adhuc de Interpretatione diximus, pertinent ad *Grammaticam* ejus partem, cui unice propositum est intelligere *quid* Auctor dicat, non *quale*, verumne an falsum, pulchrumne, venustum, rectum, an secus; quod est argumentum *Criticae* ejus partis. Atqui, si unam nobis praestat Grammaticam Interpretationem Editor, praeclare nobis fieri putemus, contenti simus, nec ultra quid requiramus. Ipse vero non ita se his finibus continebit, quin subinde in Criticam partem excurrat. Ceterum, eam historicis magis quam dogmaticis adhibebit locis: cavebit sibi, ne Auctorem ad nostri potius quam antiqui ingenii rationem consuetudinemque exigat: semper cogitabit, quid postulet loci ratio, quid legentium mensura: quorum ingeniis saepius relinquet hoc judicium, quam ipse faciet. Nam horum quidem per est ridiculum & indoctum Editorum genus, qui in locis obscuris, quos non intelligunt, taceant:

ubi

ubi vero talem judicandi locum, quamvis perſpicuum, nacti ſunt, eum cupide arripiunt, in eum tamquam ignorantiae tegumentum ſe induunt, per longas diſputationes intempeſtivam ſapientiam expromunt, ſeque tum ut optimos Interpretes jactant, alteros illos Grammaticos Interpretes, quamquam unicos intelligentiae opifices, tamen ut ſyllabarum aucupes contemnunt. Quo errore decepti multi, patrum majorumque memoriâ, eas demum bonas Editiones judicarunt, quibus Commentarii, ſeu *Discurſus*, uti vocabant, Politici & Philoſophici adjecti eſſent. Qui, quamquam accurate confutati ab Erneſto in Praefatione ad Tacitum, tamen hodieque in aliis generibus ſuos habent imitatores.

Denique, Interpres quum illud agere debeat ut Auctoris intelligentiam aperiat, ita ſcribet ut ipſe intelligatur. Nam, qui non ipſe intelligitur, nae is ut *Auctor* intelligatur *non efficiet. Ergo* omne ſtudium in perſpicuitate ponet. Quam quidem vidimus a compluribus, quos nominare non eſt opus, doctisſimis etiam viris adeo neglectam esſe, ut ſaepe minori negotio intelligatur locus Auctoris quam illorum Interpretatio.

Haud postrema Editioni utilitatis commendatio accedit ab Indicibus. Quorum Plutarcho nostro quatuor adjungentur: primus *Rerum*, multo auctior eo, qui in Stephaniana & Graeco-Latina Editione vulgatur: ſecundus *Animadverſionum*, ſeu, Rerum Verborumque in Interpretatione explicitorum: tertius

tius *Auctorum*, qui a Plutarcho memorantur: quartus *Graecitatis*, seu Lexicon Plutarcheum. Et hi quidem duo postremi e Critico Grammaticoque genere erunt; ut expromatur, si quid novi habeam vel de Auctoribus, vel de usu ac vi verborum & dictionis.

Ceterum nostra Editio omnia, quae supersunt, Plutarchi scripta complectetur; ita, ut primum prodeant ea, quae *Moralia* dicuntur; quippe quae multo longiorem difficilioremque operam postulant quam *Vitae*, quas idcirco, quasi ad requiem laboris, reposuimus.

De antiquis Codicibus, quibus ad restituendam Plutarchi scripturam usus sum, in ipsius Editionis praefatione exponetur. Nunc modo illorum signa explicentur, qui in hoc specimine adhibiti sunt, praeter Editiones Aldinam & Basileensem. Igitur B & E sunt duo praestantissimi Codices scripti Bibliothecae regiae Parisiensis. T. sunt Lectiones Turnebi, quas multo plures plenioresque iis, quae in Collectione Variarum Lectionum Editionis Graeco-Latinae exstant, excerpsi ex ipso Turnebi exemplo, quod servatur in eadem Bibliothecâ regiâ Parisiensi. *Mez.* significat Lectiones Bacheti Meziriaci, ab ipso inscriptas margini exempli Stephaniani, quod est in Bibliotheca Lugduno-Batava.

Satis dictum de lege ac ratione Editionis: jam operae nostrae specimen prodeat.

ΠΛΟΥ-

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΠΛΑΤΩΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΖΗΤΗΜΑ. Α.

Socrates, qui hanc in disserendo rationem tenebat, nil ut ipse statueret, sed eorum, quibuscum disserebat, notiones opinionesque interrogando eliceret, ipse se apud Platonem in Theaeteto obstetrici comparat, idque sibi a Deo munus impositum dicit, nil ut ipse pareret, sed aliorum partus in lucem produceret. Jam, quum non credibile sit, eum Dei nomine per jocum & solitam sibi ironiam usum esse, quaeritur hac Quaestione, idque, ut solet in ejusmodi ζητήματι ac προβλήματι, disjuncte, quid *Dei* nomine significaverit Socrates: utrum suum ipse ingenium & naturam, prouti Menander & Heraclitus hominis mentem *Deum* vocarunt: an revera divinam caussam, id est, *Deum* quendam & *Genium*, quem tamquam auctorem ac ducem in ingrediendâ persequendâque hac Philosophiae ratione secutus sit. De priori disjuncto nil addit Plutarchus, sed continuo se convertit ad posterioris affirmationem, ostendens suaviter & copiose, Socratis rationem cum temporibus illis accommodatam necessariamque, tum vero per se verissimam certissimamque Philosophiae institutionem, & mentis aegrotae quasi medicinam, fuisse. Ceterum haec divina caussa, hic Deus auctor ac dux Socratis, universe tantum significatur a Plutarcho tamquam Divina Providentia, nec peculiariter memoratur celebratus ille Socratis Genius. Quamquam, si verum quaerimus, Socrates ipse quem *Deum* vocaverat hoc Theaeteti loco, eum infra 117, H, *Genium suum*, seu *Daemonium* vocare videtur; eadem fere ratione atque in Theage p. 11, ubi de Daemonio suo praecipue narrat. Porro *Dei* appellatio apud Platonem non ab omni prorsus ironiâ vacat; quippe Socrates prae se fert, se quoque artis suae praesidem habere Deum, prouti obstetrices praesidem habeant Dianam p. 117. C.

Τί

Τί δή ποτε τὸν Σωκράτην ὁ Θεὸς μαιοῦσθαι μὲν ἐκέλευσεν ἑτέρους 1), αὐτὸν δὲ γεννᾷν ἀπεκώλυσεν; ὡς ἐν Θεαιτήτῳ λέγεται· Οὐ γὰρ εἰρωνευόμενός γε 2) καὶ παίζων προσεχρήσατο ἂν τῷ τοῦ Θεοῦ ὀνόματι. Καὶ ἄλλως ἐν τῷ Θεαιτήτῳ πολλὰ μεγάλαυχα καὶ σοβαρὰ Σωκράτει περιτέθεικεν· ὧν καὶ ταῦτά ἐστι· „ Πολλοὶ γὰρ δὴ, ὦ θαυμάσιε, οὕτω πρός με διετέθησαν, ὥστε ἀτεχνῶς p. 999. C. D.

1) ἑτέρους ex B. E. & Baf. Vulgo vitiofe ἑτέροις.
2) γε ex E. Vulgo τε.

Quâ tandem de causſâ Socratem Deus aliis obſtetricis miniſterium praeſtare juſſit, ipſum gignere prohibuit? ut in Theaeteto dicitur. Neque enim jocans ſuo more & ludens Dei nomine uſus fuiſſet. Et alioquin Plato eo in libro multa arroganter & per jactantiam dicta Socrati tribuit; in quibus etiam hoc eſt: „ Multi enim, o mirifice, ita erga „ me affecti fuerunt, ut revera parati eſſent me mor-

Ὡς ἐν Θεαιτήτῳ] Plato Theaetet. 117. F.

Πολλοὶ γὰρ δὴ κ. τ. λ.] ib. p. 118. B.

Οὐδεὶς Θεὸς —— οὐδ᾽ ἐγὼ] Comparatio eſt ſine particulis ὥσπερ & οὕτω, ut ſaepe. Senſus eſt: *ut nemo Deus, ita nec is qui obſtetriciae meae arti praeeſt, nec ego qui ei ſervio* cet.

Τὴν ἑαυτοῦ φύσιν κ. τ. λ.] Socratis

„ νῶς δάκνειν ἕτοιμοι εἶναι, ἐπειδάν τινα
„ λῆρον αὐτῶν ἀφαιρῶμαι, καὶ οὐκ οἴον-
„ ταί με εὐνοίᾳ τοῦτο ποιεῖν· πόῤῥω
„ ὄντες τοῦ εἰδέναι, ὅτι οὐδεὶς Θεὸς δύσνυς
„ ἀνθρώποις· οὐδ' ἐγὼ δυσνοίᾳ τοιοῦτον
„ οὐδὲν δρῶ. ἀλλά μοι ψεῦδός τε συγχω-
„ ρῆσαι καὶ ἀληθὲς ἀφανίσαι οὐδαμῶς
„ θέμις.

E. Πότερον οὖν τὴν ἑαυτοῦ φύσιν, ὡς κριτικωτέραν ἢ γο-

„ mordere, postquam iis nugarum quid ademerim:
„ nec putarent me hoc benivolentiâ facere: mi-
„ nime illi intelligentes, neminem Deum malevo-
„ lum esse hominibus, nec me per malevolentiam
„ quidquam horum facere, sed nefas mihi esse
„ mendacium admittere & verum obruere."

Utrum igitur suam ipse naturam, magis ad judi-

cratis ingenium judicando quam gignendo, seu inveniendo, aptius erat: quod ipse in toto Theaeteto fatetur, & in hac Quaestione Plutarchus significat; ut nullum sit dubium, quin recte hanc sententiam restituerim, recepto ἢ pro καὶ. Sed verba habent etiam brevi-loquentiam, quae facile quem eo inducat, ut hunc iis tribuat sensum: *Utrum igitur naturam suam propterea Deum vocavit, quod aptior ad judicandum quam ad gignendum esset; prouti eadem de caussa Menander & Heraclitus, ille mentem nostram Deum*

3) γονιμωτέραν οὖσαν, Θεὸν προσεῖπεν, καθάπερ

dicandum quam gignendum aptam, Deum vocavit?

3) ἢ, flagitante fenſu, receptum eſt uno † pro vulgato καὶ.

Deum, hic ingenium noſtrum vocavit Daemonem. Atqui nec Deus κριτικὸς potius quam γόνιμος eſt, nec eâ opinione ducti Menander & Heraclitus illa dicta protulerunt. Sententia Plutarchi hunc in modum accipienda: *Utrum igitur ait, ingenium ſuum, magis illud judicando quam gignendo aptum, prohibere ipſum quominus gignat, & imponere ipſi obſtetricis munus: & ingenium ſuum vocat Deum, ut Menander & Heraclitus?*

Videamus univerſe, quid inter utramque interſit ſententiam; nam peculiariter ſuo quamque loco proxime tractabimus. Φύσις, *ingenium, indoles animi*, in duas partes diſtribuitur hoc loco, νοῦν & ἦθος: quorum ille in noſtra eſt poteſtate, hoc neceſſitati cuidam ſubjectum, minus eſt in noſtra poteſtate: ut ſunt Intelligendi facultates vel voluntariae, vel non voluntariae: quod notavi Logic. P. II. Cap. I. §. 12 & 14. Utriſque divinitas quaedam tribuitur. Νοῦς, praeſtantiſſima contemplativarum facultatum, *ratio & mens*, a Philoſophis, quos ſequitur Menander, tamquam ea pars informatur quam ab ipſâ Divinâ naturâ habemus. Ἦθος autem non eſt mere contemplativum, ſed activum ſimul, contineturque eâ noſtri parte, quam *ingenium moresque* & Graeco nomine, uſu nunc vulgato, *characterem*, vocamus. Igitur uniuscujusque ἦθος, ab ipſius naturâ profectum, conſuetudine formatum, & ad naturae vim confirmatum, peculiare quid & a reliquorum hominum ἤθεσι diverſum habet; ut *more* ſuo multa faciat, tacitâ monente naturâ, quorum cauſſas primos

θάπερ Μένανδρος „ Ὁ νοῦς γὰρ ἡμῶν ὁ θεός."

vit? ſic ut Menander: „ *Nam Mens nobis Deus* „ *est.*"

mosque conſiliorum motus in ſe ipſe habeat quidem, nec tamen diſerte animadvertat, nec clare eorum ſibi ſit conſcius. Atqui rebus admirandis, quarum cauſſas ignoramus, vulgaris opinio divinam quandam cauſſam tribuere ſolet, ſive fortunaé, ſive fati, ſive providentiae, ſive Daemonis ac Dei. Hinc magna conſilia & inventa, cum ultro ſe ac ſine meditatione menti offerunt, ad divinum quaſi afflatum inſtinctumque referuntur. Nec tantum in poëtis aliisque hoc valet, ſed in iis etiam qui manu magnum facinus aggrediuntur. E quo genere illud est Virgilianum Aen. IX, 184: *Diine hunc ardorem mentibus addunt, Euryale, An ſua cuique Deus fit dira cupido.*

Μένανδρος.] Primum de auctoritate, deinde de ſenſu videamus. Hermotimo aut Anaxagorae tribuit Jamblichus Protrept. Cap. VIII. p. 53: ὁ νοῦς γὰρ ἡμῶν ὁ θεός. εἴτε Ἑρμότιμος, εἴτε Ἀναξαγόρας, εἴτε τοῦτο. Sed hic, quamvis a Menandro prolatum ſciret, potuit dictum illud, ut major ejus esſet auctoritas, ad claros illos philoſophos referre, apud quos ὁ νοῦς maxime celebratus fuerat. Nam, ut ab Anaxagora profecit Euripides, ita ab Euripide Menander. Itaque hoc ipſum dictum ſignificari putem, quod ad utrumque poëtam refertur a Nemeſio Nat. Hom. Cap. XLIV. p. 321: Εὐριπίδης δὲ καὶ Μένανδρος ἐνίοις (f. ἐνίοτε) τὸν νοῦν ἐν ἑκάστῳ φασὶ προνοεῖν ἑκάστου, θεὸν δὲ μηδένα. Hoc nexu ſi poſita fuit ſententia apud illos poëtas, non ita debet accipi, ut Dei providentiam negaverint: a qua quidem impietate longe eos remotos fuisſe conſtat: ſed ut argumento fabulae ac perſonae ſervierint: veluti repre-

hen-

θεός." Καὶ Ἡράκλειτος „ Ἦθος ἀνθρώπῳ δαίμων."

est:" & Heraclitus: „ *Ingenium hominis numen.*"

An

hendentes ignaviam eorum qui a Diis omnia exspectantes non ipsi manum operi admovent: quo sensu illud est apud Juvenalem Sat. X. fin: *Nullum numen abest, si sit prudentia: sed te Nos facimus, Fortuna, Deam, coeloque locamus.* Euripidis nomine memorat Theon Sophista in Progymn. Cap. V. p. 79: Εὐριπίδης ὁ ποιητὴς τὸν νοῦν ἡμῶν ἑκάστου ἔφησεν εἶναι θεόν. Sine nomine auctoris ad orationem suam eleganter accommodavit Panegyrici Auctor in Constantin. Aug. 4, 2: *Sua enim cuique prudentia Deus est.* Menander alio loco eandem sententiam prodidit in Adelphis, ap. Justin. Mart. de Monarch. p. 109, A: Θεός ἐστι τοῖς χρηστοῖς ἀεὶ ὁ νοῦς. Euripidem hac in re laudavit etiam Cicero Tusc. I, 26: *Animus, ut ego dico, divinus est, ut Euripides dicere audet, Deus.* Euripidem Chrysippus & Stoici secuti sunt: e quorum doctrina est illud apud eundem Ciceronem Off. III, 10: *Cum vero jurato sententia dicenda sit, meminerit Deum se adhibere testem, id est, ut ego arbitror, mentem suam, qua nil homini dedit Deus ipse divinius.* Conferantur Seneca Ep. XXXI. Epictetus Diss. I, 14. M. Antoninus, II, 13. III, 17. V, 10. Animos nostros partes esse divinae naturae, cum plerique Philosophi statuebant, Pythagorici, Jonici, Platonici, Stoici, tum praecipuam Animi partem Deum vocabant, in ratione & nomine aliquantum dissentientes. Anaxogorae νοῦς dicitur: Stoicis δαίμων & ἡγεμονικόν: Platoni utrumque.

• Ἡράκλειτος.] Dictum hoc, ut multa Heraclitea, desideratur in ejus reliquiis ab H. Stephano in Poesi Philosophica editis. Sub Heracliti nomine exstat apud Stobaeum Serm. CII. De Felicitate p. 559: Ἡρά-

δαίμων." Ἦ θεῖόν τι καὶ δαιμόνιον ὡς ἀληθῶς

An divina quaedam caussa & genius revera Socrati

hanc

Ἡράκλειτος ἔφη, ὡς ἦθος ἀνθρώπῳ δαίμων· unde sumtum retulit Bruckerus Hist. Crit. Philos. T. I. p. 1223. Accedit auctoritas Alexandri Aphrodisiensis, duplici loco iisdem verbis iteratis, De Fato, p. 164, a. lin. 31. Ed. Ald. & De Anima, L. II. p. 162. b. lin. 8. Ed. Ald: ἦθος γὰρ ἀνθρώπων, κατὰ τὸν Ἡράκλειτον, δαίμων· τοῦτ' ἐστι φύσις· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γὰρ ταῖς φυσικαῖς κατασκευαῖς τε καὶ διαθέσεσιν καὶ τὰς πράξεις καὶ τοὺς βίους καὶ τὰς περὶ τὸν βίον καταστροφὰς ἀκολουθεῖν συμβέβηκεν· Alexandro igitur, ut Stobaeo, δαίμων est *fortuna*, ἦθος autem φύσις· Nam φύσις, quod forte quis ad propius δαίμων referat, ad remotius ἦθος referendum esse, ipsa ratio ac disputatio Alexandri ostendit: secundum quem haec est sententia Heracliti: *hominis fortuna posita est in ejus moribus, seu, naturâ.* Hic igitur, ut Peripateticus, hoc dictum ad suae rationem doctrinae accommodans, ab Heracliti quidem mente discessit: sed alios tamen praeeuntes in hac interpretatione habuit, quae, quamvis a mente Heracliti aliena, elegantissimam verissimamque peperit sententiam. Hinc enim, sine dubio, expressum est illud apud Cornel. Nep. Attico, II: *Sui cuique mores fingunt fortunam.* Ciceronem Paradox. V, 1: *Fortuna, sicut sapiens poeta dixit, suis cuique fingitur moribus.* Quod Manutius probabiliter refert ad Plautum Trinummo, II, 2, 84: *Nam sapiens quidem, Pol, ipse fingit fortunam sibi.* Quibus locis nonnulla notarunt interpretes, usi opinor copiis Erasmi. Adag. p. 1863. Sed Plutarchi interpretatio, *hominis ingenium est Deus*, magis consentit cum Heracliti doctrinâ. Nam homo per se est ἄλογος, ut est in Apollonii

θῶς αἴτιον ὑφηγήσατο Σωκράτει τοῦτο τῆς φιλοσοφίας τὸ γένος, ᾧ τοὺς ἄλλȣς ἐξετάζων αἰεὶ τύφȣ καὶ πλάνης καὶ ἀλαζονίας, καὶ τοῦ βαρεῖς εἶναι πρῶτον μὲν αὐτοῖς, εἶτα τοῖς συνοῦσιν, ἀπήλλαττε. Καὶ γὰρ

hanc philosophiae rationem praecepit, qua semper alios examinans, fastu eos & errore atque arrogantia, quibus primum ipsi sibi, deinde iis cum quibus agebant, molesti erant, liberaret. Ea enim tem-

Tyan. Epist. XVIII. Sed respiratione communis aëris, qui est θεῖος λόγος, homo fit λογικός: quod copiose docet Sextus Emp. Mathem. VII, 126, seq. Ergo, *principale illud hominis extrinsecus agitatur, secundum Heraclitum*: ut ait Tertullianus De Anima. p. 274, B. Item, *ratio nostra cum divina ratione connexa est:* apud Chalcidium in Plat. Tim. p. 346. Hinc efficitur, ut hominis ingenium, ἦθος, per se nil valeat, sed per divinum ἦθος excitetur & animetur, atque adeo hominis ἦθος sit Deus. Forte ad hujus dicti interpretationem ipse Heraclitus locos illos retulit, quos memorat Celsus apud Origenem VI. p. 638, F: alterum, ἦθος γὰρ ἀνθρώπειον μὲν ȣ̓κ ἔχει γνώμας, θεῖον δὲ ἔχει· i. e: *rerum notitiae non in humano, sed in divino, sunt ingenio:* alterum: ἀνὴρ νήπιος ἤκȣσε πρὸς δαίμονος, ὅκωσπερ παῖς πρὸς ἀνδρός· i. e: *vir imperitus discit a daemone, ut a viro puer.* Ita δαίμονα idem vocat quod θεῖον ἦθος, ab eoque hominibus rerum notitias venire, significat. Heraclitum multis

γὰρ ὥσπερ ἐκ τύχης τότε φορὰν γενέσθαι συνέβη σοφιστῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι· καὶ τούτοις οἱ νέοι πολὺ τελοῦντες ἀργύριον, οἰήματος ἐπληροῦντο καὶ δοξοσοφίας, καὶ λόγων ἐζήλουν 4) σχολὴν καὶ διατριβὰς ἀπράκτους ἐν ἔρισι

4) ἐζήλουν ex E. Marg. B. Ald. Bas. Vulgo ζῆλον.

tempestate, veluti casu frequens sophistarum contigit proventus in Graecia, quibus adolescentes multum pendentes pecuniae replebantur vanitate & sapientiae opinione, studioque inficiebantur nullius quidem praeclari negotii, sed literati otii va-

partibus secutus est Plato, pluribus etiam Stoici. Ille νοῦν, tamquam daemonem, unicuique nostrûm additum, pronunciat, Tim. p. 551, F: τὸ δὲ δὴ περὶ τοῦ κυριωτάτου παρ' ἡμῖν ψυχῆς εἴδους διανοεῖσθαι δεῖ τῇδε, ὡς ἄρα αὐτὸ δαίμονα θεὸς ἑκάστῳ δέδωκε τοῦτο. Stoici eundem & ducem & custodem hominis, e divina decerptum naturâ, volunt, ac *daemonem* vocant: v. c. M. Antoninus, V, 27: ὁ δαίμων ὃν ἑκάστῳ προστάτην καὶ ἡγεμόνα ὁ Ζεὺς ἔδωκεν, ἀπόσπασμα ἑαυτοῦ· οὗτος δέ ἐστιν ὁ ἑκάστου νοῦς καὶ λόγος: ubi consulatur Gatakerus. Neutro loco de peculiari quodam Genio, qualis Socratis fuisse perhibetur, cogitandum: sed de principali Animae parte. Atque, ut Platoni νοῦς & ψυχὴ differunt, ita Heraclito fere ἦθος θεῖον & ἀνθρώπειον: quorum illud aliis locis λόγον θεῖον καὶ κοινὸν, hoc λόγον ἴδιον καὶ ἀνθρώπειον vocat.

ἔρισι καὶ φιλοτιμίαις, 5) καλὸν δὲ καὶ χρήσι- F, μον οὐδ' ὁτιοῦν. Τὸν οὖν ἐλεγκτικὸν λόγον, ὥσπερ καθαρτικὸν ἔχων φάρμακον ὁ Σωκράτης, ἀξιόπιστος ἦν ἑτέρους ἐλέγχων, τῷ μηδὲν ἀποφαίνεσθαι· καὶ μᾶλλον ἥπτετο, δοκῶν ζητεῖν κοινῇ τὴν ἀλήθειαν, οὐκ αὐτὸς ἰδίᾳ

5) ἄγοντες inter φιλοτιμίας & καλὸν vulgo positum, delevi cum B. E. Ald. Baf.

vacui ab actione, in disputatione & contentione transigendi. Igitur Socrates disserendi ratione ad redarguendum apposita, tamquam purgante medicamento, instructus, fidem sibi auctoritatemque comparabat, quod alios refellens nil ipse affirmaret: magisque eos tangebat, quod una quaerere ve-

Ἦ θεῖόν τι — οὐδ' ὁτιοῦν.] Haec ex variis locis Platonis sumta. Divina quaedam caussa philosophandi erat, quod Oraculo obsequens, τοὺς ἄλλους ἐξετάζων, quaerebat utrum ipso essent sapientiores: vid. Apol. S. p. 359, 364. Ita redarguti desinebant sibi & aliis molesti esse: ductum e Theaeteto. p. 143, B: βελτίων ἔσῃ πλήρης διὰ τὴν νῦν ἐξέτασιν· ἐάν τε κενὸς ᾖς, ἧττον ἔσῃ βαρὺς τοῖς συνοῦσι· De Sophistis, quibus multum pendebatur pecuniae, cum alibi saepius, tum Ap. Socr. p. 360. Theag. p. 10. De disputandi studio, in Amatoribus, Protagora, Euthydemo. Porro de δοξοσοφίᾳ, quae ἐλέγχῳ, ut καθάρσει, expurgatur, Sophist. p. 154, A. B: καὶ τούτῳ δὴ τῷ τρόπῳ τῶν περὶ αὐτοὺς μεγάλων καὶ σκληρῶν δοξῶν ἀπαλλάττονται, πασῶν τε ἀπαλλαγῶν ἀκούειν τε ἡδίστην, καὶ τῷ πάσχοντι βεβαιότατα γιγνομένην· *nec enim disciplinae per-*

p 1060 A. ἰδίᾳ δόξῃ βοηθεῖν. Ἔπειτα τοῦ κρίνειν ὄντος ὠφελίμου τὸ γεννᾷν ἐμπόδιόν ἐςι· τυφλοῦται γὰρ τὸ φιλοῦν περὶ τὸ φιλούμενον· φιλεῖται δὲ τῶν ἰδίων οὐδὲν οὕτως ὡς δόξα καὶ λόγος ὑπὸ τοῦ τεκόντος. Ἡ γὰρ λεγομένη τέκνων δικαιοτάτη διανομὴ, πρὸς λόγους
ἐςὶν

veritatem, non ſuam opinionem defendere, videretur. Atqui judicium, res quamvis utilis, impeditur gignendo. Amantem enim res amatā caecum facit. Noſtrarum autem rerum nullam perinde amamus atque opinionem ſententiamque a nobis genitam & inventam. In his enim injustisſima est ea distributio,

percipi posſunt πρὶν ἂν ἐλέγχων τὶς τὸν ἐλεγχόμενον εἰς αἰσχύνην καταςήσας, τὰς τοῖς μαθήμασι ἐμποδίους δόξας ἐξελὼν, καθαρὸν ἀποφήνῃ, καὶ ταῦτα ἡγούμενον ἅπερ οἶδεν εἰδέναι μόνα, πλείω δὲ μή. — καὶ τὸν ἔλεγχον λεκτέον, ὡς ἄρα μεγίςη καὶ κυριωτάτη τῶν καθάρσεων ἐςι. Et hujus medicinae artem esſe ipſam Philoſophiam, mox ſignificat, D: καθαρτικῆς δὲ τὸ περὶ ψυχὴν μέρος ἀφωρίσθω· τούτου δὲ διδασκαλική· διδασκαλικῆς δὲ παιδευτική. τῆς δὲ παιδευτικῆς ὁ περὶ τὴν μάταιον δοξοσοφίαν γιγνόμενος ἔλεγχος.

Τυφλοῦται γὰρ τὸ φιλοῦν.] E Platone Leg. L. V. p. 606, D: τυφλοῦται γὰρ περὶ τὸ φιλούμενον ὁ φιλῶν. ὥςε τὰ δίκαια καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ καλὰ κακῶς κρίνει· τὸ αὑτοῦ πρὸ τοῦ ἀληθοῦς ἀεὶ τιμᾷν δεῖν ἡγούμενος. Idem dictum, omisſo item Platonis nomine, exſtat apud Plutarchum, Diſcr. Adul. & Amici. init. p. 48, E. F. De Cap. ex Inimic. Util. p. 90, A. 92, E.

ἐστὶν ἀδικωτάτη· δεῖ γὰρ ἐκεῖ λαβεῖν μὲν τὸ ἴδιον, ἐνταῦθα δὲ, κἂν ἀλλότριον ᾖ, τὸ βέλτιστον. Ὅθεν ὁ γεννῶν ἰδία γίνεται φαυλότερος ἑτέρων κριτής. Καὶ καθάπερ Ἠλείους τῶν σοφῶν 6) τις ἔφη βελτίους ἂν εἶναι τῶν Ὀλυμπίων ἀγωνοθέτας, εἰ μηδεὶς Ἠλείων ἦν ἀγωνιστής, οὕτως ὁ μέλλων ἐν λόγοις ὀρθῶς ἐπιστατήσειν, οὐ δίκαιός ἐστιν αὐτὸς φιλο-

6) σοφῶν B. E. Vulgo σοφιστῶν.

butio, quae in liberis justisſima dicitur. In liberis quippe proprium quisque debet ſumere, in opinionibus & ſententiis optimam, quamvis alienam. Quo fit, ut qui ipſe gignit opiniones, eo deterior ſit alienarum judex. Ac prouti ſapientum quidam dixit, Eleos meliores fore Olympicorum certaminum judices, ſi nemo Eleus certaret, ita qui in ſen-

Ἠλείους] Ab Herodoto proditum, II, 160, ubi Aegyptii ſapientes eo nomine legatos Eleorum reprehendunt. Diodorus Sic. I, 95, idem dicentem facit Amaſidem.

Οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγοί] Item ab Herodoto ſumtum, VIII, 123. Duces Graecorum in pugna Salaminia, quum, parta victoria, de ἀριστείοις, ſeu fortitudinis praemio, ſententias ferrent, ipſe ſibi quisque primas vindicavit partes, plerique ſecundas Themistocli tribuerunt. Qui hinc eandem nactus est laudem, ac ſi primas tuliſſet. Comparandi hanc in rem Plutarchus Themist. p. 120. D. Aris-

B. λοστεφανεῖν, οὐδὲ ἀνταγωνίζεθαι τοῖς κρινομένοις· Καὶ γὰρ οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὶ τὴν περὶ τῶν ἀριστείων ψῆφον φέροντες αὐτοὺς ἀρίστους ἔκριναν ἅπαντες 7)· καὶ τῶν φιλοσόφων οὐδείς ἐστιν ὃς οὐ τοῦτο πέπονθε, δίχα τῶν ὥσπερ Σωκράτης ὁμολογούντων μηδὲν ἴδιον λέγειν· οὗτοι δὲ καθαροὺς μόνοι καὶ ἀδεκάστους τῆς ἀληθείας παρέχουσιν ἑαυτοὺς δικα-

7) ἅπαντες Mez. Vulgo ἅπαντας.

ſententiarum judicio recte praeesſe velit, non ipſe ambire debet coronam, nec contra eos, qui judicandi ſunt, in certamen deſcendere. Nam & Graecorum duces de fortitudinis praemio ſuffragia ferentes, ſe ipſe quisque optimum pronunciavit: nec ullus est philoſophus qui non erga ſe idem faciat, exceptis iis, qui Socratis exemplo profitentur, nihil ſe de ſuo dicere: atque hi ſoli ſe integros incorruptosque veritatis judices praebent. Nam

Aristides Or. pro Themist. T. II. p. 219. Hoc ad Philoſophorum ſectas acute Plutarchus accommodat; quarum, exceptâ Socraticâ, nulla est quin ipſa ſe optimam verisſimamque judicet. Elegantius etiam eundem locum, e communi quodam Graeco fonte ductum, tractaverat Cicero Academicorum fragmento ſervato apud Augustinum Academ. III, 7: *Academico ſapienti ab omnibus ceterarum ſectarum, qui ſibi ſa-*

δικαστάς. Ὥσπερ γὰρ ὁ ἐν τοῖς ὠσὶν ἀὴρ, ἂν μὴ σταθερὸς ᾖ μηδὲ φωνῆς ἰδίας ἔρημος, ἀλλὰ ἤχου καὶ ῥοίζου μεστὸς, οὐκ ἀκριβῶς ἀντιλαμβάνεται τῶν φθεγγομένων, οὕτω τὸ τοὺς λόγους ἐν φιλοσοφίᾳ κρῖνον, ἂν ἔνδοθεν ἀντιπαταγῇ καὶ ἀντηχῇ, δυσξύνετον ἔσται τῶν λεγομένων ἔξωθεν. Ἡ γὰρ οἰκεία δόξα καὶ

Nam ſicut aër in auribus contentus, ſi non ſit tranquillus & vacuus propriae vocis, ſed ſtrepitu ſonituque plenus, non accurate excipit voces, ſic ea mentis pars, quae de philoſophorum ſententiis judicat, ſi intus ſit quo commoveatur quodque obſtrepat, intelligere, quae extrinſecus dicuntur, haud poteſt. Familiaris enim ac domeſtica opinio aliam, ab

ſapientes videntur, ſecundae partes dantur, cum primas ſibi vindicare quemque neceſſe ſit. Ex quo poteſt probabiliter confici, eum recte primum eſſe ſuo judicio, qui omnium ceterorum judicio ſit ſecundus.

Φιλοσοφία μίαν ἔχει κατὰ] Cum unum ſit verum, una tantum ſententia vera eſſe poteſt, una ſola κατορθοῖ, i. e. *omnes veri numeros habere poteſt*, reliquae ſunt οἰομέναι, opinionem, non ſcientiam, tenent, & vero repugnant. Cicero Nat. Deor. I, 3: *quorum opiniones cum tam variae ſint, tamque inter ſe diſſidentes; alter-*

καὶ σύνοικος οὐ προσδέξεται τὸ διαφωνοῦν πρὸς αὐτὴν, ὡς μαρτυρεῖ τῶν αἱρέσεων τὸ πλῆθος, ὧν, ἂν ἄριστα πράττῃ, Φιλοσοφία μίαν ἔχει κατορθοῦσαν, οἰομένας δὲ τὰς ἄλλας ἁπάσας καὶ μαχομένας πρὸς τὴν ἀλήθειαν· 8) Ἔτι τοίνυν, εἰ μὲν οὐδέν ἐστι καταληπτὸν ἀνθρώπῳ καὶ γνωστὸν, εἰκότως ὁ Θεὸς ἀπεκώλυσεν αὐτὸν ὑπηνέμια καὶ ψευδῆ καὶ

8) Locum misere mutilatum restitui ex B. E. In omnibus aliis libris desiderantur illa verba, ὁ προσδ. τ. δ. π. α. ὡς μ. τ. αἱρ. τ. πλῆθος. — μίαν — καὶ μαχομένας.

ab ipsa discrepantem, non facile recipiat: ut apparet e multitudine sectarum, quarum Philosophia, si optime cum ea agitur, unam habet veri compotem, reliquas opinantes & vero repugnantes. Porro: si quidem comprehendere ac pernoscere nil possit homo, recte Socratem Deus prohibuit ventosas,

alterum profecto fieri potest, ut earum nulla, alterum certe non potest, ut plus unâ vera sit.

Ὑπηνέμια] i. e. veluti *ova ventosa.* Attici dicunt ἀνεμιαῖα, ut Plato, adquem respicitur, Theaetet. p. 118, C. 128, G. 122. B. Vid. Kuster. ad Suid. V. Ἄνεμος & Ὑπηνέμια. Interpretes ad Th. Mag. Pierson. ad Moer. V. Ἀνεμιαῖος.

καὶ ἀβέβαια γεννᾷν· ἐλέγχειν δὲ τοὺς ἄλλους ἠνάγκαζε τοιαῦτα δοξάζοντας· Οὐ γὰρ μικρὸν ἦν ὄφελος ἀλλὰ μέγιστον ὁ τοῦ μεγίστου τῶν κακῶν ἀπάτης καὶ κενοφροσύνης ἀπαλλάττων λόγος·

„Οὐδ' Ἀσκληπιάδαις τοῦτό γ' ἔδωκε θεός."

Οὐ

sas, falsas, infirmas, sententias gignere: & alios talibus sententiis laborantes redarguere coëgit. Neque enim exiguae, sed maximae erat utilitatis ea ratio, quae hominem maximo malorum liberaret, errore & vanitate opinionis:

Non Asclepiadis hocce Deus dederat.

So-

Οὐδ' Ἀσκλ.] Versus est Theognidis, 424:

> Εἰ δ' Ἀσκληπιάδαις τοῦτό γ' ἔδωκε θεός,
> Ἰᾶσθαι κακότητα καὶ ἀτηρὰς φρένας ἀνδρῶν,
> Πολλοὺς ἂν μισθοὺς καὶ μεγάλους ἔφερον.

In simili argumento primum versum similiter ad disputationem suam accommodavit, εἰ mutando in οὐ, Dio. Chrys. Or. I. p. 2, D: οὐ γὰρ ἦν, ὥς φησιν ὁ ποιητὴς, Οὐδ' Ἀσκληπιάδαις τοῦτό γ' ἔδωκε θεός. μόνος δὲ ὁ τῶν φρονίμων καὶ σοφῶν λόγος· Ultimo versu usus est Aristoteles Ethic. Nicom. X, 10. p. 186, A: εἰ μὲν οὖν ἦσαν οἱ λόγοι αὐτάρκεις πρὸς τὸ ποιῆσαι ἐπιεικεῖς, Πολλοὺς ἂν μισθοὺς καὶ μεγάλους δικαίως ἔφερον, κατὰ τὸν Θεόγνιν. Hinc etiam

Οὐ γὰρ σώματος ἡ Σωκράτους ἰατρεία, D. ψυχῆς δὲ ἦν ὑπούλου καὶ διεφθαρμένης καθαρμός. Εἰ δέ ἐστιν ἐπιστήμη τοῦ ἀληθοῦς, ἓν δὲ τὸ ἀληθὲς, οὐκ ἔλαττον ἔχει τοῦ εὑρόντος ὁ μαθὼν παρὰ τοῦ 9) εὑρόντος· λαμβάνει δὲ μᾶλλον ὁ μὴ πεπεισμένος ἔχειν, καὶ λαμβάνει τὸ βέλτιστον ἐξ ἁπάντων, ὥσπερ ὁ μὴ τεκὼν παιδοποιεῖται 10) τὸν ἄριστον·

Ὅρα

9) Μὴ delevi cum B. E. Vulgo παρὰ τοῦ μὴ εὑρόντος.
10) f. παῖδα ποιεῖται.

Socratis enim medicina non ad corpus pertinebat; illa vero animae corruptae & occulto ulcere affectae erat purgatio. Quodsi, contra, veri est scientia, unum autem est verum; non minorem fructum fert is qui verum ab inventore accepit, quam ipse inventor: quin etiam magis accipit qui sibi non persuasit, se aliquid habere: prouti is, qui non genuit filium, optimum adoptat. Vide vero, ne nullâ

operâ

etiam expressum dicam Diogenis Laertii Epigramma in Platonem III, 45.

Ἰατρεία ψυχῆς] Ducta sunt in primis e Sophista. p. 153, 154. Cicero Tusc. II, 5: *Cultura autem animi philosophia est.* III, 3: *Est profecto animi medicina philosophia.* Democritus ap. Isidorum Pelus. I, 437.

Ὅρα δὲ μὴ τ᾽ἄλλα μὲν οὐδεμιᾶς ἦν 11) ἀξ
σπυδῆς ποίηματα καὶ μαθήματα, κ
λόγοι ῥητόρων, καὶ δόγματα σοφιςῶν,
Σωκράτην γεννᾷν τὸ δαιμόνιον ἀπεκώλυσ
ἣν δὲ μόνην ἡγεῖτο Σωκράτης σοφίαν π
τὸ θεῖον καὶ νοητὸν, ἐρωτικὴν ὑπ᾽ αὐτ
προσαγορευομένην, ταύτης οὐ γένεσίς ἐς
ἀνθρ

11) ἦν ex B. E. Ald. Baf. vulgo ᾖ.

operâ ſtudioque digna fuerint reliqua & carm
na & doctrinae, & orationes oratorum & d
creta ſophistarum, quae gignere Socratem De
prohibuit: quam vero ſolam exiſtimabat Socrat
ſapientiam, quae in rebus divinis & intelligibilib
verſatur, quamque amatoriam appellabat, huj
in hominibus nulla ſit generatio nec inventio, ſe
rem

Ποιήματα καὶ μαθήματα κ. τ. λ.] Poetarum, Oratorum, Sophistarum, ſtudia non tractabat Socrates, nec in eorum operibus efficiendis operam collocabat, ut est in Apologia S. locis ſupra memorati de Oratoribus peculiariter Theaeteto & Gorgia. N eorum μαθημάτων, quae S phistae mercede juvenib tradebant, ſe noſſe, unam ἐρ τικ

Ἐν ἀνθρώποις, οὐδὲ εὕρεσις, ἀλλὰ ἀνάμνησις. Ὅθεν οὐδὲν ἐδίδασκε Σωκράτης, ἀλλὰ ἐνδιδοὺς ἀρχὰς ἀποριῶν, ὥσπερ ὠδίνων, τοῖς νέοις, ἐπήγειρε καὶ ἀνεκίνει καὶ συνεξῆγε τὰς ἐμφύτους νοήσεις· καὶ τοῦτο μαιωτικὴν τέχνην ὠνόμαζεν, οὐκ ἐντιθεῖσαν ἔξωθεν, ὥσπερ ἕτεροι προσεποιοῦντο, νοῦν τοῖς ἐντυγχάνουσιν, ἀλλ' ἔχοντας οἰκεῖον ἐν ἑαυτοῖς, ἀτελῆ

reminifcentia. Quapropter nil docuit Socrates, fed causfas dubitationum, tamquam dolorum partus, juvenibus adhibens, excitabat, commovebat, provocabat infitas notitias: eamque obftetriciam vocavit artem; quippe quae non extrinfecus, quod alii prae fe ferebant, intelligentiam dicentibus inferret, fed ostenderet eam ipfis infitam esfe, fed im-

τικὴν fcire fe, profitetur in Theage, p. 11, F. Haec verfatur in θείῳ & νοητῷ, ut in Sympofio ac Phaedro docetur: ducit item ad recordationem rerum divinarum in prioribus animi vitis perceptarum, Phaedr. p. 347, D. Denique omnis difciplina est reminifcentia rerum in prioribus vitis perceptarum: Phaedon. p. 382, E. Meno p. 17. Cic. Tufc. I, 24.

ἀτελῆ δὲ καὶ συγκεχυμένον καὶ δεόμενον 12) τοῦ τρέφοντος καὶ βεβαιοῦντος 13) ἐπιδεικνύουσαν.

12) Καὶ δεόμενον, quod vulgo deest, restitutum ex B. E. cum quibus consentit Mez. 13) Καὶ βεβαιοῦντος vulgo desideratum, item revocatum ex B. E.

imperfectam, confusam, indigam nutritore & confirmatore.

Δεόμενον τοῦ τρέφοντος] Respicit ad Theaetet. p. 117, C, ubi Socrates ait: *quidam ante partum a me abeuntes* τὰ ὑπ' ἐμοῦ μαιευθέντα κακῶς τρέφοντες ἀπώλεσαν: *quorum nonnulli ad me redeunt*, δεόμενοι τῆς ἐμῆς συνουσίας.

D. W.

I I.

D. WYTTENBACHII *Animadversiones in* JVLIANI *Orationem Primam.*

PARS PRIOR.

In libris Juliani Imperatoris prima mihi fuit materia Critici studii, cujus ante duodeviginti annos specimen prodidi in Epistola ad Davidem Ruhnkenium V. C. Agitabam eo tempore novam librorum illorum editionem, cujus formam ac rationem ostenderem peculiariter emittendâ Primâ Oratione; ut, quum apparuisset quantum in hac unâ post doctum illum & longum Spanhemii Commentarium operae superesset, eo facilius de aliis Juliani libris existimari posset. Itaque tum Animadversiones in Primam Orationem integros intactosque servans, selectos e reliquis Animadversionibus locos in illam Epistolam contuli. Mox ad alia traductus totum illud editionis consilium deposui, nec fere apparatum Julianeum nisi aliud agens inspexi. Nunc eum in hac Bibliothecâ prodere visum est, quod nec locus a tali materiâ alienus, nec materia tali loco indigna videretur. Tria in primis tum spectabam: corrupta emendare, imitationes notare, Graecae dictionis bonitatem vindicare. Si Edi-

toris munus explendum fuisſet, debebam & ſcriptos libros excutere, & locos hiſtoricos frequenter attingere, & multa priorum Editorum notata repetere. At, quum Editoris munus depoſuerim, non dubito quin apud harum Literarum ſtudioſos hae Animadverſiones plus ab iis partibus, quae adſunt, commendationis, quam ab iis, quae deſunt, reprehenſionis habiturae ſint. Ceterum, ne ignoretur unde Reiskianas memorem conjecturas: has igitur inter Juliani lectionem, quam mei cauſſâ ſuſceperat, ſibi natas, ad me transmiſerat Reiskius, vir optimus, mihique laudandus cum ob ejus erga me benivolentiam, tum ob ipſius eruditionem & acumen: quo quidem acumine factum est, ut ex innumerabili, quas in omnes fere Graecos Auctores profudit, conjecturarum multitudine, plures ſint bonae, quam a tam incitatâ festinatione exſpectandum erat. Harum igitur eas tantum memoro, quae nec Reiskio indignae, nec Juliano inutiles ſint.

ΛΟΓΟΣ Α̅] Orationis hujus formam ad Rhetorum praecepta exegiſſe videtur Julianus, a quorum cognitione tum recens erat. In dictione & ſtilo nondum quidem ea est maturitas, ac firmitas quae in posterioribus ejus ſcriptis; nulla tamen curioſitas, nulli calamiſtri, nullae ineptiae, contra ſanitas ac ſimplicitas, nec ea ſine nervis ac luminibus. Quod mirandum & in adoleſcente, & ſeculo corruptae eloquentiae. Sed Julianum, cum ingenii bonitas, tum Veterum ſtudium, ſupra

pra ſeculi ſui labem evehebat: & cum ubique principes Veterum ſequitur, tum aequales, Veterum haud disſimiles, certe ſtudioſisſimos, Themistium ac Libanium, qui in eodem argumento Laudationes Conſtantii ſcripſerant: illum familiarem, hunc magiſtrum: utrumque, ut expresſum a Juliano, ita ipſius ſubinde imitatorem.

P. 1. — τοὺς πολέμους ἀπαριθμήσασθαι, καὶ τὰς τυραννίδας ὅπως ἀνῄρηκας. τῆς μὲν λόγῳ καὶ πειθοῖ τοὺς δορυφόρους ἀποστήσας· τῆς δὲ τοῖς ὅπλοις κρατήσας.] Ne verborum quidem collocatio leve quoddam & notatu indignum debet videri, ſi habeat aliquam imitationem. Veluti collocatio particulae ὅπως cum per ſe exquiſitioris est uſus, tum nobilitata a Thucydide, qui ὡς in operis initio poſuit, tamquam loco illuſtri & ad imitandum expoſito: Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους· cujus vim recte explicuerunt Stephanus, Hudſonus, Abreſchius. Jam Herodotus eadem forma uſus erat VIII, 8: ἐσήμηνε τοῖσι στρατηγοῖσι τήν τε ναυαγίην ὡς γένοιτο, καὶ κ. τ. λ. Postea pasſim frequentata est ab aliis, e quibus unum ſatis est excitasſe Appianum, qui Thucydideam brevitatem dilatavit, Syr. T. I. p. 597. Ed. Schweigh. τὸν δὲ βίον ἑαυτοῦ καὶ ἐπιτηδεύματα καὶ ἔργα πάντα ἐπεξῄει (Scipio) καὶ πολέμους ὅσους ἐπολέμησε ὑπὲρ τῆς πατρίδος, καὶ ἕκαστον αὐτῶν ὡς ἐπολέμησεν· Proxima quamquam ad Histo-

riae veritatem dicta, habent tamen & ipsa nonnihil imitationis. Nam idem, ante Julianum, dixerant Libanius T. II. p. 29, C: τυράννων — τὸν μὲν λόγῳ τὸν δὲ χειρὶ Κωνςάντιος ἔπαυσε· ac Themistius Or. II. de Constantio Imp. p. 34, B: τοὺς μὲν πρεσβυτέρους, τοὺς δὲ ἀκμάζοντας, τοὺς δὲ νέους, τὸν μὲν λόγῳ, τὸν δὲ σιδήρῳ, τὸν δὲ μηδ' αἰσθανόμενον ἐχειρώσατο· Qui locus ut sibi constet, πρὸς illud antecedens delendum, tum αἰσθανόμενος corrigendum. Sensus est: *Tres tyrannos a Constantio eversos esse: Vetranionem, senem: Magnentium, confirmata & vigente aetate: Sylvanum, juvenem. Vetranionem oratione, Magnentium armis, Silvanum nullâ operâ & ipse ignarus confecit, quippe sublatum antequam ejus rei nuncius ad Constantium pervenisset.* Ergo perperam Petavius delenda censebat illa τοὺς δὲ νέους, quae & ad historicam fidem exacta sunt, & ad Graecae consuetudinis rationem, qua νέοι & ἀκμάζοντες distinguuntur, ut monuit eruditissimus Piersonus ad Moer. Att. p. 181. Ceterum eadem formulâ Constantium item laudavit Gregorius Naz. Or. Stelit. III. p. 63, A: τυράννους χειρούμενος τοὺς μὲν τοῖς λόγοις, τοὺς δὲ τοῖς ὅπλοις· Est vero etiam haec conjunctio, quippe frequens & facto & hominum cogitatione, ad locos communes referenda, ut eo magis imitatio valere possit. Polybius II, 38: αὕτη τινὰς μὲν ἐθελοντὶ αἱρετιςὰς εὗρε τῶν Πελοποννησίων· πολλοὺς δὲ πειθοῖ καὶ λόγῳ προσηγάγετο· τινὰς δὲ βιασαμένη· Dionysius Hal. A. R. I. p. 27: τοὺς μὲν

λόγοις

λόγοις ἀναπείθοντα, τοὺς δὲ βίᾳ προσαγόμενον. Herodianus I, 3, 12: τοὺς μὲν πειθοῖ ἐς συμμαχίαν προσηγάγετο, τῶν δὲ καὶ κρατήσας ἦν τοῖς ὅπλοις· Denique, λόγῳ καὶ πειθοῖ fluxit e consuetudine optimorum Scriptorum. Plato Ep. VII. p. 713: δεόμενος — λόγων καὶ πειθοῦς. Dionysius Hal. A. R. VI. p. 356: πειθοῖ καὶ λόγῳ διαλύεσθαι τὰ νείκη· Plutarch. T. II, p. 356, B. Dupplex vero ille Genitivus Pauli Ap. Cor. I, 2, 4, ἐν πειθοῦς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, a Graecorum ratione abhorret.

P. 2. A: λόγων ξυγγραφὴν οὐ δήμῳ κεχαρισμένην, οὐδὲ ἐς θέατρα παντοδαπὰ τολμῶσαν ἐκδύεσθαι] Θέατρα παντοδαπὰ non sunt theatra ubi *variarum artium spectacula & auditiones exhibentur*, ut visum est Spanhemio; sed theatra in quibus *varii homines ad audiendum conveniunt.* Plenius dixit Julianus Or. III, p. 111, B: εἰς θέατρον παραγάγοι παντοδαπῶν ἀνθρώπων. Themistius Or. XXVI. p. 313, D: in elegantissima illa sui ipsius, tamquam Sophistae, accusatione: λέγειν ἐπιχειρεῖ ἐν παντοδαποῖς ἀνθρώποις — ἀλλὰ καὶ θέατρα ἤδη ἀγείρει· ita enim legendum pro ἐγείρει, e libro scripto Ambrosiano Mediolanensi; cujus excerpta habeo. Se hoc obiter. Nam Themistio alium locum in hac Bibliotheca dabimus. Ceterum, & res & verba e Platone manarunt: v. c. Legg. II, p. 581, B: ἐν θεάτρῳ γε καὶ παντοίοις ἀνθρώποις ᾄδειν ἰσχὺς ὀρθῶς ἔτι μᾶλλον αἰσχύνοιτο· Hipp. Maj. p. 96, B: de antiquis sapientibus, Thalete, Biante, Pittaco: οὐδεὶς αὐτῶν ἠξίωσε

ἀξιοῦσι ἀργυρίου μισθὸν πράξασθαι, οὐδ' ἐπίδειξιν ποιήσασθαι ἐν παντοδαποῖς ἀνθρώποις· De exquisito usu verbi ἀποδύεσθαι, quo notat *descendere in certamen*, notavi quaedam Epist. Crit. p. 59. Alia in aliud tempus reponuntur.

P. 2, B: αἰσχύνην ὁμολογουμένην] Thucydideum est, II, 39: *Leges* ἄγραφοι ὄντες αἰσχύνην ὁμολογουμένην φέρουσι·

P. 2, C: Οἱ δὲ τῆς τέχνης ἀπολαῦσαί φασιν ἐν τῷ δύνασθαι περὶ τῶν μικρῶν μειζόνως διελθεῖν, καὶ τὸ μέγεθος ἀφελεῖν τῶν ἔργων τῷ λόγῳ, καὶ ὅλως ἀντιτάττειν τῇ τῶν πραγμάτων φύσει δύνασθαι τὴν τῶν λόγων·] Reiskius putabat post λόγων excidisse τέχνην, quod mihi etiam videbatur. Deinde in secundo illo δύνασθαι labem inesse credidi: ut scripserit Julianus, ἀντιτάττειν τῇ τῶν πραγμάτων φύσει τὴν δύναμιν τῶν λόγων· Est haec de Oratoribus pervulgata sententia. Praeter Platonem Phaedro p. 353, C, laudatum Spanhemio, eandem memorat Isocrates Panegyr. initio p. 60: οἱ λόγοι τοιαύτην ἔχουσι τὴν φύσιν ὥσθ' οἷόν τ' εἶναι περὶ τῶν αὐτῶν πολλαχῶς ἐξηγήσασθαι, καὶ τὰ μεγάλα ταπεινὰ ποιῆσαι, καὶ τοῖς μικροῖς μέγεθος προσθεῖναι, καὶ τὰ παλαιὰ καινῶς διεξελθεῖν, καὶ περὶ τῶν νεωστὶ γεγενημένων ἀρχαίως εἰπεῖν· Auctor dicti videtur Gorgias apud Ciceronem Brut. 12: *Quod idem fecisse Gorgiam, cum singularum rerum laudes vituperationesque conscripsisset: quod judicaret, hoc esse Oratoris maxime proprium, rem augere posse laudando, vituperandoque rursus affligere.* Longinus S. XXXVIII, §. 4: ubi videatur J. Tollius.

lius. Basilius M. Ep. ad Liban. p. 176, E. Libanius T. I. p. 31, D. Epist. DCCCC, ibique J. Wolfius.

P. 2, D: *ἔδοξε κἀμοὶ προσήκειν ἀξίως διηγήσασθαι τῶν ἔργων, ἀνεφίκτου καὶ τότε τοῖς προλαβοῦσιν ἤδη φανέντος*] Planus erit locus, si pro *τότε* legamus *τούτου* hac sententiâ: *& ego mihi visus sum res tuas pro earum dignitate recensere posse: quamquam ne hoc quidem assequi se posse existimaverint qui ante me idem aggressi sunt.* Idem fere dictum est Eumenii Panegyr. in Const. init. p. 165: *patris ac patrui tui merita, licet dicendo aequare non possem, possem tamen recensere numerando.* Eâdem figurâ utrumque negavit Cicero, Or. pro Marcello, 2: *Nullum tantum est flumen ingenii, nullius dicendi aut scribendi tanta vis, tanta copia, quae, non dicam exornare, sed enarrare, C. Caesar, res tuas gestas possit.* Or. ad Quir. post Reditum, 2: *ut intelligere possitis, neminem umquam tanta eloquentia fuisse, neque tam divino atque incredibili genere dicendi, qui vestrorum magnitudinem multitudinemque beneficiorum, quae in me fratremque meum & liberos nostros contulistis, non modo augere aut ornare oratione, sed enumerare aut consequi possit.* Reiskius post *προσήκειν* adjiciebat *τοῦ*· Omnino elegantior ita fit oratio. Julianus ipse, p. 9, B:

P. 3, A: *ἐν μέρεσιν αὐτοὺς ἐπιδόντας τῶν πράξεων*·] Delendum est *ἐν*, ut R. quoque vidit; ortum quippe a librario, cui in mente hoc erat e dictione proxima,

& ceterum frequenti, ἐμφαίνει Julianus mox p. 4, C: ἐπιδώσομεν ἑαυτοὺς θαῤῥοῦντας τοῖς ἐγκωμίοις· & p. 47, D: σεαυτὸν ἐπιδοὺς πράγμασιν.

P. 3, B: τοῦ τῆς σιωπῆς ἀκινδύνου γέρως] Spanhemius dicti sententiam, quae satis aperta est, explicans, nil de Auctore monet. Est is Simonides, ut monet Scholiastes Aristidis ad illa Or. Plat. II, p. 143: σιωπῆς ἀκίνδυνον γέρας, ὥς τις (f. ὡς ὁ) τῶν Κίων ἔφη ποιητής· Expressit Horatius Carm. III, 2, 25: *Est & fideli tuta silentio Merces.* Perperam Athenodoro tribuitur apud Stobaeum Serm. XXX, p. 214, 6, & Maximum p. 585, Ἔστι καὶ τὸ σιγῆς ἀκίνδυνον γέρας· Modo suo ita constituisse videtur: Ἀλλ' ἔστι καὶ σιγῆς ἀκίνδυνον γέρας. Apud alios etiam exstat, sed nullo Auctoris nomine. Plutarch. T. II, Apophth. p. 207, C: ἔστι καὶ σιγῆς ἀκίνδυνον γέρας. Clemens Alex. Strom. II, p. 390, B: ἔστι γὰρ τῷ ὄντι σιγὴ λόγου διαφέρει· ἔστι γὰρ σιγῆς ἀκίνδυνον γέρας· Libanius T. I. Decl. XVI. p. 445, C: ἔστι δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ἀκούειν, ποτὲ λεγόντων, ὡς ἀκίνδυνον γέρας εἴη τὸ τῆς σιωπῆς.

P. 3, B: τὴν ἴσην εὔνοιαν ἀπαιτήσαντα τῆς ὑπαρχούσης αὐτῷ παρ' ὑμῶν] Significatur celebratum illud exordium Orationis Demosthenicae Pro Corona: πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις, ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι ἐμοὶ παρ' ὑμῶν εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα·

P. 3, B: τὴν λόγων ἀκροατὴν εὐμενῆ γενέσθαι, οὐχὶ δὲ

ἀκριβῆ

ἀκριβῆ καὶ ἀπαραίτητον κριτὴν καταστῆσαι] Quod in Longino observavit Ruhnkenius, idem ego: mihi videor in Juliano & aequalibus observasse Scriptoribus, eos subinde e Plutarcho dicendi formas & colores assumsisse. Veluti hic locus adumbratus videtur e Plutarcho de Auditione T. II. p. 41, A: δεῖ δὲ τὸν μὲν ἔπαινον ἀφελῶς τοῖς λέγουσι, τὴν δὲ πίστιν εὐλαβῶς προΐεσθαι τοῖς λόγοις· καὶ τῆς μὲν λέξεως καὶ προφορᾶς τῶν ἀγωνιζομένων εὐμενῆ καὶ ἁπλοῦν εἶναι θεατήν, τῆς δὲ χρείας καὶ τῆς ἀληθείας τῶν λεγομένων ἀκριβῆ καὶ πικρὸν ἐξεταστήν. Haud dissimile est illud Isidori Pelusiotae, Ep. IV, 95: ἀλλοτρίων πικροὶ καὶ ἀπαραίτητοι καθῆσθαι δικασαί.

P. 3, D: ὁ νόμος οὐδεμίαν ἰδέαν ἐπιτάττει λόγων. οὐδ' ὥσπερ ἔκ τινος τραγικῆς μηχανῆς φησὶ χρῆναι προαγορεύειν τοῖς ἐντυγχάνουσι, σπεύδειν μὲν πρὸς τὴν ἀρετήν, φεύγειν δὲ τὴν πονηρίαν]. *Lex Philosopho nullum orationis genus praescribit, neque eum jubet auditoribus, veluti ex tragicâ machinâ, praecipere, ut virtutem consectentur, vitium fugiant.* Hic est sensus, quem non satis perspicue reddidit Petavius. Animadvertenda sunt duo, in illo ἔκ τινος τραγικῆς μηχανῆς: primum, quo referatur: deinde, quam significationem habeat. Referendum igitur ad *Philosophum*, non ad *Legem*: Significatio duplex ejus est: altera frequentior, de *Deorum apparitionibus in Tragoediis*; unde proverbii loco dicitur, *Deum ex machinâ inducere*, de rebus *quae subito fiunt*, de *exitu rei, non ex ipsâ re, sed aliunde, profecto*. Altera, minus ea frequens, est

 signi-

significatio, *auctoritatis & majestatis, qua Dii ex alto & superiori loco ad homines dicere informantur.* Ita Plato Clitophont. p. 255, D: de Socrate: ἐπιτιμῶν τοῖς ἀνθρώποις, ὥσπερ ἐπὶ μηχανῆς τραγικῆς θεὸς, ὑμνεῖς, λέγων, ποῖ φέρεσθε ἄνθρωποι κ. τ. λ. Qui locus & Juliano hic obversatus, & a plurimis aliis memorando imitandoque celebratus est. Dio Chrys. Or. XIII, p. 222, D: *Socrates* πρὸς ἅπαντας βοῶν καὶ ἐν τῷ Λυκείῳ, καὶ ἐπὶ τῷ δικαστηρίῳ, καὶ κατ' ἀγορὰν, ὥσπερ ἀπὸ μηχανῆς θεὸς, ὡς ἔφη τις. Arrianus Dissert. Epictet. III, 22, p. 449: Δεῖ οὖν αὐτὸν δύνασθαι ἀνατεινάμενον, ἂν οὕτω τύχῃ, καὶ ἐπὶ σκηνὴν τραγικὴν ἀνερχόμενον, λέγειν τὸ τοῦ Σωκράτους· Ὦ ἄνθρωποι, ποῖ φέρεσθε κ. τ. λ. Aristides T. I. p. 78: δοκῶ μοι κατακούειν φωνῆς ἀπὸ μηχανῆς θεοῦ τινὸς — λέγοντος, παύσασθε ὦ ἄνθρωποι· T. II. p. 378: ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο, ὥσπερ θεὸς τῶν ἀπὸ μηχανῆς λέγει· Themistius Or. XXVI. p. 320, D: ἀναβῆναι ἐπὶ βῆμα ὑψηλὸν καὶ ἀνειπεῖν, ὥσπερ θεὸν ἐκ τραγικῆς μηχανῆς, ποῖ φέρεσθε, ὦ ἄνθρωποι, κ. τ. λ. Hinc etiam adumbratum est illud Lactantii Instit. II, 2, 18: *Juvat ergo, veluti in aliqua sublimi specula constitutum, unde universi exaudire possint, Persianum illud proclamare: O! curvae in terras animae & coelestium inanes.* Videatur etiam Ruhnkenius ad Tim. V. Τραγικὴ σκηνή. quae lectio sententiam dicti non mutat; quippe μηχανὴ est in σκηνῇ. Itaque junguntur cum alibi, tum apud Plutarchum T. II. De Glor. Athen. p. 348, E: μηχανὰς ἀπὸ σκηνῆς περιάκτους· Ceterum, de ipso Socratis dicto ejusque imitatoribus dice-

dicetur suo tempore ad libellum de Liberorum Educatione, qui Plutarchi nomine fertur, T. II, p. 4. E, ubi pro Κράτης legendum Σωκράτης·

P. 4, B: Ἐφίησι δὲ καὶ ταῖς ἄλλαις ἰδέαις, εἴ τις βούλοιτο, πρὸς τὸ βέλτιστον τῶν λόγων χρῆσθαι· ἐπὶ παντὶ δὲ οἶμαι καὶ λόγῳ καὶ πράξει μεμνῆσθαι προςάττων ὅπῃ τούτων ὑφέξουσιν εὐθύνας, ὧν ἂν τύχωσιν εἰπόντες· λέγων δὲ οὐδὲν ὅτι μὴ πρὸς ἀρετὴν καὶ φιλοσοφίαν ἀνήκουσι] Ita hic locus partim è variis lectionibus, partim levissima mutatione, constituendus. Videtur Juliano obversatum fuisse Exordium Orationis primae Themistii ad Constantium: Νῦν σοι πρῶτον εἰσέρχεται λόγος, ὦ βασιλεῦ, ἐλεύθερός τε καὶ ἀψευδὴς ἐπαινέτης· καὶ ῥῆμα οὐδὲ μικρὸν ἑκὼν εἶναι προεῖτ' ἂν οὗ τὰς εὐθύνας οὐχ ἕξει δοῦναι φιλοσοφία·

P. 4, C: Τίς οὖν ἂν ἡμῖν ἀρχὴ καὶ τάξις τοῦ λόγου γένοιτο καλλίστη; ἢ δῆλον ὡς ἡ τῶν προγόνων ἀρετή, δι' ἣν ὑπῆρξέ σοι καὶ τὸ τοιούτῳ γενέσθαι; τροφῆς δὲ οἶμαι καὶ παιδείας ἑξῆς προσήκει μνησθῆναι, ἥπερ σοι τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ὑπάρχουσαν ἀρετὴν συνεισηνέγκατο· Ἐφ' ἅπασι δὲ τούτοις, ὥσπερ γνωρίσματα τῶν τῆς ψυχῆς ἀρετῶν, τὰς πράξεις διελθεῖν· καὶ τέλος ἐπιθέντα τῷ λόγῳ τὰς ἕξεις δηλῶσαι, ὅθεν ὁρμώμενος τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων ἔδρασας καὶ ἐβουλεύσω]. Julianus & Rhetorum praecepta & Oratorum exempla secutus est. Fons praeceptorum est in Aristotele Rhet. I, 9, unde & posteriores fere sua hauserunt Rhetores, quos laudat Victorius. Sed ejus doctrinae subtilitas explicanda & ad Juliani intelligentiam accommodanda est. Ἀρετή, *Virtus*, habet suas ἕξεις, ha-

ἐπειδὴ δὲ καὶ γεγενῆσθαι καλῶς καὶ πεπαιδεῦσθαι σωφρόνως, καὶ βεβιωκέναι φιλοτίμως συμβέβηκεν αὐτοῖς· ἐξ ὧν εἰκότως ἦσαν σπουδαῖοι· αἰσχυνοίμην ἂν εἴ τι τούτων φανείην παραλιπών· Ἄρξομαι δ' ἀπὸ τῆς τοῦ γένους αὐτῶν ἀρχῆς· ἡ γὰρ εὐγένεια τῶνδε τῶν ἀνδρῶν ἐκ πλείστου χρόνου παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀνωμολόγηται· Mox apud eundem Oratorem p 154, B: πειράσομαι τὴν αὐτὴν ποιήσασθαι τοῦ λόγου τάξιν, ἥπερ ὑπῆρξε τοῦ βίου τούτοις· Tertium in Libanio, Juliani magiſtro, cujus is & alia ſcripta imitari ſolet, & in primis Baſilicum, ſeu Panegyricum in Conſtantium & Conſtantem: ſic igitur ipſe quoque Platonem imitans Libanius T. II. p. 103, A: πόθεν οὖν ἄρξασθαι καλόν; ἢ δῆλον ὡς ἐκ τῆς αἰτίας ἣ καὶ τούτους ἀγαθοὺς ἀπειργάσατο· λεγέσθω δὴ τὸ τοῦ Πλάτωνος ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἀγαθοὶ δὴ ἐγένοντο διὰ τὸ φῦναι ἐξ ἀγαθῶν·

P. 6, B: Ἐγὼ δε ἐπαινεῖν ἁπάσας εὔχομαι ἀξίας οὔσας ἀξίας καὶ τιμῆς·] Dicit de Urbibus, quae de Conſtantii patriâ certabant. In paucis verbis duo ſunt vitia. Legendum: Ἐγὼ δὲ ἐπαινεῖν ἁπάσας ἔχοιμι, ἀξίας οὔσας δόξης καὶ τιμῆς· Frequens hoc ſenſu est ἔχοιμι. Iſocrates Ep. II, p. 603: ἔχοιμι δ' ἂν παμπληθεῖς εἰπεῖν· Muſonius ap. Stob. S. XX. p. 170: καὶ ἄλλους δὲ παλαιοὺς ἄνδρας ἔχοιμ' ἂν λέγειν· Lucianus Timon. 2. T. II. p. 130: ἐγὼ δὲ καὶ πολλοὺς ἂν εἰπεῖν ἔχοιμί σοι; & alibi ſaepius. Nec minus frequenter junguntur δόξα καὶ τιμή· Demosthenes Or. de Corona. p. 322, A: περὶ πρωτείων καὶ τιμῆς καὶ δόξης· Plutarchus T. II. p. 796, B: τιμὴν ἐχόντων καὶ δόξαν· Lucianus Dial.

Alex.

Alex. & Diog. T. I. p. 392. Plura apud J. Wettstenium ad Rom. II, 7. Mox pro ἀφαιρήσει bene corrigit Reiskius ἀφήρηται.

P. 6, D: Καὶ τὰ μὲν παλαιὰ τί δεῖ λέγειν] Attica formula optimis deinceps Auctoribus frequentata. Thucydides I, 73: καὶ τὰ μὲν πάνυ παλαιὰ τί δεῖ λέγειν. Xenophon De Vectigal. Rep. Ath. IV, 16: ἀτὰρ τί τὰ παλαιὰ δεῖ λέγειν· Isocrates Or. Philipp. p. 132: καὶ τί δεῖ μὲ λέγειν τὰ παλαιά· Demosthenes Or. Androtion, p. 420, B: καὶ τί δεῖ τὰ παλαιὰ λέγειν· Libanius Progymn. T. I. p. 25: καὶ τί δεῖ παλαιὰ λέγειν· Orat. XII. p. 187. Ed. Bongiovann. καὶ τί δεῖ τὰ παλαιὰ λέγειν· Musonio restituenda haec forma in margine notata, & sensu postulante, ap. Stob. S. XXVIII, p. 236: pro καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν: quae ceteroquin forma item optimis Scriptoribus frequens est. Demosthenes Or. Philipp. III, p. 50, C: καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν· Qui sub Plutarchi nomine latet auctor libelli De Educatione T. II. p. 2, F: καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν· Philostratus, Ep. XLIV. p. 934. καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν. Libanius T. I. Decl. XXX. p. 693, B. XXXIX. p. 838, B. Utrumque conjunxit Aeschines Or. Timarch. p. 181, C: καὶ τὰ μὲν πολλὰ καὶ παλαιὰ ἐάσω.

Ib. τὴν ἀρχὴν ὁσίως ἅμα καὶ δικαίως ἐκτήσατο·] Videtur manasse ab Isocrate Nicocl. p. 41: ἔχω τὴν ἀρχὴν οὐ παρανόμως οὐδ' ἀλλοτρίαν, ἀλλ' ὁσίως καὶ δικαίως·

P. 7, A:

P. 7, A: Διαίτης λιτότητα] Plutarchus Pompej. T. I. p. 620, A: τῆς δὲ περὶ τὴν δίαιταν εὐκολίας καὶ λιτότητος· T. II. p. 126, D. 354 A. Arrianus Diss. Epictet. III, 22, p. 466: ἡ ἀφελὴς καὶ λιτὴ καὶ ὑπαίθριος δίαιτα· M. Antoninus I, 3. Athenaeus VI, p. 274, A. Porphyrius De Abstinent. I. §. 5. τοῦ λιτοῦ τῆς διαίτης ἀνθέξεται· item IV, p. 306, 312, 341. Hierocles Comm. Aur. Carm. p. 201.

Ib. ὡμολόγει μηδὲν πώποτε τούτου κρεῖττον βεβουλεῦσθαι, πολλὰ καὶ ἄλλα σωτήρια τοῖς κοινοῖς ἐξευρών·] Apparent vestigia imitationis Isocrateae, Euagor. p. 292: πολλὰ δὲ πρότερον ἤδη κατωρθωκὼς, οὐδὲ περὶ ἑνὸς πώποτε πράγματος ἔδοξεν ἄμεινον ἢ περὶ τούτου βεβουλεῦσθαι·

Ib. C: Φρούρια δὲ ἐπιτειχίζοντες (τοῖς) πρὸς αὐτοὺς τοσαύτην εἰρήνην τοῖς ὑπηκόοις κατέστησαν ὅσην οὐδὲ εὔξασθαι ῥᾴδιον τότε ἐδόκει·] Τοῖς, ab Editoribus pro supervacaneo ac delendo habitum, mutemus in αὐτοῖς, & ceterum verba ita constituamus: Φρούρια δὲ ἐπιτειχίζοντες αὐτοῖς, τοσαύτην εἰρ. τοῖς ὑπ. πρὸς αὐτοὺς κατέστησαν, ὅ. οὐ. ε. ῥ. τ. ἐ. Ita hac dictione cum Dativo utuntur. Xenophon Cyropaed. V, 3, 11: Φρούριον τὸ πρὸ τῆς χώρας, ὅ φατε Ὑρκανίοις τε καὶ Σάκαις ἐπιτετειχίσθαι: item proxime, 23. Histor. Graec. III, 2, 1: τὴν Αἰολίδα ἐπιτετειχίσθαι τῇ ἑαυτοῦ οἰκήσει· Synesius de Insomn. p. 156, C: οἱ μὲν οὖν Ἀλωάδαι κολάζονται τὰ Θετταλῶν ὄρη τοῖς θεοῖς ἐπιτειχίζοντες· Plura si quis desideret, adeat P. Wesselingium ad Diodor. Sic. XII, 44. In ultimis his verbis Juliani videtur Isocrateus color

lor inesse, ex Or. De Pace p. 269: φαίνεται δὲ τὰ μὲν ἀμελλόμενα τοσαύτην εἰληφότα τὴν ἐπίδοσιν. ὅσην οὐδ' ἂν εὔξασθαι τοῖς θεοῖς πρότερον ἠξίωσαν.

Ib. D: τὴν δὲ ἐς τοὺς πολέμους ῥώμην ἐκ τῶν ἔργων μᾶλλον ἢ διὰ τῶν λόγων ἄν τις γνωρίσειε·] Isocrates Or. ad Nicocl. II. p. 43: ταῦτα ἐκ τῶν ἔργων ἄν τις οὐχ ἧττον ἢ τῶν λόγων πιστεύσειεν·

P. 8, A: Τυραννίδας γὰρ, ἀλλ' οὐ βασιλείας ἐννόμους καθαιρῶν τὴν οἰκουμένην ἐπῆλθεν ἅπασαν·] Non dubitandum est, quin Constantinum M. cum Hercule comparare voluerit, certe colorem mutuatus sit ex illâ celebratâ Herculis laude, quâ terrarum orbem obiisse, monstraque ac praedones expurgasse, dicebatur. Ita solebant Rhetores. Libanius item de Constantino M. in Orat. Basilic. p. 106, B: πάντα τὸν (ἐν del.) ἐκείνῃ τόπον ἐπῆλθεν ἀνακαθαιρόμενος γῆν τε καὶ θάλατταν: quem cum similibus locum exhibui Biblioth. Crit. Vol. II. P. I. p. 25. Dio Chrys. Or. V. p. 85, C: Ἡρακλέα τὴν σύμπασαν γῆν καθαίροντα ἀπὸ τε τῶν θηρίων καὶ τῶν τυράννων· Lucianus Dial. Deor. XIII. p. 236, Herculem dicentem facit: τοσαῦτα δὲ πεπόνηκα ἐκκαθαίρων τὸν βίον, θηρία καταγωνιζόμενος, καὶ ἀνθρώπους ὑβρίστας τιμωρούμενος· Item Vit. Auct. 8. T. I. p. 548. Igitur si quis contendat Julianum scripsisse καθαίρων, minime repugnantem me habebit. Dicitur enim καθαίρειν & ἐκκαθαίρειν τι, *expurgare, aliquid tollere, ejicere*: nec est in hac ipsâ sententiâ de Hercule infrequens. Arrianus Diss. Epictet.

II,

II, 16. p. 264: περιερχόμενος τὴν οἰκουμένην — περιέχει καθαίρων ἀδικιῶν καὶ ἀνομιῶν· Ἀλλ' οὐκ εἶ Ἡρακλῆς, καὶ οὐ δύναται καθαίρειν τὰ ἀλλότρια κακά· Ἀλλ' οὐδὲ Θησεὺς, ἵνα τὰ τῆς Ἀττικῆς καθάρῃς· Τὰ σαυτοῦ κάθαρον· Themistius Or. XX. p. 240, A: Ἡρακλῆς παράδειγμα ἐγένετο ἀρετῆς, καὶ τὴν γῆν ἅπασαν ἐπιφοιτήσας τυράννων τε ὠμότητα (Cod. Ambros. ὠμότητος) ἐκάθηρεν ἀλλοκότων· Gregorius Naz. Or. Stelit. III. p. 63, A: de Constantio ait, τὸ βαρβαρικὸν ἀνακαθαίρων κύκλῳ. Forte, ut aetate, ita exemplo, praeivit aliis Sophocles Trach. 1071: ubi ipse de se Hercules, ὅστιν ἐγὼ Γαῖαν καθαίρων ἱκόμην·

Ib. C: Καλὸν ἴσως ἐνταῦθα καὶ τῶν ἀοιδίμων Ἀθηνῶν μνησθῆναι·] Non temere aut casu Athenas vocat ἀοιδίμους, quippe celebratum est hoc urbis cognomen a principe Pindaro, quem posteriores deinceps secuti sunt. Dictum illud in perditis Lyrici scriptis proditum, nunc quidem tenemus ex Aeschinis Epistolâ IV, p. 123, A: αἵτε λιπαραὶ καὶ ἀοίδιμοι Ἑλλάδος ἔρεισμα Ἀθᾶναι· de quo notavit quaedam T. Hemsterhusius ad illa Luciani Tim. 50. T. I. p. 162: τὸ ἔρεισμα τῶν Ἀθηναίων· quae quidem non minus ex Pindarico hoc quam e Sophocle ducta videntur Oedip. Col. 58: ἔρεισμ' Ἀθηνῶν· Sed, ut in rem praesentem redeam, Pindari imitatione frequenter Athenae ἀοίδιμοι vocantur. Plutarchus Thes. p. 1, B: τῶν καλῶν καὶ ἀοιδίμων Ἀθηνῶν· Philostratus Icon. II, 12. p. 830: de apibus, quae infanti Pindaro mel attu-

ferunt: Ἐξ Ὑμηττοῦ τάχα ἥκουσι, καὶ ἀπὸ τῶν λιπαρῶν καὶ ἀοιδίμων Ἀθηνῶν· καὶ γὰρ τοῦτο αὐτὰς οἶμαι ἐνεάξαι Πινδάρῳ. Quem locum ab Oleario, & Graevio ad Lucian. T. II. p. 21, male acceptum, recte vindicavit Moses Solanus ad Lucian. Encom. Demosth. 10. T. III. p. 498: οὐκ Ἀθῆναι μὲν αὐτῷ πατρὶς αἱ λιπαραὶ καὶ ἀοίδιμοι καὶ τῆς Ἑλλάδος ἔρεισμα· Damascius ap. Suid. V. Σουπηριανός· Ἐν ταῖς λιπαραῖς καὶ ἀοιδίμοις Ἀθήναις ἀνηγορεύετο σοφιστής· Isidorus Pelus. Ep. IV, 32: Τὸν ἀοίδιμον ςαυρὸν δίκαιον προσειπεῖν οὐ μόνον γῆς ἀλλὰ καὶ οὐρανοῦ ἔρεισμα. Ex eadem imitatione est ἔρεισμα apud Plutarchum T. II. p. 350, A. 232, E. Aristidem T. I. p. 196, 267, 405. Λιπαραὶ apud Euripidem Alcest. 452. Troad. 801. Aristophanem Eq. 1326, ubi videndus Scholiastes. Nub. 298, ibique Spanhemius: & ad Acharn. 639, Berglerus. Pausaniam Attic. p. 20, cum animadversione J. Kuhnii.

Ib. D: Πολλῶν δὲ καὶ καλῶν ἔργων τῇ πατρὶ τῇ σῇ πραχθέντων — πάντων ἄριςον φαίην ἄν, οἶμαι δὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὁμολογήσειν, τὴν σὴν γένεσιν καὶ τροφὴν καὶ παιδείαν·] M. Sladus ad oram exempli Petaviani, quod nunc meum est, notavit locum similem Ovidii Met. XV, 750:

— Neque enim de Caesaris actis
Ullum majus opus, quam quod pater exstitit hujus.

Tria illa ultima rarius ita juncta reperias. Plato Alcib.

Alcib. I. p. 32, C: *τῆς δὲ σῆς, ὦ Ἀλκιβιάδη, γενέσεως καὶ τροφῆς καὶ παιδείας — οὐδενὶ μέλει.* Bina ex his frequentissime junguntur.

P. 9, B: *Σὲ δὲ πρεσβύτερον μὲν τοῦ πατρὸς καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς κρείττονα σαφῶς εὖ οἶδα, καὶ δηλώσω* —] Nec possunt nec debent jungi *σαφῶς* & *εὖ*: nec etiam *σαφῶς τε καὶ εὖ* legendum, quod ab hujus loci ratione alienum videtur, quamquam *καλῶς τε καὶ εὖ* non infrequens sit. Igitur vel, *σαφῶς* ad *κρείττονα* & *εὖ* ad *οἶδα* referendum, *te omnino patre praestantiorem esse, bene novi*: vel, *εὖ* aut delendum tanquam ortum e proximo *οἶ*, aut mutandum vel in *ἐγὼ*, vel in *τε*, ut sit *&* *novi*, *&* *ostendam*. Quod ad rem & sententiam, geminus huic est locus Themistii Or. III p. 47, A.

Ib. C: *Τὴν οὖν δὲ μητέρα, κατὰ τοὺς παρ᾽ ἡμῖν νόμους ἐκχρῶντας καὶ καθαρῶς τὰς οἰκονομίας ταύτας φυλάττουσιν, τοῦ μὲν εἶναι παῖδα, γαμετὴν δὲ ἑτέρου, καὶ ἀδελφὴν ἄλλου, καὶ πολλῶν αὐτοκρατόρων, οἶμαι δὲ ἐκ, μητέρα*:] Deest verbum, a quo Infinitivus *εἶναι* & tota constructio regatur. Reiskius suspicabatur deesse *συνέβη* vel simile quid. Omnino aliquid tale excidit; neque huic loco sanitas vindicari potest statuenda Ellipsi verbi, quo Infinitivus regatur. Nam quae de tali tradiderunt Ellipsi P. Wesselingius ad Diod. S. T. I. p. 546. J. P. Dorvillius ad Charit. p. 149. Schwebelius ad L. Bos Ellips. p. 445, pertinent ad locos, in quibus *εἶναι*, *εἶμεν*, *ἦσθα*, & similia,

 com-

commode ex antecedentibus ſubaudiri posſunt. Quod hic ſecus est; quippe ſi valet Ellipſis, ea est abſoluta. Itaque attendi in legendis Auctoribus, an forte abſolutae ejusmodi Ellipſis exempla exſtarent: & profecto reperi nonnulla, quae viderentur quidem idonea esſe. Jam, quum omne judicium de bonitate dictionis ab uſu & exemplis repetendum ſit, istiusmodi vero Ellipſis ab ratione & ingenio orationis abhorrere videatur; diu dubius haeſi, utrum ſecundum *exempla*, an ſecundum *rationem*, judicarem. Vicit tandem apud me ratio; praeſertim cum exemplorum auctoritas magnopere labefactetur; quod fere levi mutatione ad rationem reformari queant. Sed ea deinceps recenſeamus. Julianus Ep. XVII. p. 385, A: τί με πράττειν ἐχρῆν; ἆρα σιωπᾷν; ἢ μάχεσθαι; τὸ μὲν οὖν πρῶτον εἶναι ἠλίθιον καὶ δουλοπρεπὲς καὶ θεομίσητον· τὸ δεύτερον δὲ δίκαιον κ. τ. λ. hic Infinitivi εἶναι levis & promta est mutatio in ἦν καί· Socraticorum Epist. I. p. 3: τὰ δ' εἰς περιουσίαν, πρῶτον μὲν οἷς ἂν λαβὼν παρακαταθῶμαι οὐχ' εὑρίσκω, οὐδένα γὰρ τῶν δωσόντων μοι πιϛότερον· Leo Allatius putabat excidisſe ἡγοῦμαι post πιϛότερον· Equidem locum ita conſtituam, interpungendo, & delendo γάρ: — οὐχ εὑρίσκω οὐδένα τ. δ. μ. π. *quod ad opum abundantiam attinet, neminem eorum, apud quos illam deponam, fideliorem reperio quam daturos ipſos.* Muſonius ap. Stob. S. XXXVIII. p. 235: Ἐγὼ δὲ τούς γε λόγου ἀξίους ἄνδρας οὐ τῶν ἀναγκαιοτάτων μόνον πρὸς τὸν

βίου

βίον ῥᾳδίως ἂν εὐπορεῖν ἔξω τῆς οἰκίας (l. οἰκείας) ὄντας, ἀλλὰ καὶ πολλὰ περιποιήσασθαι χρήματα: Gesnerus οἶδα supplebat. Nos verbum desideratum facile restituamus, Ἐγὼ mutando in Λέγω. Dio Chryf. Or. LX. p. 577, B: σχεδὸν μὲν οὖν ἔγωγε ἐν ὅσῃ χρείᾳ καθέστηκας αὐτός. If. Casaubonus οἶδα vel ἐπίσταμαι excidisse suspicabatur. Certe post αὐτὸς positum οἶδα absorptum videtur a proximo εἰ δ' οὖν. Nil ad hunc locum Valckenarius Diatrib. Eur. Fragm. Cap. XI, p. 124, hanc Euripideam Dionis paraphrasin tractans. Reiskius Animadv. Vol. I. p. 202. καθέστηκα conjecit vertens, *ipse sum in eadem, qua tu, constitutus necessitate*: ita consequens est, eum pro ὅσῃ voluisse reponere ᾗ σύ: quod scribere oblitus videtur. Sed οἶδα praestat revocari. Alciphron. Ep. III, 11. p. 304: οἶδα ἀκούσας ἄλλα τινὰ δαιμόνων ὀνόματα· ὧν διὰ τὸ πλῆθος ἀπολέσθαί μοι τῆς μνήμης τὰ πλεῖστα. De verbo supplendo item cogitavit Berglerus. Sed certam medicinam elegantissimâ correctione attulit Toupius ad Longin. p. 161, pro ἀπολέσθαι reponendo ἀπώλισθε: vid. Biblioth. Crit. Vol. I. P. III. p. 41. Theon. Sophista Exempl. p. 142. Ed. Camerar: seu potius Libanius T. I. p. 22, D: οὐ μὴν οὐδὲ τοὺς ἰατροὺς ἀπορεῖν· Camerarius supplebat οἶμαι· Atqui hoc ipsum videtur ab Auctore scriptum, a librario in οὐ μὴν mutatum. Igitur adhuc teneamus, absolutam ejusmodi verbi Ellipsim nulla niti auctoritate.

Ib. D: Πολλῶν δὲ ὑπαρξάντων ἐκείνοις περιφανῶν ἔργων

ἐφ' ἃς ἂν τις δικαίως αὐτὸν ἐπαινῶν ἔχοι, καὶ τῶν ἐκ τῆς τύχης ἀγαθῶν περιουσίας· οὐδὲν ἔστι τοιοῦτο τῶν ἄλλων ἐφ' ᾧ μακαρίζοι τις αὐτοὺς ἀκόντας σεμνύνοι, ὡς ὅτι τῶν μὲν ἀπόγονος τῶν δὲ ἔκγονος·] Locus corruptus, quem nisi sanitati restituere, morbi tamen parte levare poterimus. Et primum quidem recipiendum ἔχοι e Vossiano libro, & cum Petavio reponendum ἀπόγονοι & ἔκγονοι. Tum cetera ita suppleamus: — καὶ τῶν ἐκ τῆς τύχης ἀγαθῶν περιουσίας οὔσης οὐδὲν ἔστι τοιοῦτο ἐφ' ᾧ μᾶλλόν τις αὐτοὺς μακαρίζειν εἰκότως σεμνύνοι, ὡς ὅτι τῶν μὲν ἀπόγονοι τῶν δὲ ἔκγονοι γεγόνασι. *Cum eorum & multa sint illustria facta, a quibus quis eos juste laudet; & abundantia honorum fortunae: horum nullum est, a quo quis eos beatos praedicans magis condecoret, quam quod illorum* (i. e. *Maximiani Herculii & Constantii Chlori*) *nepotes, horum autem* (i. e. *Constantini M. & Faustae*) *filii fuerant.* Γεγόνασι suppleri, quia, ut commode abesse nequit, ita facile, ob similitudinem antecedentis ἔκγονοι, excidere potuit. Ceterum apparet, Julianum ἐπαινεῖν & μακαρίζειν distinguere voluisse. Quippe ex Veterum doctrina hoc ad fortunam, illud ad virtutem refertur. Archytas ap. Stob. S. I. p. 19.: γίνεται δὲ ὁ μὲν ἔπαινος ἐπ' ἀρετᾷ, ὁ δὲ μακαρισμὸς ἐπ' εὐτυχίᾳ. Hippodamus Thurius ibid. S. CI. p. 554: ἁ ἀνθρωπίνα εὐδαιμονία συγκεφαλαιοῦται ἐπαίνῳ τε καὶ μακαρισμῷ· ἐπαίνῳ μὲν τῷ ἐξ ἀρετᾶς, μακαρισμῷ δὲ τῷ ἐξ εὐτυχίας. Ab his fontibus hausisse videtur Aristoteles Ethic. Nicomach. I, 12.

Rhet.

Rhet. I, 9, 4. Diſtinxit etiam Iſocrates Archidam. p. 222: ἐπῄνησαν μὲν ὡς οἷόν τε μάλιστα, καὶ τοὺς προγόνους ἐμακάρισαν· Polybius X, 2: τὸ μὲν ἐπαινετὸν, τὸ δὲ μακαριστὸν εἶναι συμβαίνει — καὶ τὸ μὲν κοινόν ἐστι καὶ τοῖς τυχοῦσι, τὸ δ' ἐπαινετὸν μόνον ἴδιον ὑπάρχει τῶν εὐλογίστων καὶ φρένας ἐχόντων ἀνδρῶν, οὓς καὶ θειοτάτους εἶναι καὶ προσφιλεστάτους τοῖς θεοῖς νομιστέον· Plutarchus Timol. T. I. p. 246, D: ἵνα τῶν ἐπαινουμένων αὐτοῦ τὰ μακαριζόμενα μᾶλλον οἱ πυνθανόμενοι θαυμάζωσιν· Maximus Tyr. Diſſ. XXII, 5. p. 269: τὸν δὲ καὶ μακαρίζω καὶ ἐπαινῶ· μακαρίζω μὲν τῆς σχολῆς, ἐπαινῶ δὲ τῆς ἱστορίας· Libanius Or. I. p. 12, A: ἐπαινούμενοί τε καὶ μακαριζόμενοι· Syneſius Ep. LXXVII. p. 211, A: κἀγὼ τὸν νεανίσκον οὐκ ἔλαττον ἐπαινέσαιμ' ἂν τῆς παρὰ πάντων εὐνοίας ἢ μακαρίσαιμι· Or. de Regno p. 4, A: ἔστι δὲ οὐ μία φύσις, ἀλλ' ἕτερον ἑκάτερον, μακαρισμὸς καὶ ἔπαινος· μακαρίζεται μὲν γάρ τις ἐπὶ τοῖς ἔξωθεν, ἐπαινεῖται δὲ ἐπὶ τοῖς ἔνδοθεν.

P. 10, A: πειράσομαι λοιπὸν ὡς ἡμῖν ἄξιον, μᾶλλον δὲ ἃ δεῖ μηδὲν ὑποστειλάμενον εἰπεῖν, μακρῷ τῶν προγόνων ἐπιδεῖξαι σεμνότερον] Manifeſtum eſt vitium, medicina non item manifeſta. Similis exſtat locus infra, p. 26, B; ſed idem ſuo ſibi vitio laborans, nec huic loco quid medelae impertiens. Ut breviter dicam, ὡς ἡμῖν mutandum videtur in ὡς ὑμνεῖν; tum vero λοιπὸν vertendum *jam*, quam ſignificationem aſſeruerunt Berglerus Alciphr. I, 21. p. 82, & Dorvillius ad Charit. p. 309. Sententiae haec eſt

vis: *jam te dignum celebrabo majoribus tuis; immo, ut dicam quod sentio, ostendam te longe tuis majoribus praestantiorem esse.* Elegans est dictio μηδὲν ὑποστειλάμενον εἰπεῖν, de qua, praeter Spanhemium hoc loco, consulendus est J. Wettstenius ad Act. Ap. XX, 20. & J. Rhoerius ad Porphyr. de Abst. I, 57. Quorum notatis haec addantur. Demosthenes Or. Olynth. I. p. 3, A: οὐ χρὴ τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοποῦντα ὑποστείλασθαί τι τῶν κοινῇ συμφερόντων: cui fere geminum est illud Lucae loco memorato, οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων. Dio Chrys. Or. XI. p. 158, A. Aristides Or. Plat. I. p. 94. II. p. 298. III. p. 389. Libanius Declam. XVI. p. 457, D: plane, ut hoc loco; μᾶλλον δὲ εἰ δεῖ μηδὲν ὑποστειλάμενον εἰπεῖν· II. p. 250, C. XII. p. 394, D. XXIX. p. 648, B. 658, D. Progymn. p. 11, C.

Ib. Φήμας μὲν δὴ καὶ μαντείας καὶ ὄψεις τὰς ἐν τοῖς ὕπνοις, καὶ ὅσα ἄλλα θρυλλεῖν εἰώθασιν ἐπὶ τῶν οὕτω λαμπρὰ καὶ περιφανῆ πραξάντων, Κύρου, καὶ τοῦ τῆς ἡμετέρας οἰκιστοῦ πόλεως, καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου, καὶ εἴ τις ἄλλος τοιοῦτος γέγονεν, ἑκὼν ἀφίημι] Harum rerum commemoratio locus erat communis in Laudationibus: deinde nimio usu pervulgatus in contemtum abiit; ut ab elegantioribus Oratoribus ipsa hujus contemtus professio, tamquam locus communis, frequentaretur. Julianus & materiam & formam aliunde sumsit. Materiam a Libanio suo Orat. Basilic. T. II. p. 107, A. Formam, cum ab eodem Declam. II. p. 215, A: μαν-

τείας μὲν οὖν καὶ Φήμας καὶ διοσημείας — καὶ ὅσα τοιαῦτα σημαίνει· tum ab Isocrate, cujus manifestiora etiam sunt vestigia, Evagor. p. 281: τὰς μὲν Φήμας, καὶ τὰς μαντείας, καὶ τὰς ὄψεις τὰς ἐν τοῖς ὕπνοις γενομένας, ἐξ ὧν μείζων ἂν Φανείη γεγονὼς ἢ κατὰ ἄνθρωπον, αἱροῦμαι καταλιπεῖν· Quandoquidem vero Φήμη in Divinatione Veterum varias habet significationes, nondum illas satis aut animadversas aut explicitas, ut apparet ex iis quae H. Stephanus in Thes. G. L. T. IV, p. 56, Spanhemius ad hunc locum, & Ernestus in Indice ad Xenoph. M. S. protulerunt; haud igitur ingratum diligentioris doctrinae amantibus facturus videar, si ea, quae ad hunc Juliani locum notavi, expromsero.

Φήμη proprie est *Dictum*, a Φάω, *luceo*, *dico*. Nam, ut pleraque verba a rebus corporeis ad intelligibiles traducta sunt, ita prima *lucendi* vis ad *dicendi* significationem transiit in hoc ipso verbo Φάω, Φάσκω, πιΦάσκω· & in simili δάω, δάσκω, διδάσκω: & a Φέγγω fit Φθέγγω. Haec mira, saepe etiam ridicula, videntur hominibus ceteroquin non indoctis. Nos hanc interiorem originum rationem, &, ut ita dicam, philosophiam, forte alio tempore vindicabimus. Illud nunc unice monemus, haec verba non simpliciter notare *dicere*, sed ab origine nativam habere significationem, *cum lumine*, *perspicuitate*, *efficaciâ*, *dicendi*. Quae vis etiam inest in derivatis, Φήμη, & aliis. Itaque significat I) *rumorem late sparsum ac celebratum*, seu *famam*: qui usus frequentior est, quam ut illu-

 strari

strari debeat, II.) Sed hinc paulatim in Divinationem translata est φήμη· Nam quia antiquitus res, quarum caussae latebant, ad divinum numen referebantur, factum est, ut rumores, qui nullo certo auctore ferebantur, divinae caussae tribuerentur, ac φήμη etiam ipsa haberetur Dea. Hinc manavit celebratissima sententia Hesiodi Op. & D. fin. 763: φήμη δ' οὔ τις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥν τινα πολλοὶ λαοὶ φημίζουσι· θεός νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή· jactata ab adversariis, Aeschine Timarch. p. 188, B, & Demosthene Falf. Legat. p. 432, D: & ab aliis frequentata; veluti Libanio T. I. Decl. XXVII. p. 744, D. Synesio Ep. XLIV. p. 181, D. III.) Jam significatio traducta est ad *rumorem de re divinâ, vel humanâ, divinitus existentem.* Veluti de famâ victoriae Plataeensis Graecis divinitus allata, apud Herodotum IX, 100: quae mox 101, κληδὼν vocatur: ubi consulendus Wesselingius. Sic apud Plutarchum Is. & Os. p. 357, A: ταῦτά τε πνεύματι φασὶ δαιμονίῳ φήμης πυθομένην τὴν Ἶσιν εἰς Βύβλον ἀφικέσθαι· De Romulo apud Plutarchum T. I. p. 63. E: Ῥωμύλον μὲν ὄντα θεῶν παῖδα ὑμνοῦσι φήμαις. Julianus Or. IV. p. 154, C: ἐξ ἡλίου κατῆλθεν ἡ ψυχὴ τοῦ θεοῦ Κυρίνου· πιστεύειν γὰρ οἶμαι τῇ φήμῃ· Caesar. p. 307, B: Κυρῖνος, ὃν ἦν χρὴ καλεῖν αὐτὸν ὀνόματι τῷ θείῳ πειθομένους φήμῃ. Ubi Spanhemius, cetera minus accurate, opportune tamen similem excitat locum Ciceronis Catil. III, 1: *Romulum ad Deos immortales benivolentiâ famaque sustulimus.* Cui addendus est Nat. Deor. II. 24: *Susce-*

Suscepit autem vita hominum consuetudoque communis, ut beneficiis excellentes viros in caelum voluntate ac fama *tollerent. Hinc Hercules, hinc Castor & Pollux — hinc etiam Romulus; quem quidem eundem esse Quirinum putant.* Off. III, 5: *Herculem illum, quem hominum* fama, *beneficiorum memor, in concilio caelestium collocavit.* Libanius de Alexandro T. II. Or. X. p. 346, D: ὁ τοῦ Διὸς παῖς λεγόμενος, καὶ πιστούμενος τοῖς ἔργοις τὴν φήμην. Hinc, *auctoritas qua narrationes antiquitus traditae, sive verae sive fictae, ad popularem religionem consecrantur:* apud Platonem Legg. V, p. 609, B: καθιέρωσαν δὲ ταῖς τοιούτοις λόγοις φήμας τε καὶ ἀγάλματα, καὶ βωμοὺς, καὶ ναοὺς, κ.τ.λ. ita potius cum Ficino *famas* vertam, quam *oracula*; quod forte quis malit. Ita fere apud eundem Legg. VIII, p. 646, G. Plutarchus T. II. Is. & Os. p. 369, B: Opinio de Providentiâ divinâ... παμπάλαιος αὕτη κάτεισιν ἔκ τε θεολόγων καὶ νομοθετῶν δόξα, τὴν ἀρχὴν ἀδέσποτον ἔχουσα, τὴν δὲ πίστιν ἰσχυρὰν καὶ δυσεξάλειπτον, οὐκ ἐν λόγοις μόνον οὐδὲ ἐν φήμαις, ἀλλ' ἔν τε τελεταῖς, ἔν τε θυσίαις καὶ βαρβάροις καὶ Ἕλλησι πολλαχοῦ περιφερομένην. De Facie Lunae p. 938, E. Aristides de Eleusine T. I. p. 256: τίνι δὲ ἄλλῃ χώρᾳ ἢ μῦθοι φήμας θαυμαστότερα ἐφύμνησαν, ἢ τὰ δρώμενα μείζω ἔσχε τὴν ἔκπληξιν. Plutarchus *famam* distinguit a fabula T. I. Romul. p. 19, E: τοὔνομα τῆς τροφοῦ (*Lupam*) δι' ἀμφιβολίαν ἐπὶ τὸ μυθῶδες ἐκτροπὴν τῇ φήμῃ παρασχεῖν. IV.) Sed quum sint complura Divinationis genera, quae *voce* contineantur,

neantur, haec cum universe tum peculiariter dicta sunt φῆμαι· Et primum de peculiaribus videamus. Cicero Divin. I, 45, ex interiori disciplina, duo memorat genera, quorum alterum constat voce, quae, ex occulto ad hominum aures accidens, divinitus mitti creditur: alterum ex humana voce colligitur. De priori ita exponit: *Saepe etiam in proeliis Fauni auditi, & in rebus turbidis veridicae voces ex occulto missae esse dicuntur: cujus generis duo sunt ex multis exempla, sed maxima. Nam non multo ante Urbem captam exaudita est vox a luco Vestae — ut muri & portae reficerentur; futurum esse, nisi provisum esset, ut Roma caperetur. Quod neglectum cum caveri poterat, post acceptam illam maximam cladem explicatum est; ara enim Ajo Loquenti, quam septam videmus, ex adversus eum locum consecrata est.* Atqui hanc aram a Camillo exstructam Plutarchus T. I. p. 144, D, vocat τὸν Φήμης καὶ κληδόνος· item T. II. Fortun. Rom. p. 319, A. Talem vocem κληδόνα primum & proprie, deinde etiam φήμην appellatam, & utramque postea promiscue usurpatam, putem. Itaque Suidae Κληδὼν, redditur φήμη, μαντεία· tamquam nomen ejusdem potestatis: κληδονισμοὶ vero ei sunt αἱ διὰ τῶν λόγων παρατηρήσεις· quod item in notionem φήμης, de quâ agimus, convenit. Hesychius item: φῆμις· φήμη, κληδὼν, φωνὴ, λόγος. Luculentus est locus apud Xenophontem, seu quisquis est scriptor Apologiae S. §. 12: καινὰ γε μὴν δαι-

μόνια πῶς ἂν ἐγὼ εἰςφέροιμι λέγων ὅτι θεοῦ μὲν (leg. μοὶ) φωνὴ φαίνεται σημαίνουσα, ὅ, τι χρὴ ποιεῖν; καὶ γὰρ οἱ φθόγγοις οἰωνῶν, καὶ οἱ φήμαις ἀνθρώπων χρώμ:νοι, φωναῖς δήπου τεκμαίρονται· βρονταῖς μὲν ἀμφιλέξει τις, ἢ μὴ φωνεῖν, ἢ μὴ μέγιςον οἰωνιςήριον εἶναι· ἡ δὲ Πυθοῖ ἐν τῷ τρίποδι ἱέρεια οὐ καὶ αὐτὴ φωνῇ τὰ παρὰ τοῦ θεοῦ διαγγέλλει· Igitur Socratis Daemonium, quod continebatur tali voce quae ex occulto accidebat, distinguitur a φήμῃ: ut ap. Xenoph. M. S. I, 1, 3: ὁ δὲ οὐδὲν καινότερον εἰσέφερε τῶν ἄλλων, ὅσοι μαντικὴν νομίζοντες, οἰωνοῖς τε χρῶνται καὶ φήμαις καὶ συμβόλοις, καὶ θυσίαις: & a Plutarcho in hoc ipſo argumento De Socr. Gen. p. 581, A, C. 582, B. 589, E, refertur ad alterutrum, vel ad πταρμὸν, *ſternutationem*; vel ad κλῃδόνα, *ad voces ex occulto accidentes*. Hac etiam vi, *ominis ex hominum fortuitâ voce ſuſcepti*, φήμη est apud Homerum Od. Υ, 100, 105: Ulisſes precatur: φήμην τίς μοι φάσθω ἐγειρομένων ἀνθρώπων Ἔνδοθεν· ἔκτοσθεν δὲ Διὸς τέρας ἄλλο φανήτω· tum coelitus tonuit (τέρας ἐκ Διὸς), & ſimul aliud agens vetula fauſtum quid (φήμην) dixit. Forte hujusmodi etiam est in Od. B. 35, ut voluit Ernestus, quamquam hoc aliter accipi potest. Certe ex hoc genere est, quod Cicero loco memorato ait: *Neque ſolum Deorum voces Pythagorei obſervitaverunt, ſed etiam hominum, quae vocant, omina.* Id est, non κλῃδόνας tantum, φήμας etiam, obſervabant. Verba, quae tamquam Diogenis Laertii VIII, 20, adfert Daviſius, ſunt apud Jamblichum Vit. Pythag.

thag. §. 149: προσεῖχε δὲ καὶ φήμαις, καὶ μαντείαις, καὶ κληδόσιν, καὶ ὅλως πᾶσι τοῖς αὐτομάτοις: nam apud Diogenem, ut minus accuratum compilatorem, brevius est, μαντικῇ τε ἐχρῆτο τῇ διὰ τῶν κληδόνων καὶ οἰωνῶν· Tale est illud omen apud Herodotum III, 151, 153, ubi Zopyrus ex alterius fortuito dicto conjecit Babylonem expugnatum iri, πρὸς ταύτην τὴν φήμην Ζωπύρῳ ἐδόκεε ἁλώσιμος εἶναι ἡ Βαβυλών· Similis est ratio apud eundem V, 72, ubi, quae φήμη dicebatur, eadem mox dicitur κληδών· Sic apud Philostratum Vit. Apollon. II, 32, p. 85: εἰπόμην τῇ φήμῃ· Apidis Oraculum, φῆμαι, in Memphi urbe, ejusmodi erat ut ex vocibus puerorum ludentium colligeretur: apud Dionem Chrysf. Or. XXXII. p. 364, D: Ἴστε δήπου τὰς τοῦ Ἄπιδος φήμας ἐνθάδε ἐν Μέμφει, πλησίον ὑμῶν· ὅτι παῖδες ἀπαγγέλλοντες παίζουσι τὸ δοκοῦν τῷ θεῷ, καὶ τοῦτο ἀψευδὲς πέφηνε· ὁ δὲ ὑμέτερος θεὸς, οἶμαι, τελειότερος ὢν δὴ ἀνδρῶν ὑμᾶς καὶ μετὰ σπουδῆς βούλεται ὠφελεῖν, οὐ δι᾽ ὀλίγων ῥημάτων ἀλλ᾽ ἰσχυρᾷ καὶ πλήρει κληδόνι καὶ λόγῳ σαφεῖ: hic ergo diligenter φήμην *humanum omen* & κληδόνα *divinam vocem* distinxit. Plutarchus vero, ubi de his Aegyptiorum Oraculis dicit, κληδόνα vocat T. II. de Is. & Os. p. 356, E. Haud dissimilis puerorum acclamatio pro fausto omine accepta ab Aristide dicitur φήμη, T. I. 323. Idem, audito Demosthenis nomine, dixit p. 325: δέχομαι τὴν φήμην· Cujus loco frequentatur δέχομαι τὸν οἰωνόν. V.) Praecipua vero Divinatio est *Oraculorum*. Quae, quia

voce

voce quidem humanâ, sed divino instinctu, redduntur, φῆμαι dicta sunt: ita tamen, ut θεῶν, aut addantur, aut subintelligantur; quippe φήμη magis proprie de humanae vocis omine dicitur, ut modo monuimus. Itaque Pollux I, 18: φήμη ἐκ θεοῦ, & 19: ἧκεν ἐκ θεοῦ φήμη· Orphicus Poëta Hymn. XXXIII, 9, de Apolline ait: καθαρὰς φήμας χρησμούς τ' ἀναφαίνων· quod est ἓν διὰ δυοῖν, pro φήμας χρησμῶν· Sophocles Oedip. Tyr. 41: εἴτε του θεῶν φήμης ἀκούσας, εἴτ' ἀπ' ἀνδρός· ubi nihili est Scholiastae animadversio. Ibid. 86: τίν' ἡμῖν ἥκεις τοῦ θεοῦ φήμην φέρων· Et 162: χρυσέας τέκνον ἐλπίδος ἄμβροτε φάμα, item de Oraculo accepit Scholiastes, sive Suidas V. φήμη· Est enim ea, quae modo, versu 151, Διὸς φάτις nominabatur: quae est forma poëtis hoc sensu frequens. Trachin. 1150, φήμη θεσφάτων potest vel de Oraculis intelligi, ut in Orphico modo memorato, vel simpliciter de *rumore oraculi*, ut in Philoctet. 846, λόγων φάμαν *rumorem sermonum* notat. Deorum oracula, quae ab oscinibus produntur, sunt φῆμαι apud Euripidem Jon. 179: vocat enim aves θεῶν ἀγγέλλοντας φήμας θνατοῖς· Polybius X, 2: Λυκοῦργος προςλαμβανόμενος ταῖς ἰδίαις ἐπιβολαῖς τὴν ἐκ τῆς Πυθίας φήμην· Plutarchus Sylla T. I. p. 62, E: ἐκ δὲ Λεβαδείας καὶ τοῦ Τροφωνίου φῆμαι τε χρηςαὶ καὶ νικηφόρα μαντεύματα· Philostratus Vit. Apollon. III, 44, p. 131: παῖς Ἀπόλλωνος Ἀσκληπιὸς γενόμενος, καὶ κατὰ τὰς ἐκείνου φήμας τε καὶ μαντείας ξυνθεὶς κ. τ. λ. Libanius diligenter φήμην simpliciter dictam

ab

ab Oraculo distinguit T. I. Declam. V. p. 288, B, ubi Orestes ait: ἐζήτουν δὲ περὶ τούτων οὐ συμβόλοις, οὐ Φήμαις, οὐ μαντείαις ἀνθρώπων· καίτοι διὰ τούτων οἱ θεοὶ σημαίνουσι τὰ δοκοῦντα· ἀλλ' οὐκ ἐκ τούτων ἠξίουν εἰδέναι· ἀλλ' εἰς ΔελΦοὺς ἀΦικόμενος, ὦ Ἄπολλον, ἐγὼ μὲν ἠρώτων, σὺ δ' ἐπέτρεπες· De *Oraculo domestico* est apud Euripidem Helen. 829: Φήμη τις οἴκων ἐν μυχοῖς ἱδρυμένη· ubi Musgravius Latinorum poëtarum locos notat, quibus tamen magis κληδὼν quam Φήμη significatur. Propius ad Φήμην Virgil. Aen. IV, 457: — *fuit in tectis de marmore templum Conjugis antiqui —. Hinc exaudiri voces & verba vocantis Visa viri.* Eâdem vero ratione, quâ Graeci a Φάω ducunt Φήμην *Deorum responsum*, Latini ab *oro* fecerunt *oraculum*; vid. Cicero Topic. 20. VI.) De *Somniorum divinatione*: dicitur, neque hoc simpliciter, sed ut ὄναρ, ἐνύπνιον, vel simile, aut addatur aut ex antecedentibus subintelligatur. Herodotus I, 43: ἐξέπλησε τοῦ ὀνείρου τὴν Φήμην· Aristides T. I. p. 332: καὶ οὕτω δὴ τοῦ ὀνείρατος ἡ Φήμη ἐξέβη· p. 350: κατὰ τὴν τοῦ ἐνυπνίου Φήμην· Philostratus Vit. Apollon. VIII, 7, 5. p. 334: καὶ γὰρ τὰ ὀνείρατα τοῖς ὡς ἐγὼ διαιτωμένοις ἐτυμωτέρας τὰς αὐτῶν Φήμας ἄγει· VII.) *Nomen quod rei ex augurio additur*. Julian. Or. II. p. 72, A, de *Aquileja* urbe: τῇ πόλει δὲ ἀετὸς, ὥς Φασιν, οἰκιζομένῃ δεξιὸς ἐκ Διὸς ἱπτάμενος τὴν αὐτοῦ Φήμην χαρίζεται· Sic de *Nisibi* ibid. p. 81. C. Hinc verbum ἐπιΦημίζειν eâdem significatione: Lucian. Prometh. p. 24. ubi vid. Hemsterhusius & Solanus.

lanus. Plutarch. T. II. 267, C. 281, D. 296, C. Philoſtrat. Vit. Apollon. V, 16. p. 201. Aelian. H. A. VIII, 12, verior est lectio libri Medicei ἐπεφήμισαν· Adeantur etiam viri docti P. Albertius ad Hesych. V. Ἐπιφημίσμασιν & P. Wesſelingius ad Herodot. p. 260. Dorvillius ad Charit. p. 572.

Jam ſignificationibus tamquam formis ſynthetice collectis, eas veluti normas analytice adhibeamus ſingularibus locis, qui aliquid dubii habere videantur. Nam ex iis, quae adhuc expoſuimus, haud difficile erit ad judicandum, quam quoque loco Φήμη ſignificationem habeat. Illustre est in hanc rem dictum apud Ariſtophanem Avib. 719: Ὄρνιν τε νομίζετε πάνθ' ὅσαπερ περὶ μαντείας διακρίνει· Φήμη γ' ὑμῖν ὄρνις ἐστὶ· πταρμόν τ' ὄρνιθα καλεῖτε· Ξύμβολον, ὄρνιν· Φωνὴν, ὄρνιν· θεράποντ', ὄρνιν· ὄνον, ὄρνιν· Ἆρ οὐ φανερῶς ἡμεῖς ὑμῖν ἐσμὲν μαντεῖος Ἀπόλλων· Hic Φήμη est κληδὼν, ſeu *divina vox*, Φωνὴ autem *humana vox*: quam utramque ſignificationem Φήμη asſerui quarto numero. Plato Phaedon. p. 399, E, de ſedibus beatorum: καὶ δὴ καὶ θεῶν ἄλση τε καὶ ἱερὰ αὐτοῖς εἶναι· ἐν οἷς τῷ ὄντι οἰκητὰς θεοὺς εἶναι, καὶ Φήμας τε καὶ μαντείας, καὶ αἰσθήσεις τῶν θεῶν· item reddendum *voces ipſorum Deorum*, quae etiam κληδόνες dicuntur. Imitatur haec Philoſtratus Heroic. p. 666, omisſo tamen Φήμης nomine. Plato Legg. VIII, p. 629, B: ἣν δὴ διάθεσιν καὶ θεοῦ κατά τινα μαντείας Φήμην εὐςόχως πάντες προσαγορεύομεν: est reſponſum Deorum (μαντεία), an-

tiquâ & religiosâ famâ (Φήμη) celebratum: vid. num. III. Hunc locum imitans Clemens Alex. Strom. V. p. 560., A, ait *Pythagoram & Platonem consentire in multis cum Moyse* κατά τινα μαντείας εὔστοχον Φήμην. Plato Epinom. p. 702, E: ἢ καθ' ὕπνον ἐν ὀνειροπολίᾳ προστυχόντες, ἢ κατὰ Φήμας τε καὶ μαντείας λεχθεῖσιν ἐν ἀκοαῖς ὑγιαίνουσιν ἢ καὶ κάμνουσιν· sunt *voces divinae*, μαντεῖαι vero *oracula*, & *vatum praedictiones*. Xenoph. Sympos. IV, 48: θεοὶ — σημαίνουσί μοι πέμποντες ἀγγέλους, Φήμας, καὶ ἐνύπνια, καὶ οἰωνούς: significatur *omne genus divinationis, quae voce continetur.* Plutarchus T. II. De Pythiae Orac. p. 398, D: *Sibyllae* πνεῦμα τῷ ἀέρι συγκραθὲν ἐν Φήμαις ἀεὶ Φορήσεται καὶ κληδόσιν· *Spiritus Sibyllae diffusus per nostrum aerem in divinatione per* voces *cum* humanas *tum* divinas *se exseret*. Quo respiciens Clemens Alex. Strom. I. p. 304, C: τὸ μὲν εἰς ἀέρα χωρῆσαι αὐτῆς (Σιβύλλης) μετὰ τὴν τελευτὴν, τοῦτ' εἶναι τὸ ἐν Φήμαις καὶ κληδόσι μαντευόμενον· Plutarchus T. II. Contra Colot. p. 1125, D: εὐχαῖς καὶ ὅρκοις, καὶ μαντεύμασι, καὶ Φήμαις· sunt *omina e Divinis humanisque vocibus suscepta*. Sympos. II, 1, p. 631, A: χρησάμενος ἢ Φήμαις, ἢ ἱεροῖς, ἢ θεῶν εὐμενείᾳ· *universe omnem divinationem quae voce fit*, notat. Dio Chrys. Or. I. p. 12, A: οἱ γὰρ ἀνθρώπων λόγοι καὶ τὰ πάντα σοφίσματα, οὐδενὸς ἄξια πρὸς τὴν παρὰ τῶν θεῶν ἐπίνοιαν (f. ἐπίπνοιαν) καὶ Φήμην· est *omne genus divinationis*, ut ex oppositione apparet. Adumbrata ceterum videntur partim e Xenophonte M. S. I, 3, 4: αὐτὸς δὲ πάντ' ἀνθρώ-

ἀνθρώπινα ὑπερφέρει πρὸς τὴν παρὰ τῶν θεῶν ξυμβουλίαν: partim e Platone Apol. Socr. p. 361, B: ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ὀλίγου τινὸς ἀξία ἐςὶ καὶ οὐδενός· Aelianus H. A. XVI, 16: δεισάντων ἐνύπνιον, ἢ ὄττάν τινα, ἢ φήμην, ἢ ὄρνιν οὐκ εὔεδρον· est omen *humanae vocis*, ut ὄττα *divinae*: cujus significationem egregie explicuit Ruhnkenius ad Tim. Voc. Philostrato Vit. Apollon. V, 25, p. 208: sunt *oracula, seu omina, ex igne suscepta*. Heroic. init. p. 660. ξυμβόλου καὶ φήμης δέομαι περὶ εὐπλοίας· est *omnis per vocem facta divinatio*; ut ξύμβολον omnis reliqua. Julianus Or. II, p. 71, A: πεισθεὶς τῇ φήμῃ τοῦ μάντεως· *admonitio, praedictio, vatis*. Libanius Ep. DCCXXXVII: εἰς οἰωνοὺς ἰδεῖν, ἢ ἔχνας θῦσαι, ἢ φήμαις προσχεῖν· Nemesius Nat. Hom. XLII. p. 315: καὶ τὰ σύμβολα, καὶ φῆμαι, καὶ κληδόνες, καὶ διοσημεῖαι κ. τ. λ. Igitur synonyma, praecipua quidem, ita distinguenda videntur. Μαντεία, *Divinatio*, est genus. Formae sunt; primo, *quae auditu percipiuntur & dicto continentur*: χρησμὸς *oraculum*: φήμη: κληδὼν, pro quo Atticis magis frequentatum est ὄττα, Poetis vero ὀμφή· Deinde, *quae visui objiciuntur*, φάσμα: & item ὀμφή, nam haec per suam originem significat & *dictum* & *visionem*, ut notatum est Bibl. Crit. Vol. I. P. I. p. 75: pro *visione* diserte posuit Plutarchus Sylla. p. 462, F. & ineptiunt, ut solent in Etymologiis, Grammatici, qui a φημὶ τὸ ὂν ducunt. Porro σύμβολον, est *signum e quo quid conjicimus*, tum peculiariter *ea quae oculis forte ob-*

jiciuntur, & *homines* adeo & *quaecumque nobis obviam veniunt*, ut ap. Xenoph. M. S. I, 1, 3. Τέρας, *monstrum*, *partus a naturae consuetudine abhorrens*.

P. 10, C: — ὡς λαμπρὰ καὶ βασιλικὰ τὸ λέγειν εὐηθές·] Videtur excidisse καὶ post βασιλικὰ, ab eoque absorptum esse. Certe in hujusmodi constructione καὶ & vim habet, & frequens est. Plato Symp. p. 334, C: Σωκράτη δὲ αὐτὸν τί δεῖ καὶ λέγειν· Plutarch. T. II. p. 107, D: τί δεῖ καὶ λέγειν· Lucian. T. I. p. 461: τί χρὴ καὶ λέγειν· Themist. Or. I. p. 4, C: τοῦτο καὶ γελοῖον ὑπολαμβάνειν, *hoc vel arbitrari ridiculum est*. Basil. M. Ep. CLXXXVIII. p. 203, B: τί χρὴ καὶ λέγειν; CCCXLVII. p. 341, C.

Ib. Ταῦτα δὲ οὐ ῥᾴδιον διὰ τῆς ἀνειμένης ὑπάρχειν διαίτης] Ἀνειμένη δίαιτα, est vivendi ratio *soluta*, non certis legibus adstricta. Ita Lacedaemonii *adstricte*, Athenienses *solute*, vivebant: quod apud Thucydidem dicit Pericles, II, 39: οἱ μὲν ἐπιπόνῳ ἀσκήσει, εὐθὺς νέοι ὄντες, τὸ ἀνδρεῖον μετέρχονται· ἡμεῖς δὲ ἀνειμένως διαιτώμενοι, οὐδὲν ἧσσον ἐπὶ τοὺς ἰσοπαλεῖς κινδύνους χωροῦμεν· Item I, 6: quum Graeci continuo arma gestarent, πρῶτοι δὲ Ἀθηναῖοι τόν τε σίδηρον κατέθεντο, καὶ ἀνειμένῃ τῇ διαίτῃ ἐς τὸ τρυφερώτερον μετέστησαν· A tali *soluta vita* Lacedaemonios arcere studuit Lycurgus, ut iisdem fere verbis significat Plutarchus T. I. p. 45, B. 54, C. Ephori, quibus solutior erat vita nec illi necessitati adstricta, dicuntur uti ἀνειμένῃ διαίτῃ, ab Aristotele Rep. II. p. 440, E. Laudat idem Plutarchus

tarchus in Cimone, T. I. p. 480, C, τὸ νεαρὸν καὶ ἀνειμένον ἐν τῇ διαίτῃ· & 521, D. Julianus addit solutam illam vitam *frangere animos*, θρύπτούσας τὰς ψυχάς quod eâdem dictione generatim de quotidiano victu dixit Timaeus De Anim. Mundi. p. 557, C: ἁ καθ' ἁμέραν δίαιτα θρύπτουσα τὰν ψυχάν. Igitur, ut naturâ conjunctae sunt res, ita usu Scriptorum frequenter junguntur. Plutarchus de Metello T. I. p. 574, B: πρὸς ἀνειμένην ἤδη καὶ τρυφερὰν δίαιταν ἐκ πολλῶν ἀγώνων καὶ μεγάλων ἐνδεδωκώς· Pericl. p. 161, B: ἀνειμένη καὶ ὑποθρυπτομένη δημαγωγία, dicitur Atheniensium respublica. M. Anton. p. 956, E: πρὸς τρυφὰς ἀνειμένοι. Dio Chrys. Or. II. p. 30, A: ἀνειμένα μέλη καὶ τρυφερά. Philostratus Vit. Ap. VI. p. 273, Tarsenses ἀνειμένοι καὶ τρυφῶντες· Procopius Bell. Pers. II. p. 305: ἀνεῖσθαι τρυφαῖς·

P. 11, A: Ὅθεν ᾤου δεῖν καὶ τὰ γυμνάσια πρὸς ταύτην ποιεῖσθαι, εἶναι δὲ πολλὰ καὶ στρατιωτικά·] Nil monuerunt Editores de mendo. Lenissima, ut in his rebus, videtur medicina delere illa εἶναι δὲ, ut sensus sit: *Igitur exercitationes ad illam (regiam gymnasticam) faciendas esse duxisti, & multas & militares.*

Ib. C: Ἐπίσκοπα τοξεύειν ἤσκησας] Spanhemius raro apud Prosae Scriptores obviam esse dicit dictionem, neque unum adeo ejus protulit ad hunc locum conveniens exemplum. Atqui pari loco, in eodem argumento, de Constantio dixerat Themistius Or. III. p. 45, A: βάλλεις καίρια καὶ ἐπίσκοπα·

 Simi-

Similiter XI, p. 143, A: *βάλλειν ἐπισκοπώτατος*: XV. p. 187, D, de Theodosio: *ὁπλιτεύειν καλῶς, καὶ ἱππεύειν, καὶ τοξεύειν ἐπίσκοπα, καὶ ἀκοντίζειν*. XVIII, p. 217, B, de eodem: *εὐτόνως τε ἅμα καὶ ἐπισκόπως πέμπειν τοὺς οἰστούς*: ubi Codex Ambrosianus habet *εὐτόνους* & *εὐσκόπους*· Ibidem p. 219, A: *τοξεύεσθαι ἐπίσκοπα καὶ ἀκοντίζειν*· Jam Herodotus ita scripserat, III, 35: *τίνα εἶδες ἤδη πάντων ἀνθρώπων οὕτως ἐπίσκοπα τοξεύοντα*· Pollux I, 215. Suidas V. *Ἐπίσκοπα*· Hesychius ibid. Restituenda forte dictio in libello de Agesilao, quem recte arbitror Valckenarium Xenophonti abjudicasse, I, 25: *ἐκ δὲ τούτου παρῆν ὁρᾷν, τὰ μὲν γυμνάσια μεστὰ τῶν ἀνδρῶν γυμναζομένων, τὸν δὲ ἱππόδρομον ἱππέων ἱππαζομένων, τοὺς δὲ ἀκοντιστὰς καὶ τοὺς τοξότας ἐπὶ στοίχων ἰόντας*· At vero *ordinibus incedere* non est sagittariorum & jaculatorum. Nam quod est apud Virgilium Aen. V, 68: *Aut jaculo incedit melior, levibusque sagittis*: aut poëticâ ratione dicitur, ut Aen. I, 46: aut ne ipsum quidem sanum est, meritoque displicuit Heynio, acutissimo eidemque eruditissimo viro. Et apud Xenophontem Hist. Gr. III, 4, 16, unde haec ducta sunt, generatim dicitur *τοὺς δ' ἀκοντιστὰς καὶ τοὺς τοξότας μελετῶντας*· Scribendum videtur *ἐπὶ σκοπὸν ἱέντας*· Quod ad *ἱέντας* attinet, eo minus dubitem, quod idem similiter est apud Xenophontem, Exped. Cyr. III, 4, 17: *ἐμελέτων τοξεύειν ἄνω ἱέντες μακρὰν*: & apud optimos Scriptores exstat *ἱέναι* simpliciter, pro *jacu-*

lari,

lari, *emittere*. Alterum est apud eundem Instit. Cyr. I, 6, 19: ἐπὶ σκοπὸν βάλλειν ἐδιδάσκομεν· Sed forte στοχὸν quis malit, quam σκοπὸν, ut propius accedens ad similitudinem veteris lectionis. Est omnino haec vox, quamvis omissa Stephano, apud Aeschylum Suppl. 251, Pollucem, V, 36: & significatio *collineandi* & *scopum feriendi* ei vindicari possit documento cognatarum vocum, στοχάζομαι, εὔστοχος: sed usum nullis adhuc exemplis firmatum reperi. Nam item dubia est lectio Aeliani H. A. I, 31: τὰς ἄνωθεν τρίχας, οἱονεὶ βέλη, ἐκπέμπει καὶ στοχῇ βάλλει πολλάκις· & verius videtur εὐστόχως ab Apostolio servatum. Theocritus Id. XXIV, 105: Τόξον δ' ἐντανύσαι καὶ ἐπίσκοπον εἶναι οἰστῶν· ex vero retinuit Valckenarius, prae Wartoni conjecturâ ἐπίπλεων, vel Heinsii ἐπίσκοπον εἶναι οἰστόν· Dio Chrys. Or. IV, p. 67, A: ἐπισκοπώτερος γάρ εἶναι μοι δοκεῖς: interpres male vertit, *attentior*: vertendum *solertior ad collineandum*. Achilles Tat. II. p. 127: λόγος δὲ τούτῳ ἁπάντων πατήρ· καὶ ἔοικεν ἐπὶ σκοπῷ τόξον βάλλειν, καὶ ἐπιτυγχάνειν· Salmasius legebat ἐπίσκοπα τοξοβολεῖν, & ἐπιτυγχάνειν delebat: sed retinendum hoc, legendumque ἐπὶ σκοπὸν τόξῳ βάλλειν, quod vel nuperus Editor Bodenus videbat. Nam de probitate dictionis quominus dubitetur exstant auctoritates: v. c. Herodiani III, 9, 9, VII, 11, 17. Juliani Or. II. p. 65, B: ex varia lectione, Misopog. 344, A. Polyaeno II, 29, 1, medicina facienda: κατὰ

πολλὰ μέρη τῆς πόλεως ὀξυβελεῖς περιστήσας, ἐκέλευσεν ἀφιέναι, τοῖς βέλεσιν ἐπιγράψας, „Ἥκω τὴν πόλιν ἐλευθερώσων" Corrigendum, τοξοβόλους περιστήσας. Aliud est ἐπίσκοπα τοξεύειν, *collineare, ſcopum ferire*: aliud ἐπὶ σκοπὸν vel κατὰ σκοπὸν, vel κατὰ σκοποῦ τοξεύειν, *verſus ſcopum emittere ſagittam*: ille tangit ſcopum, hic aberrare etiam potest. Lucianus Amor. 16. T. II. p. 415: de jactu talorum βαλὼν μὲν ἐπὶ σκοποῦ, *ſi ex ſententia jeciſſet*: malim ἐπίσκοπα. Simili forma dicitur apud eundem Toxar. 62. T. II. 566: ἄσκοπα τοξεύειν. Onoſander Strateg. p. 72. Ed. Schweb. οἵτε τοξόται — εἰς αὐτὰ τὰ σώματα καὶ κατὰ σκοπὸν ἐκτοξεύουσι τὰ βέλη: ubi ſimile profert Editor ex Herodiano IV, 7, 19: εἰς τὰ σώματα κατὰ σκοποῦ τοξευόντων. Baſilius M. Homil. XXII. p. 579, A: τοξότην κατὰ σκοποῦ βάλλειν. Ejusdem formae ſunt Luciani, Nigrin. T. I. p. 77: εὔστοχα τοξεύουσιν. Prometh. p. 26: εὐστόχως ἀποτετόξευται. Heliodori IX, p. 416: εὐσκοπώτερα βάλλοντες. Et quandoquidem in hoc argumento verſamur, ne prius ab eo diſcedamus quam lucem attulerimus Philoſtrato Vit. Apollon. II, 28. p. 81: καὶ τὸ σφενδόνης δὲ τοξεῦσαι, καὶ τὸ ἐς τρίχα ἱέναι, καὶ τὸν υἱὸν ἑαυτοῦ σκιαγραφῆσαι βέλεσιν ἀνεστῶτα πρὸς σανίδα, σπουδάζουσιν ἐν τοῖς πότοις καὶ κατορθοῦσιν αὐτὰ μεθύοντες. Legendum: καὶ τὸ διὰ σφενδόνης δὲ τοξεῦσαι. *ſagittam trajicere ex arcu per annuli fundam*: Olearius imperite, ut ſolet, in verſione reliquit *fundâ jaculari*. Indorum haec erat dexteritas:

Plu-

Plutarchus Apophthegm. T. II. p. 181, B: Τῶν δὲ Ἰνδῶν τὸν ἄριςα τοξεύειν δοκοῦντα καὶ λεγόμενον διὰ δακτυλίου οἰςὸν ἀφιέναι. De Σφενδόνῃ egit Ruhnkenius noster ad Tim. Voc. De σκιαγραφεῖν βέλεσι luculentus est locus apud Leonem Tactic. quem e codice Bernenſi protulit Cl. Sinnerus Catal. p. 606. cum quo conferendus est Julius Africanus Cap. 29.

Ib. τὸ μὲν σῶμα διὰ τῶν ἑκουσίων πόνων πρὸς τοὺς ἀκουσίους εὖ ἔχειν παρεσκεύασας] Iſocrates Demonic. p. 8: Γυμνάζε σεαυτὸν πόνοις ἑκουσίοις, ὅπως ἂν δύναιο καὶ τοὺς ἀκουσίους ὑπομένειν· Cui forte praeivit Democritus ap. Stob. S. XXIX. p. 201: Οἱ ἑκούσιοι πόνοι τὴν τῶν ἀκουσίων ὑπομονὴν ἐλαφροτέραν παρασκευάζουσι· Themiſtius Or. XV. p. 185, D: οἱ τῷ ὄντι ἀγωνιςαὶ — ἐν ταῖς παλαίςραις διαπειρῶνται τῶν ἀθλημάτων, καὶ τῆς ἀναγκαίου φαγίας, καὶ τῶν ἀκροχειρισμῶν, καὶ τῶν ἁλτήρων, σὺν πολλῷ τῷ ἑκουσίῳ ἱδρῶτι πρὸ τοῦ ἀναγκαίου· Atque haud ſcio an ad hanc ſententiam revocandus ſit locus Thucydidis, VII, 8: Ὁ δὲ (Νικίας), τὰ κατὰ τὸ ςρατόπεδον διὰ φυλακῆς μᾶλλον ἤδη ἔχων, ἑκουσίων κινδύνων ἐπεμελεῖτο· praeſtat ἀκουσίων, ut judicavit etiam Reiskius Animadv. Vol. III. p. 61.: hac ſententia: *curam habuit eorum diſcriminum, quae ipſi invito ab hostibus inferrentur, non quae ipſe ultro ſuſciperet.*

CENSURA I.

TI. HEMSTERHUSII *Orationes, quarum prima est de Paulo Apostolo.*

L. C. VALCKENARII, *Tres Orationes, quibus subjectum est Schediasma, specimen exhibens adnotationum Criticarum in loca quaedam Librorum Sacrorum Novi Foederis.*

Praefiguntur duae Orationes JOANNIS CHRYSOSTOMI *in laudem Pauli Apostoli, cum veteri versione Latina Aniani, ex Cod. M. S. hic illic emendata. Lugduni Batavorum apud* S. *&* J. *Luchtmans: & A. & J. Honkoop.* 1784. 8. *pagg.* 412.

Quod in veteri est praecepto, ut operum exordia a laetis ducantur rebus, id in his instaurandis censuris & pietas & dolor noster facere nos vetat. Neque enim prior quisquam nunc nobis dicendus est Valckenario, nec de eo ita dicere possumus, quin ad pristini doloris acerbitatem revocemur. Nam medio inter hanc & superiorem Bibliothecae partem tempore illud Literarum lumen morte exstinctum est, anno aetatis suae sexagesimo & nono, seculi hujus

hujus octogesimo & quinto, mense Martio. Aetas non immatura pro humana natura, at pro Literis immatura. Et duo anni interea praeterlapsi valeant forte ad alium, quamvis magnum, tollendum luctum: ad tantum, de tanto viro conceptum, & intimo animo infixum dolorem levandum non valent. Ecquis enim omnium, quotquot per terrarum orbem sunt, doctorum hominum, non aut tunc ad tantae cladis nuncium vehementer perculsus est, aut nunc etiam tristi viri desiderio tenetur? Quod si hic est omnium etiam remotissimorum sensus, quomodo nos affectos esse par est, qui praesentes huius ingenii & magnitudinem admirati sumus, & suavitatem percepimus. In quibus & ego sum, qui Valckenarium per tredecim annos, & fautorem, & amicum, & magistrum, habui. Equidem libenter ejus laudes celebrandas susciperem, si par mihi adesset voluntati facultas. Quare hoc iis relinquo, quibus diuturnior, frequentior, interiorque viri consuetudo obtigit. Ceterum ipse vivus Valkenarius, quâ erat rerum humanarum perspicientiâ, & vanitatis despicientiâ, ejusmodi laudationes ridebat, probans veteris Spartani dictum, qui a Sophista invitatus ad audiendam Herculis laudationem respondit, *Quis eum vituperat?* Ita enim se res habet, ut laudatio neque exhibita quidquam mediocribus hominibus addat, neque non exhibita quidquam magnis viris detrahat. Major omni praeconio est Valcke-

narii

ii laus, haud alieno firmanda fulcro, sed suis nixa radicibus: immortalibus ingenii monumen- prodita, florescet & seculis innumerabilibus & gionibus disjunctissimis: atque iisdem, quibus ysa humanitas, finibus terminabitur. Nos, ita salu- atis Valckenarii manibus, jam de libro ejus vi- deamus.

Igitur Valckenarius, qui Graecas Literas ita te- nebat, ut omnes earum locos cognitos & pertracta- tos haberet, ubique non habitaret modo sed etiam regnaret, partem operae sacris quoque Libris tri- buebat. Quibus quidem nemo umquam Graece doctior operatus est, nemo unus plus lucis adferre poterat, si hoc unum agere voluisset. Ergo subinde sensui cuidam suo & genio obsecutus illud agitabat, ut operae in hoc genere suae specimen ederet; & perfecit tandem paulo ante obitum, vulgato hoc li- bello. Cujus duplex est argumentum, Oratorium & Criticum. Illud continetur Orationibus Hem- sterhusii & Valckenarii; quarum satis est argumenta retulisse. Nam de tantorum virorum Eloquentiâ ju- dicare, meum non est. Sunt Hemsterhusii, *De Paulo Apostolo: De Linguae Graecae praestantia ex in- genio Graecorum & moribus probata: De Literarum Humaniorum studiis ad mores emendandos Virtutisque cultum conferendis: De Mathematum & Philosophiae studio cum Literis Humanioribus conjungendo: Oratio funebris, in exsequiis viri & Theologi summi, Cam-* pegii

pegii Vitringae, Filii: Oratio in Obitum Georgii Arnaldi. Valkenarii Orationes hae sunt: *De Rerum Belgicarum vicissitudine, in annum,* 1748: *De Philippi Amyntiadae indole, virtutibus, rebusque gestis, caussis externis fractae Graecorum libertatis: De Critica emendatrice, in Libris Sacris N. F., a Literatoribus, quos vocant, non adhibenda.* Criticum argumentum est in Valckenarii Animadversionibus ad Johannis Chrysostomi Orationes, item ad suam ipsius Orationem de Philippo Macedone, denique in Adnotationibus ad N. F. Jam proditae in tribus illis locis praecipuae & cum elegantiori doctrina conjunctae Animadversiones breviter significentur.

ANIMADVERS. IN. IO. CHRYS. ORATT.

P. 2. Πολὺ μὲν ἦλθει τῇ χάριτι· Valck. corrigit πολὺς vel πολλῇ, & posterioris usus exempla adfert. Deinceps dictionum quorundum vis & elegantia declaratur. P. 4. ἐφικέσθαι τινὸς λόγῳ, *rem oratione consequi, aequare* P 6. αὐτὸ τοῦτο· P. 20. γέλως ἐςὶ ταῦτα· P. 21. πάσχειν τι πρός τινα·- P. 26. ὑπεραποντίζειν τινά· P. 30. κατά τινα εἶναι, γενέσθαι, *alicujus similem esse, fieri.* P. 34. de formis συνειληχώς a συλλαγχάνω & συνειλοχώς a συλλέγω· P. 37. πολύ ἐςι τὸ μέσον, *multum differt.* P. 38. de conjunctione verborum ἀσπάζεσθαι & φιλεῖν. P. 44. φέρει τοῦτο εἴς τι, *hoc spectat aliquo.* Duae quoque exstant Emendationes. Altera p. 32. Callicratidae ap. Stob. Phys. p. 45, v. 52. qua reponitur καταλείπεται· Altera Philostrati Vit. Ap. III,

37: ἐπαινεσάντων καὶ τῶν ἄλλων λαμπρᾷ τῇ φωνῇ: vulgo est ἐ. κ. τ. ἄλλων πρώτῃ φωνῇ·

ANIMADVERS. IN. OR. DE PHILIPPO MAC.

P. 240. Corrigitur Demosthenis locus, Olynth. II. p. 15, περὶ αὐτὸν, εἶναι γελωτοποιοὺς (vulgo λῃστὰς) καὶ κόλακας· P. 261. locus Theopompi de Philippo, ap. Athen. VI. p. 260, C, sanitati restituitur: καὶ πλείους τῶν Θετταλῶν τῶν αὐτῷ πλησιασάντων ᾕρει (*capiebat*, ex Epitome MS. Parisina, pro vulgato ἠρεῖτο) μᾶλλον ἐν ταῖς συνουσίαις ἢ ταῖς δωρεαῖς· P. 272. elegans est correctio in verbis Auctoris Incerti apud Suidam V. Τιμαγόρας, ubi *Timagoras dicitur dona accepisse a Persiae Rege*, κλίνην πολυτελῆ καὶ στρατιώτας θεράποντας: corrigitur κ. π. κ. στρώτας θ. i. e. *servos, qui lectum sternerent*. P. 273. Lucianus T. II. p. 366: Φίλιππος γὰρ ὁ Μακεδόνων ὄλεθρος: ita mutatur in melius, Φ. γ. Μακεδὼν ὢν ὄλεθρος. Porro plurimae sunt Animadversiones Historicae de rebus Philippi ex interiore doctrina depromtae, collectis etiam in eam rem fragmentis Theopompi: veluti, p. 266, de *Amphictyonum Concilio, Decretis, ac Sociis*: p. 269, de *Macedonia quondam Atheniensibus vectigali*: p. 270, de *Timagorae supplicio ob adoratum Persarum Regem*: p. 278, de *Charete Atheniensium duce*.

Breviores quaedam notulae subjectae sunt Orationi de Rerum Belgicarum Vicissitudine. Ex his notulis hanc certe silentio praeterire non possumus, quae dicitur p. 218: *sub nominibus Lysiae & Demosthenis*

'Επι-

Ἐπιτάφιοι λόγοι *prostant: sed, meo quidem arbitratu, ingeniis Sophistarum multo digniores, quam Demosthenis & Lysiae.* De Demosthene pervulgata est opinio: non item de Lysia.

SCHEDIASMA SPECIM. EXHIB. ADNOT. CRIT. IN. LOC. QUAED. N. F.

P. 325. Hebr. IX, 4. De fide Abelis dicitur: δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖται· Probatur altera lectio λαλεῖ. Confutatur J. Chr. Wolfius, qui in Curis Phil. mediam formam activa significatione accepit. „ *Adeo verum est* " inquit Valkenarius „ *quod de Wolfio dixi in Orat. De Crit. p.* 308. *Vix ille Codicum optimas, & sine controversia veras, lectiones admittit, mirificus vulgatarum Edd. patronus. Tanta passim loquitur confidentia Hamburgensis iste literator, ac si pueris, Graece saltem ignorantissimis, librum scripsisset, quibus decreta facile persuaderet*". Tum paucis, sed egregie, notatur, de usu Verborum Mediorum significationis Activae. Porro utraque Lectio confirmatur exemplis bonorum Auctorum, ut vulgata repudietur quidem, sed passive accipiatur, pro *celebratur.* Verior autem illa λαλεῖ explicatur e dicendi figura haud infrequenti Poetis & Scriptoribus, in quorum exemplis allatis hoc etiam est Demosthenis Eubulid. p. 711: ὃς, καὶ τετελευτηκὼς, ὅμως μαρτυρεῖ τοῖς ἔργοις, ἀστὸν τοῦτον καὶ πολίτην εἶναι.

P. 328. Hebr. IX, 1. Vocem Σκηνὴ a melioribus etiam Interpretibus omissam, Mangeyus & Mark-

Marklandus mutarunt in Ἐκείνῃ, probante Valckenario: qui hunc in permutandis literis librariorum errorem & acute notat, & copia locorum illustrat, partim ab aliis antea, partim ab ipso nunc sanatorum. Trillerus, infelix saepe Criticus, ingeniose tamen in Aeliani H. A. XII, 34, ἐκείνην convertit in σκηνήν· Taylorus in Lysia Ed. maj. p. 478. Deinceps quae expromitur complurium locorum medicina, nova & ab ipsius Vaclkenarii ingenio profecta est. Epigramma ap. Gruter. Inscript. p. MLCCIII, 4. Σοὶ, παιῆον ἄναξ Ἀσκλήπιε, τήν δ' ἀνέθηκεν Εὐξάμενος σήλην λαϊνέην ὁ Βάλης· Vulgo erat ἐτηλλην pro σήλην· Literarum Τ & Υ permutatio multis locis vitium obtulit. Pindaro ap. Clem. Al. Strom. III. p. 586, 2, restituendum λαμπετόωντα pro λαμπευθέντα· Plutarcho, qui dicitur, Plac. Phil. II, 26, p. 891, C: κατοπτροειδὲς σῶμα Σελήνης· in locum vulgati κατὰ τὸ πυροειδὲς σ. τ. σ. Diogeni Laërtio VI, 56: Diogenes Cynicus interrogatus, εἰ σοφοὶ πλακοῦντα ἐσθίουσι· πάνυ, εἶπεν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι: vulgo est πάντ' εἶπεν· Porro Literarum Η & Π permutatio frequenter corruptelae caussa exstitit. Reinesius Inscript. Clasf. IV. p. 347. v. 82, barbaricum nomen ΑΒΑΠΗΡΟΥ edidit, quod mutandum in ΑΒΔΗΡΟΥ. Longus I, p. 9. Ed. Villois. ἀνθερίκους ἀνελομένη ποθὲν ἐξελθοῦσα ἀκριδοθήραν ἀνέπλεκε· corrigitur i. e. ἤωθεν ἀκριδοθήραν ἔπλεκε· Ex permutatione literarum Β & Σ vitium exstitit in loco Hegesippi Comici

mici ap. Athen. VII. p. 290, B: Οὐκ ἀλλὰ τὸ πέρας τῆς μαγειρικῆς εὗρε, Εὕρημα μόνον εἰδέναι τῶν νομιζομένων ἐμέ· versus ita constituuntur: Οὐκ ἀλλὰ τὸ πέρας τῆς μαγειρικῆς, Σύρε, Εὑρημένον μόνον εἰδέναι νομίζ' ἐμέ —. Mihi quoque aliquando hoc fragmentum legenti in mentem venit Σύρε; quandoquidem in eodem Colloquio mox inferius occurrit: Ὅπερ ἐπὶ τῶν ἔμπροσθε Σειρήνων, Σύρε, Ἐγένετο·

I. Cor. XV, 29: Οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν. Conjectura est & egregie excogitata, & diligenter confirmata: οἱ βαπτιζόμενοι ἀπ' ἔργων νεκρῶν·

Luc. II, 15: Οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες, εἶπον πρὸς ἀλλήλους· ita accipitur: *homines, isti nempe pastores, dixerunt ad se invicem.* Confutantur rationes cum aliorum, tum Marklandi revocantis hoc ad illam formam, ἄνθρωπος βασιλεύς Matth. XXII, 2. De hac & simili forma ποιητὴς ἀνήρ, tum de usu Articuli, complura exquisitae doctrinae monita promuntur.

1 Thess. III, 3: τῷ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις· Bentlejo legendum videbatur σαλεύεσθαι; quod jam Belgici Interpretes secuti erant. Reiskius in Animadversionibus Polybianis duas protulit correctiones: alteram, σιαίνεσθαι, quod est verbum posterioris Graecitatis Byzantinae, notans *laedi, offendi, aegrimoniâ affici.* Alteram, quam Reiskius ipse repudiat, probatâ priore, μηδὲν ἀσαίνεσθαι, fere probare videtur Valckenarius: qui, nil statuens, reconditae eruditionis copias profert de vocibus memoratis

& quibusdam conjunctis: denique corrigit Herodotum II, 66: κτείναντες μέντοι οὐ πατέονται· *male*, inquit, *Wesselingius & ego ultimum illud probasse videmur: quod olim placebat, nunc dubio paene vacuum videtur: leniter illic corrigendum*, κτείναντες μέντοι οὔτι ἀπέονται· i. e. *felium foetus qui occiderunt, nullum tamen illinc damnum patiuntur.*

Jacob. IV, 2: φονεύετε καὶ ζηλοῦτε· Erasmi correctio est φθονεῖτε: Grotii φονᾶτε; quam doctiorem & antiquiorem pro Judaei Graecissantis captu judicat Valckenarius. Ceterum hac occasione eruditissime, ut solet, disputat de terminationibus Verborum in άω & ιάω desiderium significantibus: ex eorum numero autem delet ψευδομαρτυριάω apud Andocidem & Isaeum.

Luc. V, 7: ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά· Probatur duorum Codicum lectio — ὥστε παρά τι βυθίζεσθαι αὐτά, *ita ut pene mergerentur.*

Marc. III, 21: οἱ παρ' αὐτοῦ. Repudiatâ Toupii interpolatione, vertitur *ejus cognati.* In bona Graecitate significat, *qui ab eo missi sunt.*

Luc. II, 2: Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου· Loci vexatissimi correctio exhibetur, quam Clarus eruditione Theologus aliquando cum Valckenario communicavit: Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη· ἡ β' ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου· Duae literae ἡ β', id est ἡ δευτέρα, facile potuerunt a vicinis elidi.

Luc.

Luc. XI, 29: Ἡ γενεὰ αὕτη πονηρά ἐστι· σημεῖον ἐπιζητεῖ· Verisimilis est conjectura Valckenari legentis, Ἡ γενεὰ αὕτη πονηρὰ εἰς τί σημεῖον ἐπιζητεῖ; *cujus rei caussa? quare?*

Luc. XII, 11: Ὅταν — προσφέρωσι ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγάς· Probatur Codicum lectio εἰσφέρωσιν, ac docte confirmatur.

Luc. XIX, 38: Εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις· Acuta est emendatio, quam & sensus postulat, & frequens vocum permutatio probabilem facit, Εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.

Act. Ap. I, 4: Συναλιζόμενος. Defenditur ex interpretatione Joh. Chrysostomi, τραπέζης ἐκοινώνει, *mensae particeps fuit, salem cum iis edit.*

Act. Ap. I, 25: τόπον τὸν ἴδιον· Docte vindicatur ex observatione consuetudinis Veterum Graecorum.

Act. Ap. II, 9: Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν· — Laudatur conjectura T. Hemsterhusii, quam & sensus & literarum vestigia suadent, mutantis ΙΟΥΔΑΙΑΝ in ΒΙΘΥΝΙΑΝ.

Act. Ap. XVI, 19: Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς, ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν. Interpolator Codicis Cantabrigiensis haec ita expressit: Ὡς δὲ εἴδαν οἱ κύριοι τῆς παιδίσκης ὅτι ἀπεστερῆσθαι τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἧς εἶχαν δι' αὐτῆς· De his formis Alexandrinis εἴδαν, εἶχαν, docte disserit Valckenarius, dicens, cum ex his, tum aliis sibi persuaderi, interpolatorem istum esse antiquissimum.

Rom. III, 9: τί οὖν, προεχόμεθα· E Codice Alex. ita constituitur: τί οὖν προεχώμεθα; ut sit, *quid igitur praetexemus?* & προέχεσθαι idem valeat ac tritum προίσχεσθαι·

I Cor. II, 4: οὐκ ἐν πειθοῖ ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις· Judicatur, cum spectatissimis Codicibus, ἀνθρωπίνης omittendum, & Pauli scripturam servatam esse apud Joh. Chrys. T. II. p. 495, C: οὐκ ἐν πιθανοῖς σοφίας λόγοις·

II Petr. II, 3: Καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται· Probatur e conjectura — λόγοις εἰς ὑμᾶς ἐμπορεύσονται· Simul eruditissima disputatio expromitur, de usu verbi ἐμπορεύεσθαι, & Sophisticâ doctrinae mercaturâ.

Sunt & hae memorandae, obiter proditae Correctiones & Animadversiones. P. 377. Dio Chrys. Or. XLII. p. 505: ἵνα, ἐὰν μὲν δυνατὸν ᾖ, διαλλαγῶσι· vulgatur, διαῤῥαγῶσι· Lysiae ap. Dionys. Hal. p. 276. διαλλαγεὶς restituitur pro καταλλαγείς· P. 383. de dictionibus, ἐκστῆναι ἑαυτοῦ & ἐλθεῖν εἰς ἑαυτόν· P. 387. Harpocration. Ἥμεν· ἀντὶ τοῦ ᾔδειμεν· Αντιφῶν· corrigitur Ἧσμεν· P. 390. Timoni in Sillis ap. Athen. IV. p. 160, A: πᾶσ' ἀπεριστοτρύφητος· redditur loco vitiosi πᾶσα περισσοτρύφητος· P. 393. παρατίθεσθαι, *loca Scriptorum adferre, citare.* P. 399. de Praeteritis Plusquamperfectis, cum augmento, sine augmento, & in ῃ desinentibus, v. c. κεκρίκει, προσεβεβοηθήκει, ἐπεποιήκη·

CEN-

CENSURA. II.

ΑΠΠΙΑΝΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ·

APPIANI ALEXANDRINI, *Romanarum Hiſtoriarum quae ſuperſunt, novo ſtudio conquiſivit, digesſit, ad fidem Codicum MSStorum recenſuit, emaculavit, Varietatem Lectionum adjecit, Latinam Verſionem emendavit, Adnotationibus Variorum ſuisque illuſtravit, commodis Indicibus inſtruxit* JOHANNES SCHWEIGHAEUSER, *Argentoratenſis, Graec. & Orient. Liter. in Univerſ. Argentor. Prof. Voll. III.* 8. *Lipſiae. Apud Weidmanni haeredes & Reichium* 1785.

Quam ſpem de hac Appiani Editione conceperamus e ſpecimine ante ſex hos annos prodito, eam, quamvis amplam & ſplendidam, doctisſimus Schweighaeuſerus non ſolum explevit, ſed etiam cumulavit. Nam & Operi ſanitatem & Auctori exiſtimationem reſtituit. Utrumque cujusmodi ſit, ita breviter oſtendemus, ut e noſtra cenſura laus

praestantiaque Editionis intelligatur. Et primum de Auctore, deinde de Opere dicamus.

Appianus patriam habuit Alexandriam, in eaque praecipua quadam fuit dignitate. Romae in caussis pro Caesarum tribunali agendis versatus, deinde a Caesaribus Procurator eorum constitutus est. Haec ipse, nec satis perspicue, in praefatione memorat. Nam de rebus suis antea, ut eodem loco ait, peculiarem libellum vulgaverat. Caesares hos fuisse Trajanum, Hadrianum & Antoninum Pium, temporum indicia ostendunt. *Procuratoris Caesaris* autem provincia videtur Praefectura Augustalis Aegypti fuisse.

Romanam Historiam libris viginti & duobus ita conscripsit, ut locorum potius quam temporum ordinem sequeretur: neque ut res gestas omnes una deinceps serie persequeretur, prouti plerique omnes Historici fecerunt; sed ut, secundum varietatem populorum Romano imperio subjectorum, de rebus bellisque, quae Romanis cum quoque populo fuerunt, singularibus libris peculiariter exponeret. Itaque librorum haec fuerunt argumenta. I. De regibus. II. De rebus Italicis. III. De bello Samnitico. IV. De bellis Gallicis. V. De rebus Siciliae, Sardiniae, Corsicae, Cretae, Cypri. VI. De bellis Hispanicis. VII. De Hannibalico bello, seu, Punico secundo. VIII. De reliquis bellis Africis, Punicis, & Numidicis. IX. De rebus Macedo-

cedonicis. X & XI. De rebus Graecis & conjunctis Asiaticis. XII. De Syriacis rebus. XIII. De bellis Parthicis. XIV. De Mithridatica historia. XV. De Illyricis bellis. XVI. De Arabicis bellis. XVII—XXI. De bellis Civilibus libri quinque. XXII. Hecatontaëtia, de rebus centum Annorum ab Augusto ad Trajanum.

Horum librorum complures perierunt: nec servati sunt nisi hi. Exordium Operis: Hispanica: Hannibalica: Punica, i. e. Carthaginiensia bella, amissis Africis & Numidicis: Illyrica: Syriaca: Mithridatica: Civilium bellorum libri quinque. Parthica, quae feruntur, non esse Appiani, luculenter demonstravit Schweighaeuserus.

De prioribus Editionibus docte & accurate disputavit Schweighaeuserus: quae quidem referre nil attinet. Illam tamen partem praeterire non possumus, quae ad cognitionem Editionis Alexandri Tollii refertur; quae Editio Amstelodami 1670 duobus voluminibus formae octavae vulgata, ultima adhuc fuit & optima habita est. Ita enim intelligetur, quanta opinionis temeritate saepe mediocrium hominum laus celebretur, quantae & utilitatis & necessitatis fuerit opera Schweighaeuseri.

„ Ea Editio," inquit Schweighaeuserus „ ex H. Stephani Editione ad verbum expressa est. Nam, quod in fronte libri *Alexander Tollius* perhibetur *utrumque Textum multis in locis emendasse & correxisse,*

rexisse, id non aliter intelligi debet, nisi quod ei viro à bibliopolis commisſum fuerit negotium plagularum e prelo primum exeuntium ab operarum erratis purgandarum. In quo quidem munere ita fideliter verſatus Tollius est, ut, quoniam Stephanicam Editionem repetitam bibliopolae voluerant, longe plurima quoque ex eis, quae operarum errore in illa Editione peccata fuerant, ſumma religione conſervaverit, atque ut eosdem Stephanicae Editionis errores non nimis magno cumulo propriorum errorum, quantum equidem animadverti, auxerit. Profesſus est in titulo libri Tollius, *Henrici Stephani ac doctorum quorumdam virorum ſelectas Annotationes a ſe adjectas esſe*. Et has quidem contextui, ſuo quasque loco, ſtatim ſubjicit; quo commoditati legentium haud parum utique conſultum est: & vellem, idem nobis facere in hac nostra Editione per varias causſas, quas nil attinet enumerare, licuisſet. Sed illud maximo legentium incommodo Editor hic fecit, ut nec H. Stephani nec aliorum Annotationibus nomina auctorum adſcripſerit. Ita fit, ut ſi quae ſubinde bene obſervata aut perſpecte emendata in illis deprehenderis, cuinam mortalium haec accepta debeas referre, neſcias. Nimirum hoc ipſum ſpectasſe praeclarisſimum illum Editorem haud obſcure apparet, ut quoniam ſatis etiam ipſe ſignificavit, ſuas quoque Animadverſiones (in prima certe parte) reliquorum docto-

doctorum virorum Annotationibus esse admixtas, facile sic futurum esset, ut una aut altera bonae frugis Annotatio, quae alium auctorem haberet, ipsi docto editori Alexandro Tollio a lectoribus adscriberetur. In quo, sicut saepe subiit mirari hominis calliditatem, sic simul illud subinde licuit observare, non fortes modo viros, ut in proverbio est, sed leviores etiam homines, si gnaviter sint temerarii, interdum fortuna juvari. Nec enim spes illa, quam dixi, frustrata nostrum Tollium est; cujus nomini non sine laude passim a maximi nominis viris vidi Annotationem aliquam ad Appianum vel Emendationem adscriptam, quam eamdem ex Jac. Palmerii, ex Jani Rutgersii, ex Jos. Scaligeri, ex Sam. Bocharti, aut ex alius cujusdam docti viri commentariis ad verbum a Tollio transscriptam cognoveram. Quum prior pars hujus Editionis contineat Punicam, Syriacam, Parthicam, Mithridaticam, Ibericam & Annibalicam Historiam: altera, ut quidem titulus perhibet, continet Bellorum Civilium libros V, Historiae Celticae & Illyricae fragmenta, & Excerpta quaedam de Legationibus. Quarum rerum duae illae, quae postremo loco nominatae sunt, quo pertineant, operae pretium est videre. Scilicet, *Illyricam Appiani Historiam*, jam septuagesimo ante anno, quam Tolliana ista Editio prodiisset, integram ab Hoeschelio fuisse in lucem productam, ne fando quidem Tol-

lius audivisse videtur: certe perinde ac si ex orco etiamnunc eam reducere oportuisset, contentus fuit novus iste Editor solum fragmentum hujus Historiae, quod superioribus Editionibus inerat, lectoribus suis reposuisse. Jam *Excerpta* illa *de Legationibus*, si quaeris, ab Ursino olim edita, quae rectissime utique facturus fuerat Tollius, si huic Editioni adjecisset, nullum eorum vestigium apparet. Adjecta sunt quidem sub finem libri *Excerpta ex Appiano*, eaque Annotationibus etiam illustrata: sed qualia sint illa Excerpta, a quo primum edita, cujus denique viri sint illae Annotationes, non dignatus est Alex. Tollius docere suos lectores. Verum, si quaeris, sunt *Eclogae de Virtutibus & Vitiis* a Valesio e codice Peiresciano editae cum ejusdem H. Valesii Annotationibus. Post Amstelodamensem illam Editionem, haud secus atque si nihil reliquum futuro Editori fecisset vel Stephanorum industria vel Alex. Tollii socordia; aut si de omnium confesso ita abjiciendus Scriptor & nullius prorsus momenti esset Appianus, ut pessime collocatum putarent omnes quidquid in hunc instaurandum expoliendumque operae fuisset insumtum, intra centesimum annum nemo porro, quod sciam, inventus est, qui de edendo hoc Scriptore cogitationem susciperet."

Itaque eruditissimus Schweighaeuserus, si ex uno Augustano codice, quem primum contulerat, novam Edi-

Editionem confecisset, egregie de Appiano & de bonis Literis meritus erat. Nunc etiam complures alios Codices, cum suâ ipse operâ, tum per amicos, excussit. Habuit etiam conjecturas Reiskii, & item Musgravii, a quo depositam Editionis provinciam susceperat. Possum vere dicere, me non meminisse, nostra quidem memoriâ, Editionem vidisse, in qua tantum, quantum in hac, Operi correctionis & medelae allatum esset. Nam Opus, quod antea propter mendorum multitudinem & gravitatem vix satis intelligi posset, jam ita emendatum est, ut nulla sit pagina, quin complures ejus loci receptis veris lectionibus planiores saniores que exhibiti sint. Codices autem adhibuit cum alios, tum Parisinos, Vindobonenses, Venetos, Florentinos, Vaticanos. Nam, quod meum etiam officium in excerpendis Batavicis Codicibus praestitum laudat, uberius ac liberalius facit. Equidem vellem tunc temporis jam facta fuisset auctio Gronoviana, e qua Collationem Appianeam nactus sum trium Codicum Florentinorum: quorum ex uno varietatem lectionis habuisse se significat Schweighaeuserus Praefat. p. 23. Duorum igitur reliquorum Codicum bonae lectiones pleraeque quamquam ex aliis quoque Codicibus in hanc Editionem relatae sunt; tamen hoc quidquid est Collationis, nec cognitu infructuosum, nec nisi speciminis caussa a nobis memoratum, usui, voluntati, ac studio doctissimi Schweighaeuseri destinatur.

Descriptio

Deſcriptio ac diſpoſitio hujus Editionis ea eſt, ut duobus prioribus voluminibus, ſuperiore cujuſque paginae loco Opus Graecum, medio Varietas Lectionis, infimo Latina Verſio exſtet: tertio Animadverſiones, cum Indicibus Rerum & Graecitatis contineantur. Qua quidem disjunctione Animadverſionum a Graeco Opere, ut legentibus moleſtâ, non ſuo ſe ſed alieno judicio obſecutum profitetur. Porro Graecum Opus, quoad ejus ſuperest, continuo librorum ordine exhibitum eſt; Fragmentis, quae & apud Suidam aliosve, & in utraque Excerptorum Sylloge Urſinianâ & Peirescianâ exſtant, non uno loco ſeorſim conjunctis, ſed ſui quibusque libri loco interjectis. Sed quandoquidem Excerptorum Urſinianorum facta eſt mentio, horum e Codice Bavarico non ſolum Fragmentis perditorum librorum, ſed & locis ſuperſtitum, multis multiplex facta eſt medicina, & lacuna illa Libri Punici quatuor fere paginarum ſuppleta.

Jam ex his quae adhuc expoſui quis ſuſpicetur, & magis etiam ex iis quae porro dicentur intelligat, quam vim habeat quod dixi, Operi ſanitatem reſtitutam esſe. Sed prius videamus, cujusmodi ſit alterum illud, quod Auctori exiſtimationem reſtitutam esſe pronunciavi.

Nam ex quo H. Stephanus in Appiani editione ab ipſo facta monuit Librum Parthicum e Plutarcho deſcriptum esſe, pasſim Appianus a viris doctis, Scaligero,

gero, Vossio, Fabricio, quorum auctoritatem singuli fere & universi sequebantur, compilator nullius judicii ac plagiarius & habitus & nominatus est:

Nec misere prodesse in tali tempore quibat,

quod reliquo in Opere boni ac diligentis Historici munere functus esset: nec audiebantur patroni ejus, qui vel tenuem excusationis partem proderent, veluti Xylander, Balduinus, Freinshemius, Reimarus. Atqui si Appianus nec auctor est Parthici libri, & in reliquis libris probabilem navavit operam, restituta ei est existimatio. Prius accurate docuit Schweighaeuserus: posterius e diligenti reliquorum librorum lectione & cum Parthico libro comparatione intelligitur.

Equidem adhuc de Appiano ita censeo, ut eum optimis Historicis veluti Thucydidi, Livio, & similibus nec adjungendum nec longe postponendum judicem. Argumentum tractat grave & amplum, res Romanas domi forisque gestas: multa etiam tradit, quorum notitiam, in tanta reliquorum Historicorum paucitate & jactura, ei soli debeamus: res aliorum populorum hactenus memorat quatenus cum Romanis rebus conjunctae fuerunt: anteriora aut breviter attingit, ut Hispanica & Punica, aut copiosius refert, ut v. c. Syriaca, quae a Seleucidi repetit. Belli tempora persequitur, pacis praeterit:

terit, ſive ſuo ipſe conſilio, ſive ſolemni Hiſtoricorum conſuetudine. Adeo verum eſt pervulgatum illud dictum, ita quemque populum maxime pace uſum esſe, ut minime in hiſtoria memoretur. Hanc porro materiam e certis monumentis & Auctoribus idoneis petitam esſe, dubitare nos non ſinit cum reliqua Appiani doctrina, tum dignitas & vitae actio Romae in publicis muneribus verſata. Minime quidem ille frequens eſt in testibus excitandis. Neque vero fuit ullus umquam Hiſtoricus, qui nullum niſi excitato teste factum proderet. Neque etiam iſta religio poſtulanda erat illa aetate in conſcribendis rebus Romanis, minime illis abſtruſis & reconditis, ſed ad eum jam modum frequentatis, ut ſcribentis aut error aut fraus facile teneri ac reprehendi posſet. Nam quod memorat Casſium, Hieronymum Cardianum, Fabium Pictorem, Polybium, Rutilium Rufum, Claudium, Varronem, Caeſarem, Aſinium Pollionem, Auguſti Commentarios; non fere niſi ſemel unum quemque memorat. Neque hoc eam vim habet, ut aut eosdem ubique, aut non alios praeter hos, aut ubi nullos nominat ibi nullos ſequatur Auctores. Jam ratio & narratio perſpicua eſt & brevis, ſemper intenta propoſito & res geſtas perſequens, raro aut numquam divertens ad praecepta doctrinae, ſententias, obſervationem ingeniorum, morum, legum, inſtitutorum. Igitur ſiquando ad longiorem fuſioremque narrationem digreditur, hanc quoque

quoque in rebus geſtis conſumit: veluti de Hannibale Syr. Cap. 10: de Epaminonda 41: in rebus Seleuci Primi cap. 56 — 64: ubi quae traduntur de condenda Seleucia urbe, de Magis & Oraculis, de Antiochi morbo & amore erga Stratonicem, e ſtudio & imitatione Herodoteae ſuaviloquentiae profecta videntur. Porro in temporum notatione ac deſcriptione locorum, ſeu in Chronologia & Geographia, magnis Hiſtorici officiis, infrequens eſt & paucis defungitur. De illo ipſe fatetur in Prooemio: tempora ubique notare ſupervacaneum ſe judicasſe, igitur ea non niſi per intervalla in illuſtrioribus rebus notasſe. Oratio eſt, cum in ſingulis verbis tum in compoſitione, ſimplex, perſpicua, bene Graeca, elegans ſine affectatione, ad Veterum rationem conformata; ita tamen ut magis ſuus quam alienus ſit, nec imitari ſoleat niſi forte Herodotum, non quidem in fuſo narrandi genere, ſed in verbis fere & dicendi coloribus.

Superest ut ſpecimina Criticae operae proferantur, unde intelligatur illam etiam alteram Editioni huic conſtare laudem, quâ diximus Operi ſanitatem reſtitutam esſe. Nam in emendanda oratione explicandaque ſententia praecipue & maxime operam poſuit Editor: Hiſtoriam aliamve doctrinam obiter, nec niſi emendandi interpretandique officio postulante, attigit. Ceterum ſpecimina e Prooemio & Syriaco Libro erunt, adjunctamque habe-

habebunt ſubinde noſtram animadverſionem, & commemorationem Variarum Lectionum Codicis Florentini Plut. LXX. Num. V., qui est unus e Collatione Gronoviana.

Prooem. Cap. I. Docte & opportune docetur, Graecis τήνδε τὴν θάλασσαν, *hoc mare*, dici *mare mediterraneum*. Mox, ἡ μεγάλη πόλις, ἣν Ἀλέξανδρος ἔθηκε πρὸ Αἰγύπτου, recte receptum est πρὸ, loco πρὸς, e ſcriptis libris, cum quibus conſentit Florentinus. Appianus, ut monet Editor, in animo videtur habuiſſe Homericum illud Od. Δ, 354: Αἰγύπτου προπάροιθε.

Cap. II. ὅσα Ποντικὰ Ῥωμαίων ἔθνη· Veriſſima lectio, in quam & Reiskius inciderat, e Codicibus revocata. Flor. habet ποντικοί· Editiones priores, ὅσα παντὶ καὶ Ῥ. ἔ.

Ibid. Ἀπὸ δὲ Καππαδοκῶν καὶ Κιλίκων ἐς τὴν Ἰωνίαν καταβαίνοντί ἐστιν ἡ μεγάλη χεῤῥόνησος, ὅτε πόντος ὁ Εὔξεινος καὶ ἡ προποντὶς καὶ ὁ Ἑλλήσποντος ἐπὶ δεξιὰ καὶ τὸ Αἰγαῖον. ἐκ δὲ λαιᾶς τὸ Παμφύλιον ἢ Αἰγύπτιον πέλαγος· λέγεται γὰρ ἄμφω ποιεῖν χεῤῥόνησον· Editor verba καὶ τὸ Αἰγαῖον, ut a ſciolo intruſa, delenda cenſet. Quod quare ei asſentiamus, nos quidem non ſatis intelligimus. Nam quae una poteſt nobis eſſe ſuſpicio interpolationis, quod verba illa post ἐπὶ δεξιὰ poſita ſunt, non magnopere nos movet; quippe ejusmodi disjunctio haud infrequens eſt. Neque etiam neceſſe eſt ut in mare proſpicientes omnem circumjacen-

tem

tem regionem in tres potius partes, dextram, adversam, & sinistram, quam in duas, dextram sinistramque, adversa partim dextrae partim sinistrae attribuendâ, dividamus. Sententiam ita reddit in Versione: *Ex Cappadocia & Cilicia, qua Joniam spectant, descenditur in magnam illam Peninsulam, quae a dextero latere Pontum Euxinum habet cum Propontide & Hellesponto [mareque Aegaeum], a laeva autem Pamphylium mare, quod idem Aegyptium vocamus. Nam duo illa maria peninsulam facere perhibentur.* Locus levi correctione ita constituendus ac reddendus videtur: — ἡ μεγάλη χεῤῥόνησος, ἣν ὅτε ἰόντες ὁ Ε. κ. ἡ. π. κ. ὁ. Ε. ἐ. δ. κ. τ. Α. ἐ. δ. λ. τὸ παμφύλιον ἢ Αἰγύπτιον πέλαγος: λέγεται γὰρ ἄμφω ποιεῖ χεῤῥόνησον· *E Cappadocia & Cilicia Joniam versus descendenti occurrit magna illa Peninsula, quam a dextra Pontus Euxinus cum Hellesponto, Propontide, & Mari Aegaeo, a sinistra mare Pamphylium aut Aegyptium: nam utroque nomine appellatur: Peninsulam facit.*

Cap. V. memorantur Μνησίαι insulae in Editis libris, quarum loco recte reponuntur Γυμνησίαι, i. e. *Baleârides*, nullo quidem codice assentiente, sed postulante sensu, praeeuntibus etiam Gelenio, Musgravio, Reiskio.

Cap. IX. Ῥωμαῖοι τῆς Ἀσίας ἐθνῶν κατέσχον· Docte & opportune monetur, κατέχειν τινὸς rariori usu notare, *aliqua re potiri.*

Ibid. Auctor, ostendens Persarum maritimum imperium valde exiguum fuisse, ait: Μήδοις δὲ καὶ Πέρσαις ὅτε πλείστη θάλασσα, ἡ ὁ Παμφύλιος κόλπος ἦν καὶ μία νῆσος ἡ Κύπρος, ἤ τι που ἄλλο σμικρὸν τῆς Ἰωνίας ἐν θαλάσσῃ, τοῦτε τε Περσικοῦ κόλπου· καὶ γὰρ τοῦδε ἐκράτουν· πόσον τι καὶ ὅτου πέλαγός ἐστιν Pro ὅτου vera lectio e codicibus recepta est τὸ τούτου· Melius vertitur in Specimine: *tum Persici sinus quantum pelagi recipit, quod sane non nimis multum est.* Nam, quod nunc exstat, nihili est: *tum quas Persicus sinus (nam & hunc tenuerunt) insulas complectitur.*

Cap. XI. Τὰ δὲ Ῥωμαίων μεγέθει καὶ εὐτυχίᾳ διήνεγκε δι᾽ εὐβουλίαν καὶ χρόνον· Acuta est correctio in notis prolata: τὰ δὲ Ῥωμαίων μεγέθει τε καὶ χρόνῳ διήνεγκε δι᾽ εὐτυχίαν καὶ εὐβουλίαν·

Cap. XIII. Νομίσας δ᾽ αὐτίκα καὶ ἄλλον οὕτως ἐθελῆσαι μαθεῖν τὰ Ῥωμαίων, συγγράφω κατὰ ἔθνος ἕκαστον· Vera lectio ἄν τινα reposita pro αὐτίκα e codicibus: cum quibus consentit etiam Collatio Gronoviana.

Ceterum aliae, eaeque meliores, lectiones in hoc Prooemio restitutae, itemque confirmatae consensu Collationis Gronovianae, hae sunt. P. 4, l. 51, Τυῤῥήνη pro Θυῤῥήνη· l. 58, Ἰονίου pro Ἰωνίου· P. 5, l. 75, Εὔξεινον pro Εὐξείνων· P. 8, l. 15, ἔργῳ pro ἔργα· P. 10, l. 45, οἱ δέ τινες pro εἰ δέ τινες. l. 46, ἐλπίδι pro ἐλπίδος· l. 48, ὧδε pro ὥδε· P. 14, l. 17, ἑτέρας pro ἑτέραν· P. 18. Σαυνιτικοί pro Σαυνιτικοί. Ib. Καρχηδονικοί pro Καρχηδονιακοί·

Syriac.

Syriac. Cap. I. fin. Antiochus M. Lysimachiam urbem instaurat, indeque profectus Graecas urbes sibi adjungere studet; quod ei studium belli contra Romanos caussa exstitit: πάνυ γὰρ αὐτῷ τὸ χωρίον ἐφαίνετο λαμπρῶς ἔχειν ἐπὶ ὅλῃ τῇ Θρᾴκῃ, καὶ ταμιεῖον εὔκαιρον ἐς τὰ λοιπὰ, ὧν ἐπενόει πάντων, ἔσεσθαι· Ταῦτα δ' αὐτῷ διαφορᾶς φανερᾶς καὶ πρὸς Ῥωμαίους ἦρξεν· ὡς γὰρ δὴ μετῄει τὰς ταύτῃ Ἑλληνίδας πόλεις, αἱ μὲν πλείονες αὐτῷ προσετίθεντο· Verborum in Editionibus desideratorum & ad sententiam necessariorum, Ταῦτα. δ. α. δ. φ. κ. π. Ρ. ἦ. ὡς γ. δ. μ. τ. τ. Ε. πόλεις; insignis facta est accessio ex Epitome Plethonis, quae scripta exstat in Bibliothecis Vindobonensi & Lugdunobatava.

II. οὐκ ἀτρεμήσειν ὑπολαμβάνοντες Ἀντίοχον ἐπαιρόμενον ἀρχῆς τε μεγέθει καὶ εὐπραξίας ἀκμῇ· Ultima vox assumta est e codicibus in locum vulgatae ἀρχῇ.

IV. Κύπρον δ' ἐλπίσας αἱρήσειν ἀντὶ Αἰγύπτου; διέπλει κατὰ τάχος ἐπ' αὐτήν· Item e scriptis libris revocatum ἐπ'; quod ab editis abest.

VII. Ὁ δ' Ἀντίοχος ἐς πρώτην ἐπινοῶν τὴν Ἑλλάδα ἐσβαλεῖν: Edebatur vitiose βαλεῖν· Restituta lectio notatur etiam in Coll. Gron. Item mox, Ἀντιόχου ἐν τῇ Ἑλλάδι καθαιρήσειν· in editis vitio legitur καὶ pro ἐν.

Cap. X. Auctor divertit ad locum communem, in hac quidem Historiae parte pervulgatum; colloquium illud Hannibalem inter & Scipionem, de principatu laudis imperatoriae contendentes, habitum: „Hannibal a Scipione interrogatus, quem

omnium summum belli ducem fuisse judicaret, respondit, Alexandrum. Iterum rogatus, quem huic secundum poneret, respondit, Pyrrhum. Scipio aegre ferens interrogat, cui tertium locum tribueret, non dubitans, tertium quidem locum sibi datum iri. Tum Hannibal, mihi, inquit, debetur tertius locus; cet." Nil attinet totum colloquium referre. Satis est, ut hunc in finem intelligatur, quoad vitium Graecae orationis animadvertatur: Δακνόμενον δ' ἤδη τὸν Σκιπίωνα, ὅμως ἐπανερέσθαι ἔτι, τίνι διδοίη τὰ τρίτα, ταχὺ γοῦν ἐλπίζοντα ἕξειν τὰ τρίτα· Vitium esse in ταχὺ vidit etiam doctissimus Schweighaeuserus, qui malit τάχα· Equidem non dubitem πάγχυ veram esse lectionem. Ita enim Herodotus in nobili illo Croesi & Solonis de principatu felicitatis colloquio, ad cujus imitationem sive Appianus, sive auctor quem ipse secutus est, totum hunc locum conformavit, II, 31: ὡς δὲ τὰ κατὰ τὸν Τέλλον προετρέψατο ὁ Σόλων τὸν Κροῖσον εἴπας πολλά τε καὶ ὄλβια, ἐπειρώτα τίνα δεύτερον μετ' ἐκεῖνον ἴδοι, δοκέων πάγχυ δευτερεῖα γῶν οἴσεσθαι· Appianus, ut ceterum verba Herodotea frequentat, veluti in hoc ipso loco λεσχηνεῦσαι *confabulari*, ita πάγχυ pro πάντως, *omnino*, aliquoties scripsit; quod in Indice Graecitatis notavit Editor.

Ibid Hannibal ait: τετρακόσια ἀνέστησα ἄστη, καὶ περὶ τῇ πόλει τὸν ἀγῶνα πολλάκις ὑμῖν ἐπέστησα· Loco ultimae vocis vulgo item erat ἀνέστησα. Coll. Gron. ὑπέστησα·

XIV.

XIV. De Philippo dicit Hannibal ad Antiochum: Φίλιππον δὲ οὐχ ὁρῶ σοι παρόντα, δυνατὸν ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ ῥοπὴν, ὁποτέρωσε προσθεῖτο, ποιῆσαι· Sit nobis hic locus documento, quanta modestia in imitando versetur Appianus. Nam verisimile est, hanc sententiam fluxisse a simili Demosthenis de Philippo Amyntae, Or. ad Epist. Philipp. p. 65, C: ἡ Μακεδονικὴ δύναμις ἐν μὲν προσθήκης μέρει ἔστιν ἔχει τινα καὶ χρῆσιν.

XVI. Philippus —— πίστεις αὖθις ἐδίδου Ῥωμαίοις βεβαίως συμμαχήσειν κατ' Ἀντιόχου· Restitutum e codicibus αὖθις, quod & in Coll. Gron. est. Vulgo erat αὐτοῖς.

XIX. Ῥωμαῖοι δ' αὐτοῖς παραθέοντες συνέπεσον ἐς τὸ στρατόπεδον· Editor putat legendum συνεσέπεσον· Omnino ita & sensus loci exigit, & solet Herodotus III, 78. ubi vid. Valckenarius.

XXII. ἐς ναυμαχίαν ἀπέπλεον· Verius scripsisse videtur ἀνέπλεον. Mox pro Φωκίδα· recte exhibetur Φώκαιαν· Deinceps, αἱ δ', ὡς μιᾷ, σὺν καταφρονήσει χεῖράς τε σιδηρᾶς ἐπέβαλλον, certissima codicum scriptura reposita in locum corruptae vulgatae, αἱ δ' ὡς μιᾶς συγκαταφρονήσει, κ. τ. σ. ἐ.

XXIII. τὸν στρατὸν ὑποδεξόμενος, quod ipsa Historia flagitat, quamquam in nullo libro inventum, restitutum est pro τ. στρατηγὸν ὑπ. Item proximo capite θορυβοποιεῖν pro θυροποιεῖν e codicibus.

XXV. Sine codicum auctoritate, sententia postulante,

ſtulante, receptum est ἐπόρθουν pro ἐπολιόρκουν. Item proximo capite Ῥηγίλλος pro Ῥηγοῦλος.

XXIX. Antiochus victus navali pugna ad Myonesum, abjecta omni ſpe obtinendarum urbium Graecarum, Lyſimachiam relinquit, unum hoc agens, ut Romanos a tranſitu ad Abydum arceret: quod ipſum mox negligit, ſe a mari verſus mediam continentem convertens. Interea Romani τὸν Ἑλλήσποντον, ἔρημον ὄντα φυλακῆς, εὐθὺς ἐπέρων μετὰ σπουδῆς, ἔφθασάν τε Ἀντίοχον ἔτι ἀγνοοῦντα ἐν Σάρδεσι γενόμενοι. *Et prius Sardes venerunt quam Antiochus, qui adhuc ignorabat eos trajeciſſe.* Est hic quidem verborum ſenſus, qui idem Appiani eſſe nequit; nam Antiochum Sardes habuiſſe, mox ſignificatur. Editor hanc e conjectura profert correctionem: ἔφθασαν Ἀντίοχον ἔτι ἀγνοοῦντα καὶ ἐν Σάρδεσιν παριέντα τοὺς καιροὺς, ἐν Ἀσίᾳ παραγενόμενοι: quae ſenſui quidem congruit, ceterum licentiam fere Reiskianam habet. Mihi locum ſaepe tractanti hae, non quidem indubitatae, ſed tamen leniſſimae, rationes viſae ſunt: vel, ut μετὰ σπουδῆς accipiatur pro σπεύδοντες, tum verba ita conſtituantur — μετὰ σπουδῆς φθάσαι τὸν Ἀντίοχον, ἔ. ἀ. ἐ. Σ. γ. i. e. *Helleſpontum cuſtodia vacuum ſtatim trajecerunt, feſtinantes ut prius quam Antiochus, ignorans adhuc ipſos trajeciſſe, Sardes veniſſent:* vel, ut corrigatur, ἐπέρων μετὰ σπουδῆς, φθάσαι τὸν Ἀντίοχον ἔτι ἀγνοοῦντα ἐν Σάρδεσι ἐπειγόμενοι ...

Ibid. Antiochus pacis conditiones proponit, in

in iisque hanc, ut Scipioni captum filium remitteret. Additur, *hunc filium Scipionem eundem fuisse, qui postea Carthaginem deleverit.* Qui error spissior est, quam ut proficisci potuerit a Scriptore rerum Romanarum vel leviter perito. Praeterea his omissis verbis, reliquae orationis nexus bene sibi constat. Igitur eo inducor, ut notam hanc primum in margine adjectam, deinde in Graecum opus illatam putem. In Scipionis responsione pars illa, *Romanos jam Antiocho, tamquam equo, frenum injecisse, ipsumque conscendisse; igitur non levi pretio pacem facturos*, οὐκ ἀνέξεσθαι διαλύσειν ἐπ' ὀλίγοις, ita optime restitutum pro vulgato οὐ. ἀ. δ. ἐπὶ λόγοις. Haec ergo pars adumbrata est ex nobili illa Stesichori fabula de Equite & Equo, apud Aristotelem Rhet. II, 21.

XXX—XXXVI. Descriptio aciei & praelii ad Magnesiam, Romanos inter & Antiochum, multis affecta est mendis, quarum plerasque notavit, quasdam etiam sanavit, Editor. In ea parte, quae est de ipsa pugna, dicitur: Ἐν δεξιῷ δὲ ἧπερ αὐτὸς ὁ Ἀντίοχος ἐτέτακτο, διακόψας τὸ σύνταγμα τῆς Ῥωμαίων φάλαγγος, ἀπέσπασεν ἐπὶ πολὺ διώκων· & ita redditur: *in dextro Antiochus, qui ibi praeerat, legiones Romanas perrupit, & partem earum, a reliquis abstractam, diu est persecutus.* Reddendum erat: *legiones Romanas perrupit, & procul progressus est insequens.* Ἀπέσπασεν non active accipi potest hoc quidem loco,

sed valet neutra significatio, *se ipsum abducere, procul provehi.* Dicitur exquisite de celeritate motus, quo brevi tempore e conspectu quis secedit. Quam significationem egregie explicuit Tib. Hemsterhusius ad illud Luciani Dial. Deor. XX, 5. T. I. p. 256: ἤδη πολὺ προϊόντες ἀπεσπάσαμεν τῶν ἀστέρων· *jam multum progressi, longius discessimus a stellis.* Atque ita etiam restituendum Xenophonti Exped. Cyr. I, 5, 3: Στρουθὸν δὲ οὐδεὶς ἔλαβεν· οἱ δὲ διώξαντες τῶν ἱππέων ταχὺ ἐπαύοντο· πολὺ γὰρ ἀπέσπα ἀποφεύγουσα, τοῖς μὲν ποσὶ δρόμῳ, ταῖς δὲ πτέρυξιν αἴρουσα ὥσπερ ἱστίῳ χρωμένη. Vulgo legitur ἀπέσπα pro ἀπέσπα: quod conjeceram, antequam ex ultima editione Zeunii viderem, hoc item in codice Guelferbytano & editione Juntina exstare. Zeunius tamen, non percipiens lectionis hujus vim & elegantiam, vulgatam tuetur.

XXXIX. In conditionibus pacis Antiocho datae una est, quae nec constructionem nec sententiam satis expeditam habeat: ναῦς δὲ καταφράκτους ἔχειν, δώδεκα μόνας, αἷς ἐς τοὺς ὑπηκόους πολέμου κατάρχειν· πολεμούμενον δὲ καὶ πλείοσι χρῆσθαι· Foederis formula exstat quoque apud Polybium Exc. Legat. XXXV. & Livium XXXVIII, 38. ubi J. F. Gronovius contendit in Appiano legendum esse, ἐς τοὺς ὑπηκόους πολέμῳ κατέχειν· Minus quidem ille probabiliter. Neque etiam Schweighaeuserus, aut e codicibus, aut e conjectura, medicinam attulit. Appianus cum Polybio & Livio consentiat, si ἐς τοὺς ὑπηκόους

ρους absit. Atque hoc ab eo additum putem ad sententiam legis accuratius definiendam; ut appareret, Antiocho his duodecim navibus uti non licuisse ad oppugnandos alios populos, sed ad suos subditos coercendos.

XLIII. Manlius exercitum per Macedoniam domum reducit οὐκ ἐς πόλεμον ὁρμῶντα: Ita restitutum e codicibus pro vulgato ὁρῶντα.

XLIV. Antiochi M. filius, Seleucus, ἐξ ἐπιβουλῆς Ἡλιοδώρου τινὸς τῶν περὶ τὴν αὐλὴν ἀποθνήσκει. Item, pro vulgato τῶν περὶ αὐτὸν, revocatum e libris scriptis, cum quibus consentit Coll. Gron.

LXVIII. ὁ δὲ Ἀντίοχος καὶ ὡς συνέβαλλέ τε τοῖς Παρθυαίοις· Pro vitioso ὃς quod vulgatum erat, ὡς restitutum est e codicibus, cum quibus consentit Coll. Gr. Sensus est, *Antiochus vero nihilominus (vel sic) cum Parthis praelio congressus est.*

Hae sunt paucae ex multis in hoc libro correctionibus, quibus sententia & oratio planior meliorque reddita est. Additi sunt duo Indices Operis: alter, *Rerum & Personarum*, alter Graecitatis. In quo, ut gratia habenda est Editori de praestitâ operâ, ita vellemus complures alias voces additas esse, quibus & Appiani consuetudo ac proprietas intelligitur, & Graecae Linguae copia locupletatur. Ex hoc genere sunt in hoc ipso libro: ἀπόπειρα· κατάσκεψις· ἐργάζομαι τι γενέσθαι· ἀλᾶσθαι· ἐνδοιάζω· ἀπειροπόλεμος· χορτολογία· σιτολογία·

 κασκ-

κατηλεύεσθαι· ἀντιπόλεμος· τιμᾶσθαι τινὶ θανάτου· βιάζεσθαι εἴς τι· ἑταιρίζομαι· ὑποβλέπομαι· ἀπὸ cum Genitivo pretii: χαριστήριον· Φεύγειν ὑπό τινος· ἀπαίσιος· κατοχὴ, mora. κρεμάννυσθαί τινος· τεχνάζω· δυσμεναίνω· ἀδημονία· ποιεῖσθαι παῖδα, *parere*. ἄφυκτος λόγος· καταλογίζομαι· Φθίνων ἐτελεύτησε, *tabe obiit*. Item, si nostri res judicii fuisset, formas ac dictiones Herodoteas non sine animadversione praetermisissemus: veluti, τῶν τις Μακεδόνων· συντετάχατο· θεοβλαβής· συνηνέχθη μεγάλη· κακοῦσθαι· Ceterum, cognitâ probatâque Schweighaeuseri doctrinâ, majori etiam exspectatione tenemur Polybianae editionis, quam hoc ipso tempore summa industria plurimisque librorum subsidiis instituit.

RE-

RELATIONES BREVIORES.

I. *SOPHOCLIS quae exstant omnia, cum Veterum Grammaticorum Scholiis. Superstites Tragoedias VII ad optimorum exemplarium fidem recensuit, versione & notis illustravit, deperditarum fragmenta collegit Rich. Franc. Phil. Brunck. Regiae Inscriptionum & Humaniorum Literarum Academiae Socius. Voll. 2. Argentorati apud Joannem Georgium Treuttel* 4. 1786. Hac tandem operâ Sophocli satisfactum, ejusque locus in accuratis Tragicorum editionibus adhuc vacans expletus est. Quod praejudicium & ii, qui priores hujus Bibliothecae partes legerunt, ex multis nostris de Brunckio factis judiciis probabunt, & nos in proxima parte suo ac peculiari judicio confirmabimus. Nam quum inter omnes constet, quanta sit Brunckii doctrina & sagacitas, quantus usus in Poetis, praesertim Tragicis, si dicamus eum Sophocli easdem facultates adhibuisse, sed plus etiam curae temporisque tribuisse; facile omnibus ad existimandum esse debet, in hac Editione praeclarum quid & plane egregium praestitum esse. Nunc in hac scriptionis brevitate satis habeamus partium distributionem & constitutionem summatim significasse.

casse. Partes seorsim quaeque per duo Volumina distributae sunt: primum Graecae Fabulae, tum earum Latina Versio, deinde Scholia Graeca, denique Brunckii animadversiones. Igitur primum Volumen duas habet Partes: quarum prior continetur Fabulis Graecis quatuor, Oedipo utroque, Antigone, Trachiniis, tum iisdem Latinis: posterior, Scholiis, cum Veteribus tum Triclinianis, denique animadversionibus Brunckii. Secundi Voluminis tres sunt Partes: prima continetur Fabulis Graecis tribus, Ajace, Philoctete, Electra, tum iisdem Latinis: secunda Scholiis, cum Veteribus tum Triclinianis, denique animadversionibus Brunckii: tertia, deperditorum Dramatum Fragmentis, Lexico Sophocleo & Indicibus. Jam ad Opus Graecum, seu Contextum, emendandum maximam vim habuit cum ipsius Brunckii facultas critica, tum lectiones complurium veterum codicum, ad quas etiam accesserunt Conjecturae quaedam Tyrwhitti & Eldikii, tum vero Aldinae Editionis auctoritas. Quam auctoritatem, ut ait Brunckius, quum deseruisset Adrianus Turnebus edendis Sophoclis Tragoediis e codice a Demetrio Triclinio recensitum, factum est Turnebiani nominis existimatione, ut ab ejus editione discedere nefas ducerent Henricus Stephanus & Guilielmus Canterus, qui demum Sophocleorum Dramatum formam ita constituit, ut eam exhibent vulgares Editiones omnes, magistrorum, tironum,

lite-

literatorum, manibus versari solitae. Atqui illa Triclinii interpolatio minime digna erat, quae sincero textui ab Aldo edito praeferretur: pravas lectiones passim intrusit: maxime vero in canticis impudentissima audacia grassatus est, insulsissima quaeque inferciens, ut Carminum formas, quas animo praeceperat, effingeret. Igitur Brunckius Aldinam secutus est Editionem, de reliquis nihil vel parum solicitus. Ubicumque ab ea discessit, mutationis rationem in notis exposuit. Codicum fidem plerumque secutus, mendas, Codicibus qui nunc exstant antiquiores, eruditorum virorum conjecturis, aut suis, sustulit. Scholia Vetera e principi editione Romana Jani Lascaris expressa sunt, ita ut Tragici verba, cuique explicationi praeposita ita exhiberentur, ut sunt in Romano exemplo, mendis etiam servatis, ut de lectione constaret, quam Janus Lascaris in codicibus reperisset, unde Scholia illa depromserat. Nam recentiores Editores, dum explicationibus saepe praeponerent verba textus prout ipsi ea legebant, effecerant, ut Scholia ab ipsis edita longe minoris ad Criticam & lectionum dilectum auctoritatis essent. His infima paginae parte subjecta sunt minoribus typis expressa Scholia duplicis generis. Nam quae asteriscis notantur, sunt ea quae in Editione Juntina anni 1522 primus Veteribus Scholiis immiscuit Antonius Francinus Varchiensis: quae pleraque omnia Brunckius in suis ipse codicibus reperit.

Alia

Alia sunt, quorum partem jam e Codicibus Britannicis, in Ajacem, Electram, Oedipum Tyrannum, ediderat Johnsonus: quae item Brunckius e Codicibus suis expressit, omissis quibusdam nugatoriis. Triclimiana vero tantum ea reddidit, quae ad interpretationem verborum sensuumque Poetae referrentur: metrica, & quae de schematibus sunt, ut vana & inepta, omisit. Index etiam adjectus est Auctorum in Scholiis memoratorum: in quo conficiendo, Brunckius profitetur, adjutum se fuisse ope viri amicissimi, omnibusque doctrinis exculti, Larcheri. *Fragmenta* paginas sexaginta & sex explent. Horum est duplex Collectio. Prior continetur majoribus fere locis, & minoribus iis quibus nomen Fabulae, unde petiti sunt, additum reperitur. Altera est *Lexion Sophocleum*, cui titulo haec interpretatio subjungitur: continens multa ex deperditis Fabulis Fragmenta & voces tam ex illis quam e superstitibus, a Veteribus Grammaticis enotatas & expositas. In hac se Ruhnkenii, in illa Valckenaerii copiis auctum adjutumque profitetur Brunckius, utramque simplici fere locorum commemoratione absolvens. Denique *Indices*, qui dicuntur, uno continentur Indice Graecorum verborum, sed pleno illo & diligenter collecto.

II. *APPULEII Metamorphoseon Libri XI, cum notis integris Petri Colvii, Joannis Wowerii, Godeschalci Stewechii, Geverharti Elmenhorstii, & aliorum, in primis cum animadversionibus hucusque ineditis*

Fran-

Francisci Oudendorpii. Praefationem praemisit David Ruhnkenius. Lugduni Batavorum apud van der Eyk & Vygh. 4. *pagg.* 818. 1786. Quantum per hanc Editionem Appulejo lucis ac medelae allatum sit, alio tempore peculiariter expositis speciminibus ostendemus. Neque enim nunc aut omnino tacere nos sinit vis ac praestantia libri, aut fuse agere copia & magnitudo. Igitur & de vetere Auctore & de novo Interprete referamus ex Ruhnkenii praefatione, qua quidem laudatarum praefationum numerum item auctum esse, affirmare non dubitamus. Et primum de scriptione ac stilo Appuleji cum varia sint eruditorum judicia, nil est verius simpliciusque Ruhnkenii judicio, quo ratio hujus rei ex ipsius Auctoris cum aetate tum voluntate aperitur. „ Duo, inquit, Scriptores vel in primis nobiles ex Antoninorum aetate, Gellius & Appulejus, quum eloquentiâ seculi sui non contenti, meliorem quaererent, judicio lapsi in aliud genus magis vitiosum inciderunt. Cum enim omne recte scribendi consilium ad unius Ciceronis, & ut quisque ei simillimus est, norman dirigere debuissent, non ii quidem optimos illos omnino reliquerunt, sed tamen cum eorum imitatione Scriptores ex ultima antiquitate repetitos ita conjunxerunt, ut modo, cum Cicerone, Caesare, Livio, & similibus, modo, cum Evandri matre loqui viderentur. Ac Gellius quidem in hac κακοζηλίᾳ paullo moderatius versatus est, nec temere & passim verba obsoleta arripuit,

puit, sed e solis fere Comicis priscis voces ac formulas exquisitiores, quibus orationem suam distingueret, libavit. Quod pulcre vidit Lipsius Praefat. ad Senecam: *Tu, Agelli, nonnisi veteres Comicos, & Latii puritatem sectaris & exprimis, fatendum est.* Quod judicium cum verissimum sit, nec obscuro loco positum, mirari subit, ne unum quidem ex tot Gellii Interpretibus, nisi forte J. F. Gronovium excipias, ad tam perspicuam & tot vestigiis impressam Comicorum imitationem attendisse. Quominus dubito futuros ejus Editores quasi praetereundo admonere, ut, si in eo recensendo operae pretium facere velint, in Plauto, Terentio & Antiquorum Comicorum reliquiis tractandis assidui sint, & in hac comparatione Gellii vel explicandi vel corrigendi caput esse arbitrentur. Sed Gellius nihil ad nos, aut si ad nos, nihil ad hunc locum. De Appulejo res postulat, ut dicamus. Is igitur tantum abfuit, ut sibi in hoc genere temperaret, ut potius e Casca vetustate eam orationem conflaret, quam nemo, nisi qui multum temporis in ea Latinitate cognoscenda contriverit, sese speret assecuturum. Scio viros eruditos esse, qui non omnia hujus modi verba ab antiquis Scriptoribus sumta, sed temere & pro libidine conficta putent: id quod Drakenborchius de Gellio affirmare audet ad Liv. XLV, 36, de Appulejo Roaldus ad ejus Metam. VIII. p. 550. Sed ego libentius sequar Oudendorpium ad

Metam.

Metam. IV. p. 246, bene judicantem, nihil Appulejum sine exemplo scripsisse. Etenim bona pars eorum, quae a Gellio & Appulejo licentius insolentiusque ficta videri possent, a Grammaticis Antiquis, maxime a Glossographis, conservata reperitur. Quidni igitur reliqua, quorum nullum apud Grammaticos, qui nunc supersunt, vestigium est, pari auctoritate niti dicamus? Qua de re liquidius judicari poterit tum, cum quis juniorum Literatorum, qui nunc subitariis conjecturis edendis famam venantur, sese ad eam laboris, etsi non nimis grati, tamen Literis & laudi suae magis profuturi, ad eam igitur laboris patientiam sese duravit, ut Glossaria Latina, in Leidensi Bibliotheca latentia, quibus nihil umquam vel vetustate vel praestantia simile reperias, e tenebris in lucem vocet, linguamque Latinam, de cujus inopia vetus querela est, aliquot mille vocabulis & formis nondum cognitis locupletet. Quamquam, quae juventutis nostrae mollities est, magnopere vereor ne haec surdis auribus canam. Sed redeat unde deflexit oratio. Est sane ista Antiquitatis affectatio molesta Appulejum legentibus. Nescio tamen an molestior sit tumor Africanus, quo orationem, iis quidem libris, quos a doctis legi voluit, praeter modum & pudorem inflavit, ceteroqui minime hebes ad id, quod rectius esset, intelligendum. Quippe in Apologia, quae non in umbraculis erudito-

rum legenda, ſed in fori luce habenda eſſet, tam vacuus est his ineptiis Scholasticis, ut ejus orationi nihil, aut certe non multum, ad ſummam ſanitatem deeſſe videatur. Ad quem modum ſi ceteros libros ſcripſiſſet, eum ſine ulla exceptione, cum Mureto Var. Lect. XVI, 19, *eruditum in primis & venuſtum Scriptorem*, vocarem." Quod, de Latina lingua ex antiquis Gloſſariis locupletendâ, dicitur, novum forte pleriſque accidat: dubium accidere non debet iis, qui Antiquarum Literarum uſu ſcientiaque valent. Sed referamus porro locum de Interprete." Jam Scriptor tam eruditus, ac tantus eruditionis oſtentator, cum non unum de multis, ſed longe doctiſſimum Interpretem postularet, bonis avibus accidit, ut Franciscus Oudendorpius ingenium & doctrinam ſuam ad eum illuſtrandum expoliendumque conferret. Erat ille omnibus praeſidiis ad rem bene gerendam neceſſariis inſtructus, & paratus exquiſita Latinitatis univerſae ſcientia, eruditione accurata & recondita, quae non de Latinis tantum fontibus, ſed, ut Perizonii discipulum agnoscas, etiam de Graecis eſſet derivata, ſumma ſcriptorum excuſorumque librorum copia, uſu denique horum inſtrumentorum totiusque rei Criticae tanto, quantus intelligi maximus poteſt in accuratiſſimo tot veterum Scriptorum Editore. Triginta circiter annos in Appulejo emendando verſatus est, nec tamen opera conti-

nenti,

nenti, ſed aliquoties per alias curas, in primis per Suetonii editionem, interpellata. Ac potuisſet ipſa opus prodere, & vivus gloria ſua frui; niſi librarii dubitantes an ex Appulejo tam pingue ac paratum lucrum venturum ſit, quam ex aliis Scriptoribus qui quotidie in Scholis teruntur, rem tergiverſando in longum traxisſent. Ita cum Appulejus complures annos in ſcriniis jacuisſet, ego bibliopolarum faſtidium, quod nos tam praeſtanti interioris doctrinae monumento privaret, non diutius ferendum ratus, petii contendique a Theologo ſupra vulgarem modum erudito, Cornelio Oudendorpio, Franciſci filio, ut mihi ſacultatem daret Appuleji in lucem proferendi. Qui, qua est humanitate & Literas juvandi ſtudio, facile petenti veniam dedit. Et ecce, reperi librarium votis meis hactenus annuentem, ut reciperet, ſe praecipuum Appuleji opus, Metamorphoſin, ſtatim excuſurum, reliquos libros, Florida, Apologiam, Philoſophica, additurum, ſi Metamorphoſis cupidos emtotes invenisſet." Haec hactenus. Reliqua praefatio est de opera Ruhnkenii, ac de ſubſidiis Librorum Oudendorpii: de qua parte in Cenſura referetur. Illud reticere non posſumus, ipſam Metamorphoſin, ex quo typis excudi coepta est, eadem bibliopolae dubitatione, modo depoſitam, modo productam, per ſedecim annos in officina affectam haesisſe.

III. *Danielis Wyttenbachii Disputatio, quae praemium reportavit anno 1783, de quaestione publice proposita „Quae fuerit Veterum Philosophorum, inde a Thalete & Pythagora usque ad Senecam, sententia de vita & statu Animorum post mortem corporis. Ad Viros Nobilissimos & Eruditissimos, Legati Teyleriani Curatores.* 4. *pagg.* 92. Omissa critica disceptatione & locorum interpretatione, summas conclusionum ex illâ ductas breviter notemus. *Prooemium* habet admonitionem de difficultate & momento quaestionis, & enumerationem legum criticarum, ad quas hujusmodi Disputatio dirigenda est. Harum unam, eamque principem, nec vulgo satis observatam, haud alienum est referre. „In memorandâ quaque Philosophi sententiâ probe animadvertendum est, utrum ea ex communi opinione, an ex Philosophi doctrinâ, seu quod ajunt, systemate, pronunciata sit. Multa enim dicta scriptaque sunt a Philosophis, quae non continuo pro partibus doctrinae eorum habenda sunt, veluti Apophthegmata, Epistolae, & alia. Et librorum ab iis scriptorum duo sunt genera: alii sunt Esoterici, in quibus interiorem suam doctrinam exposuerunt: alii sunt Exoterici, in quibus communem aliorum sententiam secuti sunt. Itaque distinguendum est, quid Philosophus tamquam Philosophus, quid tamquam unus ex multis, tradiderit." Duodecim deinceps Sectionibus, secundum temporis seriem & sectarum successionem, de

pla-

placito Immortalitatis exponitur. Sect. I. *De Jonicis.* Nil dicitur de caussis naturalibus ac civilibus, quibus factum est, ut multo ante natam Philosophiam opinio Immortalitatis in hominum mentibus existeret ac frequentaretur; quippe locus non cadebat in fines Disputationis a judicibus praescriptos. Ergo continuo de *Thalete* dicitur: in quo statim apparet, quam sit difficile, in tanta monumentorum jactura, de Veterum placitis, quid cujusque sit, statuere. Si audimus Diogenem Laertium, Pseudo-Plutarchum, Stobaeum, Nemesium, Theodoretum, pronunciavit Animos esse immortales. Sed hi unde hanc notitiam habuerunt, utrum e scriptis Thaletis, an aliorum. Eum nil de Philosophia scriptum reliquisse produnt graves auctores, Alexander Aphrodisiensis, Themistius, Simplicius. Alii contra, ejus scripta memorant, & locum adeo ex iis profert Galenus. Forte hi libri postea confecti ac sub ejus nomine vulgati sunt. Nam Aristoteles, si sua aetate fuissent illi libri, eos aut habuisset aut non ignorasset. Atqui is opinionem Thaletis, Animo movendi vim tribuentis, non ex ipsius libro, sed ex iis, quae de Thalete memorantur, ἐξ ὧν ἀπομνημονεύουσι, refert: de Anim. II, 2, 22. Forte etiam exstabant ejus Apomnemoneumata quaedam ab aliis conscripta, ad quae Aristoteles respexit, in quibus illud dictum proditum erat: atque posteriores Scriptores ex movendi vi suspicati sunt, eum etiam Immortalitatem

ſtatuisſe, itaque utrumque ad ejus auctoritatem retulerunt. Sed hoc cuicuimodi ſit, Thaleti placitum Immortalitatis tribuendum est. Erat enim hoc ipſius aetate jam inveteratum vulgi opinione, dudum celebratum a Theologis & Poëtis, atque adeo non alienum a Thaletis doctrina, ut potius ei congruens fuerit & locum in ea habuisſe debuerit. Deinceps paucis monetur de *Anaximandro*, *Anaximene*, *Diogene Apolloniate*, *Archelao*; quibus licet hoc placitum in iis, quae exſtant, Veterum monumentis non tributum reperiatur, tamen tribuendum videtur: cúm ob eorum doctrinae cum Thaletis doctrina convenientiam, tum ob hanc etiam criticam legem, non pro eo ac debet vulgo obſervatam, quod de illorum a Thalete in aliis locis disſenſu prodiderunt Veteres, de disſenſu in Immortalitate nil prodiderunt. Pluribus de *Anaxagora* dicitur, qui in hoc placito plus aliquanto, quam illi, operae poſuisſe videtur. Summa ſententiae Jonicorum haec est: „ Animos hominum esſe partes Mentis illius divinae, quae omnia permeet & animet; igitur eos post corporis mortem ſuperesſe." De conditione & ſtatu eorum post hanc vitam, aut nil prodiderunt, aut nil ab iis proditum ad nostram venit memoriam. Forte tamen conſequens etiam hoc fuit eorum placitis, Animis conſcientiam ſui & quaſi perſonam conſtituram, nec eam perituram reditu ad divinam Mentem. Ceterum Jonici

Ani-

Animorum Immortalitatem non, ut Pythagorici & Platonici, tamquam doctrinae suae fundamentum celebrarunt: sed tamen eam tenuerunt, tamquam consectarium doctrinae de principiis naturae, in quibus potissimum elaborabant. Sect. II. *de Pythagoricis*. Primum de ipso *Pythagora*. Magistros habuit partim Jonicos, partim Theologos: hi solam fere efficientem caussam celebrabant, ad omnia Deum, tamquam ex machina, inducebant: illi materialem potissimum caussam frequentabant, omnia in principiis corporum ponebant. Ab utrisque optima studuit assumere & utramque caussam conciliare Pythagoras, a Jonicis tamen hac etiam in parte diversus, ut non tam physicam, prout illi, sed metaphysicam rationem sequeretur. Doctrina ejus haec fuisse videtur: „ Deus est Animus per totam rerum naturam diffusus. Ipse est omnium primus, caussa efficiens, intelligens: materia est secundo loco, caussa patiens, bruta, rationis expers. Animi hominum constant duabus partibus, rationali & irrationali: illa desumta est ex Dei substantia, haec ex materiâ. Animi non cum corporibus pereunt: sed partim ad divinam substantiam, unde venerunt, redeunt: partim poenas solvunt male factorum, vel apud Inferos, vel in aliis corporibus cum hominum tum brutorum. Nam et brutorum animae ex duabus partibus, rationali & irrationali, constant. Igitur rationalis & intelligens pars;

 post-

postquam purgata fuerit, tandem e corpore humano ad Deum redibit, eritque ipsa divini generis. Fabulosas opiniones de Inferis, quatenus Pythagoras tenuerit, quaeritur. De Migratione in alia corpora nobilis Ovidii locus Met. XV. non ad historiae fidem exactus est. Nam fabulas Poëtarum de Inferis vanas esse, Esotericum, non Exotericum, fuit. Ipse prae se ferebat, se apud Inferos fuisse: ut ex Hieronymo & Hermippo refert Diog. L. VIII, 21, 41: quorum quidem auctoritatem contemnere difficile est. Et fuit is Pythagoras qui fabulas & superstitionem ad vulgi ingenia & utiles putaret, & utiliter adhiberet. Porro hac etiam in parte a Pythagorae sententia aberravit Ovidius, quod Migrationis per corpora nullum finem perhibuit. Quod ad commentum attinet Pythagorae, se meminisse in quibus antea hominum corporibus habitasset, sunt antiqui auctores Dicaearchus & Clearchus: nec tamen constat, utrum hoc referant, tamquam ab ipso de se, an tamquam ab aliis de ipso, pronunciatum. Opinionis de Migratione Animorum auctores facit Herodotus Aegyptios II, 173. „ Fuerunt quoque primi Aegyptii, qui dicerent, Animam hominis esse immortalem, post corporis autem interitum in aliud deinceps nascens animal immigrare, cet.'' Quod non ita est accipiendum, ac si primi, Immortales Animos esse, dixerint: sed ut primi hoc statuerint, Animos, quum sint immortales, in alia deinceps corpora

pora immigrare; ſintque adeo Aegyptii non tam Immortalitatis, quam Migrationis, auctores. Ergo Migrationis placitum tam Eſotericum quam Exotericum fuit. Deinde exponitur de aliis Pythagoricis Philoſophis, *Alcmaeone*, *Hippaſo*, *Philolao*, *Ocello*: quos credibile eſt ſecutos eſſe magiſtri hoc in loco ſententiam, licet non diſerte in Veterum monumentis teſtatum reperiatur. Nam *Timaeus Locrus*, fine libelli de Anima Mundi, Migrationem adeo non repudiat, ut etiam aſſerat. Locus, a Bruckero aliisque perperam acceptus, correctione & interpretatione ad Auctoris mentem reſtituitur. „ Improbi" inquit „ & coercendi ſunt poenis legum, & terrendi terroribus ſuppliciorum apud Inferos, (καὶ τ'ἄλλα ὅτα ἐπαινέω τὸν Ἰωνικὸν ποιητὰν ἐκ παλαιᾶς ποιεῦντα τὼς ἐναγέας: mendoſum illud ἐκ παλαιᾶς mutandum in ἐκπλᾶσαι, *explere*, *perpeti.*) & aliarum calamitatum, quas Homerus ſcelestos perpeti fingit. Nam, ut corpora ſanamus duris remediis, niſi morbi vis mollibus cedat remediis, ita Animi falſis coercendi ſunt opinionibus, ſi veris obtemperare nolint. Commemorandae vero etiam ſunt neceſſario (i. e. ex re & vero) novae & inauditae poenae, animas nimirum eorum in alia corpora migrare cet: λέγοιντο δ'ἀναγκαίως καὶ τιμωρίαι ξέναι, ὡς μετενδυομέναν τᾶν ψυχᾶν κ. τ. λ." Homericae fabulae diſtinguuntur diſerte ab novis & inauditis commemorationibus Migrationis, tam particulâ δὲ, quam adverbio ἀναγκαίως, quod ſignificat, *vere*, *certo*. Denique recenſentur

ferntur Poetae, qui Pythagorici vel fuerunt vel habiti sunt: *Empedocles*, *Epicharmus*, *Pindarus*, *Aeschylus*, *Cercops*. Disputationis de *Empedocle* haec est summa: „ eum Pythagorae placita quidem tenuisse, in explicandâ vero conditione futurae vitae & Migrationis nil magnopere novi attulisse, magis poëtam quam philosophum egisse, & velut in loco poeticae licentiae accommodato luxuriasse; ut probandum sit Simplicii judicium ad Arist. de Coel. p. 129." Empedoclem docuisse (μυθικώτερον, ὡς ποιητής) fabulosius, ut poëtam „ Sect. III. *De Eleaticis*. Horum princeps *Xenophanes* ex Jonica & Pythagorica novam videtur confecisse doctrinam, quae paulatim deinceps per ejus successores ad Jonicam & Physicam rationem traducta est. Ipse quidem *Xenophanes*, itemque *Parmenides*, placitum Immortalitatis retinuisse videtur. De *Zenone* difficilius est hoc pronunciare. *Leucippus* minus etiam in patronis hujus placiti numerari debet, si conjectura ducatur ex ejus cum discipulo *Democrito* consensu. Nam *Democriti* haec fuit sententia „ Animam constare compage atomorum rotundarum fortuito concursu coeuntium: hanc compagem morte solvi; itaque animam interire, nec extra corpus eam subsistere posse: nec tamen naturae repugnare, ut eaedem atomi eâdem compage in aliquod corpus redeant, atque adeo anima reviviscat." *Protagoras* & *Hippon* negasse Immortalitatem videntur. In hac Sectione memoratur etiam *Heraclitus*, magnus Immortalita-

tis

tis patronus, qui statuit „ Esse vitam Animae, corpore mortuo; eamque multo efficaciorem & evidentiorem, sensu & rerum perceptione, quam hanc in in corpore vitam, quam prae illâ futurâ mortis instar esse, Animabus apud Inferos praemia ac poenas constitutas esse: eas modo mori, id est, in corpora venire, modo vivere, id est, extra corpora degere ac vigere." Subjungitur *Hippocrates*, de cujus sententia in neutram partem concludere licet. Sect. IV. *de Socrate*. Hic quid de hoc loco senserit non adeo est facile ad existimandum, si non Platonem multa de magistro fingentem, sed Xenophontem vere de illo sincereque prodentem, sequamur; quippe apud hunc raro nec diserte, apud illum frequenter & copiose, de Animorum Immortalitate loquitur. Haec dubitatio probabili solvitur disputatione, cujus haec est conclusio „ eum subtiliora illa argumenta Immortalitatis non attigisse; hoc unum ex Anaxagorae disciplina tenuisse, Animum humanum esse divinitatis participem, & quasi ortum ex Mente, quae totum mundum gubernat. Et quamquam in morte, si quidem sit cum interitu Animi conjuncta, nil sit mali, tamen multo esse probabilius, Animos ad Deum ac Mentem Universi, unde nati essent, redituros; maxime quidem justorum Animos; nam res humanas a divina Mente gubernari, quae in primis justorum hominum, cum vivorum tum mortuorum, curam gerat. Itaque, sive quaedam sit societas & habitatio mortuorum

in

in aliis regionibus, ut erat vulgaris opinio a Poëtis & Theologis tradita: sive quaecumque esset Animi vita & conditio: bono viro male esse non posse, nec eum umquam a Deo negligi". Ita quoque *Xenophon* statuisse videtur, si quidem germanus fuit Socraticus, ejusque germana scriptio est oratio morientis Cyri. Ita & reliquos *Socraticos* statuisse credibile est; licet omnia eorum scripta perierint, atque adeo Axiochus Dialogus falso Aeschinis nomine feratur." Sect. V. *De Platone* uberius exponitur, cum quia ex omnibus Philosophis plurimum operae in hoc loco demonstrando illustrandoque posuit, tum quia ipsius habemus scripta unde de ejus sententia certius quid statuamus. Argumenta recensentur & ponderantur: primum ea quae sunt in aliis libris, Timaeo, Menone, Phaedro, Reipublicae decimo: deinde ea quae exstant in Phaedone: tum fabulae de Inferis breviter memorantur, quarum quid ex vulgi opinione, quid ex sua ipse sententia prodiderit, discernitur. Summa ejus doctrinae huc redit „ Animos, ut antea fuerunt, ita postea futuros. Judicium eorum fieri apud Inferos, poenas & praemia constitui. Poenas medicinae vim habere, praeterquam in insanabilibus, quos semper in Tartaro manere ad exemplum, quo alii absterreantur. Qui in hac vita Philosophiam sincere tractarunt, seque in veritatis contemplatione exercuerunt atque a corporearum voluptatum contagione puros castosque servaverunt, manent apud

Deos,

Deos, nec in corpora redeunt. Qui magis affecti fuerint peccatis ac voluptatum contagione, primum purgantur & poenas dant, praemia tamen quoque accipiunt, si quid bene fecerint in hac vita: sed post longum annorum circuitum ad nova corpora redeunt, ita ut cuique optio detur, quodnam vitae genus eligere velit: hanc item vitam prouti vel cum virtute vel cum vitiis quisque degerit, ita ei denuo post mortem fiet. In primum & antiquum felicitatis statum nemo redit, nisi qui per Philosophiam se ab omni rerum corporearum contagione purgaverit". Migrationem Animorum in alia deinceps corpora non ita nude ac simpliciter statuit, prouti Pythagorici, sed ejus caussas ex ipsa Animi natura explicare studuit. Omnino, egregie de doctrina Immortalitatis meritus est Plato, eamque non solum eloquentia ad plurimorum assensum celebravit, sed & argumentis confirmavit: quorum nonnulla valde sunt probabilia, nonnulla obscuriora, sed tamen quasi semina contineant, quibus excolendis posteriores ac novissimi Philosophi majorem huic doctrinae firmitatem adjunxerunt. Qualis vero esset ille post hanc vitam status, ab ea quidem parte probabiliter significavit, ut intelligatur, bonis bene, malis male, futurum esse: felicitatem constare Virtute & Veritate, harum contrariis infelicitatem: quae vero praeterea peculiariter de hoc statu prodidit, ea quamquam ad verisimilitudinem adducere studuit, tamen ipse non absurda potius quam probabilia haberi voluit

luit. Sequitur brevis admonitio de Platonis in Academia succesſoribus, praecipue de *Speuſippo*, *Xenocrate*, *Crantore*, qui plurimum ſtudii in doctrina de Animi natura & Immortalitate poſuerunt: quorum ſcriptis deperditis, ingentem hic locus jacturam fecit. Sect. VI. *De Ariſtotele*, difficile est dictu, & jam antiquitus contrariae doctorum hominum & Interpretum fuerunt opiniones, quid ſtatuerit: quorum auctoritates ponderantur. Cicero quidem eum haud obſcure in patronis Immortalitatis numeravit; ſed hic Exotericis libris utebatur, in quibus fere ad Platonis rationem de Animorum conditione & ſtatu pronunciatum erat: nec Eſoterici tum frequentati fuisſe videntur. Atqui ex hoc genere ſunt plerique quos habemus Ariſtotelis libri, & in primis ii, in quibus proditum est de hoc argumento; velut ii de Anima & alii. Ex his tamen fontibus & aliis rationibus haec Ariſtotelis ſententia conſtituitur: „ Animi praeſtantisſimam partem, quippe divinam, immortalem esſe, ac post corporis mortem vita frui ſempiternâ, ſed vacuâ illa a rerum ſingularium cogitatione, memoria, appetitu, voluptate, dolore." Succesſores ejus disſenſerunt in hoc loco: *Theophrastus* magistri ſententiam tenuit: *Heraclides* Pythagoricos ac Platonicos ſecutus est; *Strato*, *Ariſtoxenus*, *Dicaearchus*, repudiarunt Immortalitatis placitum. Sect. VII. *De Cynicis*. *Antiſthenes* quidem quin Animum post corporis mortem esſe ac vigere ſtatuerit, non est quod dubitemus

mus. At quid *Diogenes*, *Menedemus*, *Menippus*, senserint, difficile est pronunciare. Sect. VIII. *De Stoicis* satis est exploratum quid tenuerint: „ Animos non esse sempiternos: corpore mortuo non deorsum ad Inferos abire, quos nullos nec nisi fabulam esse, sursum Animos ferri levitate sua, ibique degere: ceterum eos etiam, qui maxime sint longaevi, tamen fatali rerum combustione interire & in principium suum, nimirum in Ignem opificem ac summum Deum, qui solus est sempiternus, resolvi, nec iterum vitam accipere nova rerum instauratione a summo Deo facta. Nam apud Stoicos Immortalitas non locum necessarii fundamenti, ut apud Platonem; sed consectarii, habuit; ita quidem ut alios Animos longius, brevius alios permanere statuerent, longius bonos, brevius malos, & quidem circa Lunam, utpote locum eorum subtilitati maxime accommodatum. Feliciores ac diuturniores esse bonorum Animos, infeliciores & minoris aevi malorum: hoc ex ipsa Virtutis & Pravitatis natura volebant consequi: nec tamen hanc diversitatem praemii vel poenae vim habere". Apud Ciceronem, Tusc. I, multa sunt Stoica, nondum satis illa ab Interpretibus notata: in his etiam hoc cap. 32, de Animi e corpore excedentis motu & statu: quod Stoicum esse jam suspicatus erat Lipsius Phys. Stoic. III, 14, & nunc confirmatur ex Lucano IX, & Sexto Empirico IX, 71. Sect. IX. *De aliis hac aetate Sectis: Megaricis, Eliacis, Eretriacis, Cyrenaicis*

naicis, brevis est mentio; quippe de quorum sententia nil diserto Veterum testimonio proditum exstet, ut non nisi conjecturae locus relictus sit. *Epicurus*, qui omnem Immortalitatem funditus sustulit, locum in hac Disputatione non habuit. Sect. X. *De Cicerone.* Hujus sententia neque ex Epistolis neque ex Orationibus, sed e libris Philosophicis, intelligenda est; neque ex his promiscue omnibus, sed iis praecipue ubi, aut ex suâ ipse personâ disputat, veluti Tusculanis, Officiis, Legibus, aut ex aliorum personâ suam ipse sententiam aperit, veluti de Senectute, & Somnio Scipionis. Nam Ciceronem, quippe Academicum, ut de aliis rebus ita de hoc argumento nullam tenuisse sententiam, error est ab ignorantia, cum rationis Academicae, tum Philosophiae & consuetudinis Ciceronianae, profectus. Quod vero Socratica illa disjuncta argumentatione libenter usus est, in morte nil esse mali sive Animus exstinguatur sive remaneat, hoc non eo valet, ut de Immortalitate dubitaverit. Nam Platonem secutus est; ita quidem, ut ex illius argumentis maxime uteretur iis, quae ducuntur ab Animi divina origine, Dei providentiâ, & Animorum propriâ vi agendi: adjumenta ab aliis Philosophis, veluti Peripateticis ac Stoicis, sumeret atque in eundem finem converteret: praemia poenasque probaret, illa in reditu ad Divinum locum poneret, has in absentia illius boni & commoratione circum terram, ita ut improbis tamen poenarum

finis

finis ac reditus ad Divinum locum aliquando concessus sit. Sect. XI. *De aliis ante Senecam Philosophis.* Memorantur qui inde ab initio studii Philosophiae apud Romanos in quaque secta fuerint Philosophi, e quorum numero frequentia & ratio Placiti de Immortalitate aestimari debet. Neque enim Augusti aetate, quod vulgo perhibetur, non nisi Epicurei fuerunt. Neque etiam Virgilius, Horatius, Ovidius, ad certam sectam referendi sunt propter ea, quae de Animis prodiderunt. Est haec materia conveniens Poetis nec facile repudianda, nisi ab iis, qui totum locum dedita opera confutent, veluti a Lucretio factum est. Sect. XII. *De Seneca.* Colligitur, eum cum veteribus Stoicis consensisse. Animi naturam Stoice definivit, & eum usque ad mundi conflagrationem permanere statuit: porro Animum post corporis mortem sursum ferri in purum lucidumque aetherem, ibique beatum degere aevum usque ad mundi conflagrationem, cum consuetudine & societate piorum, tum cognitione naturae. De malorum poenis nihil dicit. Nam Furiae, Styx, Cerberus, sunt Poetarum commenta. Purgationem Animi, qui in superis regionibus liberatus a vitiis ac terrenarum rerum reliquiis in sublimem aetherem proficiscatur, a Platonicis assumsit. Sed, ut reliqui Stoici, ita ipse, nullas protulit demonstrationes Immortalitatis peculiares". Ceterum hanc ipse suam sententiam non labefactat nec evertit in Epistola

CII, cujus vis interpretando aperitur, & in consensum cum reliqua doctrina redigitur. *Conclusio* huc redit: Philosophos profecisse in eam quidem partem, ut efficeretur, Animum post corporis mortem remanere: qualis autem sit status & conditio Animi a corpore soluti, tentatum ab iis, non item ostensum esse. Plurima protulit argumenta Plato: a quo secundus haberi debet Cicero, deperditis quidem scriptis reliquorum Veteris Academiae Philosophorum, Xenocratis & Crantoris, qui Platonis sententiam uberius explicuerunt. Argumenta duplicis generis fuerunt: vel a praemiis & poenis post hanc vitam desumta, quae jam ante Thaletem fuerunt quidem, nec tamen perspicue tractata: vel ex ipsa natura Animi repetita, quae inde demum inventa sunt. Omnes, qui Animum corpori superesse statuerent, in his fere rationibus consenserunt: Animum esse vel participem Divinae naturae, vel partem ipsius Dei, propterea quod cogitandi vi praeditus sit, & principium actionum in se ipse habeat; igitur eum corporis morte non destrui, sed vel semper manere, quod Pythagoricis & Platonicis placuit, vel diu manere, ac tandem in Divinam naturam tamquam elementum suum dissolvi, quod Stoici statuebant. Ejus a corpore soluti certum esse domicilium, & sensum perceptionemque rerum externarum, statuebant quidem, non tamen ex firmis argumentis, sed ex vulgari opinione aut imaginationis luxurie.

BIBLIOTHECA

CRITICA.

VOL. III. PARS II.

Ἡ γὰρ τῶν λόγων κρίσις πολλῆς ἐστὶ πείρας τελευταῖον ἐπιγέννημα.

LONGINUS.

AMSTELODAMI,
Apud PETRUM DEN HENGST,
MDCCXC.

BIBLIOTHECA CRITICA.

PARS DECIMA.

I.

D. WYTTENBACHII *Animadversiones in* JULIANI *Orationem Primam.*

PARS POSTERIOR.

Quum aliquando, ut est in fabula, aves certamen agerent volatûs & altitudinis, prima, ut par erat, eminuit Jovis ales Aquila, in altos nubium se tractus attollens. Quae quum finem altius se efferendi fecisset, ecce! sub ejus alis latens Regulus evolat, ac suo imperitorumque judicio victor visus est. Simillimum isti Regulo negotium est Scriptorum, qui post alios eandem rem tractant complurium; quippe priorum doctrinâ sublevati, supra eam se attollunt eamque despiciunt. Sed ut in hoc genere doctissimus quisque modestissime, ita imperitissimus impudentissime versatur. Videre enim est istos in priorem scriptionem, tamquam in vacuam possessionem, involare; quidquid in ea est boni, pro suo venditare;

ſi quid ſecus est, tamquam alienum reprehendere: atque ita de iis quorum opibus nituntur, triumphare; quum quidem nec materiam a prioribus collectam intelligere, nec per gradus ab illis ſtructos aſcendere potuerint. Hujus mihi fabulae nuper in mentem veniebat Julianum tractanti, & Spanhemium ſubinde reprehendenti: occurrebat illud Platonicum, μή που ἄρ' ἐγὼ τοιοῦτος, *num forte ego talis ſum?* vide ne ipſe ſis Regulus. Itaque operae pretium duxi meam cauſſam hoc loco explicare, ſi forte mihi aliisve de hac religione ſatisfacere poſſem.

Duo ſunt viri, qui ante me eandem hanc Juliani Orationem tractarunt, Petavius & Spanhemius; pares forte copia doctrinae: diligentia, ratione, acumine, non pares: quae in Petavio egregia, in Spanhemio valde mediocria, fuerunt. Petavius ſi multa intacta reliquit, concedendum ei est propter brevitatis conſilium: Spanhemius ſi quid intactum reliquit, minus ei ignoſcendum, quia nullam brevitatis habuit rationem ac tot paginas replevit quot ſunt verſus Petavii. Ergo, dicat quis, tune Spanhemium contemnere audeas! Minime quidem, ó bone; nam exiſtimo tantum eum fuisſe virum, quantus ſi tu aut ego eſſem, praeclare nobiscum agi putaremus: atque vere poſſum uſurpare illud Socratis apud Platonem in Phaedro: τοιοῦτος ἀνὴρ κινδυνεύει εἶναι οἷον ἐγώ τε καὶ σὺ εὐξαίμεθ' ἂν σέ τε καὶ ἐμὲ γενέσθαι. Igitur non contemno Spanhemium, ſed quaero judicoque quantus

vir

vir fuerit, quantum in eo fuerit facultatis, quantum ei defuerit. Atqui in judicio de aliis error est inhumanus, non nisi vitia videre: humanus, non nisi bona; haec demum recta est ratio, & bona & mala diligenter animadvertere ac ponderare. Equidem ita statuo, tantam in Spanhemio fuisse antiquae doctrinae copiam quantam in paucis: addo etiam, eam, si minor, quam quanta fuit, fuisset, majorem tamen in ipso habere laudem, qui in rei publicae luce ac negotiis versatus sit, quam in reliquis eruditis hominibus, qui fere in literarum umbra & otio degunt. Neque tamen si honoribus inter eruditos excelluit Spanhemius, iste nostro judicio splendor officere debet, ut ideo eundem hominem in Literis aeque excelluisse putemus. Quo in errore plerosque versari memini haud indoctos viros, qui me haec studia ingredientem maxima Spanhemii admiratione implerent; cum eum haud dubie Eruditorum coryphaeum nominarent, Scaligeris Casaubonisque anteponendum ferrent, ejusque nomen ita memorarent ac fere intonarent, ut me sacro quodam ejus horrore perfunderent. Hac ego opinione occupatus, quum ad Spanhemianum Commentarium legendum accederem, summa omnia praecipiebam ac spe devorabam. Quae quum opinione minora essent; ego, primum culpam meae ipse socordiae tribuere, deinde in Commentario nescio quid requirere; quod quale esset tandem intelligere coepi. Fuerit igitur in

Spanhemio tanta doctrinae veteris copia quanta in paucis:

Nec tamen hoc tribuens, dederim quoque cetera,

ingenii acumen elegantiamque, rationis diligentiam, orationis perspicuitatem, dictionis Graecae accuratam scientiam. Aliud est *multa legere*, aliud *multum*. Spanhemius multa, non multum, legerat; ut eruditio ejus censeri debeat multitudine ac varietate, non vi ac ratione. Cujus quidem rei frequentia sunt in ipsius Commentario documenta: ubi saepe ita est tracta fusaque disputatio, ut quo pertineat non appareat: saepe orationis ea obscuritas, ut quae sit sententia non capiatur. De constituendae denique verae lectionis facultate quid dicam? Vereor enim ne gravius hoc a quibusdam accipiatur: dicendum tamen est veritatis caussa. Hebes igitur fuit ad animadvertendas corruptelas, hebetior etiam ad corrigendas. Neque tamen reticendum est, harum dotum absentiam compensatam quodammodo esse illa variae doctrinae copia: ad cujus lectionem si quis judicii diligentiam afferat, is haud mediocrem fructum capere possit.

Ceterum hac etiam in parte meum negotium differt ab istis Regulis, quod ego aliorum potius librorum quam Spanhemiani Commentarii lectioni demum Juliani intelligentiam debui: quodque non perpetuas ani-

animadversiones conscribo, ubi mihi necesse sit priorum Interpretum copiis uti: sed quod eos tantum locos tracto, quos priorum doctrina aut praetermisit, aut ita affecit ut aliquid relinqueretur in orationis vel integritate restituenda, vel bonitate vindicanda, vel exemplis Antiquorum, ad quae imitando conformata est, notandis & ostendendis. Quare, age, jam reliquam partem absolvamus. Quo ego in negotio id unum mihi obtingere velim, ut quantum ipse ab obtrectatione Spanhemiani nominis absum, tantum alii legentes absint a mei reprehensione

P. 11, D: *μηδὲ καθάπερ ᾄσματα καὶ μύθους ὑπὲρ τῶν ἀρετῶν ἀκούῃ λόγους.*] Fuit quum mallem *πλάσματα*; quippe quae cum *μύθοις* frequenter junguntur. Julian. Caes. p. 306, C. Plutarch. Thes. T. I. p. 13, D: *ἔοικε μύθῳ καὶ πλάσματι.* T. II. p. 305, A. 358, E. 557, E. 993, C. Habet tamen *ᾄσματα* quo se tueatur. Cicero de Or. I, 23: *neque ex scholis cantilenam requirunt*: significantur praecepta, quibus in scholâ puerorum aures personant. Ita quod semper iteratur dictum, apud Terentium Phorm. III, 2, 10. *cantilenam eandem canis.*

Ib. D: *ὁ γενναῖος ἠξίωσε Πλάτων, οἱονεὶ πτερὰ τοῖς παισὶ χαριζόμενον καὶ ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀνάγοντα ἄγειν ὡς τὰς μάχας.*] Platonis verba sunt Rep. V. p. 463, F. Legendum *ἀναθέντα* pro *ἀνάγοντα*. Porro *ὡς* mutandum in *εἰς*, si quidem Julianus Atticam rationem secutus est. Multi quidem in editis Auctorum libris sunt loci,

ubi ὡς pro πρὸς rebus inanimatis adjungatur, corrigendi illi ad Atticae consuetudinis legem, quae ὡς inanimatis jungi vetat; judicibus summis Viris, Hemsterhusio Obs. Misc. Vol. V. T. III. Valckenario ad Eur. Phoen. p. 474. ad Herodot. p. 169: quorum, ut in hac re, auctoritatem praeferam auctoritati J. A. Ernesti, summi ceterum & ipsius, sed alio in genere, viri, ad Xen. M. S. II, 7, 2.

P. 12, A: ἀκίνδυνον γενέσθαι σοι τὴν πολεμικὴν ἐμπειρίαν] Adumbratum videtur e Thucydide, I, 18: εὖ παρεσκευάσαντο τὰ πολέμια καὶ ἐμπειρότεροι ἐγένοντο μετὰ κινδύνων τὰς μελέτας ποιούμενοι. Locus illustris, quem non solum, ut notat Wassius, bis ad partes vocavit Plutarchus T. I. p. 448, C. T. II. p. 79, F; sed imitatus est etiam Dionysius Hal. A. R. I. p. 20: ὅταν δὲ τὰ πολέμια, ἐκ τοῦ μετὰ κινδύνων ποιεῖσθαι τὰς μελέτας, ἐν ἔθνεσι φιλοπολέμοις ζῶντες πολλῶν ἀμείνους.

Ib. D. — p. 13, A: Ὀδυσσέα — ἐπεξελθεῖν ταῖς πόλεσι, ἵν' ἐξ ἁπάντων ἐπιλεξάμενος ἔχοι τὰ κράτιστα καὶ πρὸς παντοδαποὺς ἀνθρώπους ὁμιλεῖν δύναιτο. — ὅλως δὲ οὐδενὸς ἀπολείπεσθαι τούτων, ὧν ἐχρῆν ἄνδρα γενόμενον ἐπ' ἀδείας πράττειν.] Prius de Ulisse dicitur, posterius de Constantio. Utrumque in Evagoram contulerat Isocrates Evag. p. 289: ὅλως δὲ οὐδὲν παραλιπὼν, ὧν προσεῖναι τοῖς βασιλεῦσι πρέπει, ἀλλ' ἐξ ἑκάστης πολιτείας ἐκλεγόμενος τὸ βέλτιστον. Juliano frequens est ἐπιλέγεσθαι hoc sensu: Or. II. p. 55, D: Or. III. p. 111, A: Fragm. ap. Cyrill. VII. p. 229, D. Colorem etiam duxit ex

Agesilai dicto apud Plutarchum T. II. p. 213, C: ἐπιζητοῦντος δέ τινος, τίνα δεῖ μανθάνειν τοὺς παῖδας, Ταῦτ', εἶπεν, οἷς καὶ ἄνδρες γενόμενοι χρήσωνται. Porro apparet similitudo dictionis Platonicae, Rep. III. p. 441, C: ubi optimi judices perhibentur, οἱ παντοδαπαῖς φύσεσιν ὡμιληκότες. Sic & Scriptor Characterum Theophrasteorum Proëm: ὡμιληκὼς πολλαῖς τε καὶ παντοδαπαῖς φύσεσι. Denique animadvertenda est elegantia dictionis ἐπ' ἀδείας, tuto, liberati metu & imperio magistrorum. Ita Plutarch. Alcib. T. I. p. 208, E: τῶν Ἀττικιζόντων παρεῖχεν ἐπ' ἀδείας τὸν Ἀλκιβιάδην δέχεσθαι. Lucian. Timon. 14. T. I. p. 123. ἐπ' ἀδείας χρωμένους τῷ ἔρωτι. Synesius Regn. p. 6, A: ἵνα ἐπ' ἀδείας ὦσιν ἐκεῖνοι. Joh. Chryf. Homil. in Genef. XXVIII. p. 312, C: πᾶσιν ἐπ' ἀδείας πρόκειται καὶ ἔξεστι. Zosimus II. p. 683: ὡς ἂν ἐπ' ἀδείας κριοὺς καὶ ἄλλας μηχανὰς τῷ τείχει προσάγοι.

P. 13, A: στρατιωτῶν τάγματιν ἐπιτάττειν ἁπλῶς τὸ πρακτέον] Sententia Juliani exigit ut ἁπλῶς bono, non malo, sensu accipiatur. Atqui Graecorum consuetudo malum ei adjungit sensum, ubi non solum simpliciter, sed temere & sine delectu notat. Aeschines Timarch. p. 175, A: κἂν πάνυ κακῶς, κἂν ἁπλῶς ῥηθῇ λόγος. Joh. Chryf. Homil. XXIII. p. 266, E: μηδὲν εἰκῇ μηδὲ ἁπλῶς γενέσθω. Et Julianus reprehendit illud simpliciter ἐπιτάττειν infra p. 21, C: ubi adeunda quae notavi. Itaque malim καλῶς pro ἁπλῶς.

P. 13, C: Alcibiades crebrâ mutatione loci & imitatione variorum populorum ἀνεπίμπλατο πολλῆς δυσχερείας: scribendum erat εὐχερείας, contrahebat magnam morum levitatem. Mox D: τὴν οἰκησιν μεταβάλλουσιν legendum τ. ο. συμμεταβάλλουσιν. Denique p. 14, A: ubi Constantius dicitur orbe obeundo Romano naturam & statum & γεραυσίαν populorum cognovisse, assentior Petavio corrigenti περιουσίαν.

P. 14, B: Οὔτε γὰρ Λακεδαιμόνιοι τῶν Ἑλλήνων, ὥσπερ δὴ δοκοῦσιν ἀρίστης ἀρχῆς τῆς τῶν βασιλέων μεταλαβεῖν, οὕτω τοὺς Ἡρακλείδας ἐπαίδευον· οὔτε τῶν βαρβάρων οἱ Καρχηδόνιοι βασιλευόμενοι διαφερόντως, τῆς ἀρίστης ἐπιμελείας τὸν ἄρχοντα σφῶν ἠξίουν.] Classicus est locus de Carthaginiensium republica apud Aristotelem Rep. II, 9: ubi hoc est Capitis initium: Πολιτεύεσθαι δὲ δοκοῦσι καὶ Καρχηδόνιοι καλῶς, καὶ πολλὰ περιττῶς πρὸς τοὺς ἄλλους, μάλιστα δ' ἔνια παραπλησίως τοῖς Λάκωσιν. Sed Julianus, ut reip. utriusque mentionem faceret, inductus fuisse videtur ab Isocrate suo, cujus haec sunt in Nicocle p. 46: ἔτι δὲ ἴσμεν Καρχηδονίους καὶ Λακεδαιμονίους, τοὺς ἄριστα τῶν Ἑλλήνων πολιτευομένους οἴκοι μὲν ὀλιγαρχουμένους, παρὰ δὲ τὸν πόλεμον βασιλευομένους. Cum Isocratis sententia & concinnitas, tum Juliani imitatio in eam me inducit conjecturam, ut veram scripturam hanc fuisse putem: ἔτι δὲ ἴσμεν τοὺς ἄριστα πολιτευομένους βαρβάρων μὲν Καρχηδονίους, Ἑλλήνων δὲ Λακεδαιμονίους κ. τ. λ.

P. 14, C: Καὶ οὐδὲν διάφορον πρὸς τὴν εἰς παιδείαν λόγον τοῖς ἡγεμόσι τῶν ἄλλων] Haud scio an perperam haec

ac-

acceperit Petavius reddens: *nec insigne quicquam ad institutionem ac disciplinam principes habebant*; ut forte legisse videatur εἰς παιδείαν καὶ λόγον. Est Graeca formula satis quidem illa frequens, nec tamen diligenter ubique animadversa ab Interpretibus, εἰς λόγον, *quod attinet ad hanc rem*. Herodotus III, 99: τὸν γὰρ δὴ ἐς γῆρας ἀπικόμενον θύσαντες κατευωχέονται· ἐς δὲ τούτου λόγον οὐ πολλοί τινες αὐτέων ἀπικνέονται· i. e. *ad senectutem quod attinet, non multi ad eam perveniunt*. Possit etiam accipi ex formula ἄξιον λόγου, & Latine reddi *magnopere*. Idem VII, 9, 3: οὐκ ἦλθον ἐς τοῦτο λόγου ὥστε μάχεσθαι, *non eo usque venerunt, ut pugnarent*: quod recte tuetur Wesselingius. Thucydides III, 46: τὰς πόλεσιν ἕξομεν ἐς χρημάτων λόγον ἰσχυούσαις χρῆσθαι· quem locum diligenter tractat Abreschius Dil. Thuc. p. 325. Demosthenes Fals. Leg. p. 218, C: τοῦτο δὲ καλὸν καὶ σεμνὸν εἰς ἀρετῆς λόγον καὶ δόξης. Musonius ap. Stob. S. LXXXII. p. 479: τί δ' ἄν τις παραβάλλοι καλὸν εὐνοίᾳ τῇ γε ἀδελφοῦ εἰς ἀσφαλείας λόγον: ita legendum ex Codice Parisino A, cujus lectiones H. Grotius adscripsit exemplo, quod servatur in Bibliothecâ Lugduno-Batavâ. Ceterum Gesnerus recte vertit, *Quodnam enim bonum, quod ad securitatem attinet, fraternae benivolentiae comparaverit aliquis*. Pollux III, 109: εἰς πράττειν εἰς χρημάτων λόγον. Aristides T. I. p. 87: τοῦτ', ἄξιον καὶ περὶ τούτου νῦν εἰπεῖν, εἰς παιδείας λόγον. Ib. p. 221: dicitur ad Athenienses, εἰς γε τακτικῶν λόγον παιδείας

 ὅσπερ-

ἅπαντας ἀνθρώπους ἀπεφήνατε· ita enim legendum ex varietate lectionis pro ὡς τε τακτικὸν κ. τ. λ. Sic etiam accipiendum p. 432: ὡς καὶ μείζονα ἢ καθ' ἃ πεπόνθασι δέδοται περὶ (leg. παρὰ) τῶν νόμων εἰς τιμωρίας λόγον· Ita multis aliis locis apud eundem: T. I. p. 69, 79, 117, 145, 195, 209. T. II. p 159, 168, 260. Libanius T. II. Or. VI. p. 203, D: ὡς δὲ κάλλους λόγον τὰς μὲν ἀπέδειξε, τὰς δὲ ἐξιοῦσιν. Or. X. p. 296, B. T. I. Declam. XXIX. p. 675, A: δόξαν ὑμεῖς ὡς νέων ἰσχύος ἰσχύσατε: non statuo an λόγου reponendum sit. Orat. Edit. Bongiovan. VI. p. 93. Joh. Chrys. Homil. Antioch. XVI. p. 189, C: τί τούτου γένοιτ' ἂν ἴσον εἰς τιμῆς λόγον καὶ ἀσφαλείας.

P. 14, D: Καὶ τοῖς μὲν Βαρβάροις ἅπασιν ἐν κοινῷ τῆς ἀρχῆς ταύτης προκειμένης, τὸ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ἠθῶν ὁμοίως γίγνεσθαι παράσχοι συγγνώμην.] Vidit etiam Reiskius aliquid ad integritatem deesse, corrigens: K. τ. μ. B. τὸ τῆς ἀρχῆς ἅπασιν ἐν κ. προκείμενον τοῦ τὴν ἐπ. τ. ἢ ὁ. γεγενῆσθαι π. α. Quomodo si vulgatum esset, nil desiderandum & constructio erat Thucydidea. Sed leniore mutatione putem legendum, ἅπασιν ἔχοι συγγνώμην, pro παράσχοι σ. Ceterum elegans est dictio ἐν κοινῷ κεῖσθαι· Plato Leg. XII. p. 697, D: τὸ λεγόμενον, ὦ φίλοι, ἐν κοινῷ καὶ μέσῳ ἔοικεν ἡμῖν κεῖσθαι. Xenophon Inst. Cyr. II, 3, 8: ἐν κοινῷ κεῖται.

P. 14, D: τὸν δὲ Λυκούργου τοῖς ἀφ' Ἡρακλέους ἀσυμφέλικτον τὴν βασιλείαν διαφυλάττοντα] Sumta est vox exquisitior e formulâ sacramenti mutui regem inter

&

& civitatem, quod est apud Xenophontem Rep. Laced. XV, 7: Ὁ δὲ ὅρκος ἐςὶ τῷ μὲν βασιλεῖ κατὰ τοὺς τῆς πόλεως κειμένους νόμους βασιλεύσειν· τῇ δὲ πόλει, ἐμπεδορκοῦντος ἐκείνου ἀστυφέλικτον τὴν βασιλείαν παρέξειν. Est eadem vox in Orphico Hymno XI, 13. & Fragm. VI, 32. Suidâ Voc. Videatur & H. Steph. Th. G. L. T. III. p. 112.

P. 15, A: ἡ γὰρ τοιαύτη κατὰ μικρὸν ὑποδυομένη συνήθεια ταῖς ψυχαῖς ἐντεκεῖν ὑπεροψίαν τῶν κρειττόνων.] Petavius suspicabatur, πέφυκε, aut simile quid, excidisse. Malo μέτεισι pro ἐντεκεῖν. Ita sana & integra erit oratio.

P. 15, B: τοῖς μὲν ἡ πολιτεία πρὸς ἀρετὴν ἀρκούντως παρασκευάζουσα] Integra fiet oratio additâ una voculâ τὰ ante πρός. *Sed his quidem reipublicae ratio caussas, qui us virtutem consequerentur, abunde suppeditans.*

P. 15, C: Τὸ δὲ ἦν οὐ τὴν ἐπιθυμίαν ἐξελεῖν τῶν νέων, ἀλλὰ τὸ λαθεῖν πειρᾶσθαι ἱδρῶτα προςάττειν.] Primum observandus est venustus formulae, τὸ δὲ ἦν, usus, *hoc autem eo valebat, hoc autem idem erat ac.* Sophocles Trach. 1179: καλλίστην πράξειν καλῶς, Τὸ δ' ἦν ἄρ' οὐδὲν ἄλλο πλὴν θανεῖν ἐμέ. Aeschines Fals. Leg. p. 252, A: τοῦτο δέ ἄρα ἦν ἀγχόνη καὶ λύπη τούτῳ. Aristides T. I. p. 310: τὸ δὲ ἦν ἄρα δηλοῦν. p. 314: τὸ δὲ οὐ τοιοῦτον ἄρα ἦν: quod iisdem fere verbis est apud Longinum Subl. S. XXXII: τὸ δὲ ἦν ἄρα οὐχὶ τοιοῦτον. Vide Bibl. Crit. Vol. I. P. III. p. 50. Lucianus T. III. p. 301. Atticus Platonicus ap. Euseb. P. E. XV. 795, D: τὸ δ' ἦν ἄρ' ἀφαιρέσει τῶν ἀνθρωπίνων προσδοκημάτων γελώμενον.

Igi-

Igitur hanc formam, ut legitimam, Berglerus restituit Alciphroni, I, 33 et III, 38. Ad eandem rationem exigendi sunt loci Platonis, Phaedon. p. 398, H: τὸ δὲ εἶναι ταυτὸν ὑπ' ἀσθενείας καὶ βραδυτῆτος οὐχ' οἵους εἶναι ἡμᾶς διεξελθεῖν ἐπ' ἔσχατον τὸν ἀέρα· malim ταυτὸν vel abesse vel in τοιοῦτον mutari, hac sententiâ: *hoc autem tale esse*, vel *hoc autem esse rei, ut nequeamus ob tarditatem & infirmitatem pertingere ad ultimum aerem.* Brevius etiam dictum Leg. I. p. 573, B: τὸ δὲ ἡ κατὰ φύσιν αὐτοῦ διόρθωσις εἴη ἂν δύναιτο ἄνευ μουσικῆς ὀρθότητος ποτὲ σαφὲς — ἀπολαβεῖν. pro τὸ δὲ ἐςὶ, τὴν κατὰ φ. α. διόρθωσιν οὐκ ἂν δύνασθαι —. Libanius T. I. Declam. XV. p. 428, B: τοῦτο δέ ἐςιν, ὑμᾶς μὲν οὐδὲν εἶναι χείρους, ἐμὲ δὲ τὸν αὐτὸν τῷ πάλαι περὶ ὑμᾶς; i. e. *hoc autem ejusmodi est, ut nec vos deteriores sitis, & ego idem erga vos, qui antea, sim.* T. II. Or. IX. p. 257, C: τὸ μὲν γε ἦν ἐρήμην εἶναι τὴν γῆν· i. e. *illud quidem ejus modi erat, ut terra fieret deserta.* Or. X. p. 277, D: καὶ παρῆν αὐτίκα πρεσβεία ταπεινοὺς φθεγγομένη λόγους καὶ πρέποντας τοῖς παροῦσι κακοῖς· οἱ δέ νοῦς αὐτοῦ ςῆναι κ. τ. λ. Postrema minime cepit Morellus reddens: *sed alii aderant, ut ibi starent.* Vertendum: *orationis* (τῶν λόγων) *haec erat sententia, ut Romani ibi consisterent.* Sic fere Gregor. Naz. Ep. LVI. p. 814: D: ἡ δὲ πρεσβεία ἦν γενέσθαί τι αὐτοῖς ἐκεῖθεν φιλανθρώπου· recte redditum; *Legationis porro haec summa erat, ut boni aliquid & aequi ab eis impetrarent.* Philostratus Vit. Apollon. IV. p. 153: plenius: ὁ γὰρ νοῦς τῆς πρεσβείας ἦν —.

consilium legationis hoc erat. Hujus imitator, Eunapius Aedes. p. 54: προσθεῖεν παρ' αὐτὸν κέλλουσιν οἱ Ἕλληνες — νοῦς δὲ ἦν αὐτοῖς διαλέγεσθαι πρὸς τὸν μέγαν Εὐςάθιον· Altera in Juliani loco animadvertenda pars erat, ἱδρῶτα: quod Petavius nisi vere, certe acute, mutabat in τὰ δρῶντα: Spanhemius autem defendit bonam quidem illam, ut puto, lectionem, sed rationibus minus idoneis. Non erat reprehendendum si vulgatum esset, τῷ λαθεῖν πειρᾶσθαι ἱδρῶτα προτάττειν· i. e. *studio latendi difficultatem ac certamen adjungere.* Similiter in notissimo illo Hesiodi Op. & D. 289: τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν· Aelianus H. A. V, 21: ἱδρὼς πρόκειται ζωγράφοις εἰκάσαι τῆς φύσεως τὸ ἴδιον· Plato Phaedr. p. 355, B: πόνος τε καὶ ἀγὼν ἔσχατος τῇ ψυχῇ πρόκειται. Libanius T. I. p. 135, A: ἱδρῶτι τὰς εὐπορίας κτώμενοι·

P. 15, C, D:] Quae dicuntur de mercatoriis studiis, ut minime convenientibus in liberalem ac regiam institutionem, ducta sunt a Platone Leg. VIII. p. 643, 644: unde profecit etiam Synesius Or. de Regno. p. 28. Porro in judicio de Carthaginiensibus, eos paupertate & indigentia ad quaestum & fraudem duci, Juliano videtur obversata esse Menandri sententia, nobis e Suidâ cognita, V. Χρεία:

Χρεία διδάσκει, κἂν ἄμουσος ᾖ, σοφόν
Καρχηδόνιον·

Qua in formâ Comicus, ut solet, Euripidem imitatus est,

est, ut opportune monuit Toupius Em. Suid. III. p. 320. Mox pro ἀμοιβὰς ἐμπόρων Reiskius etiam vidit legendum esse ἀ. ἐμπορίων permutationes mercium.

P. 16, A: τὰ μὲν ἐκ τῆς φύσεως ἀγαθὰ συναύξων ἐκ παντὸς, τὰ δὲ ταῖς ἐπιμελείαις ἔξωθεν ἀεὶ προσλαμβάνων·] *Bona, quae tibi natura dedit, omni modo augens: quae natura non dedit, studio tibi ipse parans.* Est Isocrateum Demonic. p. 5: ἃ μὲν ἐπίστασαι διαφύλαττε ταῖς μελέταις· ἃ δὲ μὴ μεμάθηκας, προσλάμβανε ταῖς ἐπιστήμαις· Quo loco, si sententia & concinnitas Isocratea servanda est, in Ablativo accipi debet, *acquire scientiâ.* Atqui hoc repugnat Graecae consuetudini, qua ἐπιστήμη non *comparationem scientiae* sed *possessionem ejus* notat. Igitur cum his de caussis, tum Juliani indicio, eo inducor, ut putem Isocratem scripsisse ἐπιμελείαις·

P. 16, C: τῷ πατρὶ οὐ μόνον τῷ πλήθει καὶ κάλλει τῶν ἐπενεχθέντων τὸν τάφον ἐκόσμει·] Scripsit ἐκόσμεις· Imitatus est Isocratem Evagor. init: Ὁρῶν, ὦ Νικόκλεις, τιμῶντά σε τὸν τάφον τοῦ πατρὸς οὐ μόνον τῷ πλήθει καὶ τῷ κάλλει τῶν ἐπιφερομένων, ἀλλὰ καὶ κ. τ. λ. In hac re ἐπιφέρειν proprie dicitur de ornamentis sepulchrorum. Heliodorus VIII. p. 367: ἐπενέγκαι τὰ νενομισμένα. Jamblicho V. P. 122, dicitur hoc ἐπιφόρημα· Plura alibi:

P. 17, B: τοῖς φίλοις δὲ τῆς ἴσης παρηγορίας μεταδιδοὺς καὶ τῆς παῤῥησίας] Ἴση παρηγορία raro usu dicitur pro ἰσηγορία· Ita fere Plato Leg. VI. p. 615, F: δοῦλοι

γὰρ

γὰρ καὶ δεσπόται οὐκ ἄν ποτε γένοιντο φίλοι, οὐδὲ ἐν ἴσαις τιμαῖς διαγορευόμενοι φαῦλοί τε καὶ σπουδαῖοι· Polybius II, 38, VI, 7, ἰσηγορίαν & παῤῥησίαν conjungit. Themiſtius ſimili ratione dixit ἴση προεδρία· Or. X. p. 130, A: τοῖς στρατηγοῦσι δὲ οἱ φιλοσοφοῦντες ἐν ἴσῃ προεδρίᾳ, γνώμης ἅμα καὶ δυνάμεώς σε θεραπευούσης: pleniorem hunc locum ita exhibent codices duo Ambroſiani: τοῖς στρ. δ. οἱ φ. ἐ. ἴ. προεδρείᾳ· καὶ συμπλέκεται τὴν καλλίστην (alter cod. ἀρίστην) πλοκὴν ἡ περὶ σὲ δορυφορία γνώμης ἅμα κ. δ. σ. θ.

P. 17, C: Πέρσαι — μικροῦ δέω φάναι, τὴν οἰκουμένην ἅπασαν περιλαβόμενοί κύκλῳ ταῖς ἐλπίσιν, ἐπειδὴ τὴν ἀρχὴν ὑπὸ Μακεδόνων ἀφῄρηντο, τῆς Ἀλεξάνδρου στρατηγίας ἔργον γενόμενοι μᾶλλον δὲ παίγνιον, χαλεπῶς φέροντες πρὸς τὸ δουλεύειν·] Vulgo magis frequentatur μικροῦ δεῖν, vel ὀλίγου δεῖν. Sed haec forma Juliano placuit aliis etiam locis. Caeſar. p. 310, C: μικροῦ δέω φάναι· p. 324, B. Miſopog. p. 357, D. Similiter tamen Demosthenes Rhod. Libert. p 79, C: ὀλίγου δέω λέγειν· p. 80, B: πάντων ἀνθρώπων, ὀλίγου δέω λέγειν, εἰς ταύτην τὴν δουλείαν ὑπαγομένων.

Mox Vosſianus liber habet περιβαλλόμενοι; quod praeferam: quamquam ita frequenter permutata reperiantur haec verba, ut ſaepe difficile ſit ad judicandum utrum quoque loco retineri debeat. Iſocrates Or. ad Philipp p. 156: περιβαλέσθαι μὲν τῇ διανοίᾳ τὰς πράξεις δυνατὰς μὲν, εὐχῇ δὲ ὁμοίας· ἐξεργάζεσθαι δὲ ζητεῖν αὐτὰς ὅπως ἂν οἱ καιροὶ παραδιδῶσιν· Diodorus Siculus XVIII.

XVIII: 50: περιβαλλόμενος δὲ ταῖς ἐλπίσι τὴν τῶν ὅλων ἡγεμονίαν: ad quem locum adhibeatur Wesselingii animadversio. Plutarchus Eumene T. I p. 590, C: οὐδὲν ἔτι μικρὸν ἐλπίζων, ἀλλὰ τῇ γνώμῃ τὴν ὅλην περιβαλλόμενος ἡγεμονίαν· Livius XXXV, 42: *spe animoque complexum orbis terrarum imperium.* Justinus XXIX, 1: *imperium spe improba totius orbis amplexi.*

Porro ἔργον γενέσθαί τινος, *ab aliquo confici, interfici*, eleganter quidem dicitur, sed usu fere, quod quidem sciam, posterioris aetatis Scriptorum. Plutarchus Eumene T. I. 594, B: κτεινόμενος ὑμέτερον ἔργον εἰμί· *si interficiar, vestrum id erit factum.* Achilles Tatius III. p. 259: ἔργον γέγονε βουκόλων· *a pastoribus interfectus est.* Libanius subinde, non tamen a Morello vere redditus. T. II. p. 15, D T. I. 156, C. 158, D. 421, D. 722, B. 777, D. 781, D. Gregor. Naz. Or. XIV. p. 214, B. Heliodorus II. p. 69: πολεμίας χειρὸς ἡ φιλτάτη ἔργον γεγένηται Synesius Provid. II. p 118. D. ubi Petavius nonnihil hanc in rem notavit. Idem Ep. CXIX. Cyrillus c. Julian. VI p. 216, C. Isidorus Pelus. I, 135. Incertus Scriptor apud Suidam V. Ἄτολμοι· — τῶν παρόντων παίδων οἱ φασὶ τὸν πρεσβύτην ἔργον τῆς παρούσης νόσου γενέσθαι· perperam vertitur: *ajunt praesentium liberorum maximum natu praesentis morbi caussam ipsi fuisse.* Reddendum erat: *ajunt praesentium liberorum maximum natu ei a praesenti morbo confectum* (i. e. *mortuum*) *fuisse.* Ita πάρεργον di-

dicitur: veluti apud Pausaniam X, 27, de Priami caede, eum ἀποσπασθέντα ἀπὸ τοῦ βωμοῦ πάρεργον τῷ Νεοπτολέμῳ πρὸς ταῖς τῆς οἰκίας γενέσθαι θύραις· ubi nimis argutatur Kuhnius. Sententia est: *Neoptolemus reliquorum Trojanorum caedibus, obiter quasi, Priami caedem adjecit, quem ab ara abstractum obtruncavit.*

Denique loco φέροντες scribi debuisse putem ἔχοντες. Hac enim constructione & sententia φέρειν non cum πρός, sed cum ἐπί, conjungitur. Videntur duae lectiones confusae esse. Nam, ut dicitur χαλεπῶς ἔχειν πρός τι, ita χαλεπῶς φέρειν ἐπί τινι. Xenophon Hist. Gr. VII, 4, 21: Χαλεπῶς δὲ ἡ τῶν Λακεδαιμονίων πόλις φέρουσα ἐπὶ τῇ πολιορκίᾳ. Isocrates Panathen. p. 414: ἐπὶ δὲ τοῖς περὶ Λακεδαιμονίων ἐλυπήθην καὶ βαρέως ἔφερον. Dionysius Hal. A. R. III. p. 188: ἐφ᾽ οἷς οἱ Λατῖνοι χαλεπῶς φέροντες. Diodorus Sicul. XIV, 61: Χαλεπῶς φέροντες ἐπὶ τῷ μὴ βούλεσθαι. Idem aliis locis & III, 69. ubi plura dedit Wesselingius. Josephus, A. I. V. p. 163, D: πικρῶς ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι φέρουσα. VII. p. 211, D. 223, E, 242, C. Plutarchus Romul. T. I. p. 27, E: ἐπὶ τούτοις βαρέως φέροντες οἱ Σαβῖνοι. Lycurg. p. 41, B. Antoninus Liberal. Fab. I. Χαλεπῶς δὲ φέρων Ἑρμοχάρης ἐπὶ τῷ τούτου διαμαρτεῖν.

P. 17, D: διὰ μακρῶν ἀπωσάμεθα κινδύνων τὰ αἴσχη] Minime mirer, si quis in ἀπωσάμεθα offendat. Equidem ego primum corrigebam ἀπελυσάμεθα, quod hac sententiâ frequens est: aut, nescio quid, ἀπεψώμεθα tentabam, illo Latinorum, *abstergere ignominiam*, in-

inductus. Nunc vulgatum tueor, oblatis mihi deinceps hujus verbi exemplis. Solon ap. Diog. Laert. I, 47: Ἴομεν εἰς Σαλαμῖνα μαχησόμενοι περὶ νήσου ἱμερτῆς, χαλεπόν τ' αἶσχος ἀπωσόμενοι. Tragicus ap. Ciceron. Attic. XIV, 22: Ἄλλοις ἐν ἐσθλοῖς τόνδ' ἀπωθοῦνται ψόγον. Demosthenes Falſ. Leg. p. 228, B: τὴν ὑπάρχουσαν αἰσχύνην εἰς τοὺς αἰτίους ἀπώσασθαι. Heraclides, qui dicitur, de Politiis, Edit. Cragii p. 498: βουλόμενος ἀπώσασθαι τὴν διαβολήν. Paulo diverſum est apud Plutarchum de Caeſare T. I. p. 734. quem ait, ἀπωσάμενον αἰσχύνῃ τὴν δόξαν: *prae pudore gloriam victoriae civilis repudiasse.* Themistius Or. VIII. p. 103, B: προσήκει φιλοσόφῳ τὸ ὄνειδος ἀπωθουμένῳ τῶν σοφιστῶν, κοσμῆσαι τὴν πανήγυριν.

P. 18. B: τοῦ τῆς οἰκουμένης πάσης ἄρχοντος — προκαταλαβόντος τὰς εἰςβολὰς ςρατεύμασι καὶ καταλόγοις ὁπλιτῶν παλαιῶν καὶ νεολέκτων καὶ παντοδαπαῖς παρασκευαῖς, ἃ ἰδόντες μόλις τὴν εἰρήνην ἠγάπησαν.] In ἃ ἰδόντες vitium ſubesſe videtur. Quod, niſi tollere, certe levare posſimus, ſi legamus — παρασκευαῖς ἐπελθόντος, μόλις τὴν εἰρήνην ἠγάπησαν.

P. 19, C: Οὐ μὴν οὐδὲ ἐκεῖνο λέγειν ἔνεςιν ἐνταῦθα, ὡς καλῶς μέν· ἀλυσιτελὲς μὲν γὰρ οὐδὲν, ὅτι μὴ τὸ αὐτὸ καὶ καλὸν ἔμοιγε φαίνεται.] Spanhemio ſi ut antiquitatis ſcientia abundans ac late patens adfuit, ita eadem adfuisſet accurata & cum Grammatico Criticoque acumine conjuncta, non ita frequenter in judicio & animadverſione corruptelarum coecutiisſet. Quod me ſae-

saepius dicere conantem, reliqua Viri laudum reverentia retinuit; & ne nunc quidem, nisi res & veritas postularet, dicturus eram. Petavius recte viderat, hunc locum esse supplendum — καλῶς μὲν ἀλυσιτελῶς δὲ τοῦτο πέπρακται· λυσιτελὲς μὲν γὰρ κ. τ. λ. ubi quis non videt, ἀλυσιτελές, vitiosum & ipsum, typographo potius quam Petavio tribuendum esse, qui Latine etiam λυσιτελές, utile, expressit. Atqui Spanhemius Petavium erroris tam puerilis accusat, ut ἀλυσιτελές pro utili acceperit, & multis adeo auctoritatibus ostendit λυσιτελές esse utile, ἀλυσιτελές inutile. Ceterum locum celebratum in Philosophorum scholis esse monet Spanhemius. Cuius Animadversioni addatur locus classicus Platonis Leg. II. p. 579, F. Plutarchus Fort. Rom. T. II. p. 316, C: κατηγορεῖται δὲ ἀρετὴ —— ὡς καλὸν (adde μὲν) ἀνωφελὲς δέ. Ex hac forma expressum videtur illud Ciceronis dictum de caede Caesaris, Att. XIV, 12: ἡ πρᾶξις καλῶς μὲν, ἀτελῶς δέ. Ceterum in Petavii supplemento verba τοῦτο πέπρακται melius omittantur & subaudiantur.

P. 20, B. τοσούτων κύκλῳ περιστάντων μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν, καὶ παντοδαπῶν θορύβου πραγμάτων, πολέμου γενναίου.] Transponendo & interpungendo constituatur locus: καὶ παντοδαπῶν πραγμάτων, θορύβου, πολέμου γενναίου.

P. 21, B: Τῆς γὰρ εἰρήνης τῆς πρόσθεν τοῖς μὲν στρατευομένοις ἀνίας τοὺς πόνους, τοῖς λειτουργοῦσι δὲ κουφοτέρας παρασχούσης.] κουφοτέρας requirit Substantivum, quod excidisse videtur, λειτουργίας, aut εἰσφοράς.

P. 21, C: τῷ πεζῷ δὲ ἐπιτάξας τῶν πόνων ἔχεσθαι· καὶ ταῦτα οὐ ῥήμασι μόνον, οὐδὲ ἐξ ἐπιτάγματος, μελετῶν δὲ αὐτὸς καὶ συνασκούμενος.] Eandem laudem Conſtantio tribuit Themiſtius Or. II. p. 30, D: ἀνδρείαν δὲ οὐκ ἐπιτάττει, ἀλλὰ καὶ ἐργάζεται· Cum quo conferendus est Julianus & hoc loco, & aliis locis in hac Oratione, p. 13, A: & p. 39, B: τοῖς στρατευομένοις δὲ οὐκ ἐξ ἐπιτάγματος τὸ πονεῖν καὶ κινδυνεύειν, ἐξ ὧν δὲ αὐτὸς ἔδρας παρεγγυῶν. Auctor ap. Suidam V. Δαυίδ· Ἐν δὲ ταῖς ὑπὲρ τῶν ὑπηκόων ἀγῶσι πρῶτος ἐπὶ τοὺς κινδύνους ὥρμα τῷ πονεῖν καὶ μάχεσθαι παρακελευόμενος (f. παρακαλούμενος) ἐπὶ τὰς πράξεις, ἀλλ' οὐχὶ τῷ προστάττειν ὡς δεσπότης· Solemnis formula in hac re est ἐξ ἐπιτάγματος· Demoſthenes Falſ. Leg. p. 224, B: *in tyrannide*, inquit, πάντα ἐξ ἐπιτάγματος ὀξέως γίνεται· Syneſius Regn. p. 26, B: γεωργήσουσιν ἐξ ἐπιτάγματος· Xiphilinus Commodo p. 380: ἠναγκάζοντο δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ κατ' εὔνοιαν ἐψηφίζοντο, ταῦτ' ἐκείνῳ διὰ φόβον ἀπονέμειν ἐξ ἐπιτάγματος· Alia protulit Sallierius ad Thom. M. Voc. Ἐπίταγμα· Alciphron, III, 70: ἐξ ἐπιταγῆς· Eximenda est vox Cyrillo Adverſ. Julian. VI. p. 190, E: οἴκοι μένειν ἤθελον, καὶ εὐχῆς ἦν ἐπίταγμα τὸ χρῆμα: legendum ἐπίτευγμα: ſenſus est: *domi manere volebant, quod iis idem erat ac voto ſuo potiri.* Julianus Ep. XXXIV, p. 407, A: δικαίας εὐχῆς ἐπίτευγμα *juſti voti compos fortuna.* Locus apud Suidam V. Ἐπίτευγμα, est Diodori Siculi Excerpt. Leg. XXXII. T. II. p. 629. cujus alia particula est apud eundem Suidam in V. Γάζα.

Iſo-

Isocrates Ep. ad Dionys. θρόνων ὑψηλοτάτων ἐπίτευξις, *soliorum altissimorum adeptio.*

P. 22.] Constantium, dum vivebat, oratorie aut potius adulatorie Julianus & Libanius T. II. p. 122, ut Persarum victorem celebrant, contra quos plerumque infeliciter pugnaverat. Igitur verius de mortuo Constantio dicit Libanius; ita ut, quae hoc loco Persis clades tribuantur, eas Constantio adjungat, atque ita & suam ipse & Juliani adulationem emendare voluisse videatur: Or. Funebr. in Julian. p. 309.

P. 22, D: τοῖς πολεμίοις πλεονεκτεῖσθαι παρέσχεν ἡ τύχη] *Superiores partes hostibus fortuna concessit.* Ita recte vertit Petavius. Spanhemius id agens, ut verbi vim explicet, nil de differentia activi & passivi, nec de vitio suspicatur. Non dubitem Julianum scripsisse πλεονεκτῆσαι. Atque Reiskio idem in mentem venerat.

P. 23, D: οἷος ἐξ οἵου γέγονε, καὶ ποίας ἀφιεὶς φωνάς·] Prius proverbiale est. Libanius Or. Funebr. p. 299, D: οἷος ἐξ οἵου δὴ ἐκείνου γένοιτο. Julian. infra p. 32, C: τίς μὲν οὖν γέγονεν ἔκ τινος· Joh. Chrys. Homil. Antioch. XII. p. 127, A: ἐκ τίνος τίς ἐγένετο; XI, p. 115, C: οἵους ἐξ οἵων ἐποίησε· Similes formae sunt apud Euripidem Alcest: 142. Themistium Or. XVI. p. 206, D. Synesium Ep. LVII. p. 169, D. Alterum adumbratum videtur e Demosthene Or. Pro Coron. p. 344, C: οἵας τότε ἠφίει φωνὰς ὁ Φίλιππος καὶ ἐν οἵαις ἦν ταραχαῖς· Sic Philostratus Vit. Sophist. II.

p. 588: τίνας οὐχὶ ἀφιέντες ὑπὲρ αὐτοῦ φωνάς· Themistius Or. V. p. 70, D: ποίας οὐκ ἀφήσεις φωνάς. Huic simile itemque tritum est: πάσας ἀφιέναι φωνάς.

P. 23, D: Φθήσεται τὸν ποταμὸν διαβῆναι.] Est quidem elegantior usus, quo Φθάνω cum Participio jungitur: quo dicendum erat φθήσεται διαβάς· Neque tamen Infinitivas nullam habet auctoritatem. Aristoph. Nub. 1387: οὐκ ἔφθης φράσαι· Isocrates De Pace. p. 269: τυχὸν ἂν φθάσειε τελευτήσας πρὶν δοῦναι δίκην· Dionys. Hal. A. R. I. p. 36: ἔφθασαν αἴσθησιν τοῦ δεινοῦ λαβεῖν· II. p. 101. III. p. 88. Plutarchus T. I. p. 415, D. 416, D. 420, C. 456, F. 506, E. T. II. p. 178, E. 346, C. 970, E. Herodian. II, 10, 18. III, 2, 10. Alciphron, II, 4.

P. 24, B. Τούτων δὲ οὐδενὸς ἔλαττον τὸ Παρθυαίων δέος παρεσκευάζεν ἐκεῖθεν, οὐχ ὡς ἀγωνιζομένους πρὸς τοὺς ἄνδρας μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν χώραν αὐτήν· κἂν εἴτι μεῖζον ἔξωθεν προσπίπτοι, καὶ τούτου πάντως κρατήσοντας·] Ita locus exstat in Flexiensi Editione: in Parisina & Lipsiensi est ἀγωνισομένους & κρατήσαντας· quod Petavium plane a vera Juliani sententiâ abduxit. Praeterea leni transpositione legendum, ὡς ἀγωνισομένους οὐ μόνον πρὸς τοὺς ἄνδρας· Vertendum: *Haud minus incitabantur metu praesenti & fugâ Persarum, ut certando non viros modo & ipsam regionis naturam, sed si quid etiam gravius extrinsecus incideret, superaturi.*

P. 24, D: Τοῖς πολεμίοις παρέσχον ἀναμαχέσασθαι τὸ πταῖσμα· Τοῦτο τέλος ἐκείνης τῆς μάχης γέγονε·] In Vos-

siа-

ſiano codice aliter diſtinguitur: τ. π. π. ἀναμαχέσασθαι. Τὸ πταῖσμα τοῦτο τ. ε. τ. μ. γ. Quod Spanhemio aeque placet ac vulgatum; quod ſcilicet Graeci utrumque frequentent, ſimplex ἀναμάχεσθαι & ἀναμάχεσθαί τι· Atqui non ſolum conſuetudo ſpectanda Graecorum, ſed quid hujus loci ratio postulet. Equidem haud dubitans vulgatam lectionem praeferam. Et primum ἀναμάχεσθαι τὰ πταίσματα ſupra dixit Julianus p. 17, D. Deinde initium proximae periodi bene conformatum est ad historicam orationem. Ita Xenophon Exp. Cyr. I, 10, 18: Ταύτης μὲν οὖν τῆς ἡμέρας τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο· Ageſil. I, 38: Τῶν μὲν δὴ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πράξεων τοῦτο τέλος ἐγένετο· Dionyſius Hal. A. R. III. p. 175: Τοῦτο τὸ τέλος ἔλαβεν ὁ συμβὰς Ῥωμαίοις πρὸς Σαβίνους πόλεμος· Maxim. Tyr. I, 3: τοῦτο τέλος ἀνοήτου ἐπιβάτου· Ceterum de uſu verbi ἀναμάχεσθαι Spanhemii notatis haec adjiciantur. Simpliciter Dio Chryſ. Or. IX, p. 175, D: μεθ' ἣν ἧτταν οὐκέτι ἦν ἀναμάχεσθαι δυνατόν· Philoſtratus Icon. II. p 836: εἴκειν δὲ μήπω αὐτὸν, ἀλλ' ἀναμάχεσθαι· Themistius Or. IV. p. 57, C: ἀναμαχεῖσθαι ἠπείλουν· Conjuncte, Herodotus V, 121: τοῦτο τὸ τρῶμα ἀνέλαβόν τε καὶ ἀνεμαχέσαντο οἱ Κᾶρες· VIII, 109: Utroque loco videndus P. Weſſelingius. Dionyſ. Hal. A. R. II. p. 117: ἀναμαχεῖσθαι τὰ πρότερα σφάλματα ἐλπίσαντες. Joſephus A. J. VII. p. 222. A. ex Nicolao Damaſceno: ἀναμαχέσασθαι βουλόμενος τὴν τοῦ προπάτορος ἧτταν· Plutarchus T. II. p. 223, E: τὴν προτέραν

ἧτταν ἀναμαχέσθαι. Themistius Or. X p. 139, C: δίδωσιν ἐλπίδα τοῖς ἡττημένοις τοῦ πάλιν ἐκ τῆς ἴσης ἀναμαχέσασθαι: Codices Ambrosiani habent ἥσσης, quae verior est lectio: alter eorum vulgatam in margine habet hac formula, γρ. ἴσης, ἤγουν, μοίρας. Libanius T. II, p. 16, D: ἧκεν ἀναμαχούμενος τὴν ἧτταν· p. 253, D: τῆς κακίας ἀναμαχεσαμένης τὴν ἧτταν T. I, p. 405, A: ἀναμαχούμεθα τὴν ἧτταν. Usu paulum diverso est *pugnando quid recuperare*. Plato Hipp. Maj. p. 98, A: ἰέναι πάλιν ἐπὶ τὸν ἐρωτήσαντα ἀναμαχούμενος τὸν λόγον· Plenius cum νικάω, nil est. nisi *ad pugnam redire*, Phaedon. p. 389, F. νικήσω ἀναμαχόμενος τὸν Σιμμίου καὶ Κέβητος λόγον· Maximus Tyr. XXVII, 1, 2, 3, & simpliciter & composite, ter usus est ea dictione: ubi forte ultimo loco vitium insidet: Τί κωλύει δὴ καὶ ἡμᾶς ἀναμαχέσθαι τήμερον, κατὰ τὸν Ἀνακρέοντα ἐκεῖνον, δοῦναι δίκην τῷ ἔρωτι αὐτοὺς ἔχοντας γλώττης ἀδίκου. legendum τήμερον, καὶ κατὰ τ. Ἀ: si cui displiceat ἔχοντας, non repugnem ἐρῶντας corrigi. Synesius Or. de Regno p. 26, A: ἀναμάχεσθαι τὸ κλέος·

P. 25, A: εἰς τοσοῦτον ἀγῶνα κατέστησας.] Legendum: εἰς τοσοῦτο τὸν ἀγῶνα μετέστησας· Sensus est: *praelium eo restituisti*, seu, *pugnam in eum exitum reduxisti*. Sic Libanius Or. Parental. in Julian. §. 21. ap. Fabric. B. G. VII. p. 246: πρὸς τοσοῦτον τὸ πρᾶγμα μετέστησεν, ὥσθ' οἱ λυπήσειν μέλλοντες ἀπεσφάττοντο· non male redditur: *adeo rerum faciem immutavit*. Sine Praepositione dixit Isocrates Nicocl. p. 45: τὴν ἀρχὴν

χὴν πάλιν ἀνέλαβεν. — καὶ τοσοῦτον μετέστησεν, ὥστε μηκέτι Φοίνικας Σαλαμινίων τυραννεῖν· Panathen. p. 400: τοσοῦτον τὰ πράγματα μετέστησεν, ὥστ' εἰθισμένων τῶν Βαρβάρων τὰς μεγίστας πόλεις τῶν Ἑλληνίδων καταλαμβάνειν, ἐποίησε τοὺς Ἕλληνας, ἃ πρότερον ἔπασχον, ταῦτα δύνασθαι ποιεῖν.

P. 25, B: Ἀλλ' ἴσως φήσει τις, τὸ μηδέποτε τῶν πολεμίων ἧττον ἔχοντα ἀπελθεῖν εὐτυχὲς καὶ εὔδαιμον ἡγῇ, τὸ δὲ ἀντιστῆναι τῇ τύχῃ ῥωμαλεώτερον, ὃ καὶ μείζονος ἀρετῆς ὑπάρχει σημεῖον.] Refingo: —— ἡγῇ· ἐγὼ δ' αὖ φαίην, ὅτι τὸ ἀντιστῆναι τῇ τύχῃ ῥ. κ. μ. ἀ. ὑπ. σ. *At dicat quis forte, tunc vero felicem ac beatam praedicas sortem ejus, qui numquam inferior e pugna discesserit, etiam si non vicerit. Ego vero contra dicam, resistere fortunae & fortius esse, & majoris virtutis indicium.*

P. 26, B: Ἀλλ' ὅπως μὴ μακρότερον περὶ τούτων λέγων, τὸν ὑπὲρ τῶν μειζόνων καιρὸν ἀναλώσω, πειράσομαι λοιπὸν τὰ μετὰ τοῦτο περιστὰν ἡμᾶς τῶν πραγμάτων πλῆθος·] Verbum deesse, notavit in margine Petavius: cujus nota in Lipsiensi editione omissa est. Si quae esset auctoritas Schwebelii ad L. Bos. de Ellipſ. p. 418, poteramus διηγεῖσθαι subaudire: sed raro est ubi ille non Ellipsin fabricetur: & hanc quidem uno eoque corrupto Theocriti Id. XV, 25, loco adstruit. Omnino Infinitivus quidam hic desideratur. Triplex se mihi obtulit emendandi via, quarum quae sit vera non ausim dicere: quae sit verisimilior, in legentium judicio repono. Primum igitur, in promtu est λοιπὸν mutare in λέγειν· Secundo, in locum verbi πειράσομαι possit sub-

ſtitui διαπειράσομαι; nam περαίνω, ut in Activo *narrandi* significatione frequentisſimum est, ita non infrequens in Medio. Plato Phaedr. p 352, A: πάντα τὸν ὕϛερον λόγον διεπεράνατο· Dio Chryſ. Or. IV. p. 72, B: τὸν ἑξῆς διεπέραινε λόγον. Julianus, Or. II. p. 93 A: τοὺς ἑξῆς ἐπεραίνομεν λόγους. Tertia via est, quâ verbum Infinitivum excidisſe ſtatuamus, cum Petavio: quod quidem verbum ego putem ἀποδεῖξαι, vel ἐπιδεῖξαι, fuisſe. Nam & ſupra tractato a nobis loco p. 10. A, plane ſimili est forma: & apud optimos Auctores frequentatur. Thucydides III, 63: ὡς δὲ ὑμεῖς — ἀξιώτεροί ἐϛε πάσης ζημίας, πειρασόμεθα ἀποφαίνειν· Plato Apol. Socr. p. 361, G: ὡς δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει πειράσομαι καὶ ὑμῖν ὑποδεῖξαι· Iſocrates Panathen. p. 401: ὡς ἂν δύνωμαι συντομώτατα πειράσομαι δηλῶσαι τούς τ' ἐπικρατεύσαντας τῇ πόλει· Polybius III, 59: πειρασόμεθα δηλοῦν τοὺς — ἀγῶνας· Johannes Chryſ. T. I. Homil. XXII. p. 250, B: καὶ ἵνα μάθῃς, ὅτι τοῦτ' ἐϛὶν ἀληθὲς, ἀπὸ τῶν συμβαινόντων τῇ πόλει ταῦτα ἀποδεῖξαι πειράσομαι·

Ib. Γαλατία μὲν συναφεϛῶσα τῷ τυράννῳ, τῷ ἀδελφῷ τῷ σῷ ἐβούλευσε τε καὶ ἐτέλεσε τὸν φόνον·] Significatur Conſtans a Magnentio interfectus· Exquiſitum est βουλεύειν τινὶ φόνον, rarius etiam conjunctum cum τελεῖν· Haud disſimile est Xenophonteum illud Hist. Gr. VI, 4, 35: ἀποθνήσκει αὐτοχειρίᾳ μὲν ὑπὸ τῶν τῆς γυναικὸς ἀδελφῶν, βουλῇ δὲ ὑπ' αὐτῆς ἐκείνης· Dionyſ. Hal. A. R. II. p. 118: de Romuli morte: διὰ ταύτας δὴ λέγουσι τὰς αἰτίας συϛάντας ἐπ' αὐτῷ τοὺς πατρικίους βουλεῦσαι τὸν

φόνον,

φόνον, πρᾶξαι δὲ τὸ ἔργον ἐν τῷ βουλευτηρίῳ. Epigramma quod ſub Anacreontis nomine exſtat ap. Reisk. Anthol. 425. ap. Brunck. T. I. p. 117: Πραξιδίκη μὲν ἔρεξεν, ἐβούλευσεν δὲ Δύσηρις Εἷμα τόδε· ξυνὴ δ' ἀμφοτέρων σοφίη· Pindarus ap. Plutarch. T. II. κάπρῳ δὲ βουλεύοντα φόνον, κύνα χρὴ τλάθυμον εὑρεῖν· Sophocles Aj. 1075: στρατῷ ξύμπαντι βουλεύσας φόνον· Euripides Hecub. 156: ἄνακτι τόνδε βουλεῦσαι φόνον· Herodotus, IX, 110: τῇ Μασίστεω γυναικὶ ἐβούλευε ὄλεθρον· Ephorus ap. Athen. VI. p. 233, A: τῷ ἀνδρὶ θάνατον ἐβούλευσε. Pauſanias. p. 25. 179. 180. 215. 531. 872. Libanius T. II. Or. XI. p. 347, C: φθόνον εἰς τὸν εὐεργέτην λαβὼν ἐβούλευε θάνατον· T. I. Narrat. II. p. 3. D: per tmeſin, βουλεύει φόνον ἐπ' αὐτῷ, pro ἐπιβουλεύει αὐτῷ φόνον· Idem exſtat in Theone Sophista Ed. Bas. p. 112. Syneſius Ep. XLIV. p. 181, D: οὐ πράξας ἀλλὰ βουλεύσας τὸν φόνον· Alia ſunt apud H. Steph. Th. G. L. T. I. p. 769. A. & Taylorum ad Lyſ. p. 47. Ed. Reisk.

P. 26, C: ὑπὲρ αὐτοῦ δεδιὼς καὶ τρέμων, μὴ πρὸς τῶν τυράννων κρατηθείη.] A Demosthenis conſuetudine hoc fluxiſſe dicam, cujus est valde nobilis locus Or. Pro Coron. p. 350, B: κἀγὼ βίον ἔζης δεδιὼς καὶ τρέμων, καὶ ἀεὶ πληγήσεσθαι προσδοκῶν· Quae imitatus est Lucianus Somn. 9. 13: ubi notata viris doctis hac augeantur acceſſione locorum Libanii: Declam. XXXII. p. 734, C: δεδιὼς πολιτεύεται καὶ τρέμων καὶ ἀεί τι παθεῖν προσδεχόμενος ὅμοιον· Orat. de Ulciscendâ Caede Juliani, §, 9: ap Fabric. B. G. VII. p. 157:

157: de Valente Imperatore dicens δεδιὼς καὶ κρυπτόμενος καὶ ἀεὶ ληφθήσεσθαι προσδοκῶν·

P. 26, D: ἔμελλε δὲ οὐκ εἰς μακρὰν ἄπιστος φανεῖσθαι, καὶ δίκην ὑφέξειν καὶ φιλάνθρωπον·] Ut oratio apta sit, ante φιλάνθρωπον aut καὶ delendum, aut addendum μάλα quod a φιλα potuit absumi. Petavius in Ed. Flexiensi καὶ delendum judicabat.

P. 37, A: Πέρσαι — ἐξ ἐφόδου ληψόμενοι τὴν Συρίαν·] Id est, *Impetu, ipso adventu.* Dionysius Hal. A. R. I. p. 36: ἐξ ἐφόδου καταληφθῆναι τὸ ἄστυ. Ibid. p. 46. p. 56. II. p. 101. III. p. 168. V. p. 290: ἑλεῖν τὸ ἔρυμα ἐξ ἐφόδου· Plutarchus T. I. Pyrrho. p. 401. C: ἐξ ἐφόδου προσβαλεῖν. Sylla. p. 457, C. T. II. p. 346, C: τὴν πόλιν ἔρημον ἐξ ἐφόδου λαβεῖν· 206, E. Zosimus I, 29, 3. II, 49, 2: Σίσκιαν ἑλὼν ἐξ ἐφόδου κατέσκαψεν. Alia alibi.

P. 27, A: ἐκ περιουσίας δὲ πλεῖστον ἑπόμενον·] *Plurima eorum pars sequebatur exercitum non necessarii cujusdam usus caussâ, sed ex abundantiâ.* Haec valet hoc loco sententia; aliis locis paulo aliter accipiundum ἐκ περιουσίας. Plato Theaetet. p. 119, E: τολοιπὸν ἐκ περιουσίας ἀλλήλων ἀποπειρώμενοι· Diodorus Sic. XX, 59: οὐχ οἷον ἱκανὰ πρὸς αὐτάρκειαν ἔχον, ἀλλ' ἐκ περιουσίας ἐχρῶντο. δαψιλέστι πᾶσιν· ad quem locum de hac dictione quaedam monuit P. Wesselingius. Artemidorus Proëm. p. 4, ἐκ περιουσίας γέγονέ μοι λέγειν· Aristides T. I. p. 473: οὐδ' ἐκ περιουσίας οὐδ' ἐν τρυφῆς μέρει· T. II. p. 168: οὐ κατ' ἀνάγκην ἀλλ' ἐκ περιουσίας·

Ibid.

Ibid. p. 274. 310. 322. Philostratus Vit. Soph. I. p. 520. 534. Vit. Apollon. VII. p. 326. Porphyrius Abstin. III, p. 155. ubi quaedam notavit Cl. Rhoerius. Libanius Declam. XXXI. p. 714, A. Hierocles Aur. Carm. p. 85. Joh. Chrys. Homil. Antioch. II. p. 20. A XIII. p. 151, E. S. Babyl. p. 652, D. & p. 653, C.

P. 27, A: Διενοοῦντο γὰρ ὡς καὶ τὰς πόλεις καθέξοντες, καὶ τῆς χώρας ἤδη κρατήσαντες κληρούχους ἡμῶν ἐπάξοντες.] Turbatam esse verborum structuram, manifestum est. Si scriptum esset consequenter in Futuris Participiorum: καθέξοντες — κρατήσοντες — ἐπάξοντες, poterat ferri compositio, quamquam nec auribus grata, nec ad sensum absoluta. Itaque putem, transpositione demum adhibita veram scripturam restitutum iri, ut legamus: καὶ γὰρ τῆς χώρας ἤδη κρατήσαντες, διενοοῦντο ὡς καὶ τὰς πόλεις καθέξοντες, καὶ κληρούχους ἡμῖν ἐπάξοντες: i. e. *nam potiti jam agro, ita animo parati veniebant, ut & urbes ocupaturi & colonias deducturi essent.* Διανοέομαι ὡς ποιήσων τι, vel de alio ὡς ποιήσοντος, hoc sensu optimis quibusque Scriptoribus frequens est. Epicharmus ap. Grot. Excerpt. 487. Ὡς γὰρ πολλὸν ζήσων χρόνον, χ' ὡς ὀλίγον, οὕτω διανοοῦ ita enim legendum videtur. Plato Menexen. p. 406, A: ἠπείλησε βασιλεὺς διανοεῖσθαι ὡς ἐπιχειρήσων πᾶσι τοῖς Ἕλλησι. Rep. I. p. 410, A: ὡς τοίνυν μὴ ἀκουσομένων οὕτω διανοεῖσθε. Leg. IV. p. 600, C: ὡς τῶν ξυνακολουθησόντων ἐσόμενον τῷ θεῷ δεῖ διανοηθῆναι πάντα ἄνδρα: i. e. *quisque*

homo ita,

homo ita in animum debet inducere suum, ut futurus sit unus ex numero eorum, qui Deum sequantur. VI. p. 614, H: μηκέτι — ὡς ἄρξων διανοηθήτω· *ne cogitet, se amplius magistratum gesturum esse.* Demosthenes Adv. Polycl. p. 710, A: ὡς — πλέοιν ἐκεῖνον διανοοῦ· Pausanias Boeot. 13: p. 737: τοὺς τεθνεῶτας διενοοῦντο, ὡς θάψοντες· *eo animo erant, ut mortuos sepelirent.* Idem p. 215. Lucianus Dial. Mort. II. p. 337: οὕτω γινώσκετε, ὡς οὐδὲ πανσομένου μου· Synesius Or. de Regn. p. 3, B: διανοεῖσθαι — ὡς ἀεὶ ποιήσων· Similis est usus Participii Praesentis, Euripides Med. 1322: Ὡς οὖν ἔτ' ὄντων σῶν τέκνων φρόντιζε δή· Isocrates ad Nicocl. p. 24: ὡς καὶ τῆς παιδεύσεως καὶ τῆς ἐπιμελείας δυναμένης τὴν ἡμετέραν ψυχὴν εὐεργετεῖν, οὕτω διάκειτο τὴν γνώμην. Lucian. Scyth. p. 867: οὕτω τοίνυν γίνωσκε, ὡς εὐδαιμονέστατος ὤν· Ceterum Libanius Basilic. p. 117. D. de hoc Persarum impetu ait: οὐκ ἀπὸ βραχείας γνώμης εἰς τὸν πόλεμον κατέστησαν· quod a Thucydide sumsit III, 36: οὐ γὰρ ἀπὸ βραχείας διανοίας ἐδόκουν τὴν ἐπανάστασιν ποιήσασθαι.

P. 27, B: ἐπετειχίζετο μὲν ἡ πόλις κύκλῳ τοῖς χώμασιν, ἐπάγει δὲ Μυγδόνιος περιλαγχάνων τὸ περὶ τῷ τείχει χωρίον, καθάπερ ὁ Νεῖλος, φασί, τὴν Αἴγυπτον]. Elegans, luminibus frequens, & perspicua oppugnatae a Persis urbis Nisibis descriptio: quam haud scio an Heliodorus secutus sit in describenda Syenae urbis oppugnatione, Aeth. IX. Ipse Julianus imitatus videtur Aeschylum Pers. 388, sequ. Quod universe monuisse satis sit, ut vestigia imitationis, qui vult, ipse colligere possit.

fit. Ante Μυγδόνιος desidero articulum ὁ, qui abesse nequit. Πελαγίζειν solemne est de fluvio agros inundante. Herodotus I, 184: ἐώθεε ὁ ποταμὸς ἀνὰ τὸ πεδίον πᾶν πελαγίζειν. Achilles Tat. IV. p. 249: ὅταν γὰρ (ὁ Νεῖλος) τὴν πᾶσαν γῆν πελαγίσῃ. ubi vid. Salmas. cui adjungatur Dorvillius ad Charit. p. 698.

P. 27, D: καὶ κύκλῳ τὸ τεῖχος ἐπεῖχεν οἰμωγαὶ βαρβάρων ὀλλύντων μὲν οὐδαμῶς, ἀπολλυμένων δὲ πολυτρόπως, καὶ τιτρωσκομένων ποικίλοις τραύμασι· Τίς ἂν ἀξίως τῶν δρωμένων διηγοῖτο·] Ultimum verbum revocandum e codice Vossiano, loco vulgati διηγεῖτο· Porro illud Asyndeton, seu, absentia nexus duarum periodorum, corruptelae suspicionem injicit, & eo me ducit, ut putem Julianum scripsisse ——— τραύμασι· ἃ τίς ἂν ἀξίως τ. δ. δ. Denique animadvertendum est, respici ad Homericum illud Il. Δ, 450:

Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν
Ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων· ῥέε δ' αἵματι γαῖα.

De quo notavi Biblioth. Crit. Vol. I. P. II. p. 65, 66.

Ib. πῦρ μὲν ὑπὸ ταῖς ἀκτῖσιν. ἐξέπιπτον δὲ τῶν ὁπλιτῶν ἡμίκαυτοι λιπόντες πολλοί· ἄλλοι δὲ ἀποδιδράσκοντες τὴν φλόγα, τὸν ἐκ τῶν βελῶν οὐκ ἀπέφευγον κίνδυνον· ἄλλοι μὲν ἔτι νηχόμενοι τὰ νῶτα τρωθέντες εἰς βυθὸν κατεδύοντο· οἱ δὲ ἐξαλλόμενοι τῶν μηχανημάτων, πρὶν ὕδατος ἅψασθαι βληθέντες οὐ σωτηρίαν, κουφότερον δὲ εὕραντο θάνατον·] Duo vitia subesse videntur.

Pri-

-Primum est in ἱέτο quod, mutandum in ἐνίετο: i. e. *ignis quidem coniiciebatur in hostium gravem armaturam.* Ita enim αἱ ἀσπίδες *non pro scutis* tantum, sed pro ὁπλίταις accipiendum. Deinde ἄλλοι μὲν ἔτι νηχόμενοι, corrigendum ἀλλ' οἱ μὲν ἔτι ν· quod viderat etiam Reiskius.

P. 28, A: τοὺς δὲ οὐδὲν εἰδότας ἀκλεέστερον τῶν πρόσθεν ἀπολλυμένους.] Acquiesco in elegantia conjecturae Petavianae, τοὺς δὲ οὐδὲν ἢ ἰδόντας ἀκλεέστερόν τι τ· ἀπ· Significantur enim ii qui *fame perierant*; de quibus mentionem fecit Julianus Or. II. p. 66, C.

Ib. Ταύτην ἥλιος ἐπεῖδε τὴν μάχην ἐχούσαν ἀνθρώποις τὸν ἔμπροσθεν χρόνον.] Gravis & efficax ad sensum figura. Ita Antiochus Philosophus de pugna Luculli contra Tigranem, ut refert Plutarchus T. I. p. 511, B: ταύτης τῆς μάχης Ἀντίοχος ὁ Φιλόσοφος ἐν τῇ περὶ θεῶν γραφῇ μνησθεὶς, οὔ φησιν ἄλλην ἐφεωρακέναι τοιαύτην τὸν ἥλιον· Josephus A. I XII. p, 425, B: μὴ τοῦτ, εἶπεν, ἥλιος ἐπίδοι γενόμενον· Pausanias p. 668. 678. Herodianus I, 5, 15: ὁμοῦ δέ με εἶδεν ἥλιος ἄνθρωπόν καὶ βασιλέα· Libanius saepe: & apposite Themistoclem de Salaminiâ pugnâ dicentem facit T. I. Declam. XXI. p. 536, D: —— ἔργον ὑπ ἐμοῦ πεπραγμένον οἷον οὔπω πρότερον ἐπεῖδεν ὁ ἥλιος· XIX. p. 500, A: T. II. Or. I. p. 60, B. V. p. 153, D. X. p. 276, A: D. de pugna Juliani: καὶ ὁ μὲν ἥλιος, τοιοῦτο ἔργον ἐπιδὼν, ἔδυ· Or. VI. edit. Bongiovan. p. 108: Aliud est Thucydideum illud de Echinadibus insulis adhuc sub mari latentibus, II, 102: χώρα — μήπω ὑπὸ ἡλίου ἑωρᾶτο.

P.

P. 28, B: Ταῦτα τὴν παλαιὰν ἀλαζονείαν ἤλεγξε τῶν Μήδων τῦφον ὄντα κενόν·] Vix dubitem quin hoc Juliano e cognitione & consuetudine Plutarchi venerit, cujus similia sunt dicta. Veluti T. I. Artox. p. 1021, C: Graeci, quos Xenophon reduxit, dicuntur ἐξελέγξαντες καὶ ἀποφήναντες τὰ Περσῶν καὶ βασιλέως πράγματα χρυσὸν ὄντα πολὺν καὶ τρυφὴν καὶ γυναῖκας, τὰ δὲ ἄλλα τῦφον καὶ ἀλαζονείαν· Lysandr. p. 436, B: βουλόμενος ἐλέγξαι τὴν Φιλοτιμίαν ἀλαζονικὴν καὶ κενὴν οὖσαν· Sunt vero haec nomina verbaque frequenter in Persas collata. Auctor Agesilai Xenophontei IX, 1. Aristides T. I. p: 243, & passim. Themistius Or. II. p. 36, C. IX. p. 143, A. XIII. p. 165, B. Synesius Or. de Regn. p. 19, A.

P. 28, B: Ὁ μὲν ἐπειρᾶτο πλεῖν καὶ πεζεύειν ἀπεναντίας τῇ Φύσει, ὥσπερ οὖν ᾤετο, καὶ κρατῶν ἠπείρου Φύσεως καὶ θαλάττης, ἀνδρὸς Ἕλληνος ἡττᾶτο σοφίας, καὶ ῥώμης στρατιωτῶν οὐ τρυφᾶν μεμελετηκότων, οὐδὲ δουλεύειν, ἀλλ' ἐλευθέρως ἄρχεσθαι καὶ πονεῖν εἰδότων.] Priori hujus dictionis parti sanitas restituenda transposito καὶ in hunc nexum: καὶ, ὥσπερ οὖν ᾤετο κρατῶν κ. τ. λ. In codice Vossiano est ἀπεναντίας τῇ Φύσει μαχόμενος ὥσπερ οὖν κ. τ. λ. Quod Spanhemius amplectitur, ego non item. Equidem non negem Graecum esse ἀπεναντίας τινὶ μάχεσθαι. Sic Herodotus III, fin: ἀντία Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων ἐστρατήγησε. Thucydides I, 29: ἔπλεον ἐπὶ τὴν Ἐπίδαμνον, Κερκυραίοις ἐναντία πολεμήσοντες· Xenophon. Hist. Gr. VI, 1, 4: ὑμῶν σὺν αὐταῖς τὰ ἐναντία ἐμοὶ στρατευομένων.

Ariſtides Or. Leuctr. IV. p 358, ἐναντία αὐτοῖς πεπολεμηκότες. Or. Plat. I. p. 77: ἐναντία ἀλλήλοις ναυμαχοῦντες. Onoſander XXII. d. 86: τοὺς ἐξ ἐναντίας μαχομένους diſtinguit ab iis, qui a tergo irruunt. Sed ipſa ratio poſtulat, ut ἀπεναντίας τῇ φύσει jungatur cum πλεῖν & πεζεύειν: neque uſus repugnat. Ita Ariſtides T. I. p. 11. ἦσαν γὰρ ἀπεναντίον τοῦ γένους αὐτῇ· Libanius T. I. p. 118, C: ὁρᾷς τοὺς καρποὺς ὡς ἀπεναντίας τῇ ῥίζᾳ πεφύκασι· Joh. Chryſ. Homil. Antioch. IX. p. 113, D: πρὸς γῆν βλέπει ἀπεναντίας τῷ πυρί· Hoc de Xerxe dictum proverbii vim habet. Lucianus T. I. p. 97: τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ, ᾧ καὶ θάλασσαν εἶξαι φασὶ, καὶ τῆς αὐτῶν φύσεως ἐκστῆναι· Copioſus eſt in hoc argumento Themiſtius Or. II. p. 36, C, Juliano idem forte obverſatus. Ἀνδρὸς Ἕλληνος ἡττᾶτο σοφίας convenit cum Aeſchylo Perſ. 355, & 361, ubi Xerxes dicitur, οὐ ξυνεὶς δόλον Ἕλληνος ἀνδρός· quamquam hic non ipſum Themiſtodem ſignificavit, de quo haec formula tamquam locus communis celebrata eſt. Aeſchines Socrat. ap. Ariſtid. T. II. p. 222: καὶ τότε ἄρα βασιλεὺς ᾔσθετο τὰ ἑαυτοῦ πράγματα ἀσθενέστερα ὄντα, ᾗ ἡμέρᾳ ἀνδρὶ ἑαυτοῦ σπουδαιοτέρῳ ἐνέτυχεν· Corn. Nepos Themiſtocl. V: *Sic unius viri prudentia Graecia liberata eſt, Europaeque ſuccubuit Aſia.* Similiter Ariſtides T. I. p. 65, ait Xerxem, ὃν οὔτε γῆ οὔτε θάλασσα ἐχώρει ἑκόντας, ἑνὸς ἀνδρὸς γνώμῃ κρατηθέντα· Denique illa Graecorum laus, qua libertatis ſtudio non impediuntur quominus ducum imperio obtemperent, ducta eſt ex

Ae-

Aeschylo Pers. 210. & Herodoto VII, 101 —— 104.

Ibid: τῇ μανίᾳ τοὺς 'Αλωάδας ὑπερβαλλόμενος μόνον οὐχὶ τὸ πλησίον ὄρος ἐγνωκὼς ἀμφικαλύψαι τῇ πόλει.] De Alcadibus nota est fabula Homeri Od. Λ. 404, sequ. Olympo Ossam Peliumque montes imposituris aditumque in coelum meditantibus. Simul eam partem fabulae significat Julianus quam refert Apollodorus I, 7: καὶ τὴν μὲν θάλασσαν χώσαντες τοῖς ὄρεσι ποιήσειν ἔλεγον ἤπειρον, τὴν δὲ γῆν θάλασσαν· Dictio sumta est ex aliis Homeri Od. Θ, 569. N, 154, 160: — μέγα δέ σφιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψαι·

P. 29, A: ἐπὶ τὴν Εὐρώπην ἀκμῆτας ἦγες τὸ στράτευμα] Animadvertendus leniter, non acriter exagitandus, est Petavii doctissimi viri lapsus, pro τὸ στράτευμα corrigere tentantis τοὺς στρατιώτας· Sic Julianus supra p. 24, A: ταῦτα δρῶντες τὸ στράτευμα. Plutarchus Mario p. 418, C: ὅ τε στρατὸς —— συνηλλάξαν· Philostratus Heroic. p. 709: ὁ στρατὸς ἄθυμοι ἦσαν· Herodianus V, 4: ὁ δὲ στρατὸς ἑκατέρωθεν ἐμάχοντο· Libanius T. II. Orat. De Vita Sua. p. 2, A: μεγίστους εἶναι συνέβη γένους τοὐμόν· ita Reiskius dedit e codicibus pro vulgato μέγιστον ἑ. σ. γ. τ. Or. X. p. 281, D: ὁ στρατὸς ἀντιπρόσωποι. Nimiâ licentiâ usus est Procopius Bell. Pers. I. p. 251, D: οἱ στράτευμα γενόντες τοῦτο: putem ab eo scriptum fuisse τὸ στρ. Plura dedit Dorvillius ad Charit. p. 298.

P. 29, A: Γαλατῶν οἶμαι καὶ Κελτῶν εἰς ταὐτὸ συνελθόν-

των καὶ φερομένων ἐπ' αὐτὴν καθάπερ χειμάῤῥου ἐξαίφνης·] In ejusmodi constructione οἶμαι est *nimirum*: ne quis forte ὁμοῦ corrigere tentet. Porro legendum χειμάῤῥους. Fuit quidem quum cogitarem de Ellipsi Adverbii δίκην, *instar*, a quo Genitivus penderet. Sed de hac neque hic est cogitandum, & alio dicemus loco. Julianus infra p. 34, C: Κελτοὶ καὶ Γαλάται, ἔθνη —— πολλάκις μὲν ἐπιῤῥεύσαντα καθάπερ χειμάῤῥους ἀνυπόστατος Ἰταλοῖς καὶ Ἰλλυριοῖς. Pseudo-Plutarchus De Educat. VIII, 17: πόλεμος χειμάῤῥου δίκην πάντα σύρων καὶ πάντα παραφέρων. Libanius Or. X. p. 287, C: de Juliano dicens: ὥσπερ χειμάῤῥους ἐφέρετο παντὸς ἐμποδίσματος κρείττων ἀεὶ γιγνόμενος. Joh. Chrys. T. II. Homil. XXXV. p. 596, E: καθάπερ γὰρ χειμάῤῥους σφοδρῶς ἐπελθὼν ἅπαντα παρασύρει καὶ ἀπόλλυσι, τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ οὗτοι οἱ βάρβαροι πᾶσι τούτοις τοῖς ἔθνεσιν ἐπελθόντες πάντας ἄρδην ἀπώλεσαν.

Ib: Κατέλαβον μὲν γὰρ τὸν λόφον ἐκεῖνον οὗ τὸ τοῦ Διὸς ἀφίδρυται βρέτας, γέῤῥοις δὲ καὶ τοῖς τοιούτοις οἱονεὶ τείχει φραττόμενοι κ. τ. λ.] Proprium est ἱδρῦσθαι *de templis*, *statuis*, *& sacris aedificiis*. Hinc ἵδρυμα apud Euripidem Suppl. 601. Dan. 3. Plato Rep. IV. p. 448, B. ἱερῶν ἱδρύσεις. Numenius ab Euseb. P. E. IX. p. 411, C: ἱδρύσεις dixit *templorum exstructiones*, quod Vigerius minus recte vertit *instituta*. Pro τοῖς τοιούτοις Vossianus codex habet τισὶ τοιούτοις: quod melius videtur. Ita Julianus Misopog. p. 341, B: σκεπάζοντες αὐτὰς — ὥσπερ ἱματίοις, τῇ καλάμῃ τοῦ πυροῦ, καὶ τοιούτοις τισὶν

ἴσα

ὅσα εἴωθεν εἴργειν τὴν ἐκ τοῦ ἀέρος ἐπιγιγνομένην τοῖς δένδρεσι βλάβην. Ceterum de re ipsâ similiter fere Plutarchus Camill. p. 131, F: τὴν γὰρ ἄλλην πόλιν προέμενοι, τὸ Καπετώλιον ἐφράξαντο βέλεσι καὶ διατειχίσμασιν.

P. 30, B: οὐδαμῶς εὔλογον ἅπαξ ἑλόμενον ἁπάντων εἰς δύναμιν μνησθῆναι τῶν σοὶ πραχθέντων, ἀκμαζουσῶν ἔτι τῶν πράξεων ἀφεῖναι τὴν διήγησιν·] *Quum semel suscepi res tuas memorare.* Ita Julianus Or. II. p. 91, D: ἑλόμενος ἅπαξ, *quum semel elegerit.* Hoc forte restituendum Luciano Nigrin. 2. T. I. p. 51: ὁ δὲ ἅπαξ ἀρξάμενος — περὶ τούτων λέγειν, pro vulgato ὁ δὲ ἀπαρξάμενος. π. τ. λ. Sic Xenophon Hist. Gr. VII, 2, 9: ἐπεὶ δὲ ἅπαξ ἤρξαντο ὑπείκειν. Proxima reddenda sunt: *relinquere narrationem, quam adhuc ad medium rerum tuarum certamen adduxi.* Valet hoc loco usus verbi hic, ut quod *narramus* dicamur *facere.* De quo consulatur Hemsterhusius ad Thom. M. p. 188.

P. 30, C: οὐκ οἶδα παρ' ὅτου δαιμόνων ἐξαιρεθεὶς τὸν νοῦν καὶ τὰς φρένας.] Homericum est Il. Z. 234:

Ἔνθ' αὖτε Γλαύκῳ Κρονίδης φρένας ἐξέλετο Ζεύς·

Quo usus etiam est Maximus Tyr. III, 5.

P. 31, B: διὰ τὸν ἐφεδρεύοντα τοῖς καιροῖς.] Demosthenicam esse dictionem monuit Spanhemius, ex Philipp. IV. p. 54, C: οὐκοῦν βούλεται τοῖς αὐτοῦ καιροῖς τὴν παρ' ὑμῶν ἐλευθερίαν ἐφεδρεύειν· Similes sunt formae apud eundem Olynth. III. p. 14, B: ἐφορμεῖν τοῖς καιροῖς. Philipp.

lipp. I. p. 53, B: τοῖς δ' ἀγαθοῖς ἐφεδρεύων ἕτερος καθεδεῖται. Onosander VIII. p. 41: καιροῖς ἐφεδρεύων. XXXVI. p. 199, ubi alia protulit Schwebelius. Demosthenis locos imitatus est uterque Chrysostomus: illum Dio Or. XXXVIII. p. 480, C: ὑφορμεῖτε ἀλλήλαις αἱ πόλεις: hunc Johannes Homil. Antioch. XIV. p. 158, E: ὁ γὰρ πονηρὸς δαίμων ἐκεῖνος, ὁ τοῖς ἀγαθοῖς ἐφεδρεύων ἀεὶ τοῖς ἡμετέροις. Eadem fere notione Eusebius contra Hieroclem. p. 431: φαύλους δαίμονας ψυχαῖς ἀνθρώπων καὶ σώμασιν ἐφεδρεύοντας.

P. 31, B: Ἐβούλευσω καλῶς μόνον εἶναι σὸν ἐθέλων τὸ κατόρθωμα. καὶ παριεὶς ἐπὶ τὸ βῆμα, μετὰ τοῦ τέως συνάρχοντος.] In eodem argumento pares huic sunt loci Themistii: Or. II. p. 36, 37. III. p. 45, C: Εἶδον, βασιλεῦ, καὶ τὸ βῆμα, ἐφ' οὗ δημηγορῶν αἰχμάλωτον εἷλες τὸν παραλυπήσαντα εἰς τὴν ἁλουργίδα· εἶδον τὸ σὸν τρόπαιον ἀνεχνῶς, ὃ μήτε ὁπλίτης συνανέστησε, μήτε ἱππεὺς, μήτε τοξότης. II. p. 37, A. Julianus Or. II. p. 76. D. In alio argumento eandem seutentiam protulit Polyaenus IV, 2, 9: Φίλιππος οὐκ ἐλάττω δι' ὁμιλίας, ἢ διὰ μάχης κατειργάζετο· καὶ, νὴ Δία, μεῖζον ἐφρόνει ἐφ' οἷς διὰ τῶν λόγων ἐκτᾶτο, ἢ διὰ τῶν ὅπλων· τῶν μὲν γὰρ κοινωνεῖν αὐτῷ τοὺς στρατιώτας, τῶν δὲ αὐτῷ μόνῳ μετεῖναι. Locus communis divinitus a Cicerone tractatus est, Or. Marcell. 2: *At vero hujus gloriae, C. Caesar, quam es paulo ante adeptus, socium habes neminem. Totum hoc, quantum cumque est, quod certe maximum est, totum est, inquam, tuum. Nihil sibi ex ista laude centurio, nihil praefectus,*

nihil

nihil cohors, nihil turma decerpit. Ceterum in hoc Juliani loco pro παρεὶς legendum παρῄεις·

P. 31, C: καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν τὰς χεῖρας ὤρεγον σιγῇ, καὶ ταῦτα δρῶντες ὡς μηδεὶς αἴσθηται.] Color ab Homero ductus videtur: apud quem Ajax cum Hectore pugnaturus Graecos admonet, Il. H, 194:

εὔχεσθε Διῒ Κρονίωνι ἄνακτι
Σιγῇ ἐφ' ὑμείων, ἵνα μὴ Τρῶές γε πύθωνται·
Ἠὲ καὶ ἀμφαδίην, ἐπεὶ οὔτινα δείδιμεν ἔμπης.

Eodem fere modo Libanius Or. IV. Ed. Bongiov. p. 225: δακρύειν μὲν οὐ τολμῶν, ὡς οὐκ ἂν ἀσφαλὲς εἰ Σιλβανὸς πύθοιτο, στένων δὲ ἀδακρυτὶ τοῖς θεοῖς εὐχόμενος· Johannes Chryſ. Homil. Antioch. XIII. p. 148, D: καὶ πάντες κοινῇ πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐβλέπομεν, καὶ τὰς χεῖρας ἀνετείνομεν σιγῇ, τὴν ἄνωθεν ἐκδεχόμενοι ῥοπήν·

P. 31, D: συνευνουστιῶντες τῷ λόγῳ] De hac dictione notavi in Biblioth. Crit. Vol. I. P. III. p. 48.

Ib. D: Σὺ δὲ αὖ τὴν χεῖρα προσάγειν ᾤου δεῖν, οὐδὲ ἀφιέσθαι σὺν βίᾳ· ὁ δὲ ἄκων μὲν καὶ μόλις, εἴξας δὲ ὅμως ὀψέ ποτε, φησι, τῇ Θετταλικῇ, προσῆγέ σοι περιελόμενος τὴν ἁλουργίδα·] Principio lectio codicis Vossiani recipienda: Σὺ δὲ οὐδὲ τὴν χεῖρα· Themiſtius de eadem re, Or. II p. 37, B: καὶ οὐδὲ τὼ χεῖρε προσενεγκὼν ἀφαιρεῖται τὴν ἁλουργίδα καὶ ἰδιώτην ἀποφαίνει τὸν συλήσαντα τὴν βασιλείαν· Ubi codex Ambrosianus habet — ἀποφαίνει τὸν λῃίσαντα τὴν βασιλείαν· Proxima est elegans formula & bonis Scrip-

toribus frequentata. Lucianus Ver. Hist. T. II. p. 140: ἄκουσα μὲν εἶπε δὲ ὅμως. Alciphron I, 38: ὀψὲ μὲν ὅμως δέ. Themistius Or. X. p. 133, B: μόλις μὲν οὖν καὶ χαλεπῶς, ἀλλὰ συνεπείσθη καὶ εἶξε. Libanius T. I. p. 155, D: ὀψὲ μὲν ἀλλ' ὅμως. Orat. Parental. in Julianum §. 79. ap. Fabric. B. G. VII. p. 305: ἄκων μὲν — εἶξε δὲ ὅμως ταῖς ἀνάγκαις. Choricius Or. in Procop §. 8. ap. Fabric. VIII. p. 846: ὀψὲ μὲν εἷλε τὸ θήραμα: ubi forte μὲν mutandum in γοῦν. Similia quaedam notavit Vir doctus in Obs. Misc. Nov. Vol. III. p. 19. De Proverbiali dictione locis a Spanhemio notatis addantur Zosimus I, 21: τῇ Θετταλικῇ λεγομένῃ πειθανάγκῃ χρησάμενος. Suidas V. Πειθανάγκη· Καὶ εἶξα τῇ Θετταλικῇ πειθανάγκῃ. Apud eundem est simplex etiam πειθανάγκη: ut apud Synesium Or. de Regn. p. 26, A. Translate Psellus Oper. Daem. p. 90: Λακωνικὴν πειθανάγκην fingit.

P. 32. C: Φίλοις συνεργεῖν ἐπαγγειλάμενοι, ἀπήεσαν, πολλάκις ἀπὸ τοῦ βήματος, τοῦ δήμου θορυβήσαντος, ὠχροὶ καὶ τρέμοντες·] Hac in comparatione Constantii cum praestantissimis Veterum Oratorum, praeiverat Juliano Themistius Or. II. p. 37, B: καίτοι Περικλῆς ὁ Ξανθίππου — πολλάκις ἀπὸ τοῦ βήματος τῶν Ἀθηναίων κατέβη, ἀπαλλάξας ὡς οὐκ ἐβούλετο· Porro dubitari vix potest quin Julianus loco συνεργεῖν reliquerit συνηγορεῖν aut συνειπεῖν·

P. 33, A: Τίς οὖν ἡ ῥώμη γέγονε τῶν λόγων; τίς δὲ ἡ πειθὼ τοῖς χείλεσιν ἐπικαθημένη, παντοδαπῶν ἀνθρώπων συνειλεγμένων, τὰ κέντρα ἐγκαταλιπεῖν ἰσχῦσαι ταῖς ψυχαῖς·] Sum-

ta

ta haec ſunt e celebrato loco Eupolidis Comici de Pericle, de quo loco quae notaveram expromſi in Animadverſionibus ad Plutarchum de Ser. Num. Vind. p. 7. ſequ. Ceterum verſus Comici jam emendaverat H. Grotius Exc. Com. p. 499. De iisdem quaedam prodidit Ang. Politianus Misc. Cap. XCI. Mentionem quoque fecit Quinctilianus, eos ad Xenophontem accommodans, Inſt. Or. X, 1. p. 903.

Ib. B: νίκην παρασχεῖν τῷ μεγέθει μὲν ἐνάμιλλον ταῖς ἐκ τῶν ὅπλων προγενομέναις, εὐαγῆ δὲ καὶ καθαρὰν, ὥσπερ ἱερέως ἐκ θεοῦ φοιτῶντος, ἀλλ' οὐ βασιλέως ἐς πόλεμον ἔργον γενομένην, καὶ ϛιγμήν· Ταύτης εἰκόνα τῆς πράξεως μακρῷ λειπομένην καὶ Πέρσαι θρυλλοῦσι.] Primum quidem legendum προσγενομέναις, *partis, acquiſitis*. Herodian. VII, 3: δόξαν ἐπὶ τροπαίοις προσγενομένην· Spanhemius ſuspicabatur Julianum e ſacris Chriſtianorum libris duxisſe illud de victoria Conſtantii dictum, quo eam *puram & incruentam, tamquam ſacerdotis a Deo misſi*, dicit. Atqui nullum veſtigium in Juliani ſcriptis exſtat, quo appareat eum oratorium colorem e ſacris Chriſtianorum vel Judaeorum libris duxisſe; contra etiam, dedita opera illud fugisſe videtur. Similiter Plato Epist. VII. p. 725, E: βασιλέα δὲ τῶν τοιούτων δικῶν μὴ ἐξεῖναι δικαςὴν γενέσθαι, καθάπερ ἱερέα φόνου καθαρεύοντα. Et hoc quidem a Themiſtii loco parallelo ſumtum est, Or. II. p. 37, C: ἀλλ' Ὀρφέα μὲν συναριθμοῦμεν τοῖς σοφοῖς καὶ θαυμασίοις (Ambroſ. θεσπεσίοις) ἀνδράσιν, εἴπερ πιθανὸς ὁ Ὀρφεὺς ὅτι ὄρνιθας καὶ βοτὰ ἐκήλει τῇ δυνάμει τῆς μουσικῆς· τὸν δὲ πραΰναντα (Ambroſ.

brof. addit καὶ διδάξαντα) καὶ μαλάξαντα ἄνδρας λεόντων θυμοειδεστέρους, ὀρχησόμεθα οὕτω καλεῖν, ὡς σεμνοτέρῳ ὀνόματι καλλωπίζοντες (Ambrof. καλλωπίζονται.) ὑμνοῦσι μὲν οὖν Σπαρτιᾶται ἀναίμακτόν τινα καὶ ἄδακρυν νίκην, δι᾽ ἧς Ἀρκάδων ἐκράτησαν μετὰ τὴν ἐν Λευκτροῖς συμφοράν· ταύτης δὲ οὐκ οἶδα ἣν ἄν τις φαίη νίκην ἱεροπρεπεστέραν καὶ εὐγενεστέραν, οὐδὲ φιλοσόφῳ μᾶλλον προσήκουσαν· Quo loco pro εὐγενεστέραν legendum esse εὐαγεστέραν, & ante suspicatus sum, & postea codice Ambrosiano firmatum reperi. In eadem comparatione versatur Themistius p. 38, A: οὕτω δὲ ἄρα βασιλέως προσήκει τὸ δαιμόνιον καθαρὰς φυλάξαι καὶ δικαίου φόνου τὰς χεῖρας μᾶλλον (ἢ addit Ambrof.) Φερεκύδου καὶ Πυθαγόρου. Porro turbatam in proximis orationem ita restituendam conjecit Petavius: — ἐργαζομένην· Καὶ μὴν ταύτης εἰκόνα κ. τ. λ. Acute profecto. At nescio quid Spanhemio in mentem venerit, quum vulgatam ita tueretur, ut σιγμὴν de κέντρῳ, seu aculeo orationis, acciperet. Si retinendum sit σιγμὴν, intelligi debet minima pars, minima similitudo: tum vero locum habere nequit εἰκόνα ἀπολειπομένην, sed habendum pro glossâ, quae ex margine in orationem venerit. Hoc sensu est apud Demosthenem Midian. p. 401, B: ἆρ᾽ ἂν εἴ γ᾽ εἶχε σιγμὴν ἢ σκιὰν τούτου ὧν κατεσκεύαζε κατ᾽ ἐμοῦ, ταῦτ᾽ ἂν εἴασε. i. e. *Itane vero haec concessisset, si vel punctum aut umbram eorum, quae in me moliebatur, ostendere potuisset?* Forte καὶ σιγμὴν mutandum in καὶ στρατηγοῦ aut in ἐκστρατευομένου. Exstat στιγμὴν item vitiosum apud Pausaniam

IX, 15: p. 740, in τιμῆς mutandum cum Sylburgio.

P. 33, C: πρὸς δὲ τὸν ἀσεβὲς μὲν ἢ παράνομον οὐδὲν εἰργασμένον, ἄπιςον δὲ τῇ γνώμῃ φανέντα, ἐλέγχοις, οἳ τὴν ἀπιςίαν ἐκείνου δείξουσι.] Legendum e Vossiano libro ἐλέγχοις σοι κ. τ. λ: tum δεῖξαι pro δείξουσι. Pendent haec ab antecedenti ἀγὼν σοὶ γίγονεν. Sensus est: *Adversus Vetranionem, qui impium quidem & sceleratum nil perpetraverat, sed animum ostenderat infidelem erga te, certamen tibi fuit argumentis, quae perfidiam eius convincerent.* Igitur punctum absolutum inter κύριος & πρὸς in minus mutandum.

P. 33, C: ὁπόσον τὸν Φωκικὸν (πόλεμον) ἀκούομεν ςῆναι.] Petavius corrigit συςῆναι; quod praetulerim, si libri scripti consentiant: his tacentibus, non ausim vulgatam repudiare. Ἵςασθαι etiam significat *esse*, ut recte monuit Dorvillius ad Chariton. p. 303. Herodotus VII, 9: πολέμους ἵςασθαι, *bella gerere.* Ib. 152: ἐπειδή σφι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους κακῶς ἡ αἰχμὴ εἱςήκεε· *posteaquam contra Lacedaemonios infeliciter bellassent.* Dionysius Hal. A. R. II, p. 110: δι' ἃς ὁ πόλεμος εἱςήκει· *propter quas bellum ortum erat.* III. p. 180: ὁ πρὸς τὰς Λατίνων πόλεις ἀνεςηκὼς τοῖς Ῥωμαίοις πόλεμος. legendum συνεςηκὼς, restituta litera, quam antecedens abstulit: ut apud Plutarchum T. II. p. 781, Βίᾳ ὠφελείας ἔνοικος, verum est ἀφελείας σύνοικος. Ibid. p. 958, A: ἔςη ποτὲ ὁ ἄνθρωπος ἄνευ πυρός. *fuit aliquando homo sine igne*: haud scio an legendum sit ἔζη.

P.

P. 33, D: τοὺς μὲν ἀνῄρηκεν· τοὺς δὲ ἐπεχείρησε συλλαβεῖν.] Libanius Or. de Ulciscenda Juliani Nece. §. 10. ap. Fabric B. G. VII. p. 158: οἱ μὲν ἀπέθνησκον, οἱ δὲ ἔμελλον· De formae elegantia exposuit T. Hemsterhusius ad Lucian. T. I. p. 449.

P. 34: Ἀνδράποδον γὰρ ἦν τῶν ἐκείνου προγόνων, τῆς ἀπὸ Γερμανῶν λείας λείψανον δυστυχῶς περισωζόμενον· ἄρχειν δὲ ἡμῶν ἐπιχειρῶν ᾧ μηδὲ ἐλευθέρῳ προσῆκον ἦν νομισθῆναι, μὴ τοῦτο παρ' ἡμῶν λαβόντι·] Colores apparent Platonici ac Demosthenici. Plato Menex. p. 402, F: ἄρχειν ἡμῶν — ἐπιχειρεῖς τῶν πρεσβυτέρων τηλικοῦτος ὤν· Meno. p. 19, B: σεαυτοῦ οὐδ' ἐπιχειρεῖς ἄρχειν ἵνα δὴ ἐλεύθερος ἧς. Demosthenes item duplici eoque nobili loco de Philippo Macedone Philipp. III. p. 48, A: οὐ μόνον οὐχ Ἕλληνος ὄντος οὐδὲ προσήκοντος οὐδὲν τοῖς Ἕλλησιν, ἀλλ' οὐδὲ βαρβάρου ἐντεῦθεν ὅθεν καλὸν εἰπεῖν· ἀλλ' ὀλέθρου Μακεδόνος, ὅθεν οὐδ' ἀνδράποδον σπουδαῖον οὐδὲν ἦν πρότερον πρίασθαι. Hinc emendandus Libanius Declam. XVI. T. I. p. 464, C: ubi Philippus Demosthenem alloquens inducitur: ἥκεις εἰς Μακεδονίαν· εἰς Πέλλαν· ὅθεν; οὐδὲ ἀνδράποδον ἐμοί σε ὁ δῆμος Ἀθηναίων ἔδωκε. Quod bona fide reddit Morellus: *venis in Macedoniam? adis Pellam? unde? nec mancipium te mihi dedit populus Atheniensium.* In promptu est corrigere & supplere — εἰς Πέλλαν, ὅθεν οὐδὲ ἀνδράποδον σπουδαῖον ἦν πρίασθαι. Ἐμοί σ. ὁ δ. Ἀ. ἔ. Demosthenes Olynth. III. p. 13, B: ὑπήκουε δὲ ὁ ταύτην ἔχων τὴν χώραν αὐτοῖς βασιλεὺς, ὥσπέρ ἐστι προσῆκον βάρβαρον Ἕλλησι. Quod ipsum Orator sumsit ab Euripide Iphig. Aul. 1400:

Βαρ-

Βαρβάρων δ' Ἕλληνας ἄρχειν εἰκὸς, ἀλλ' οὐ Βαρβάρους,
Μῆτερ, Ἑλλήνων· τὸ μὲν γὰρ δοῦλον, οἱ δ' ἐλεύθεροι.

Respexit ad Tragici dictum Aristoteles Rep. I, 1: διά φασιν οἱ ποιηταὶ, Βαρβάρων δ' Ἕλληνας ἄρχειν εἰκός, ὡς ταὐτὸ φύσει βάρβαρον καὶ δοῦλον ὄν· Consulatur etiam Valckenarius Diatrib. Fragm. Eur. p. 211. De Magnentio locus similis est Themistii Or. II. p. 33, D: ita ex Ambrosiano codice legendus: ψυχὴ κακεργάτις τε καὶ ἔμπληκτος ταύτης ἦν αἰτία τῆς ἀταξίας, ἐπιθεμένη ἄρχειν ὧν οὐ προσῆκεν αὐτῇ γένει, καὶ παρωσαμένη τὴν ἔμφρονα μοῖραν καὶ τοῦ σπέρματος τοῦ ἀρχικοῦ πάντα χρήματα ἐτάραξε· Vulgo — ὧν οὐ προσῆκαν ἦν· αὐτὴ γεμὴν καὶ παρωσαμένη κ. τ. λ.

P. 34, B: Ἐπιλείψει με τἀκείνου διηγούμενον ὁ χρόνος ἀδικήματα καὶ τῆς τυραννίδος τῆς καταλαβούσης τὸ μέγεθος· Ἀλλὰ τῆς παρασκευῆς τῆς εἰς τὸν πόλεμον, ἣν κατέλαβε μὲν ἐπὶ τοὺς Βαρβάρους, ἐχρήσατο δὲ ἐφ' ἡμᾶς, τὴν ἰσχὺν τίς ἀξίως παραστήσειε.] Formula initio posita cum elegans est, tum optimis Scriptoribus frequens. Isocrates Demonic. p. 4: ἐπιλίποι δ' ἂν ἡμᾶς ὁ πᾶς χρόνος, εἰ πάσας τὰς ἐκείνου πράξεις καταριθμησαίμεθα· Juncus ap. Stob. Serm. CXVI. p. 598, fin: εἰ γὰρ ἐθελήσαιμι τούτων γε πέρι καὶ τῶν ὁμοίων γίγνεσθαι, ἐπιλείψει με ὁ σύμπας χρόνος· Julianus supra p. 28, A: ἐπιλείψει μὲ, καθ' ἕκαστον εἰ πᾶσιν ἐπελθεῖν βουλοίμην, ὁ χρόνος· Auctor Ep. ad Hebr. XI, 32: ἐπιλείψει γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος. Ubi multa contulit exempla Wetstenius, etiam alterius formulae magis illius usitatae, ἐπιλείψει μὲ ἡ ἡμέρα.

ρα. Deinde in loco Juliani bis exstat verbum καταλαμβάνειν; primo recte, secundo vitiose. Nam & res graviores, bellum, tyrannis, morbus, & omnia tempora, dicuntur καταλαμβάνειν, neutre: veluti πόλεμος καταλαμβάνει, *bellum incidit*, *existit*: quod jam docuerunt H. Stephanus Th. L. Gr. T. II. p. 571. & T. Hemsterhusius ad Lucian. T. I. p. 16, ubi nec hunc ipsum Juliani locum neglexit. Sed postremo loco pro κατέλαβε e Flexiensi & Parisiensi legendum κατέβαλε, ut sit *apparatum quem instruxit*, *instituit*, *cujus fundamenta jecit*; aut potius κατεβάλετο, quae significatio in Medio Verbo frequens est, in Activo vix occurrit. Nam quod est apud Porphyrium De Abstin. III, 10, p. 239: ἀνὴρ μὲν οἰκοδόμος οἰκίας θεμέλια οὐκ ἂν καταβάλοι, ὅτι μὴ νήφων, οὐδὲ ναυπηγὸς νεὼς τρόπιν μὴ ὑγιαίνων: puto legendum esse καταβάλοιτο μὴ νήφων, non solum ductus infrequentia Activi, sed & loci structura, & imitatione Platonis Legg. VII, p. 633, E: ναυπηγὸς τὴν τῆς ναυπηγίας ἀρχὴν καταβαλλόμενος, τὰ τροπίδια ὑπογράφεται. Ita καταβάλλεσθαι est *fundamenta jacere*, *condere*, apud Polybium X, 24: Plutarchum T. I. Demetrio. p. 910, A: στόλον δὲ νεῶν ἅμα πεντακοσίων καταβαλλόμενος: apud eundem T. II. p. 329, A, *sectam condere*, τὴν Στωϊκὴν αἵρεσιν καταβαλλομένου Ζήνωνος: ibidem p. 484, B: καλὴν κρηπῖδα καὶ μόνιμον ὁμονοίας καὶ εἰρήνης καταβαλλόμενος: apud Lucianum T. II. p 458, & alios quos memoravit J. Wetstenius ad Epist. ad Hebr. VI, 2. T. & Abreschius

Dil.

Dil. Thucyd. p. 680. ad. L. VI, 26, p. 460, 461, qui malit ξυγκατέβαλε *fundamenta jecit*, prae vulgata ξυγκατέλαβε *muro circumdedit*. Si prius est verius, de quo non ſtatuo, certo ξυγκατεβάλετο ſit. Dicitur etiam καταβάλλειν *arator ſemen*: veluti exſtat proprie apud Xenophontem Oecon. XVI, 11: καρπὸν δ' οὔπω καταβαλεῖν ὥςε φύεσθαι: item Pollucem II, 6: ac per translationem apud Demoſthenem Or. Adv. Timocratem. p. 482, A: ἀλλ' οὐδὲ σπέρμα δεῖ καταβάλλειν ἐν τῇ πόλει οὐδένα, ὦ ἄνδρες δικαςαὶ, τοιούτων πραγμάτων· Neque tamen hac ratione movear, ut in Juliani loco Activam Mediae formae anteponam.

P. 34, C: Κελτοὶ καὶ Γαλάται, ἔθνη καὶ τοῖς πάλαι φανέντα δυσανταγώνιςα, πολλάκις μὲν ἐπιῤῥεύσαντα καθάπερ χειμάῤῥους ἀνυπόςατος Ἰταλοῖς καὶ Ἰλλυριοῖς· ἤδη δὲ καὶ τῆς Ἀσίας ἀψάμενα τῷ κρατεῖν τοῖς ἐνόπλοις ἀγῶσιν ἁλόντες ἡμῖν ὑπείκουσιν. ἐς τοὺς καταλόγους τῶν ςρατευμάτων ἐγγράφοντας καὶ τέλη παρέχονται λαμπρὰ —] Τέλη ſunt *Legiones*. Reliquam ſententiam probabiliter reddidit Petavius. Attamen locus non una in parte laborat. Primum pro ἁλόντες, & Reiskio & mihi in mentem venit ἄκοντες· Et est fere ſimilis ratio Ciceronis Or. Pro Fontejo. 8: *Galli —— qui optima in cauſſa ſunt, equites, frumentum, pecuniam, ſemel atque iterum ac ſaepius invitisſimi dare coacti ſunt: ceteri partim ex veteribus bellis agro multati, partim ab hoc ipſo bello ſuperati ac ſuppresſi ſunt.* Deinde haud ſcio an verior ſit alia lectio ὑπήκουσιν, quae est in editione Flexienſi, margine Pariſienſis &

Lip-

Lipſienſis, pro ὑπείκουσιν· Similis est permutatio in loco Polyaeni I, 27, 3: εἰς τὴν ἀποικίαν τὴν ἐν Συρακούσαις ὑπείκουσαν. Alia fertur lectio ὑπήκουσαν: neutra vera est. Legendum ὑπείκουσιν aut ἀπῴκησαν, judice Valckenario, qui correctiones mihi ſuas in Polyaenum, margini exempli Masviciani inſcriptas, deſcribendas conceſſerat. Denique legendum ἔς τε καταλόγους. —

P. 34, D: ἐπιδούσης αὐτοῖς τῆς χώρας πρὸς πλοῦτον καὶ εὐανδρίαν.] Spanhemius monet, vocem εὐανδρία apud Euripidem Suppl. 913, non de *hominum multitudine*, ſed de *fortitudine* dici. Hoc loco monuiſſe opportunius erat, vocem non ſolum notare *fortitudinem*, ſed etiam *bonum virorum proventum*, ſive *fortitudine*, ſive *multitudine*, ſive *pulchritudine*. Xenophon M. S. III., 3, 12: οὐδὲ εὐανδρία ἐν ἄλλῃ πόλει ὁμοία τῇ ἐνθάδε συνάγεται, Andocides Adv. Alcibiad. p. 133. Or. Gr. Ed. Reisk. Vol. IV. τυγχάνω νενικηκὼς εὐανδρίᾳ καὶ τραγῳδοῖς· ita enim legendum vidit Taylorus, & jam ſuſpicatus eſſe videtur Valeſius ad Harpocrationem V. Εὐανδρία, ubi plura, docuit. Alia protulerunt viri docti ad Heſychium in hac Voce. Sic εὔανδρος γῆ dicitur Attica terra ab Ariſtophane Nub. 299. Sed Julianus hoc in loco ſequitur conſuetudinem probatorum Hiſtoricorum, qui hanc dictionem frequentant: veluti Dionyſii Hal. A. R. I. p. 72: τοῦ πολιτικοῦ πλήθους ἐπίδοσιν εἰς εὐανδρίαν ἐσχηκότος. III. p. 141: πολλὴν ἔσχον ἐπίδοσιν εἰς εὐανδρίαν τε καὶ πλοῦτον καὶ τὴν ἄλλην εὐδαιμονίαν Ibid. p. 172: πολλὴν ἔσχεν ἐπίδοσιν εἰς εὐανδρίαν τε καὶ πλοῦτον καὶ

τὴν

τὴν ἄλλην ἅπασαν εὐδαιμονίαν. Plutarch. T. II. p. 322, A: οὐδὲ εἰς εὐανδρίαν καὶ πλῆθος ἐπέδωκαν· Ib. p. 824, C. Dioni Cassio LVI, 2. p. 809. *a multitudine* distinguitur: οὐκ εὐανδρίᾳ μόνον ἀλλὰ καὶ πολυανθρωπίᾳ ὑπερέφυμεν·

P. 34, D: Ἠκολούθουν δὲ αὐτῷ κατὰ τὸ ξυγγενὲς σύμμαχοι προθυμότατοι Φράγγοι καὶ Σάξονες·] Reprehendit Spanhemius Petavium vertentem κατὰ τὸ ξυγγενὲς *affinitatis nomine*, quod *ob cognationem*, *gentilitatem*, reddendum fuisset. Atqui in hoc non adeo argutandum erat, & Petavium reprehensione solvit usus Latinitatis. Potius monendum erat de forma Thucydidea. Ita enim L. VI. p. 474, D. Ed. Wechel: ἀξιοῦντες σφίσι κατὰ τὸ ξυγγενὲς βοηθεῖν· L. I. p. 5; B: κατὰ τὸ ξυγγενές: p. 83, B: ἠξίουν αὐτοὺς ἡγέμονες σφῶν γενέσθαι κατὰ τὸ ξυγγενές. L. III. p. 132, A. Quod item imitatus est Dionysius Hal. A. R. VI. p. 412: μέλλουσιν Ἀντιάταις βοηθεῖν Κοριολανοῖς κατὰ τὸ συγγενές. I. p. 18. VIII. p. 485. Item communi forma διὰ τὸ συγγενές, I. p. 40.

P. 35; Σκηπτὸς ἐδόκει πᾶσιν ὁ Φερόμενος ἀπὸ τῶν Ἀλπέων, σκηπτὸς ἄφόρητος ἔργῳ, καὶ ἄῤῥητος λόγῳ·] Locus & sententiarum sublimitate efficax, & vehemens oratorio impetu, quo Magnentii e Gallia in Pannoniam ingruentis impetus veluti oculis subjicitur. Formam dictionis aliunde petivit; nam & ante Julianum cum alii forte, tum Jamblichus certe ea usus est, M. Aeg. III, 29. p. 100: οὔτε λόγῳ ῥητὸν, οὔτε ἔργῳ φορητόν ἐστι.

Et post Julianum in primis eloquens homo Johannes Chryfostomus Homil. Adv. Judaeos III. p. 416, B: καὶ ἕτερα μύρια βασανιστήρια οὔτε λόγῳ ῥητὰ, οὔτε ἔργῳ φορητά· Ex eadem forma duxit Ariſtides T. I. p. 261: οὔτε λόγῳ ῥητὸν, οὔτε ὄψει βεβαίως καταληπτόν· Calliſtratus, Statua V. p. 496: οὐδὲ λόγῳ ῥητόν·

P. 35, C: Οὕτω τὸ πράττειν εὖ παρὰ τὴν ἀξίαν ἀρχὴ πολλάκις γίγνεται τοῖς ἀνοήτοις μειζόνων συμφορῶν.] Sententia ſumta est a Demoſthene Or. Olynth. I. p. 4, A: καὶ μὰ Δί' οὐδὲν ἄπιστον ἴσως· τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται. Quam deinceps complures imitati ſunt. Ariſtides T. I. p. 391: ἐστὶ μὲν οὖν παλαιός τις λόγος, ὡς οὐ ῥᾴδιον εὖ πράττοντας εὖ φρονεῖν. Plutarchus T. II. p. 100, A: οὐ γὰρ μόνον τὸ [εὖ addendum, vulgo omisſum] πράσσειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται, ὡς Δημοσθένης εἶπεν· ἀλλὰ τὸ εὐτυχεῖν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς πράττειν τοῖς μὴ φρονοῦσιν· Libanius ſubinde: T. I. Declam. XIII. p. 409, D: ubi Demoſthenes ipſe legatos regios alloquens inducitur: ὦ διάκονοι τυράννου παρὰ τὴν ἀξίαν εὖ πράξαντος· Item Declam. XV. p. 433, B: ſub Demoſthenis perſona: καὶ ἔγωγε ἐνεθυμήθην, ὡς τὸ παρ' ἀξίαν εὐτυχεῖν ἐξίστησι πολλάκις τοῦ φρονεῖν· Declam. IV. p. 270, D: εἰς τοῦτο ὕβρεως ἐκεῖνον ἐκούφισεν ἡ παρὰ τὴν ἀξίαν εὐδαιμονία. Declam. VIII. p. 328, C: τοὺς παρὰ τὴν ἀξίαν εὖ πράττοντας. Non dubium, quin hic Demoſthenis locus frequentiorem apud poſteros hanc dictionem reddiderit: veluti apud

Lu-

Lucianum T. I. Timon. p. 111. τοῦτο γοῦν μοὶ δοκεῖ κερδανεῖν μηκέτι ὄψεσθαι πολλοὺς παρὰ τὴν ἀξίαν εὖ πράττοντας· Prometh. p. 186: κατελεήσατέ με παρὰ τὴν ἀξίαν δυςυχοῦντα. Merced. Conduct. p. 679: ᾤκτειρες ἂν σεαυτὸν ὡς παρὰ τὴν ἀξίαν δυςυχοῦντα. Ipſa quidem ſententia e re & natura fluxit: formam per imitationem e Demoſthene posteriores duxerunt. Sed Demoſthenes haud ſcio an a Thucydide profecerit, L. III, 39: εἴωθε δὲ τῶν πόλεων, αἷς ἂν μάλιςα καὶ δι' ἐλαχίςου ἀπροσδόκητος εὐπραξία ἔλθῃ, ἐς ὕβριν τρέπειν· τὰ δὲ πολλὰ κατὰ λόγον τοῖς ἀνθρώποις εὐτυχοῦντα ἀσφαλέςερα ἢ παρὰ δόξαν: qui locus item celebratus est. Utriusque exemplum propoſitum fuisſe videtur Philoſtrato Vit. Soph. I, 19. p. 512: αἱ γὰρ εὐπραγίαι τότε ἄλλα τοὺς ἀνθρώπους ἐπαίρουσι, καὶ τὸ μηκέτι καρτερεῖν, ἃ πρὶν εὖ πράττειν ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ ἐκαρτέρουν· In ejusmodi locis φρονεῖν est *bene aut male ferre fortunam*: ſic Aeſchylus dixit Agam. 913: κακῶς φρονεῖν· Iſocrates Panath. p. 352. A: εὖ φρονεῖν.

P. 36, A: Ἐτάττοντο μὲν ἐπικαίρως ἱππεῖς ἑκατέρου, πεζοί τε ἐν μέσῳ.] Ita plane gemino loco ipſe Julianus de eadem pugna ad Murſam Conſtantii adverſus Magnentium, Or. II. p. 57, B: τότε δὴ βασιλεὺς τούς τε ἱππεῖς ἐπικαίρως τάττει χωρὶς ἑκατέρους: deinceps utrumque genus equitum Conſtantii diligenter deſcribitur. Itaque primum hoc loco reſtituendum ἑκάτεροι, *utrumque equitum genus Conſtantii*. Nam ἑκατέρου, neque capi poteſt, de Conſtantio & Magnentio; neque de *cornu*

 sitro-

uir. que, κέρας. Etenim pro ἐπικαίρας Julianum reliquisse ἐπὶ κέρας utroque loco, jam in Epistola Critica p. 7. notatum, nunc verbo monuisse satis est. Nam quae alia, praeter illa tum expromta, ad majorem correctionis confirmationem pertinent, expromentur in nova, quam cogito, Epistolae Criticae editione.

P. 36, C: Οἱ Βάρβαροι δὲ τὴν ἐπάνοδον ἀπεγνωκότες εἰ πταίσαιεν, ἢ θνήσκειν δράσαντές τι δεινὸν τοὺς πολεμίους, ἠξίουν.] Est hic fere in tali argumento locus communis. Sophocles Ajace, 566:

ἀλλὰ δῆτ' ἰὼν
Πρὸς ἔρυμα Τρώων, ξυμπεσὼν μόνος μόνοις,
Καὶ δρῶν τι χρηστὸν, εἶτα λοίσθιον θάνω·

Plutarchus T. II. p. 30, C: ὡς βαρβαρικοῦ τοῦ ἱκετεύειν καὶ ὑποπίπτειν ἐν τοῖς ἀγῶσιν ὄντος· Ἑλληνικοῦ δὲ τοῦ νικᾷν μαχόμενον ἢ ἀποθνήσκειν· Ita Spartani a Thebanis oppugnati, apud Polyaenum II, 1, 29: γεννᾶιόν τι δρῶντες ἢ κρατεῖν ἢ ἀποθνήσκειν ᾑροῦντο. Ita Caracalla fratri Getae insidians, apud Herodianum IV, 4, 5: διέγνω δρᾶσαί τι ἢ παθεῖν γενναῖον, διὰ ξίφους χωρήσας καὶ φόνου. Paucis ante hunc locum versibus, Petavius recte restituit ἐφ' αὐτῶν pro ἐφ' αὐτῷ.

P. 36, C: Τοῖς μὲν οὖν ξὺν τῷ τυράννῳ τοσοῦτον περιῆν θράσος καὶ πρὸς τὰ δεινὰ τοῦ χωρεῖν ὁμόσε πολλὴ προθυμία·] Complura sunt corruptelae indicia. Primum consuetudo

tudo & ufus bene loquentium requirebat Genitivum θράσους: deinde post *tantum audaciae* friget illa *multa alacritas*: denique nexus orationis turbatus est. Omnes, quas multas ingresfus fum, emendandi vias non est quod referam. Unam commemorabo, non dico veram, fed & ceteris, & fine dubio vulgata lectione, meliorem. Arbitror adhuc, ita hunc locum lenisfima correctione ad antiquam lectionem revocari posfe, ut legatur: Τοῖς μὲν οὖν ξὺν τῷ τυράννῳ τοσοῦτον περιῆν θράσους καὶ τοῦ πρὸς τὰ δεινὰ ὁμόσε χωρεῖν σπουδῇ καὶ προθυμίᾳ. Vetus lectio ΌΜΟΣΕ ΣΠΟΥΔΗ͂ ob literarum fimilitudinem facile abire potuit in ΌΜΟΣΕ ΠΟΛΛΗ͂. Dativum recepi e Flexienfi editione, quae habet πολλῇ προθυμίᾳ. De dictionis ὁμόσε χωρεῖν ufu docuit Ruhnkenius ad Tim. V. Ὁμόσε. Porro, licet Nominativus θράσος non abhorrere videatur a ratione, conftans tamen elegantiorum ufus requirit Genitivum. Ita Julianus fupra Or. I. p. 9, B: τῇ μὲν γὰρ εὐγενείας τοσοῦτον περιῆν. p. 35, C: τοσοῦτον αὐτῷ περιῆν ἀνοίας καὶ θράσους. Or. II. p. 64, B: Παρθυαίοις μὲν τοσοῦτον περιῆν ἐλπίδος. Demofthenes Mid. p. 387. C: οὐδ' ἐνταῦθα ἔστη τῆς ὕβρεως, ἀλλὰ τοσοῦτον αὐτῷ περιῆν: Epistola Philippi R. p. 62, B: τοσοῦτον ὑμῖν περίεστι τοῦ πρὸς ἐμὲ μίσους. Dionyfius Hal. A. R. VIII. p. 485: τοσοῦτον δ' ἄρα μοι περιῆν τοῦ μηδὲν ἀδικεῖν. Plutarchus T. I. Romul. p. 33, A: τοσοῦτον αὐτῷ περιῆν πολιτῶν. Marcell. p. 304, E: τῷ δ' ἄρα τοσοῦτον τοῦ φρονήματος καὶ μεγαλοψυχίας περιῆν.

Mario, p. 418, D: τοῖς δὲ τοσοῦτον περιῆν ὑπερoψίας καὶ θράσους. Lucull. p. 516, B: ὥστε τοσοῦτον περιῆν τῆς εἰς τὸν στρατηγὸν ἀπελγείας. T. II. p. 80, D: τοσοῦτον περιῆν αὐτῷ φρονήματος. Lucianus T. III. p. 630: ὥρας — τοσοῦτον — αὐτῇ περιῆν· Aelianus H. A. V, 34: τοσοῦτον δὲ ἄρα τῷ κύκνῳ περίεστιν εὐθυμίας. Ib: 50: τοσοῦτον αὐτοῖς τοῦ θάρσους περίεστι· XIV, 16: τὸ δὲ ἄρα μελλῶν περί- ἐστι τόσουτον κράτος; corrigendum; τῷ δ. α. μ. π. τ. κρά- τους· V. H. II, 13: τοσοῦτον ἄρα περιῆν τῷ Σωκράτει τοῦ [ita legendum cum Perizonio pro τῆς] κωμῳδίας καὶ Ἀθηναίων καταφρονεῖν. Philoſtratus Icon. II, 33. p. 858: τοσοῦτον αὐτῷ περιεῖναι τῆς τέχνης. Heliodorus Aethiop. VIII. p. 387: ἡ τοσοῦτον περίεστι τῆς γοητείας· Conſtan- tius Or. de Themistio p. 22. D. τοσοῦτον μοι [τοῦ ad- dendum] γινώσκειν τὸν ἄνδρα περιέστιν· Aphthonius p. 35. Ed. Upſal: ἡ τοσοῦτον εὐδαιμονίας περιέστιν· Rhetor An- tiquus ap. Fabric. B. G. IX. p. 592: τοσοῦτον δὲ τῷ Γοργίᾳ περιῆν τὸ κάλλος [f. τοῦ κάλλους] περὶ τὴν φράσιν· Ariſtaenetum, I, 1, ad eandem rationem reſtituit Abreſchius, & formae bonitatem exemplis quibus- dam vindicavit p. 526. Latini quoque eandem fre- quentarunt formam. Caeſar Bell. Civ. II, 31: *quantum alteri ſententiae deesſet animi, tantum alteri ſuperesſe dicebat.* Suetonius Tito 1: *tantum illi ad promerendam omnium voluntatem vel ingenii, vel artis, vel fortunae ſuperfuit.* Atque ad hanc le- gem haud ſcio an exigendus ſit locus Livii II, 27: *adeo ſupererat animi ad ſuſtinendam invidiam.* Si

alio

adeo a fini, in Genitivo accipi posset pro *tantum animi*, non dubitarem corrigere *superabat*, scilicet *illis*, de quibus dictum erat; ut e Graeco ductum videretur τοσοῦτον περιῆν αὐτοῖς θυμοῦ. At illud quum ne ipsi quidem summo viro J. F. Gronovio, vel observatum fuerit, vel placuerit, eo me magis par est tanti viri rationem probare; ita tamen, ut verba ex ipso illo usu accipiam, ac si Graeca essent περιῆν αὐτοῖς τοσοῦτον ὁ θυμός· quae ipsa quoque forma non infrequens est apud Graecos. De verbo *superesse* quaedam tradidit Burmannus ad Val. Flacc. V, 237.

P. 37, B: Τρόπαιον δὲ ἀνέστησας ἐπὶ τῇ νίκῃ τοῦ πατρῴου λαμπρότερον· ὁ μὲν γὰρ τοὺς τέως ἀμάχους δοκοῦντας ἄγων ἐκράτει γέροντος δυστυχοῦς· σὺ δὲ ἡβῶσαν καὶ ἀκμάζουσαν οὐ τοῖς κακοῖς μόνοις οἷς ἔδρα, τῇ νεότητι δὲ πλέον, τὴν τυραννίδα παρεστήσω τοῖς ὑπὸ σοῦ παρασκευασθεῖσι παραταξάμενος·] Filius Constantius cum patre Constantino componitur eique anteponitur. Pater Licinium senem vicit legionibus veteranis & invictis: filius Magnentii vigentem tyrannidem vicit exercitu novitio, aut certe ab ipso instituto. Vigebat haec tyrannis non solum male factis, id est, rebus gestis contra Constantium & fratrem Constantem, sed multitudine robustorum juvenum. Ita videtur hic locus accipiendus. Nam Themistius etiam ubi dicit tres tyrannos a Constantio eversos esse: Orat. II, p. 34, B: ita eos distinguit, τοὺς μὲν πρεσβυτέρους, *Vetranionem*: τοὺς δὲ ἀκμάζοντας, *Magnentium*: τοὺς δὲ νέους, *Silvanum*. Ergo nec hoc loco debent aeta-

tes, ἀκμάζουσα & νεότης, confundi: quas jam in prima Animadversione, Bibl. Crit. Vol. III. P. I. p. 36, distinximus. Νεότης est *multitudo & proventus juvenum*, εὐανδρία, qua Galliae florebant: ut modo dixerat Julianus p. 34, C, D. Ἀκμάζειν νεότητι est *vigere juvenum proventu & robore.* Forma est Thucydidea II, 20: τοὺς γὰρ Ἀθηναίους ἤλπιζεν ἀκμάζοντάς τε νεότητι πολλῇ καὶ παρεσκευασμένους ἐς πόλεμον ὡς οὔπω πρότερον, ἴσως ἂν ἐπεξελθεῖν.

P. 37, C: τὰς ἀκοὰς σαφῶς ἀπιστοτέρας ἔγνωσαν εἶναι τῶν ὀμμάτων·] Dictum Herodoti I, 8, in proverbium abiit. Julianus eo aliquoties utitur: veluti Or. IV. p. 145, C: Ep. XXII. p. 389 B. item alii notati a viris doctis ad Herodoti locum, & ad Lucianum T. II. p. 38.

P. 38, A: ἆρ' ἐνταῦθα πάλιν ἀφήσομεν τὴν διήγησιν; ἢ πάντως τὸ τέλος ἀποδοῦναι τῶν ἔργων ποθοῦσιν ἔξεστι.] Haec universe quidem bene reddidit Petavius: *utrum institutam hic orationem omittemus? an potius rebus ipsis gestis finem suum & exitum, vobis praesertim id optantibus, imponere debemus.* Sed singulatim quaedam erant animadvertenda. Primum illud πάλιν, quam vim habet? Nec enim putem ad antecedentia referri, quasi quaerat, *an iterum, prout in antecedenti parte orationis, seriem narrationis per digressionem intermittemus.* Nec Petavius vertendo reddidit. Putem; legendum πάλαι & cum ποθοῦσιν conjungendum, ut scriptura antiqua fuerit — τὸ τέλος ἀποδοῦναι τῶν

τῶν ἔργων πάλαι ποθοῦσιν ἄξιον: *vobis dudum exspectantibus rerum gestarum finem absolvere, opportet* Ita ipse Julianus loco gemino Or. II. p. 73, C: — ἐπειδὴ ὁ λόγος Φερόμενος ἥκει, πάλαι ποθῶν τὴν ξύνεσιν καὶ τὴν εὐβουλίαν ἐπαινέσαι, ἀποδοτέον. Deinde in ἐνταῦθα ἀφήσομεν τὴν διήγησιν est Isocrateus color; forte ex Euagora p. 285, B: εἰ καὶ μηδεὶς ἄλλου μνησθείη, ἀλλ' ἐνταῦθα καταλύσοιμι τὸν λόγον· Et sic supra Julianus p. 30, B: ἀφεῖναι τὴν διήγησιν. Porro ἀποδοῦναι τὸ τέλος vertit Petavius *finem imponere*, ut videatur maluisse ἐπιθεῖναι τὸ τέλος. Itaque tenendum, ἀποδοῦναι longe esse elegantius, & cum Dativo ποθοῦσιν congruentius. Julianus Or. II. p. 59, C: ἀποδοτέον τὸ τέλος τῆς μάχης, *referendus, enarrandus, absolvendus est finis pugnae.* Plato Tim. p. 523, D: τὸν ἑξῆς λόγον οὐδένες ἂν, ὑμῶν ἐθελόντων, ἱκανώτερον ἀποδοῖεν. Plutarchus T. I. Lycurg. p. 40, A: ἀποδοῦναι τὴν διήγησιν. Aristides T. I. p. 103: πολλῶν δὲ ἐπιμελουμένων, καὶ πάντων αὐτὸ ἕκαστον εἰπεῖν ἐπειγομένων, αἱρούμεθα τὸ τῷ φύσει δεύτερον. — ἑξῆς ἀποδοῦναι. Ibid. p. 109: τὸν ἐξ ἀρχῆς ἀποδῶμεν λόγον. T. II. p. 251. Longinus Subl. 30. Ex hac significatione verbi aliae fluxerunt, quas partim tetigit H. Stephanus Thes. G. L. T. I. p. 922, partim praetermisit. De quibus dicere nil ad nos: aut si ad nos, nil ad hunc locum. Illud non alienum sit monere, hanc, de qua nunc agimus, significationem profectam esse a propria vi *reddendi*, qua is, qui institutam orationem absolvit, quasi *debitum audientibus exsolvere*, pu-

 tatur.

tatur. Plato Rep. X. p. 518, A: ἆρ' οὖν ἀποδώσετέ μοι ἃ ἐλλείπομεν ἐν τῷ λόγῳ. Politic. p. 173, G: καλῶς καὶ καθαπερεὶ χρέος ἀποδέδωκάς μοι τὸν λόγον, προσθεὶς τὴν ἐκτροπὴν οἷον τόκον καὶ ἀναπληρώσας αὐτόν. Cujus loci venuſtate complures alii ad imitandum invitati ſunt. Ariſtides T. I. p. 331: ὥσπερ ἄλλά τι χρέος ἀποδῶμεν πάντα τὸν λόγον. Plenius Themiſtius Or. I. p. 4, B: ἐγὼ δὲ ὥσπερ νόμισμα ἀποδώσω, προσθεὶς τὴν δύναμιν τοῦ ὀνόματος ὥσπερ τόκον. Joh. Chryſoſtomus Homil. Antioch. VIII. p. 101. D: μετὰ τόκου πάντως ὑμῖν ἀποδώσομεν τὰ χρέος.

P. 38, D: ἀποτειχιζομένης ἐν κύκλῳ τῆς Ἰταλίας ὑπὸ τοῖς ὄρεσι· πλὴν ὅσον ἐξ ἡμισείας ἡ θάλαττα τεναγώδης οὖσα καὶ τοῖς Αἰγυπτίων ἕλεσι ἐμφερής, ἄβατον καὶ νηΐτῃ στρατῷ πολεμίων ἀνδρῶν καθίστησιν.] Quum ὑπὸ in aliis ſcriptis libris deſit, in promtu est colligere, quod Reiskius etiam vidit, vulgatam lectionem & vitioſam & e duabus melioribus conflatam esſe; aliis libris, ſine ὑπὸ, ſimpliciter τοῖς ὄρεσι habentibus, aliis ὑπὸ τῶν ὀρῶν. De *paluſtri regione* ad Aquilejam opportune Strabonem laudat Spanhemius. Potest & Herodiani admodum ſimilis locus adhiberi ad nostrum argumentum, VIII, 7, 1: ἐπέχει Ἀκυληΐαν, διαβὰς τὰ τενάγη κ. τ. λ. Vocem τέναγος, exquiſitioris uſus, bene explicuit in Lexico Jonico Portus. Rarioris etiam uſus est Adjectivum τεναγώδης. Ita Julianus, ubi in eodem argumento verſatur, Or. II. p. 72, D: τῆς Ἰταλίας ἁπανταχόθεν ὄρεσί τε συνεχομένης λίαν δυσ-

βάτοις

βάτεις καὶ θαλάσσῃ τεναγώδει, ἅτε εἰςρεόντων ποταμῶν μυρίων, οἱ ποιοῦσιν ἕλος προσεοικὸς τοῖς Αἰγυπτίοις ἕλεσι. Polybius I, 75: τεναγώδη γενομένην τὴν παρὰ τὸ στόμα πάροδον. Diodorus Sic. III, 60: ἐκπεσεῖν δὲ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν εἰς ἄμμους καὶ τεναγώδεις τόπους. Polyaenus. III, 9, 63: καταπλεῖν ἑκατὸν τριακοντόροις, ἔνθα τεναγώδης αἰγιαλὸς ἦν. Dio Casf. XLIX, 10: ἐς αὐτὴν τὴν θάλατταν ἐπεσβαίνων πάντα τὰ σκάφη, τότε ἐς τὸ τεναγῶδες ὀκέλλοντα κατεπίμπρη. Aelianus H. A. XVI, 12: de Indico mari: ἐν τοῖς κειμένοις χωρίοις καὶ τοῖς τεναγώδεσι. Xenocrates de Alimentis ap. J. A. Fabric. B. G. T. IX. p. 467: πῖναι — ἐκ τῶν τεναγωδῶν λαμβανόμενοι.

P. 39, A: πάλαι τε ἡμῖν ἐξεῦρε (ἡ φύσις) τὰς τέχνας δι' ὧν εἰς εὐπορίαν τῶν τέως ἀπόρων δοξάντων καθέστηκεν, καὶ ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστον ἔργων τὸ πολλοῖς ἀδύνατον εἶναι φαινόμενον, ἐπιτελούμενον πρὸς ἀνδρὸς σώφρονος.] Si sanus est locus, quod non magnopere contendo, ἐπιτελούμενον referendum ad καθέστηκε, ut sit sensus: *natura inventione artium nos constituit in facultate rerum antea difficilium, atque in ea conditione, ut vir prudens id quod aliis fieri non posse videretur, efficere posset.* Haec si cui ratio durior & nimis, ut ita dicam, Thucydidea videatur, hic Reiskii sequatur conjecturam, statuentis post φαινόμενον excidisse ἐπέδειξε.

P. 39, D: οὕτως οὐδὲν πρὸς πονηρίαν ψυχῆς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὁ θεὸς ἐξεῦρε καθάρσιον διὰ τοῦ σώματος.] Merito vitii suspectus fuit locus Petavio, qui eum adeo in Latina interpretatione omisit. At Spanhemius pro sano habens

vertit: *adeo nihil homo, quo animi pravitatem elueret, ſed Deus corporis opera expiationem reperit:* & magna cum eruditionis copia docet, veterum opinionem fuisſe, labes animi expurgari quibusdam religioſis & Deorum numini conſecratis *καθαρμοῖς*. Atqui hoc nimirum Petavius non ignorabat: & tamen locum, ut erat, corruptum judicabat. Videamus nexum cum antecedentibus & ſequentibus, quod plurimum valet ad conſequenda veſtigia verae cum ſententiae tum etiam lectionis. Magnentius ex Italia fugit *ἐκκαθαιρόμενος τοὺς φόνους καὶ τὰς πρόσθεν ἀδικίας*, *expians priores ſuas caedes & injuste facta, purgans ſe illis inquinatum ſceleribus*: at in Gallias quum venisſet, crudelioribus etiam ſe caedibus inquinavit. Non dubito quin totum hunc locum Julianus adumbraverit ex antiquisſimo illo more, quo is qui caedem perpetrasſet, eam expiabat voluntario exſilio & fuga. Frequens ejus rei mentio, veluti apud Homerum Od. Ψ, 118: ad quem alia opportune notavit Duportus in Gnomol. Homer. p. 284. Sic Ulisſes, interfectis procis, debuit, auctore Plutarcho T. II. Quaest. Gr. p. 294, C: *μεταστῆναι καὶ φεύγειν ἐκ τῆς Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου καὶ Ἰθάκης ἐφ' αἵματι*. Libanius T. II. Legat. ad Julian. p. 165, A: *τοῖς μὲν ἀνδροφόνοις εὕρηται καθάρσια τὸ μῦσος λύοντα· κἂν ἀφεὶς τις τὴν τοῦ παθόντος πατρίδα ἑτέρωσε δράμῃ, τὸν βοηθήσοντα καὶ παραμυθησόμενον εὗρε*. Philoſtratus Vit. Apollon. VI. p. 234. VII. p. 305, de Acarnane quodam, qui cum Alcmae-

one comparabatur: ἐκ τούτου ἀνέφυ γραφὴ, μὴ καθαρὸς εἶναι ὁ Ἀκαρνὰν οὗτος, ἔργα δὲ αὐτῷ ξυνειδὼς οὐ φορητὰ τῆς μὲν ἄλλης γῆς ἐξίςασθαί τε καὶ ἀποφοιτᾷν ὡς μεμιασμένης ἑαυτῷ· Manifesta ſunt veſtigia imitationis Thucydideae, ubi ſimiliter dicitur de Alcmaeone II, 102: ὡς τῆςγε ἄλλης αὐτῷ μεμιασμένης. Alios enumerare longum ſit. Hunc igitur morem Julianum reſpexiſſe non est dubium. Jam videamus, an ab hoc initio profecti ad ſaniorem lectionem pervenire poſſimus. Ac vulgata quidem habet quoddam concinnitatis lenocinium, quo θεὸς & ἄνθρωπος, item ψυχὴ & σῶμα, componi videntur. Neque tamen minus, me quidem judice, hoc lenocinium repudiandum est. Equidem, re in omnes partes diligenter conſiderata, videor mihi talem reperiſſe lectionem, qualem ſi in libris frequentatam nacti eſſemus, minime reprehenderemus: οὕτως οὐδὲν πρὸς πονηρίαν ψυχῆς ἄνθρωπος ἀλλόκοτος ἐξεῦρε καθάρσιον ἢ διὰ τοῦ αἵματος: *adeo illud hominis portentum* [Magnentius] *non invenit piaculum quo animi labem expiaret, niſi ſanguinem & novas caedes.*

P. 40, A: αὐτὸν καθάπερ ὀλυμπιονίκης περὶ τῷ τρίτῳ παλαίσματι καταβαλών-] Docte Spanhemius Athleticum notat morem & natum hinc proverbium: opportune quoque monet, locum hunc expreſſum eſſe e Platone Euthydem. p. 217, C: ἐπὶ τὸ τρίτον καταβαλὼν ὥσπερ πάλαισμα ὥρμα ὁ Εὐθύδημος τὸν νεανίσκον. Julianus in eodem argumento verſans Or. II. p. 74, C. καὶ τόγε τελευταῖον καὶ τρίτον πάλαισμα περὶ ταῖς Κοττίαις Ἄλπεσιν.

ὁ Βα-

ὃ βασιλεῖ μὲν παρέσχεν ἀσφαλῆ καὶ τοῦ μέλλοντος ἄδεια τὴν ὑπὲρ τῆς νίκης ἡδονήν. Item de Diogene Cynico Or. VI. p. 197, C: τρίτον ἐπὶ τὸ τελειότατον ἐλθεῖν τῶν παλαισμάτων ἀποδυσάμενον πρὸς τὰς τῶν πολλῶν δόξας. Quod vero Spanhemius laudat ex Aeſchylo Eumen. 592: Ἓν μὲν τόδ' ἤδη τῶν τριῶν παλαισμάτων, ut multa Tragicorum dicta, imitatus est Plato Phaedr. p. 348, G: τῶν τριῶν παλαισμάτων, τῶν ὡς ἀληθῶς Ὀλυμπιακῶν, ἓν νενικήκασιν.

P. 40, D: τὴν Ἀντιόχου πόλιν ἐπώνυμον ἐπονομάζουσαν ἀκούω πολλάκις·] Dubitari nequit, quin aliquid deſit. Petavius plura reddidit quam quae in verbis continentur, & tamen illud quod ſententia requirit: — *illam urbem audio, quae ab Antiocho rege nomen accepit, ſibi de tuo nomen asſumere.* Plura forte exciderunt. Sed minima, quoad fieri potest, adjectione locus reſtituatur addito ἑαυτὴν σοῦ post πόλιν.

P. 41, A: εἰς ἀθάνατον ἀσφαλείαν κατατιθεὶς·] Dicitur de operum firmitate & amplitudine, quam urbi Conſtantinopoli adjecit Conſtantinus conditor urbis. Dictio est Demoſthenica Or. Philipp. IV. p. 57, D: ἀθάνατος ἕνεκ' ἀσφαλείας. Rem ipſam geminis locis tetigit Themiſtius Or. III. 47, C. IV. p. 58, B.

P. 41, B: ὁμονοῶν δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς διετέλεσας τὸν ἅπαντα χρόνον·] Fluxit hoc ab Iſocratis conſuetudine, qui ſimiliter dixit Euagor. p. 392, D: ὁμονοοῦντες ἅπαντα τὸν χρόνον διετέλεσαν.

P. 41, C: οὐδείς ἐστιν ἠλίθιος ὃς οὐκ οἴεται μηδὲν ἐκείνων

μεγα-

μεγαλοψυχίᾳ καὶ τῇ πρὸς τὰ καλὰ φιλοτιμίᾳ λειπόμενον, οὕτως ἐγκρατῶς καὶ σωφρόνως τῷ πατρὶ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς προσενηνέχθαι]. Constantii erga patrem & fratres pietatem opponit factis Cyri & Alexandri: quae comparatio est locus communis antea tractatus a Libanio Or. in Constantium T. II p. 114, D. Ac de Cyro quidem jam ab Isocrate Euagor. p. 281, A. Verba Juliani corrupta sunt in ὃς οὐκ, quod sententiae repugnat, & locum facere debet alteri lectioni in margine notatae ὅστις. Plena forma dicendum erat οὐδείς ἐστιν οὕτως ἠλίθιος ὅστις οἴεται, *nemo adeo stultus est, ut putet te nulla in parte, animi magnitudine & honestatis studio, Cyrum & Alexandrum superasse, qui tam temperanter & modeste erga patrem & fratres egeris.* Sic Libanius T. I. p. 198, A: τίς οὕτως ἠλίθιος ὅστις οὐκ ἂν ἕλοιτο, *quis adeo stultus, ut non praeferat?* Illud ὃς οὐκ aliis locis recte ponitur & e sententia Auctoris: veluti supra p. 35, B: οὐδεὶς οὕτως ἐφάνη τολμηρὸς ὃς οὐκ ἐδεισεν. Nullam esse frequentiorem Ellipsin in Graeca Latinaque lingua quam particulae οὕτως & similium, *adeo, ita*; apud particulam ὥστε *ut*, nemo est qui ignoret. Sed in hujus loci forma οὕτως omitti minus est frequens: quamquam omisit Julianus Or VII. p. 205, A: οὐδὲ εὐτυχεῖς ἔσμεν ὥστε τὰς ἀκοὰς καθαρὰς ἔχειν· In hac phrasi vulgo Infinitivo utuntur Graeci, ut secundum pervulgatam consuetudinem dicendum fuisset, οὐδείς ἐστιν οὕτως ἠλίθιος ὥστε οἴεσθαι: exquisitius dicunt ὅστις οἴεται pro ὥστε οἴεσθαι· Isocrates Euagor. p. 215, C: οὐδεὶς γάρ ἐστιν οὕτω ῥάθυμος ὅστις ἂν δέξαιτο·

Dion

Dion Chryſ. Or. XXI, p. 272, D: οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἀναιδὴς καὶ λίθινός ἐστιν, ὅστις ὑπομενεῖ. Or. XLI. p. 501, D: οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἀσθενὴς ἐχθρὸς, ὅστις οὐκ ἐλύπησεν. Or. XLVI. p. 521, D: τίς οὕτως ἀνόητος καὶ ἀτυχὴς ἄνθρωπός ἐστιν, ὅστις ἐν τοιαύτῃ πόλει ζῇν αἱρεῖται· Libanius T. I. p. 180, B: οὐδεὶς οὕτω πτωχὸς, ὅστις λαμπρᾶς ἐδωδῆς εἰς πλησμονὴν οὐχ ἧκε. Adeo tenax hujus formae fuit Lyſias, ut Indicativum ſervaret, ubi antecedentia Infinitivum poſtulabant, Orat de Eratoſth. Caede, p. 3: νομίζω — οὐδένα οὕτως ὀλιγώρως διακεῖσθαι, ὅστις οἴεται δεῖν συγγνώμης τυγχάνειν· Sed, ut modo vidimus οὕτως omitti, ita etiam ὥστε omittitur a Libanio Orat. Bongiovann. XII. p. 203: τίς γὰρ οὕτως ἢ παῖς ἢ ἀνόητος οὐκ ἂν ῥᾳδίως τοῦτον καταλάβοι τὸν λόγον· Et quandoquidem ſemel in hoc argumentum ingreſſi ſumus, abſolvamus reliquam partem. Adhuc de ſimplici diximus comparatione quae Poſitivo Gradu continetur, ac formula οὕτως ὥστε ſignificatur. Altera est compoſita comparatio, quae Comparativo Gradu continetur, formula μᾶλλον, vel ἧττον, ἢ ὥστε, ſignificatur; in cujus uſu item variae locum habent Ellipſes, quarum obſervatio valet ad locos Auctorum recte interpretandos. Ita ὥστε omittitur apud Platonem Leg. X. p. 664, D: βελτίους ἢ παρὰ τὸ δίκαιον ὑπὸ τινῶν δώρων παρατρέπεσθαι. Xenophon Cyropaed. V, 2, 4: ἰσχυρότερα πάντα ἢ προσελθεῖν· *omnia munitiora, quam ut ad ea accedi posſit.* Libanius T. II. Or. III. p. 110, D: ἐλάττων ὢν ἢ φέρειν, *impar oneri ferundo.* Or. IV. p. 168,

168, A: ἀμείνους ἢ δεῖσθαι συγγνώμης, *meliores quam ut venia indigeant.* Hanc formam tractavit Valckenaërius ad Herodotum III, 14. Utrumque ἢ & ὥστε omittitur apud Dionem Chryſ. Or. III. p. 50, A: ἐπεὶ δὲ ἀσθενέστεροι φέρειν ἐσμὲν τὴν μεταβολήν· & Libanium T. I. Declam. XIX. p. 491, A: ἐπεὶ δὲ ἀσθενέστεροι κωλῦσαι τὰ δεινὰ ἐφάνημεν. Porro in hac forma nonnumquam loco Comparativi ponitur Poſitivus; quod idem est ac ſi μᾶλλον aut ἧττον omittatur. Quod ipſum plures habet vias. Nam aut ἢ omittunt, retento ὥστε· veluti Euripides Andromach. 80: Γέρων ἐκεῖνος ὥστε σ' ὠφελεῖν παρών· *Senior est quam ut te praeſens juvare posſit.* Xenophon Cyropaed. IV, 5, 8: ὀλίγοι ἐσμὲν ὥστε ἐγκρατεῖς εἶναι αὐτῶν. Mem. Socr. III, 13, 3: ὕδωρ — ψυχρὸν ὥστε λούσασθαι· *aqua frigidior quam ut quis ea lavari posſit:* quem locum primo corruptum putabat Ernestus, deinde recte vindicavit. Plato Protag. p. 195, B: ἡμεῖς γὰρ ἔτι νέοι ὥστε τοσοῦτον πρᾶγμα διελέσθαι. Plutarchus T. I. Pericl. p. 157, E: ὦ Ἐλπινίκη, γραῦς εἶ ὡς πράγματα τηλικαῦτα δρᾶσειν: quod item repetit in Cimone p. 489, E: γραῦς εἶ — γραῦς, ὦ Ἐλπινίκη, ὡς τηλικαῦτα διαπράττεσθαι πράγματα· Aut utrumque, ἢ & ὥστε, omittunt. Herodotus VI, 109: ὀλίγους γὰρ εἶναι στρατιῇ τῇ Μήδων συμβαλέειν· VII, 207: ἐόντων αὐτέων ὀλίγων στρατὸν τῶν (f. τὸν) Μήδων ἀλέξασθαι. Thucydides I, 50: νῆες ὀλίγαι ἀμύνειν· *naves pauciores quam ut vim propulſare posſint.* Est etiam ubi utrumque

que retinetur, veluti apud Synesium Ep. CXLII. p. 279, B: μικρὰ γὰρ ἡ ὥςε σὲ πείθειν.

P. 41, D: πρῶτος ὡμιλήσας, πολλῶν ἀπαγορευόντων καὶ πρὸς τἀναντία ξυμπείθειν ἐπιχειρούντων· ῥᾷςα δὲ καὶ πρὸς ἀσφάλειαν τὸν ἐν χερσὶ πόλεμον διοικησάμενος, ἐλευθεροῦν ἔγνως τῆς ἀρχῆς τὰ κατειλημμένα·] Obversatus est Juliano locus similis Themistii in eodem argumento versantis Orat. IV. p. 62, B: ᾧ ἐξὸν εἰρήνην ἄγειν πρὸς τυράννους, πολλῶν νουθετούντων, τῆς ἑαυτοῦ ῥαςώνης ἐπίπροσθεν ἐποιήσατο τὴν Ῥωμαίων ἐλευθερίαν· ita & antea correxi, & postea vidi in Codice Ambrosiano exstare: vulgo legitur ᾧ οὐκ ἐξὸν, & αἰτούντων pro νουθετούντων.

P. 42, D: Τὴν δὲ εἰς τὰ λοιπὰ δαπανήματα μεγαλοπρέπειαν μὴ πολὺ λίαν ἔργον ᾖ φράζειν·] Item ductum e Themistio Or. IV. p. 62, B: μεγαλοπρέπειαν δὲ τὴν μὲν ἐν δαπανήμασι τί ἂν τις λέγοι.

P. 43, A: πλουτοῦσι μὲν γὰρ ἅπασαι διὰ σὲ, τὸν ἔμπροσθεν ἐνδεεῖς οὖσαι καὶ τῶν ἀναγκαίων·] Legendum vel τὸ ἔμπροσθεν, *antea*: vel, quod magis etiam placet, διὰ τῶν ἔμπροσθεν· id est, *urbes tuo beneficio divites sunt, quum priorum injuria ne res quidem necessarias habuissent*. Ita infra proxime, τῶν ἔμπροσθεν ἁμαρτήματα sunt *priorum tyrannorum injuriae*.

Ibid: πολλοὺς μὲν ςερομένους πάλαι τῶν ἑαυτῶν κτημάτων, τοῦ πατρῴου κλήρου συμφορᾷ περιπεπτωκότος, ἐν δίκῃ καὶ παρὰ δίκην, ἐπειδὴ πρῶτον ἐγένου κύριος, τοῖς μὲν καθάπερ δικαςὴς ἀγαθὸς τὰ τῶν ἔμπροσθεν ἁμαρτήματα διορθωσάμενος κυρίοις εἶναι τῆς αὐτῶν οὐσίας παρέσχες· τοῖς δὲ ἐπιεικὴς κριτὴς

γενό-

γενόμενος, ταῦτα μὲν ὧν ἀφήρηντο, πάλιν ἐχάρισω κ. τ. λ.] Hujus loci non una pars est animadvertenda. Duplex hominum genus significatur, erga quod se beneficum praestitisset Constantius. Utrique suas opes & facultates, sub prioribus sive Imperatoribus sive tyrannis, amiserant judicio, alii justo, alii injusto, ἐν δίκῃ καὶ παρὰ δίκην· Qui injusto judicio eas amiserant; iis Constantius easdem restituit, tamquam bonus judex, priorum judicum, sive Imperatorum sive tyrannorum, errores corrigens. Qui justo sua amiserant, iis se Constantius aequum arbitrum praebens, eadem reddidit: statuens satis eos poenarum dedisse, qui suis bonis tamdiu caruissent. Haec est universe sententia: videamus de quibusdam partibus. Dicuntur hi homines spoliati fuisse suis facultatibus, *quod eorum patrimonium injuria dilapsum fuisset summa cum calamitate.* Ita, si sana est lectio, & vertendem est, & vertit Petavius. Ita tamen languet & vacat illud τῶν αὐτῶν κτημάτων; quippe, cui patrimonium dilabitur, ei perire partem possessionum, per se intelligitur: neque tamen necesse est, ei omnes perire possessiones. Deinde περιπίπτειν hoc sensu non frequentatur, sed διαπίπτειν. His ego rationibus ductus puto, Julianum ita scripsisse: — στερομένους τῶν αὐτῶν κτημάτων τοῦ τε πατρῴου κλήρου, συμφορᾷ περιπεπτωκότας ἐν δίκῃ καὶ παρὰ δίκην· id est: *qui spoliati essent suis possessionibus, atque in calamitatem incidissent partim justo partim injusto ju-*

dicio. De differentia, quae est inter δικαςὴν & κριτὴν, miror nil monuisse Grammaticos. Uterque judicat ac decernit, sed δικαςὴς de re quae in jus vocatur, κριτὴς de aliis quibuscumque rebus ac certaminibus: ille secundum leges, hic aequitate. Ita intelligendus Xenophon Sympos. V, 10: τὸ δὲ σὸν, (ἀργύριον,) ὥσπερ τὸ πλεῖςον, διαφθείρειν ἱκανόν ἐςι καὶ δικαςὰς καὶ κριτάς. Alia alio loco. Denique περιπίπτειν συμφορᾷ *incidere in calamitatem*, simpliciter sine Genitivo dicitur, idque communi elegantiorum Scriptorum consuetudine. Andocides Or. de Myster. p. 197: δεινοτάτῃ συμφορᾷ περιπεσών· Thucydides II. p. 136, A: ξυμφοραῖς περιπεπτωκότες· Isocrates Euagor. p. 284, C: οὐ τὴν αὐτὴν εἶχε γνώμην τοῖς ταῖς τοιαύταις συμφοραῖς περιπίπτουσιν. Idem frequenter, veluti Archidam. p. 109, D. De Pace p. 236, D. 260, C. 264, C. Panathen. p. 472, E. 401, C. 422, C. Plataic. p. 436, C. 444, D. Permutation. p. 465. D. Demosthenes Orat. Advers. Midiam p. 399, B: ταῖς ἐσχάταις συμφοραῖς ὑπὸ τούτου περιπέπτωκε. Aeschines Orat. Adv. Timarch. p. 187, C: συμφορᾷ περιπεσεῖν. Josephus A. J. V. p. 162, F: ἔδει γὰρ αὐτὸν συμφορᾷ περιπεσεῖν· VII. p. 223, F. X. p. 331. F. 332, C. Dion Chrys. Or. LX. p. 577: περιπεσόντα τῇδε τῇ ξυμφορᾷ· Plutarchus T. II. De Exilio. p. 607, F: ταῖς μεγίςαις συμφοραῖς περιπεσεῖν.

P. 43, C: τί χρὴ νῦν ὑπομιμνήσκοντα περὶ μικρὰ διατρίβειν δοκεῖν; ἄλλως τε καὶ πᾶσιν ὄντος καταφανοῦς, ὅτι μηδεὶς

πώποτε,

πώποτε, πλὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου, τοσαῦτα βασιλεὺς τοῖς αὐτοῦ φίλοις διανέμων ὤφθη.] Ita oratio conſtituenda est, recepto ἄλλως e varia lectione, pro vulgato ἀλλ' ὅμως. Petavius vitium, non item medelam, animadvertit: Spanhemius utrumque ſilentio praeteriit. Sententia haec est: *quid me nunc oportet haec commemorantem in obſcurae diligentiae reprehenſionem incurrere? praeſertim, quum nemo quisquam ignoret, neminem umquam regem, excepto Alexandro, tanta liberalitate, quanta tu fuisti, erga ſuos amicos fuisſe.*

P. 44, A: τοῦτο καὶ Ὧρόν φασι τὸν Πέρσην γαμβρὸν ὄντα βασιλέως παρὰ τοῦ κηδεστοῦ παθεῖν ἀχθομένου τῇ παρὰ τοῦ πλήθους εἰς τὸν ἄνδρα τιμῇ.] Neque Hori Perſae causſa ejusmodi, neque nomen adeo in tali re, memorantur in Veterum libris; ut Spanhemio etiam, eruditisſimo viro, nova & inaudita hujus rei mentio acciderit. Neque tamen de obſcuro quodam homine cogitandum, aut de *Ocho* comminiscendum. Illustri exemplo & voluit & debuit uti Julianus. Atqui tota res manifesto refertur ad Xenophontis Cyrum: hic erat gener Cyaxaris, Cyrop. VIII, 5. 58: & Cyaxares aegre ferebat, Cyrum in tanto apud populum amore esſe, V, 5—8, & deinceps. Igitur minime dubium esſe debet, quin pro καὶ Ὧρον legendum ſit Κῦρον.

P. 45, B: Σωφροσύνης δὲ ὑπὲρ τῆς σῆς κ. τ. λ.] Copioſus est in hac parte laudum Conſtantii Libanius Or. Baſilic. p. 135 D: σωφροσύνην μὲν εἰς τοσοῦτον ἤσκηκὼς, ὥστε καὶ τῇ προσηγορίᾳ τῆς ἀκολασίας αἰσχύνεσθαι·

Quod hinc sumsit Themistius. Or. I. p. 5, A: ἀκοντασίαν δὲ μὴ καὶ τοὔνομα αὐτὸ λυπεῦμεν λέγοντες.

P. 45, C: μάρτυς ὁ πατὴρ γέγονεν ἀξιόχρεως, σοὶ τά περὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς διοικεῖν ἐπιτρέψας, μόνῳ ὄντιγε, πρεσβυτάτῳ τῶν ἐκείνου παίδων·] Petavius mavult ὄντι mutare in οὔτι· in eaque crisi adsentientem habet Spanhemium. At locus ita videtur juvandus — ἐπιτρέψας μόνῳ, ὄντι γε οὐδὲ πρ. Elegans est haec breviloquentia: *tibi soli mandavit curam & imperii & communium cum fratribus negotiorum; qui ne maximus quidem natu eras filiorum: tantum abest ut unicus fueris.* Quod ultimum subaudiendum est. Ita simpliciter οὐδέ nonnumquam a Graecis poni, docuit Berglerus ad Alciphronem I, 32. Constantinus moriens unum Constantium ad se vocavit: maximum & minimum natu, Constantinum & Constantem non vocavit. Ita Julianus etiam Or. II. p. 94, B: & Libanius Or. Basilic. p. 105, A.

P. 46, D: Ὅσα γὰρ ἐκείνας ἀπαγορεύουσι οἱ νόμοι, — ταῦτα ὁ λόγος ἀπαγορεύει ταῖς ἐπιθυμίαις παρά σοι] Ducta est comparatio λόγου & νόμου ex illo Xenocratis nobili dicto de Philosophis, quod exstat apud Plutarchum T. II. De Virtut. Mor. p. 446. F: μόνοι ποιοῦσιν ἑκουσίως διὰ τὸν λόγον, ἃ ποιοῦσιν ἄκοντες οἱ λοιποὶ διὰ τὸν νόμον· Ita enim, addito διὰ τὸν λόγον, legendum ex alio loco Adv. Colot. p. 1124, E. Haec imitationi notandae sufficiant. Nam de omnibus aliis modis, quibus λόγος & νόμος, *ratio* & *lex*, conjunguntur, infinitum est referre.

P.

P. 47, A: Οὐ γάρ ἐςιν εἰκὸς τοσαύτην ἀρχὴν καὶ δύναμιν μὴ παρὰ τῆς ἴσης διοικουμένην καὶ κρατουμένην φρονήσεως πρὸς τοῦτο μέγεθος ἀφικέσθαι καὶ κάλλος πράξεων· ἀγαπητὸν δὲ εἰ καὶ τύχῃ μόνον δίχα φρονήσεως ἐπιτρεπομένη ἐπὶ πολὺ μένει·] Ita locum exhibui, non ut in libris editis legitur, ſed ut eum leniſſima, quoad fieri poteſt, ratione conſtituendum putavi. In Petavianis editionibus eſt — κρατουμένην φρονήσεως ἐπὶ πολὺ μένειν· cetera omnia deſunt: quae, quamvis in codice Anglicano reperta, tamen ſpuria cenſuerat Petavius. At Spanhemius eadem in Voſſiano codice reperta, germana judicans, in orationem Juliani recepit; nude quidem & ſimpliciter, ut neutiquam cum reliqua oratione congruerent: praeterea, caſu an conſilio, omisſis illis verbis ἐπὶ πολὺ μένειν; ut omnis ſententia labefactaretur. Jam hac nostra lectione & probabilitati & ſententiae conſultum esſe, cum hinc patet, tum magis etiam e proxima patebit animadverſione. Credibile est Julianum quaedam duxisſe a Cyropaediae initio, quod in eodem argumento verſatur. Quod ibi est, Cyrum potuisſe ἐπὶ τοσαύτην γῆν ἐφικέσθαι τῷ ἀφ' ἑαυτοῦ φόβῳ, probum & ſanum est; ne quis forte aut ibi e Juliano ἀφικέσθαι, aut hic e Xenophonte ἐφικέσθαι, corrigere tentet. Apud Xenophontem ἐφικέσθαι est *pertingere, pervenire in tantum intervallum; timore ſui ad tam disſitas gentes potuit pertingere, eas continere in officio.* Ἀφικέσθαι ἐπί τι reſpondet Latinorum *pervenire ad aliquid, potiri aliqua re.* Sic Thucydides II.

p. 112, A. Plutarchus T. I. Romul. p. 35, C: ἐπὶ πλεῖςον ἀνθρωπίνης ἀφίξονται δυνάμεως. Plane Libanius similiter & accommodate ad praesentem locum T. II, Or. De Vita sua, p. 20, A: urbs Constantinopolis πρὸς τοσοῦτον ἥκουσα μεγέθους καὶ κάλλους —— οὐδὲ φυλάξαι παρὸν εἰδείη καλόν· αὐτὴ δὲ (Nicaea) καὶ ἀπὸν κτήσασθαι.

P. 47, B: Ἀνθῆσαι μὲν γὰρ τῇ τύχῃ προσχόντα πρὸς βραχὺ ῥᾴδιον· διαφυλάξαι δὲ τὰ δοθέντα ἀγαθὰ δίχα φρονήσεως οὐ λίαν εὔκολον· μᾶλλον δὲ ἀδύνατον ἴσως· Ὅλως δὲ εἰ χρὴ καὶ περὶ τούτων (τῶν) ἐναργὲς φράζειν τεκμήριον, πολλῶν καὶ γνωρίμων οὐκ ἀπορήσομεν.] Haec deinceps conjuncta sunt cum antecedentibus, quae proxime tractavimus; ut eo certius, qui ea legat, quisque illud superius additamentum recipiendum intelligat. Τῶν, uncinis inclusum, ejiciendum est, cum suo nomine, tum variae lectionis in margine notatae auctoritate. Porro, haud scio an spurium sit ἴσως. Nam & friget, & ex consuetudine bene scribentium, ὅλως cum ἀδύνατον jungendum erat. Putem Julianum scripsisse — μᾶλλον δὲ ὅλως ἀδύνατον· Εἰ δὲ χρὴ καὶ περὶ τούτων —. Postea forte ὅλως excidit, ac librarius deinde ad marginem notavit ἴσως· ὅλως: ut moneret, *forte* ὅλως *addendum esse*: denique utrumque in orationem receptum hanc vulgatam lectionem peperit. Sed hoc fingere est, inquit. Immo totum hoc Critices negotium est *fingere*: modo ita fiat, ut ne a verisimilitudine aberret. Sed hoc cuicuimodi sit, certe forma valde est

fre-

frequens Plutarcho, cujus in constituenda Juliani scriptura non repudianda est auctoritas: T. I. Romul. p. 33, D: μιθῶδές ἐςι, μᾶλλον δὲ ὅλως ἄπιςον· Camill. p. 141, D: ἐν δὲ ἀπορίᾳ — μᾶλλον δὲ ὅλως ἀδύνατον ἐδόκει. T. II. Symp. VIII. 8, p. 129, A: ἀλλότριον, μᾶλλον δὲ ὅλως πολέμιον τῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου ςοιχεῖον· De Anim. Procreatione in Tim. p. 1025, A: πῦρ καὶ ἡ γῆ χαλεπὴν πρὸς ἄλληλα κραθῆναι φύσιν ἔχοντα, μᾶλλον δὲ ὅλως ἄκρατον καὶ ἀσύςατον· Adv. Stoic. p. 1084, A: ἐξοικίζοντες ἐννοίας, μᾶλλον δὲ ὅλως ἀναιροῦντες. Adv. Colot. p. 1123, E: μηδὲν ἐγγὺς εἶναι, μᾶλλον δὲ ὅλως ἐπέκεινα τῆς αἰσθήσεως ἀπῳκίσθαι· Item aliis locis: T. II. p. 558, C. 559, A. 562, C. 814, E. 1071, D. 1082, A. 1091. D. Ipsa quidem sententia adeo vera & manifesta est, ut a natura potius quam ab imitatione ducta videatur; tamen a quibusdam ita tractata, ut imitatio appareat. Exempli auctoritatem pono in Euripide Electr. 948;

Ὁ δ' ὄλβος ἄδικος καὶ μετὰ σκαιῶν ξυνὼν,
Ἐξέπτατ' οἴκων, σμικρὸν ἀνθήσας χρόνον.

Deinde sententiam ornavit, amplificavit, ac celebravit Demosthenes Or. Olynth. II. p. 7, B: ubi, *imperium non benivolentia, sed vi & fraude, partum, parvo momento ac brevi tempore perire*, dicit: ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰς μὲν ἅπαξ καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει, καὶ σφόδρα γε ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχῃ· τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾶται

καὶ περὶ αὐτὰ καταῤῥεῖ· Quem locum Juliano haec ſcribenti obverſatum fuiſſe hoc etiam indicium est, quod mox dicit, Conſtantio imperii diuturnitatem a benivolentia ſubditorum veniſſe. Imitati certe ſunt & alii, & Plutarchus T. II. De Iſ. & Oſ. p. 360, C; βραχὺν ἤνθησε ἡ δόξα χρόνον, κ. τ. λ. Choricius Or. II, 12. ap. Fabric. B. G. T. VIII. p. 869: — μικρὰ πρόφασις καὶ τὸ τυχὸν ἐναντίωμα πάλιν ἀνέτρεπε τὰς σπονδάς· Τὰ γὰρ εὐνοίας χωρὶς καὶ πόθου συνιστάμενα σαθρά τε καὶ σφαλερὰ καὶ βραχὺν ἀνθήσαντα χρόνον ἀπομαραίνεται. Cum Juliano convenit Syneſius Or. Regn. p. 15, C: ἑκάστῳ ἐπικράτειαν ἐπὶ μέγα προήγαγον δι᾽ ἐπιμελείας ἄνθρωποι κτώμενοι τ᾽ ἀγαθά· καὶ γενόμενοι ζηλωτοὶ χαλεπῶς ἂν ἔτι τὴν τάξιν τηροῖεν ἄνευ φρονήσεως.

P. 48, A: Λείπεται δὲ λοιπὸν —— μιμεῖσθαι τὴν θείαν ἐν ἀνθρώποις φύσιν.] Vel ex pleonasmo est accipiendum, vel ita ut λοιπὸν *jam* ſignificet, de qua poteſtate ſupra monuimus. Similiter dixit Johannes Chryſost. Orat. I. in Paul. Apost. p. 32, in nupera Valckenariana editione: λείπεται δὲ πρὸς τοὺς ἀγγέλους αὐτὸν ἐξετάσαι λοιπόν· ubi non alterutrum abjiciendum, ſed utrumque retinendum est.

P. 48, C: Τὸ μικρὸν μετὰ τὴν τοῦ τυράννου δυστυχῆ τελευτὴν ἐν Γαλατίᾳ γενόμενον, κοινὴν ἁπάντων ἔδειξε στρατοπέδων τὴν εὔνοιαν· τὸν θρασυνόμενον, καθάπερ ἐπ᾽ ἐρημίας, καὶ τὴν γυναικείαν ἁλουργίδα περιτιθέμενον, ὥσπερ τινὰ λύκον ἐξαίφνης διασπασαμένων·] Significatur Sylvanus, qui, paulo post interfectum Magnentium, in Gallia imperium affectans

ctans mox oppressus est. Hunc igitur Sylvanum re & exitu cum illo in fabulis Pentheo comparat Julianus, haud obscuris hoc quidem loco notis, manifestioribus etiam gemino loco Or. II. p. 98, D: quem exposui Epistola Crit. p. 11.

P. 49, A: ὑπὸ τῆς τῶν ὑπηκόων εὐνοίας ἐς τοῦτο μεγέθους ἀρθεὶς καὶ πράξεων.] Licet huic lectioni nil ad sanitatem deesse videatur, nescio tamen quomodo, ut aliis locis Juliano frequentatum, ita hoc loco scriptum fuisse arbitror, ἐς τοῦτο μέγεθος ἀρθεὶς πράξεων, vel ἐς τοῦτο μέγεθος ἀρθεὶς καὶ κάλλος πράξεων· Sic paulo superius p. 47, B: πρὸς τοῦτο μέγεθος ἀφικέσθαι καὶ κάλλος πράξεων· Ceterum, similiter fere dixit Zosimus, Juliani, ut virtutum laudator, ita orationis imitator haud infrequens, I, 1: ἐς τοσοῦτον μέγεθος ἤρθησαν τύχης· Quod item restituendum est Onosandro I. p. 6: εὐπραγήσαντες ἤρθησαν εἰς δόξαν· vulgatur vitiose ἠγέρθησαν·

CENSURA.

LIBANII *Sophistae Orationes & Declamationes, ad fidem Codicum Mspt. recensuit & perpetua Adnotatione illustravit* JO. JACOBUS REISKE. *Volumen Primum. Altenburgi. Sumtibus & Literis G. E. Richteri.* 1784. 4 *Maj. pagg.* 312.

Si Veterum Scriptorum, ut ipse quisque melior praestantiorque est, ita editionibus frequentatus esset; Libanii profecto editiones & plures & meliores habuissemus. Magnum enim in hoc Scriptore esse momentum ad elegantem Graecarum Literarum rationem, norunt Atticae venustatis studiosi omnes; magnum item ad res Seculi quarti illustrandas, documento sunt scripta egregiorum virorum, Gothofredi, Valesii, Tillemontii, e quibus in hoc quidem argumento posteriores & sapiunt fere & pendent. Neque tamen adhuc Libanii opera, non dicam diligenter & accurate, sed probabili mediocritate, edita fuerunt. Eorum triplex est genus. Primum *Sophisticum*, quod in ficto argumento ad exercitium eloquentiae consumitur, & Progymnasmatum Exemplis ac Declamationibus continetur. Alterum, in vero argumento positum, est *Oratorium*, quod complectitur Orationes

nes ad illius aetatis homines, Imperatores, Caesares, magistratus, alios, aut de iisdem, vel habitas vel scriptas. Tertium, idem haud dubie veri argumenti, est *Epistolicum*. Et Epistolas quidem omnes, quot reperiri potuerunt, uno volumine formae maximae, anno hujus seculi trigesimo octavo, edidit Johannes Christophorus Wolfius: satis probabiliter, ut, si reliquorum operum similem haberemus editionem, novam minus desiderassemus. Nam horum, plenior quidem, unica est editio Frederici Morelli duobus voluminibus formae maximae: quorum priore, Anni 1606, *Sophistica*, altero, Anni 1627, *Oratoria* continentur. Ac Morello gratia habenda est, quod ut ipse poterat ita Libanii opera frequentiora reddidit; quamquam & Graeca valde vitiosa exhibuit, & vitiosiorem etiam Latinam interpretationem addidit. Deinde alii docti viri alias Libanii Orationes ex bibliothecarum latebris protractas vulgarunt, veluti Gothofredus, Fabricius in Bibliotheca Graeca, Bongiovannus Venetiis, & ibidem nuper Jacobus Morellius qui unam Declamationem prodidit in Anecdotorum fasciculo. Qui vero post Fredericum Morellum operum Libanii editionem cogitasse dicuntur, in Gallia Valesius, Romae Adamius, propositum non effecerunt. Ergo Reiskius rem fecit Literis non solum utilem, sed plane necessariam: qui, post editas, Animadversionum in Graecos Auctores volumine quinto, emendationes Orationum Libanianarum, ipse

ipſe novam omnium operum editionem inſtituit, nactus codices ſcriptos ſex, Augustanos duos; Monacenſes tres; Guelferbytanum unum: quorum ope non ſolum & menda tolleret plurima & expleret lacunas, ſed Orationes etiam ineditas quinque proferret. Ceterum morte occupatus, opus, ſive affectum perficiendum, ſive perfectum edendum, reliquit uxori Erneſtinae Chriſtinae: quam ego hoc loco nec memorare ſine laude, nec laudare pro ea ac digna eſt, posſum. Igitur Reiskia, eruditisſima foemina, primo conſilium perficiendae editionis a marito inſtitutae oſtendit edita peculiariter una Declamatione, de qua diximus volumine primo, parte tertia, hujus Bibliothecae: deinde primum hoc volumen ex officina Richteria Altenburgenſi emiſit, ita quidem ornatum, ut aequi judices nec in externo nec interno cultu magnopere quid deſiderent: chalcographicis autem mendis ita purgatum, ut ea non quidem nulla ſint, nec tamen ita gravia, quin ab attento quoque lectore corrigi queant. Ex illo tempore quum ſecundum volumen nondum vel exiisſe vel exiturum cognoverim, vereor ne bibliopola minus prospero venditionis ſucceſſu a perſequenda editione retardatus ſit. Quod & ipſius & Literarum cauſſa doleo; eoque mihi magis faciundum putavi, ut per hanc Bibliothecam noſtratium ſtudia ad libri cognitionem provocarem. Ne dicam de illa ratione, quae ipſa quoque haud nihil valere debet; quod haec & ple-

nior

plenior & emendatior editio minori etiam pretio comparatur, quam priores, per quas Libanii opera dispersa, nec ita integra & emendata, exſtant: quas adeo si quis magno etiam pretio emere velit, ne reperire quidem saepius possit.

Primum igitur materiam ac formam hujus voluminis describamus, deinde peculiariter de laude ac praestantia restitutae lectionis & patefactae intelligentiae exponamus. Proxima deinceps titulo est Vita Libanii, ex ipsius maxime scriptis collecta, non quidem per annos digesta, sed tamen secundum temporis ordinem notata brevibus locis, significata etiam auctoritate ac sede unde quidque petitum est. Auctorem ejus esse Reiskium, quamquam non additum est nomen, tamen non est quod dubitemus.

Sequitur Reiskiae praefatio, eleganter scripta, qua operis ratio exponitur. Tum exhibentur Libanii Orationes, non illae omnes, sed viginti & una; nec deinceps eo ordine, quo sunt in Morelliano secundo volumine: nec inde omnes sumtae, sed partim etiam e Fabricio & Bongiovanno. Earum haec sunt nomina & argumenta. I. *De Sua Vita.* II. *De iis qui eum molestum vocaverant.* III. *Ad juvenes, de Oratione.* IV. *Adversus eos qui ipsum delirare dixerant.* V. *Dianae Laudatio.* VI. *De inexplebili cupiditate.* VII. *Divitias injuste partas majorem caussam esse miseriae, quam paupertatem.* VIII. *De Divitiis.* vulgo, *De Amicis.* IX. *In Calendas.* X. *De*

De Plethro, aedificio Antiocheno. XI. *Antiochicus, s. Laudatio Urbis Antiocheae.* XII. *In Julianum Imp. Consulem.* XIII. *Prosphoneticus, seu, Salutatio ad Julianum.* XIV. *Pro Aristophane Corinthio, ad Julianum.* XV. *Legatio ad Julianum.* XVI. *Ad Antiochenos, de sedanda Juliani Imp. ira.* XVII. *Monodia in obitu Juliani Imp.* XVIII. *Epitaphius, seu Laudatio funebris in Julianum Imp.* XIX. *Ad Theodosium Imp. de seditione Antiochena.* XX. *Ad Theodosium Imp. de facta reconciliatione.* XXI. *Ad Caesarium Magistrum.*

Interpretatio Latina nulla addita est. Graeco operi Auctoris subjiciuntur quavis pagina Animadversiones Reiskii: quarum duplex est consilium, ut & corrupta emendentur, & obscura illustrentur: quod plerumque breviter & opportune fit, ut vel mediocriter Graece docti Libanium sine Latina interpretatione intelligere possint.

Jam Reiskii operam in una peculiariter spectabimus Oratione Libanii *de Vita sua*: cui multis locis tenebrae offusae sunt; cum ab auctore ipso, qui suas & aequalium res saepe significare, quam diserte eloqui, maluit: tum a librariorum corruptelis & labibus, quae in alia nulla Libanii scriptione frequentiores sunt. Quas tenebras multis quidem partibus minuit Reiskii sollertia & acumen; ut me quoque excitaverit ad eandem Orationem tractandam, si forte corrigendo interpretandoque reliquarum tenebrarum partem dispellere possem. Accedit ipsius commendatio argumen-

menti, quod est de vita publica & privata hominis literati & tempus suum in juventute docenda consumentis, multisque locis non solum publicas illius aetatis res, sed scholasticam quoque rationem & Sophistarum conditionem ac provinciam, declarat: quae res jucundam in primis cognitionem habent nobis nostrique ordinis hominibus; qui Latine Professores nominamur; Graece, velimus nolimus, Sophistae dicimur, nec aliud nisi σοφιστεύομεν.

P. 1: De Libanio bifariam existimabatur; alii eum felicissimum, alii infelicissimum, perhibebant. Ab utrisque dissentit ipse, docens per totam hanc orationem, se partim felicem, partim secus, esse: & narrans, quidquid sibi obtigerat per vitam, ostendit de unequaque re utrum in prospera an adversa fortuna poni debeat. Hujus rationis animadversione & Reiskius compluribus locis lucem attulit, & nos quibusdam afferemus. Igitur in ipso initio ait: τούτοιν τοίνυν ἑκατέραιν ταῖν ψήφοιν τὴν τῆς ἀληθείας ἀπενηνεγμένην ἐπανορθῶσαι πειρατέον διηγήσει τῶν τε ὑπαρξάντων ἐμοὶ, τῶν τε νῦν ἔτι ὄντων· Reiskius ante in Animadvers. Vol. V. ita correxerat — ψῆφον τὸ τῆς ἀληθείας ἀπενηνεγμένον κ. τ. λ. Quod omnino probo; nam in utraque contrariarum sententiarum erat quid veri, erat etiam quid falsi; igitur falsum, τὸ τῆς ἀληθείας ἀπενηνεγμένον, corrigere studet Libanius. Arguta est dictio; nam ψῆφος φέρεται, *sententia fertur*: si praeter veritatem fertur, ἀποφέρεται τῆς ἀληθείας. Ceterum & vulgatam in con-

textu reliquit, & in nota subjecta e Codicibus suis laudat & probat τὴν (f. operarum error pro τῶν) ψῆφον τὴν τῆς ἀληθείας ἀπενηνεγμένην· Quod, ut indicium religionis, laudo; priorem tamen correctionem probo.

·Deinceps dicit: Πρῶτον τοίνυν, εἰ καὶ τόδε εἰς εὐτυχίαν φέρει, πόλεως πολίτην εἶναι μεγάλης τε καὶ ὀνομαστῆς· ἀφείσθω μέν μοι τῆς Ἀντιόχου τὸ μέγεθος. Reiskius e codice scripto dedit — ἀφείσθω μέν τις τῆς Ἀντιόχου τ' μ· Equidem, quum in Ferrariensi editione sit μέντοι τῆς, putem Libanium scripsisse ἀφείσθω μέντοί τις τῆς Α. τ. μ. Nam in ejusmodi adhortationibus & obsecrationibus μέντοι eleganter ponitur. Sententia ipsa fluxit e nobili dicto, sive Simonidis sive Euripidis, apud Plutarchum Demosthen. init. p. 846, B: χρῆναι τῷ εὐδαίμονι πρῶτον ὑπάρξαι τὴν πόλιν εὐδόκιμον· Nam Simonidi tribuit Ammianus Marcell. LXIV. p. 11. *Ut enim Simonides Lyricus docet, beate perfecta ratione victuro ante alia patriam convenit esse gloriosam.* Ad quem locum consulendus est Valesius.

P. 2. Mor. 2, Reisk: Ἐσὶ δὲ καὶ οὐκ εἰδότι τὴν πόλιν ἀκοῇ πάντα ἐπίςασθαι·] Vera lectio ἰδόντι recepta est e codicibus. Proxime μέγιςον εἶναι συνέβη γένος τοὐμόν· item e codibus repositum pro μεγίςους est: enim frequens Enallage, de qua supra diximus ad Julian. Or. I. p. 35. Porro dicit Libanius, genus suum clarum esse παιδείᾳ τε καὶ πλούτῳ, καὶ χορηγίαις, καὶ ἀγῶσι, καὶ λόγοις ὅσοι φοραῖς ἀρχόντων ἀπαντῶσιν· In φοραῖς consentiunt omnes libri. Reiskius & antea & nunc maluit

θύραις

κρινις, *qui ostiis principum occurrunt*; fatetur tamen ſibi etiam nunc locum obſcurum aut mendoſum videri. Niſi Φοραῖς ſit *progenies*, ut ſint *orationes quae conveniunt genti feraci magiſtratibus*; credam Φθοραῖς aut ὀργαῖς ſcriptum fuisſe ab Auctore: ita infra p. 71, A, ἐξαιρεῖν ὀργὰς ἄρχοντος, *pro reis dicere apud magiſtratum*. Deinceps, ubi Libanius dicit de patris ſui immatura morte ᾤχετο πρὸ ἀκμῆς μικρὰ ἐκ πολλῶν κεκομισμένος, recte e veteribus libris Reiskius revocavit pro κεκομικώς· *Igitur mater vidua curam liberorum educandorum ſuscepit*, & τῶν μὲν μᾶλλον εὖ μάλα εἴχετο *ſed Libanium, inertem puerum, ad ſtudia excitare non poterat*. Ita in textu reliquit Reiskius, quod libri conſentirent; vere tamen monuit, pro μᾶλλον legendum esſe ἄλλων· Denique lacunae ſignum in fine paginae delevit; quod loco ad integritatem nil deesſe videretur.

P. 3, M. 3, R. *Libanius quindecim annos natus mirificum literarum ſtudium concepit: deliciis ruris & urbanis ſpectaculis misſis, vendidit etiam columbas*, δεινὸν θρέμμα καταδουλώσασθαι νέον, *& totus in libris erat*. Λόγος (in Reisk. Ed. operarum vitio est λόγον) γε τὸν σοφιστὴν ἐκεῖνον μαντεύσασθαι περὶ ἐμοῦ πρόσθεν, ἃ δὴ καὶ τετέλεσαι· Leve mendum Reiskii acumen effugit: legendum λόγος τε, ut Morellus jam fecit, qui vertit: *Ac rumor fuit, ſophiſtam celebrem*, (potius *illum*, id est, *magiſtrum cujus ſcholam frequentabam*) *de me multo ante vaticinatum esſe, quae ſane jam perfecta*

 ſunt.

sunt. Postrema illa sunt Homerica Il. Σ, 74: τὰ μὲν δή τοι τετέλεσται· Deinceps interrogat Libanius, ποῦ δὴ τὴν ὀρφανίαν θήσομεν; quod accipiendum ex illa modo prodita ratione, *orbitatem meam utrum in prospera an in adversa fortuna ponemus?* Elegans forma. Sic Plutarchus T. II. Herod. Malign. p. 863: A: ποῦ θήσεις αὐτῶν ἐκείνων συνωμοσίαν; Gregor. Naz. Or. Stelit. II. p. 121, B: τὰς δὲ Φυσήσεις — ποῦ λόγου θήσομεν.

P. 4, M. 4, R. *Quum Antiochiae non haberet Sophistas, qui ipsius discendi cupiditati satisfacerent, utebatur tamen iis qui tum erant, prouti ii qui hordaceo pane* (τοῖς ἐκ κριθῶν ἄρτοις) *utuntur inopia melioris.* Ducta est comparatio ex illa Dinarchi appellatione, qui κρίθινος *Demosthenes* per jocum vocabatur. *Sed apud illos magistros quum nil proficeret, essetque timendum ne caecos duces sequens in barathrum inscitiae incideret,* ἦν κίνδυνος, ἡγεμόσι τυφλοῖς ἑπόμενον εἰς βάραθρον ἀμαθίας πεσεῖν: *ingenium a pariundo avocavit,* παύσας τὴν μὲν ψυχὴν τοῦ τίκτειν, *linguam a dicendo, manum a scribendo:* ἓν ἔδρων μόνον· μνήμῃ τὰ τῶν παλαιῶν ἐκτώμην, *unum agebat hoc, ut scripta Antiquorum memoria complecteretur.* Proverbialis est dictio, *Caeco duce sequendo in foveam incidere*: quam venuste Libanius ad Platonis sententiam in Parmenide proditam p. 56, B, accommodavit: de qua videatur Animadversio nostra ad Plutarchum Ser. Num. Vind. p. 72, item Wetstenii nota ad Matth. XIV, 15. Porro Reiskius

kius duabus partibus huic loco profuit ope codicum: nam & κείμενον post τίκτειν delevit, & μνήμῃ τὰ dedit loco vulgati μνήματα, quod ipſe quondam in Animadverſionibus cum ὑπομνήματα permutandum cenſebat.

P. 5, A, M. R. 5: *Libanius puer apud magiſtrum ſedentem ſtans, dum Ariſtophanis fabulam Acharnenſes legit, repentino tonitru perterrefactus, nulla deinde medicorum auxilia petiit; unde mali reliquias ſemper ei haeſerunt, quod in principiis facile depelli potuisſet: & haec neglectio* εἰς ῥίζας ἤγαγε τὴν συμφορὰν, ἐκβληθεῖσαν ἂν, ὥς φασιν, ἐν προοιμίοις οὐ σὺν πόνῳ. Magno ſententiae emolumento Reiskius addidit e codicibus ἂν, quae particula vim Conjunctivi aliis Temporibus adjungit.

P. 6, D, M. 6, R: *Libanius dudum Athenarum cupiditate incenſus, jam annum fere agens vigeſimum tertium eo proficiſcitur, inchoata eloquentiae ſtudia abſoluturus. Terreſtre ei fuit iter ad Bosporum usque, idque aegrotanti: ſperabatque ſe, gratia amici cujusdam & hospitis, regio vehiculo Athenas venturum: qua ſpe quum excidisſet, hiberno tempore, jam clauſo mari, pactus cum gubernatore, vela dedit ac proſpero curſu Athenas venit.* Reiskius opportune monet e Gothofredo ad Cod. Theodoſ. VIII, 5, ſignificari currum clabularem, cujus tum utendi facultas a principe ſolebat, per tabulas evectionem indulgentes, impetrari. Atque ſubinde ejusmodi brevibus notulis historicis Auctorem dilucidiorem facit.

P. 7, M. 6, R: *Athenis Sophistae suos quisque, tamquam cohortem, proprios habebant discipulos, qui omni studio & contentione scholam magistri discipulis augebant, vel veteribus aliunde abductis, vel recens advenis interceptis. Advenam initiabant lavacro, pompa, aliisque ludicris ritibus.* Hujus moris recentior aetas adhuc tenax est: magis adeo, quam veteris elegantiae & venustatis. Jucunda sunt cognitu quae de hoc argumento prodiderunt ipse Libanius Ep. MLXXI, Eunapius Vit. Soph. in Proaeresio p. 130, 133, & in primis Gregorius Nazianzenus Or. Funebri in Basil. M. p. 328, 329. *Sed Libanius ita interceptus, ex aliis in alias manus venit, nec Sophistam, cujus scholam frequentare destinaverat, adire aut ab eo adiri poterat: sed tamquam dolio inclusus tenebatur, veluti Aristodemus, donec jurejurando fidem dedisset se in eorum, qui eum tenebant, cohorte mansurum:* οὗ δὲ ἦλθον μετασχήσων, τούτου οὐδ᾽ ὁρᾷν εἶχον, ἐν πίθῳ μικροῦ καθειργμένος· οἷα τὰ ἐκείνων εἰς τοὺς ἀφικνουμένους τῶν νέων· ἐβοῶμεν δὴ διεστηκότες, ὁ σοφιστής μὲν ἐμοῦ, ἐκείνου δὲ ἐγὼ στερόμενος· τοῖς ἔχουσι δὲ λόγος οὐδεὶς τῆς βοῆς· ἀλλ᾽ Ἀριστόδημος μέχρι τῶν ὅρκων ἐτηρούμην ὁ Σύρος ἐγώ· Haec Reiskius dramatice accepit, ac si Libanius in custodia Sophistam suum clamasset, Ἀλλ᾽ Ἀριστόδημος· Sophista autem Libanium, Ἀλλ᾽ ὁ Σύρος· Atqui hanc rationem cum loci structura repudiat, tum res ipsa. Neque enim de Aristodemo Atheniensi illius aetatis Sophista quid constat. Et est alius potius Aristodemus, quicum-

que

que is fuerit, antiquus, item custoditus a sui studiosis & amantibus, cujus mentionem in re plane simili facit Libanius Ep. MCCLXVIII, de discipulo suo Meterio, qui Antiochiam reliquerat: Μόλις λαβὼν τὴν ἡμετέραν πόλιν Μητέριος διέδυ· πολλοὺς γὰρ ἔχων τοὺς ἐρῶντας ὑπὲρ τὸν Ἀριςόδημον ἐτηρεῖτο· perperam interpres, *Aristodemi caussa hic retentus est*: reddendum, *magis quam Aristodemus servabatur.* Ceterum Reiskius eadem hac pagina in fine recepit γευομένων pro γενομένων, & ἄλλως pro ἄλλων· utrumque recte, & antea jam in Animadversionibus proditum, nunc e libris confirmatum.

P. 8, D. M. 7, R: *Tres erant Athenis Sophistae, qui scholas haberent: unum ut magistrum discipulus frequentabat Libanius, duos reliquos non nisi publice declamantes audiebat. Atque hoc in secunda fortuna ponit. Nam si ejus, quem sibi proposuerat, Sophistae discipulus factus esset, debebat brevi praefectus cohortis,* χοροῦ προςάτης, *fieri: quod est munus opinione honorificum, re miserum, quodque Libanium, jam antequam Athenas venisset, fama honoris ceperat. Hoc ejusmodi erat, ut praefectus, tamquam dux militiae, cohortem condiscipulorum armatam duceret in praelium contra adversariorum Sophistarum cohortes, in Piraeum & Sunium excurreret ad intercipiendos tirones studiorum, advenas. Hinc gestatio baculi, ferri, lapidum, vulnera, judicia Corinthi apud Achajae Praetorem: hinc pocula, epulae, aes alienum. Nam discipuli omnia*

audebant, ut Sophistis suis scholas celebriores redderent, ὅπως τὰ πράγματα τοῖς ἡγεμόσιν αἴροιεν· ita nunc rectius accepit Reiskius, cum antea de Magistratibus accepisset, quibus per has turbas negotia sua augerentur. *His igitur factionibus ac molestiis non implicabatur Libanius; quod invitus in illa schola erat, neque proinde aut ipse sponte, Sophistae sui caussa, arma suscipere vellet, nec etiam ab ipso aut sociis cogeretur, verentibus ne uteretur excusatione jurisjurandi, quo eum vi obstrinxerant* (διὰ τὸ οὐχ ἑκόντα δεδεκέναι: ita vere Reiskius e libris pro vulgato διὰ τὸ οὐχ' ἑκόντα δεδωκέναι. *Adeo ipse literarum studiis operabatur, ut Athenis nec pilam tangeret, nec socius esset comissationum nocturnarum, & frustra ei canerent Sirenes, quae alios bene multos exuebant. Et hoc igitur in secunda fortuna numerandum* (p. 9, D: καὶ τοῦτο δὲ τοιοῦτον – p. 10. A.): *& illud etiam, quod, cum eloquentiam illius Sophistae, cui me primo discipulum destinaveram, imitaturus fuissem ob meum erga virum amorem, nunc aliorum meliorumque virorum vestigia sequebar, quos & ego tacere malo: & hos quum taceam, non est quod de humili illo & famelico Sophista plura dicam. Hoc igitur bene fortuna gubernavit: & praeterea mihi contingebat, ut bonos duces sequens ne ad corporis quidem curam medicis opus haberem, sed quotidie consueta studia tractare possem, exceptis paucis diebus festis.* Ita locus accipiendus, cujus obscuritatis pars a Reiskio, pars, ut spero, a me dispulsa est; pars vereor

reor ne remaneat. Postrema verba ita Graece ſunt: ὁπόσαι ἡμέραι τοσοῦτοι πόνοι, πλὴν ὅσας. αἱ πανηγύρεις αὐτῶν ἐποιήσαντο, οὐ πολλάς τινας οἶμαι· minus recte αὐτῶν cepit & aliquid deesſe putavit Reiskius: αὐτῶν legendum; & referendum ad πανηγύρεις, ut ſit, *praeter eos dies, quos feriae ſuos fecerant, ſibi vindicaverant.*

P. 10. M: 9, R: Libanius Athenis non in throno conſtitutus, ſeu Sophista creatus, est, ut vulgo accipitur: ſed destinatus est Sophista, ut ex hoc loco diligentius excusſo apparet. Cujus haec est vis ac ſententia. *Quum juventus factionibus ac turbis grasſaretur, praetor Romanus licentiam compeſcendam ratus, tres illos Sophistas muneribus, ſeu thronis, amovere, eorumque locas aliis tradere conſtituit. Destinabantur ſucceſſores Libanius cum duobus aliis: & jubebantur exſpectare donec vocarentur* (ἔδει δὴ παρεῖναι καλούμενον). *Sed non vocabantur, nec thronos obtinebant. Nam interea praetoris ira deferbuerat: ac veteres Sophistae manebant in thronis. Igitur laudem duntaxat retulit Libanius ex illa destinatione, ſed plenam illam invidiae & molestiae: nec veteres Sophistae, nec destinati juniores, quiescere poterant: hi, ut recens partam laudem tuerentur: illi, ut veterem labefactatam inſtaurarent.*

P. 17. B, M. 15, R: *Conſtantinopoli ſcholam habens Libanius, florens etiam discipulorum frequentia, aemulum nactus est Bemarchium Sophistam:*

 qui

qui, gratia Constantii fretus, magnos gerebat spiritus: καὶ πρὸς τῷ Νικοςράτῳ τοῦ Ἰσοκράτους καταφρονῶν, *contemnens & Isocratem & Nicostratum.* Non est hic Comicus Nicostratus, ut Reiskius putabat, sed nobilis rhetor, cujus & alii meminerunt & Hermogenes De Form. Ita planus erit locus.

P. 19, M. 16, 17, R: *Nicomediam revocat Libanium ejus Civitatis Senatus, ut ita veteris Sophistae superbiam, opposito ei aemulo ac rivali, puniret; suadente in primis uno senatore, qui affirmabat immortale malum fore Sophistae* ἐμέ τε καὶ τοὺς ἀπ' ἐμοῦ τοῦ ἀντιτέχνου μόχθους: ita legendum pro τοῖς ἀντιτέχνοις. *Atqui iste Sophista timens Libanium, non audebat adversus eum in Declamationis certamen descendere, sed hoc timore adeo memoriam in dicendo amittebat*: τὴν μνήμην ἐξέπληττε, Thucydideum est, II, 87: φόβος γὰρ μνήμην ἐκπλήσσει· quod notavimus Bibl. Crit. Vol. I. P. II. p. 62. *Igitur, quum verbum amplius proferre non posset, abiit ex auditorio, ira incensus, quidvis dicens & faciens; ita ut abeuntium complures alii sub aliis se absconderent, timentes ne fervens adhuc Sophista in eos involaret, eosque discerperet* καὶ ἀπῄει, πᾶν μὲν δρῶν, πᾶν δὲ φθεγγόμενος· ὥςε ὑπ' ἀλλήλων κρύπτεσθαι τῶν διαλυθέντων πολλοὺς, μὴ ζέων ἔτι προσπεσὼν τῷ διαρπάσαι· Ita sententia accipienda; quam antea perperam interpretatus Reiskius, nunc, agnito errore, se non intelligere fatetur. Διαλυθέντες sunt *abeuntes, dimissi finita oratione*: ut saepius. Plane simile

So-

Sophistae factum est in hac ipsa Oratione p. 26. C.

Ibid. *Quinque annos Nicomediae transactos reliquis omnibus vitae partibus jucunditate praefert Libanius, corporis sanitate, animi hilaritate, declamationum frequentia, plausu, discipulorum multitudine & progressibus*, ὁρμάθοις νέων, ἐπιδόσει νέων· Duo postrema verba Reiskius delenda censuit, quod abessent a Ferrariensi editione, & Scholion viderentur Platonicae vocis ὁρμαθός· Ego retinenda censeo; nam & in reliquis sunt libris, & aliud est ὁρμαθός *series, catena*, aliud ἐπίδοσις, *profectus, incrementum*. Ceterum Reiskius quamquam in eo Critices loco, qui in notandis imitationibus versatur, adeo infrequens est ut eum vix semel & iterum tangat, tamen in exquisitioribus vocibus ac dictionibus nonnumquam auctorem odorabatur. Veluti hoc e Platonis Jone ductum est, p. 145, A: διὰ δὲ τῶν ἐνθέων τούτων ἄλλων ἐνθουσιαζόντων ὁρμαθὸς ἐξαρτᾶται.

P. 20, M. 17, R. *Nicomedia gloriabatur literarum flore, ejusque floris auctore Libanio: & hanc laudem opponebat vicinae & aemulae Constantinopoli*, ὡς ἡ μὲν εὐθυμοῖτο θεάτρων ἡδοναῖς, αὐτὴ δὲ φορᾷ παιδείας· ita vere Reiskius φορᾷ recepit pro vulgato eoque vitioso ἐφορᾶται· Porro temporis Nicomediensis jucunditatem describens manifesta & efficaci imagine, inquit: ἐγὼ δὲ ἐῴκειν ἀνδρὶ κατακεκλιμένῳ (ita Reiskius ex ingenio pro κατακεκρυμμένῳ vel κατακεκριμένῳ) πρὸς πηγαῖς διαφανῶν ὑδάτων, καὶ ὑπὸ δένδρων παντοίας ὑπεραιωρούντων χάριτας, ἐξεφωνημένῳ τε καὶ συνεχῶς εὐωχουμένῳ, κατὰ τὸν

Αἰγύπ-

Αἰγύπτιον ἐκεῖνον, ὃς ἐσοφίσατο μακρὸν αὐτῷ τὸν βραχὺν γενέσθαι χρόνον· Reiskius facile veniam inveniet de recepta vera lectione, quae, licet non in libris reperta, tamen unice vera est. Morello nescio quid in mentem venit, qui ad marginem notavit *Psalm. I*; quasi vero similis res esset; aut, si esset, Libanius hinc profecisset. Argumentum frequentius est quam ut ab imitatione profectum videatur, nisi quod ad formam, certe quod ad materiam. Similiora sunt illa Platonis Rep. II. p. 423, H, de Musaeo & Orpheo: κατακλίναντες καὶ συμπόσιον τῶν ὁσίων κατασκευάσαντες, ἐστεφανωμένους ποιοῦσι τὸν ἅπαντα χρόνον ἤδη διάγειν μεθύοντας· & ibidem p 427, D: κατακλινέντες ἐπὶ στιβάδων ἐστρωμένων μίλακί τε καὶ μυῤῥίναις εὐωχήσονται αὐτοί τε καὶ τὰ παιδία. Quod vero de Aegyptio dicitur, penitus fugit Morellum: nec Reiskius nimirum hoc agebat, ut auctoritates notaret. Significat Libanius commentum Mycerini regis Aegyptii, proditum ab Herodoto II, 133: ubi Wesselingius etiam Libanii mentionem memoravit.

P. 21, A, M. 18, R: *Maxima vero caussa jucunditatis, tempore Nicomediensi, Libanio fuerunt certi amici*, τὸ σαφεῖς κεκτῆσθαι φίλους· ὧν οὐδὲν ὅτι οὐ λείπεσθαι τῶν δοκούντων ἀγαθῶν, ὁ Εὐριπίδης φησιν· Veram eandemque Atticam lectionem ὅτι οὐ pro ὁτιοῦν e codicibus revocavit Reiskius: qui item infra p. 83, A, e libris dedit, ὁρῶν ὄντα κάπηλον καὶ οὐδ᾽ ὅ, τι οὐ πωλοῦντα· vulgabatur καὶ οὐδοτιοῦν πωλοῦντα· Malim tamen οὐδὲν

pro

pro οὐδ᾽, eadem & legitima quidem forma. Sic Thucydides III, 46: τίνα οἴεσθε (πόλιν) ἥντινα οὐκ ἄμεινον μὲν ἢ νῦν παρασκευάσεσθαι; *quam tandem arbitremini fore urbem, quae non melius, quam nunc, se paratura sit?* Plato Euthyphr. p. 48, D: οὐδὲν ὅ, τι οὐκ ἀληθὲς εἴρηκα· Theaetet. p. 126, A: Φαμὲν οὐδένα ὅντινα οὐ τὰ μὲν αὐτὸν ἡγεῖσθαι τῶν ἄλλων σοφώτερον, τὰ δὲ ἄλλους ἑαυτοῦ· ita bene corrigendum censuit H. Stephanus pro vulgato — οὐδένα ὀντινοῦν τὰ μὲν κ. τ. λ. adferens dictionis exemplum e Xenophonte Cyropaed. I, 4, 25: καὶ οὐδένα ἔφασαν ὅντιν᾽ οὐ δακρύοντ᾽ ἀποστρέφεσθαι· Aeschines Socraticus, qui dicitur, Dial. II, 8: οὐδενὸς ὅτου οὐκ ἂν ἐντιμότερος εἴη· Notaverat jam de eadem proprietate G. Budaeus Comm. L. Gr. p. 935. Locus Euripidis a Libanio significatus nescio an sit Hecub. 309-330. Forte simul cogitavit de Platonis sententia Sympos. p. 318, B. Certe utrobique eum in modum Achillis mentio fit, qui modus valde cum hoc Libanii loco congruat.

P. 22, D, M. 19, R: *Sophista Libanium in judicium vocaverat, quod magicis artibus ipsius uxorem occidisset; judex ridebat Libanium, quod hac occidendi arte non potius in Sophista usus fuisset;* ἐγέλα, εἰ περὶ γυναῖκα ἐγὼ παρανήλισκον τὸν θάνατον, ὑπερβὰς τὸν σοφιστήν· Vera scriptura παρανήλισκον in Animadversionibus antea e Ferrariensi Editione vindicata, nunc confirmata codicum consensu, recepta est. Idem verbum e codice Augustano restituerat Reiskius Demostheni

Or.

Or. De ordinanda Rep. p. 68, A: ἃ νῦν ἐκ τῶν ἰδίων παραναλίσκετε εἰς οὐδὲν δέον· legebatur προσαναλίσκετε· Lucianus Gymnaſ. 38, T. II. p. 920: οὐδὲ τὴν νεολαίαν τῆς πόλεως εἰκῇ παραναλίσκειν· Deinceps duos locos expurgavit Reiskius p. 23, C, & 25, A, interpolationibus Morellianis auctoritate codicum ejectis.

P. 27-30, M. 24-26, R: *Nicomediâ Imperatoris reſcripto Conſtantinopolim revocatus Libanius, mox experitur urbem ſtudiis literarum minima aptam eſſe; nam & Sophista, niſi magiſtratuum potentiorumque limina & convivia frequentaret, nullo erat numero, immo in contemtu & odio: & diſcipuli, quos multos ſecum duxerat, leviores capti urbis luxurie ſtudia deſerebant, meliores Phoeniciam aut Athenas petebant. Nec tamen vel ſic* (οὐδ᾽ ὡς bene Reisk. e codd. pro οὐ δὲ ὡς) *intermittebat publicum declamandi munus: & frequentes aderant Senatores, ſed magis illi ut gestum & actionem oratoris ſpectarent, quam ut orationem intelligerent; quippe ſenatus majorem partem e militaribus quam literatis hominibus conſtabat. Igitur praetextu pestis, quae urbem invaſerat, in Bithyniam abit. Inde denuo Conſtantinopolim revocatus, & auditorum frequentia floruit, & luculento ſtipendio auctus est. Tum Strategii, recens a Conſtantio Proconſulis Achajae conſtituti, commendatione, Athenas ad Sophiſticum thronum vocatur: quam tamen vocationem accipere ipſe noluit.* In rationibus, quas Proconſul Athenienſibus commendandi Libanii cauſſa adhibebat, haec etiam

erat,

erat, p. 30, A: σίτῳ μὲν ἐπεισάκτῳ χρώμενοι διδάσκαλοι τῶν περὶ τὸν σῖτον αὐτοὶ καταςάντες ἅπασιν, οὐδὲν ἡγεῖσθε δεινὸν· εἰ δὲ περὶ λόγους τοῦτο δράσετε τὰ σεμνὰ ὑμῖν οἰχήσεται: *Cumque omnibus hominibus auctores frumenti ejusque usus fueritis, non dubitatis nec indignum putatis frumento aliunde importato uti. Eloquentiae vero, cujus & ipsi auctores ac doctores aliis gentibus fuistis magistrum aliunde arcessere dubitabitis?* Legendum, aut οἰχήσεσθαι, scilicet ἡγεῖσθε, *gloriam vobis perituram putabitis:* aut οὐ ταὐτὸ pro τοῦτο, *sin vero in eloquentia non idem feceritis, gloria vobis peribit.* Ceterum dictio est Demosthenis, qui sic Or. Midian. p. 325, A, & Leptin. p. 365, C: πλείςῳ τῶν ἁπάντων ἀνθρώπων ἡμεῖς ἐπεισάκτῳ σίτῳ χρώμεθα·

P. 38, B. M. 33, R: *Antiochiae Sophisticam factitans aemulum habuit veterem Sophistam, declamantem quantum poterat, ne a Libanio superaretur: qui usque ad mediam aestatem ac ferias caniculares se in hoc certamine tuebatur*, ὥσπερ ἵππος ὑπὸ τοῦ ὁμόζυγος ἑλκόμενος· Quam postremam vocem Reiskius recte revocavit e codicibus pro vulgato ἐλαυνόμενος.

P. 42 B, C. M: 37, R: *Juliano Antiochiae degente, unus omnium maxime florebat Libanius, Imperatori eidemque veteri discipulo ex quadam refrigeratione ad praecipuum amorem reconciliatus.* Plane Attica suavitas est in illis Juliani ad Libanium verbis: σὺ δὲ ἀλλὰ θαμίζειν ἡμῖν· quae forte a Platone fluxit Rep. I. p. 410, B: οὐδὲ θαμίζεις ἡμῖν καταβαίνων εἰς τὸν Πειραιᾶ·

χρῆν

χρῆν μέντοι· *Ceterum amicis suis multis multa impetrabat a Juliano, quocum semper in sermonibus & orationibus versabatur. Itaque amici sui Aristophanis negotium Juliano commendabat oratione, qua illum bonum virum in bona existimatione ponebat.* Ita enim accipiendus locus hic: καὶ τὸ τοῦ Ἀριστοφάνους λόγος ἦν, οὐκ ἐῶν κακὸν τὸν οὐ τοιοῦτον δοκεῖν. Morellus, & Reiskius adeo, nescio quod dictum Aristophanis Comici significari putabant. At vero significatur Aristophanes Corinthius, Libanii amicus ab ĵeoque defensus in oratione ad Julianum, quae est septima in Morelliano volumine secundo.

P. 43, M. 38, R: Narratio, de Oratoribus Juliano susceptum consulatum gratulantibus, miras habet vel tenebras vel corruptelas: per quas tamen partem sententiae perspicere mihi videor, qua deinde alii explicanda loci intelligentiam planiorem faciant. *Julianus intelligens fore, ut innumerabiles cum praesentes jam, tum adventuri, ipsi & collegae consuli* (σφίσι) *cum laudationibus praesto futuri essent, Libanio praecepit ut festum diem oratione celebraret. Ille vero dicens, hoc in utravis Lingua, & Graeca & Latina, non suae, sed aliorum, provinciae esse, tamen non otiosus fuit, sed ejusmodi orationem attulit, ut praeter ipsum nemo sacro quid dignum dixisse videretur: ne is quidem orator, qui insignem plausum tulerat: quod priori oratori quidem obtigerat:* (leg. συμβαίνει τῷ προτέρῳ λόγῳ· τύχης δ᾽οἶμαι τινος). *Sed casu quodam ablegatis alio iis,*

qui

qui iterum plausuri erant, quibusque expediebat Libanii laudem labefactare; (μὴ τἄμὰ διαβάλλειν, lege δὴ τ. δ.) *secundus orator nolens publice dicere, quod eum laudaturi ac plausuri aberant, intra privatos parietes dicebat, seque ipse laudabat: hinc novam risui materiam praebuit: quem quum reprehenderet, denuo ridebatur. Ita laudis fraus detecta est, quae non detecta fuisset* (οὐ φωραθὲν ἂν bene Reiskius conjicit pro οἱ Φ. ἂν) *si cogitasset, injustam laudem silentio servari. Hi ergo duo priores oratores se invicem poterant consolari societate adversae fortunae. Ego igitur*, inquit Libanius, *tertius ad dicendum accessi* (ἀπέδυν, ita Reiskius vere e codd. dedit pro ἀπέβην): *& Princeps primum vultu, oculis, gestu, studium admirationemque meae orationis declaravit: deinde e sella exsiluit, ut quis horum angarorum dicat, praeter decorum: sed ut vir gnarus rerum, quibus Regia majestas continetur, dicat, intra justos fines decori se continens.* ὡς δ' ἂν ἀνὴρ εὖ εἰδὼς οἷς ἂν σεμνὴ βασιλεία γένοιτο ἄρα, ἐν τοῖς προσήκουσι μένων· Reiskius ἄρα malit in κάρτα, aut ἀφαρότως, mutare & cum postremis conjungere: quod non est opus: elegans est hoc loco ἄρα, *nimirum.* Ἄγγαρον, *bajulum, operarium*; per contemtum vocat Christianum quendam doctorem, & forte significat Gregorium Nazianzenum; cujus tum Orationes Steliteuticae notae erant, in quibus adeo corporis vitia, motus & gestus, Juliani exagitantur: sancte, scilicet, & pie!

P. 47, D, M. 43. R. Ἀηδὴς δὲ φίλος προσιών, inquit

quit Libanius de tempore adverſae ſuae valetudinis, *inju'undus mihi erat amicus ad me veniens.* Quod haud ſcio an aut ſupplendum, aut certe ſumtum, ſit ex dicto Jonis Chii, e Plutarcho nobis cogniti T. II. De Animi Tranqu. p. 466, D: Φίλων δ' ȣ̈, τ' ἐλθὼν λυπηρὸς, ὅ, τ' ἀπιὼν βαρύς.

P. 54, B, C, M. 48, R: Imperante Valente, Lupicinus erat Orientis Dux: hic Libanio conciliatus monebat τοὺς τῶν ἑδῶν τούτους καταγελῶντας, τοὺς τοῦ Οὐρανίου κληρούχους, ἀφέντας ȣ̓ ἀλαζονεύονται, ταῦτα ζηλοῦντας δρᾶσθαι. Legendum οὐρανοῦ, *coeli*; neque enim de homine, nescio quo, *Uranio* cogitandum. Chriſtianos doctores ſignificat, *istos templorum contemtores, coeli colonos, qui jactant hereditatem*, κλῆρον, *in coelo ſibi repoſitam esſe.* Ἕδος de ſuis templis frequenter dicunt ejus aetatis ſcriptores a Chriſtianis alieni. De ſignificatione ejus apud Antiquos expoſuit Ruhnkenius in Tim. Vox reſtituenda est Libanio Or. Parental. in Julian. T. II. p. 330, D, apud Fabric. B. G. VII. p. 376: ubi editur εἴδεσιν pro ἕδεσιν. Sed nunc video Reiskium ita jam correxisſe e codicibus p. 279, hujus editionis.

P. 61, B, M. 54, R: *Sabinus, inimicus Libanii, reſcripto Principis condemnabatur dupli & ignominiae: miles apportabat reſcriptum Antiochiam. Is qui primus ejus rei notitiam acceperat, lubens eam vulgavit: & miles dona frequentia accipiebat ab iis qui hoc nuntio laetabantur. Itaque Sabinus, malus homo, invitus bene*

fecit

fecit militi. Hic sensus e certiore interpunctione efficitur: τοῦ πρώτου δὲ αἰσθομένου πολλοὺς εἰδέναι ποιήσαντας ἡδονὴν, μισθὸν ἐποίει τῷ στρατιώτῃ, καὶ ἦν εὐεργέτης·

P. 61, D, M. 55, R: *Libanius unicum habebat natum, eumque spurium, Cimonem, quem cupiebat testamento heredem instituere. Sed lex vetabat: cujus quidem deinde veniam obtinuit a Valentiniano.* Quod anteaquam fieret, valde de filii sorte laborabat Libanius: ὁ νόμος ἐπολέμει τῷ νόθῳ, κληρονομεῖν οὐκ ἐῶν, ἀνελὼν παλαιὸν νόμον ποιοῦντα κληρονόμον· Φίλων μὲν οὖν ἦν ἀφθονία μοι δικαίων· οἱ δ' ὡς ἕνα λάβοιεν ἔμελλον· τοὺς δὲ τοῖς ὧδε δρωμένοις ἐπιθησομένους ἦν οὐ ῥᾴδιον διαφυγεῖν, γραφομένους τὴν ὁδὸν τῆς κτήσεως, ὡς ἀδικεῖ τὸν νόμον· Vidit Reiskius vitium esse in verbis ΟἹ Δ' ὩΣ ἝΝΑ ΛΆΒΟΙΕΝ, at de remedio se desperare ingenue profitetur: *nihil hic video*, inquit, *nihil expedio: veteres meas ad hunc locum disputationes, quae ipsi mihi nunc non satisfaciunt, inspiciat, qui volet, loco suo, judicetque. Satius est ulcus intactum relinquere, cui mederi non possis.* Multum in his rebus valet tempus. Et Reiskius multa & gravia vitia sanaverat. Equidem videor mihi hujus vitii, quod de paucis affirmare audeo, certam reperisse medicinam, legendo ΟἹ ΔΏΣΕΙΝ Ἃ ΛΆΒΟΙΕΝ. Intelligit *Testamentum per fiduciam*, quo heres scribebatur indubitatae fidei amicus, qui deinde hereditatem iis, quibus volebat testator, traditurus erat. Hoc ait Libanius: *erat mihi copia justorum amicorum, qui daturi, quae accepissent,*

ſent, Cimoni erant: ſed difficile erat effugere eos, qui hunc modum transferendae poſſeſſionis, ut injustum, accuſaturi erant.

P. 70, B, M. 62, R: *Callippus aedilis, qui piſtores vexaverat, petebatur impetu plebis, maxime puerorum.* τοσοῦτο κῦμα παίδων ἐπ' αὐτὴν (*domum ejus*) ἐφέρετο κελεύοντες ἐμεῖν ἃ ἐδήδοκει κακῶς· *jubentes eum evomere, quae male devorasſet.* Ariſtophanica ſunt de Cleonis perſona: qui ἐξεμεῖν cogebatur Equ. 1145. Acharn. 6. Paulo post Libanio mors accidit hominis, οὗ τὰ γράμματά μοι πρὸς τὰς ἐπιδείξεις συνέπραττε, βελτίω τε ὄντα τῶν ἐμῶν, ἃ τοῖς ὠσὶν ὑπήκουε, καὶ παρέχοντα τρέχειν τοῖς ὀφθαλμοῖς δι' αὐτῶν· Hujus loci ſententiam aliter atque oportebat interpretatus est Reiskius, qui putavit hominem ſignificari, qui Libanium in oratione ac ſtylo juvisſet. Atqui dicitur de ſcriba, qui item ſignificatur infra p. 72, C, D. Hic igitur bonis & perſpicuis literarum ductibus deſcribebat Libanio Declamationes, ut eas inter dicendum facile & curſim legere posſet: quum ipſe Libanius affecto corpore & infirmo, tremulaque manu & labefactata doloribus (τοῖς ὠσὶν ὑπήκουε) literarum ductus faceret obſcuros & ambiguos.

P. 77, D. M. 61, 69. R: *Praefectus Antiochiae cypariſſos ſuburbii Daphnae excidere conſtituerat. Igitur Libanius Praefecti quendam compotatorem monuit, ut illi ſuaderet a caedendis arboribus deſistere. Atqui compotator literas ad Praefectum in Phoeniciam dedit, qui-*

quibus ei significabat, Libanium minatum esse, se apud Principem effecturum, ut Praefectus capite plecteretur. Quibus literis Praefectus irâ adversus Libanium incensus est. Haec est vis verborum recta interpunctione distinctorum: οὗτος ὁ ἄνθρωπος ψευδέσι γράμμασιν εἰς Φοινίκην ἐλθοῦσιν (ἀπειλῆσαι γάρ δή με ἔλεγε κινήσειν τὸ σκῆπτρον ἐπὶ τὴν τοῦδε κεφαλήν) τοῖς οὖν οὐκ ἀληθέσι τούτοις ὀργὴν ἐν αὐτῷ φυτεύσας. Et antea male, nec melius Reiskius — ἐλθοῦσιν ἀπειλήσας (καὶ γὰρ δὴ μ. ε. κ. τ. σ. ε. τ. τ. κ.) τ. ου. ου. α. τ. ο. ε. α. φ.

P. 82, B: M. 73, R: *Cimon, spurius Libanii, Constantinopoli domum iter faciens, e rheda excussus, pede vulneratus, in aedes fratrum Cilicum delatus ibique curatus est.* Cilices hos esse Anatolios, patet ex Epistola CMXLIII, quam Reiskius laudavit. At in Graecis hoc loco monstrosum est mendum: οἰκία τε τῶν Κιλίκων ἀδελφῶν ἀνεωγμένη τῷ πάθει· πλῆθος τε ἰατρῶν, ἐκείνων συναγόντων, εἰσαγόντων, περὶ τὴν κλίνην καθημένων, ΟΥ'Κ 'ΕΝ ΤΩ͂Ν ΤΙ ΠΟΤΙΝΗΣΑΣΙ. ΠΟΛΛΩ͂Ν ΤΕ ΛΩΙΟΝ ΕΣΤΙ ΤΑ ΑΛΙΜΕΝΑ. Hic profecto ausim contendere, me aut veram aut verisimillimam scripturam reperisse hanc: ΟΥ'Κ 'ΕΩ͂ΝΤΩΝ ΤΙ ΠΟΘΕΙ͂Ν 'ΕΣ Ι'Α'ΣΙΝ. ΠΟΛΛΩ͂Ν ΤΕ ΛΟ'ΓΩΝ ΤΑ` ΛΕΙΠΟ'ΜΕΝΑ. Id est: *& copia medicorum, fratribus eam congregantibus, introducentibus, ad lectum adsidentibus, non sinentibus quid desiderare ad sanationem. Magna etiam orationis est materia in rebus iis, quas silentio praetereo.*

Reiskii multae & aliae sunt in hac Oratione bonae correctiones & animadversiones; ut facile sit ad intelligendum, hanc editionem infinitis partibus praestare Morellianae, cum operum numero & integritate, tum emendata lectione & difficilium locorum interpretatione.

RELATIONES BREVIORES.

Quum, in tanta novorum librorum multitudine, ne per breves quidem relationes bonos omnes, aut plerosque adeo, memorare posſimus; delectum rationemque habebimus cum praeſtantiae, tum conjunctionis cum noſtro inſtituto. Et primum dicemus de duobus non quidem editis, ſed edendis, libris, quorum ſuperiore hujus Bibliothecae parte mentionem exſpectationemque fecimus, Theophrasto & Plutarcho.

I. Petrus Fonteinius, vir doctisſimus mihique amicisſimus, cui ſuperiorem hujus Bibliothecae partem inſcripſi, diem obiit proximo deinceps anno 1788, die octavo menſis Augusti. Is juvenis e disciplina Tiberii Hemſterhuſii prodiens, capto conſilio edendi Theophrastei de Characteribus libelli, quum ad eum libellum ornandum copias porro colligeret, in iisque colligendis reliquam fere vitam ad octogeſimum uſque annum conſumeret, tantum paulatim apparatum coacervavit, quantum haud ſcio an nemo, ad tam parvum quidem libellum. Nam & libros editos fere omnes habuit, & collationes ſcriptorum codicum ad triginta: & animadverſionibus ipſe ſuis ſub manu notatis implevit volumen ſatis ſpisſum formae maximae. Ceterum erat haec rudis indigestaque mo-

moles: non auctoris liber, seu contextus, correctus & constitutus: non variae lectiones ex editionibus notatae: non lectiones codicum scriptorum suis locis adscriptae, sed per triginta peculiares schedas, quot erant codices, dispersae: non animadversiones ipsius Fonteinii in ordinem redactae, sed subitanea, ut fit, scriptione in chartam conjectae, nil certo constitutum, idem locus modo tentatus, modo defensus, modo alia ratione tractatus. Ad hanc farraginem recensendam ordinandamque ipse tardior fiebat Fonteinius, cum operae magnitudine, tum ingravescente senectute. Igitur subinde me rogabat, ut, si ipse nondum edito opere obiisset, ego edendi curam susciperem: denique etiam contendebat, ut, ipso adhuc vivo, manum operi admoverem. Recepi me facturum, ductus partim amicitiâ, partim emolumento literarum; ne forte, mortuo Fonteinio, ejus studii fructus intercideret. Tradidit mihi majorem apparatûs partem mense Junio exeunte: ipse mox obiit ineunte Augusto. Reliquam partem humaniter tradiderunt heredes. Caverat enim Fonteinius ut quidquid Theophrasteum esset a reliquis sejungeretur libris, qui ipsius testamento illati sunt in Bibliothecam Teleiobaptistarum Amstelodamensium, in quorum coetu ante quadraginta annos concionatoris munere functus erat. Jam apparatûs illius praestantia duabus partibus continetur: altera, ipsius Fonteinii animadversionibus: altera, copiis librorum In

ali-

animadversionibus multas esse bonas & opportune notatas dubitare nos haud sinit Fonteinii in his literis facultas ac diuturnus usus. In copiis autem librorum bona sunt & multa & nova: non solum lectiones editis meliores, sed & supplementa lacunarum frequentia & egregia: duo etiam Characterum capita antea inedita, quorum exempla quum jam per quadraginta annos penes se habuisset Fonteinius, novitatis ei gratiam praeripuit doctus Italus, Amaduttius, illis ex ipso codice edendis Parmae anno 1786, novo & inusitato chalcographico nitore. Dabimus igitur operam, ut brevi, quoad quidem ejus fieri poterit, liber edatur. Atque, ut major etiam editioni accedat commendatio, addentur perditorum Theophrasti operum fragmenta, quae fere sunt e genere Morali & Historico; ut eorum comparatione eo certius de Characterum libello judicari, ac divinum Theophrasti ingenium, & omnino veteris scholae Peripateticae in disciplina Morali simplici ac populari ratio intelligi, possit. Casauboni Commentarium non adjicere, prope religioni sit: adeo est libellus aureus, ut quavis ratione frequentandus & elegantis doctrinae studiosis in manus tradendus videatur, nec eo addito moles, sed dos, editionis augeatur. Meae quoque animadversiones accedent, partim jam notatae, partim adhuc tractando opere notandae; ita tamen, si, delectu habito, iis edendis operae pretium facturus videar. Quod vero homines subinde me interrogant,

 num

nim brevi tandem Theophrastum illum Fonteinianum editurus sim, molesti sunt interrogatores, responsio facilis. Si mihi Fonteinius cum apparatu & materia tradidisset item otium, quo abundabat; propediem sine dubio exiturum erat opus. Nunc quum ille rudem indigestamque mihi reliquerit materiam, in congerendâque materiâ non plus sit laboris quam in digerendâ; iniqui profecto sint qui postulent, ut quantum ille in vita otiosa per quinquaginta annos effecit, tantum ego per breue tempus in vita occupata efficiam. Ego, ne de aliis meis occupationibus dicam, magnum opus suscepi edendi Plutarchi, in quo absolvendo dies mihi noctesque laborandum est. Estque haec Plutarchi editio, quasi germana filia, prior educanda, ornanda, elocanda. Altera est adoptata filia, Theophrasti editio, relicta a patre parvula & indotata, meaeque fidei commendata: quae non inique feret, germanam sibi praeponi ac priorem in publicum produci; praesertim quum nec ipsa interea negligatur, sed ornatus ei ac dos colligatur. Quod quum ita agere constituerim, putavi me & amicitiae satisfacturum, & literis consulturum.

II. De nova, quam institui, *Plutarchi* editione dixi superiore hujus Bibliothecae parte, ejusque consilium ac specimen exposui. Non ita multo post factum est, ut hoc meum opus typis describendum edendumque reciperent Viri Illustres, Delegati typographiae Oxoniensis. Negotii conciliator fuit Tho-

Thomas Burgeſſ. A. M. Collegii Corporis Christi Socius, vir amicisſimus, in Graecis Latinisque literis verſatisſimus, idemque editis compluribus doctrinae monumentis clarus. Hoc negotium eam vim habuit, ut iidem Viri Illustres meos in uſus conferri juberent codices ſcriptos Plutarchi Britannicos, eamque operam idoneis doctisque hominibus mandarent. Igitur hae novae copiae cum primum ad me pervenerint, ad conſtituendam Graecam partem, ſeu contextum, accedam; ut ſuo quasque loco adhibeam, nec in Addenda eas conjicere cogar, ubi ſine uſu fructuque jaceant. Interea tempus non perit, nec deest quod agatur in veteribus copiis inſtruendis & ordinandis. Deſtinata est editioni forma quarta ad modum Vitarum Plutarchi a Bryano editarum; ita ut alia etiam fiant exempla formae octavae, eodem quo majora argumento, pretio minore. Ordo ac diſpoſitio partium fiet ad rationem exempli in ſpecimine propoſiti; niſi quod animadverſiones quae ad interpretationem doctrinae referuntur, certis justisque de causſis, ſeorſim exſtabunt; ut vel ſuo quaeque volumini adjici, vel univerſae peculiaribus voluminibus comprehendi, posſint. Conſilium & opus hujus editionis adhuc ad Moralia Plutarchi ſcripta ſpectat. His demum abſolutis ad Vitas accedemus: quarum item editionem a me recepturos ſe ostendunt iidem Delegati, Viri Illuſtres. Ceterum editione Operum Moralium Plutarchi una etiam careo, & aegerrime

careo,

[illegible]

[illegible]

[illegible] ad [illegible] Platonis [illegible]

dum ac dirigendum. Quare ſaepe miratus ſum, fuisſe homines haud indoctos, qui hujus libelli vim non caperent. Fuit qui eum omisſis Animadverſionibus Ruhnkenianis repeteret: qui, quo conſilio uſus fuerit, ipſe viderit. Fuit alius, Philoſophiae Historiam tractans, qui quereretur parum esſe utilitatis in hoc libro ad Platonem intelligendum. Scilicet ignorabat, aut non cogitabat, vir doctus, quid esſet Grammaticus, quidque ab eo poſtulandum esſet. Primum oratio Platonis percipienda est, deinde Philoſophia: nec philoſophice intelligi potest, niſi antea Grammatice intellectus fuerit. Neque enim cogitandi ſolum, ſed & dicendi ſummus auctor ab Antiquis habitus est Plato. Itaque nactus est interpretes non modo Philoſophos, qui ejus doctrinam explicarent: ſed & Rhetores, qui orationis artificium exponerent: & Grammaticos, qui voces antiquas & a communi uſu ſejunctas interpretarentur. Sed nemo umquam aut Philoſophus doctrinam, aut Rhetor orationis artificium, antea exponere aggresſus est, quam Grammaticam rationem percepisſet. Haec enim reliquarum rerum intelligentiae, tamquam fundamentum, ſubjecta erat. Timaeus fuit Grammaticus, e ſeculo, ut credibile est, tertio. Lexicon ejus an integrum ad nos pervenerit, ſtatui nequit. Certe, multo plures ſunt in Platone voces, quae Grammaticam interpretationem deſiderent. Sed quidquid ejus vel est, vel ſuperest, magnam habet utilita-

tem

tem ad intelligendum Platonem. Quamquam haec ipsa utilitas infinitis partibus major inest Ruhnkenii Animadversionibus conformatis ad eam rationem quam modo significavimus. Igitur minime erat postulandum, ut alias e Platone Glossas ipse colligeret Ruhnkenius ac Timaeo adjiceret. Ceterum his tantis de Platonis interpretatione meritis cumulum etiam adjiciet edendo Platonis Scholiasta inedito, cujus Contextus jam totus, Commentarius magnam partem, typis expressus est. Hanc vero alteram Timaei editionem multo esse locupletiorem vel hinc intelligere licet, quod in eadem chartae typorumque magnitudine priorem centum fere paginis excedit: quodque necesse fuit, in tanta facultate tantoque Veterum usu, Ruhnkenio per triginta & quatuor annos plurimas optimasque observationes etiam sub manu nasci. Nulla est pagina, quin aliquid novi habeat. Praecipuos locos qui cognoscere vult, videat, exempli gratia, hos. Praefatione, p. 10, de *Clemente*, interprete Glossarum Platonicarum: p. 12, de *Timai* aetate. Animadversionibus, de voce Ἄκακος, quam in loco Epigrammatis Anthol. I. p. 17: ἐπέων κακῆς ἦρχεν ἐπεσβολίης: restituere tentabat Toupius Cur. Noviss. in Suid. legendo ἐ. ἀκάκης ἤ. ἐ: omnino & contra sententiam & Graecorum usum, qui ἡ ἄκακος dicunt: Ruhnkenius corrigit ἐ. χαλεπῆς ἤ. ἐ. Ἀκταίνειν verbum Platoni restituitur, atque ita explicatur ut nullum ejus ex toto Graecarum literarum am-

ambitu exemplum non allatum ſit. Videantur porro Voces, Ἀνατείνας τὴν ψυχήν· Ἀγκυλιάζειν· Βένδις· Δευσοποιός· Διαττᾶν· Ἐπεσφάλακεν· Ζώπυρα· Θαλλός, ubi Epigramma Aſclepiadis Anthol. VII. p. 587, Τῷ θαλλῷ Διδύμη με συνήρπασεν, quod Toupius probabat, ita feliciſſime corrigitur, Τὼ ὀφθαλμὼ Διδύμης με συνήρπασαν: quod plane ſimile est illi, *Cynthia primo ſuis miſerum me cepit ocellis*. Deinceps videantur voces, Θέρμη· Ἰδίειν· Ἀπυοπλάθαι· Κοροπλάθαι· Κραιπαλῶντα· ubi nomen *Philyllii* Comici Athenaeo & Grammatico inedito reſtituitur. Porro, Κωλαγρέται· Οὐκ ἄλλως, quo loco diverſae, & in magno de Particulis opere Hoogeveeniano omiſſae, notiones particulae ἄλλως exponuntur. Παρίεμαι, rariſſimum verbum: item in Πατρούχειν, derivata verbi πάομαι erudite, cum ex uſu, tum interioris analogiae ratione, explicantur. Πενεστικόν, vox, ornata est accuratiſſimâ disputatione de diverſis apud Graecos ſervorum generibus. Egregiae item ſunt acceſſiones in vocibus, Πρὸς τὸ τῆς Ἄγρας· Στρυφνόν. Τέθης· Τὴν ἀλωπεκῆν· Ὑποκορίζεσθαι· Ὦ τᾶν, ubi de *Nicophontis* & *Cteſiphontis*, Comicorum, nominibus permutatis disputatur. Infinitum est omnia recenſere. Vere mihi videor affirmare, vel in ſolis locis huic alteri editioni adjectis plus eſſe reconditae doctrinae quam in ampliſſimis commentariis doctiſſimorum hominum, οἷοι νῦν βροτοί εἰσιν.

IV. M. ANTONII MURETI *Opera Omnia. Ex MSS. aucta & emendata, cum brevi annotatione Da-*

Davidis Ruhnkenii: *cujus Praefatio praeposita est Tomo IV. Lugduni Batavorum, apud Samuel. et Joannem Luchtmans.* quatuor Tomis, 8. 1789. Quamquam facultas bene Latine ſcribendi & bonorum Auctorum lectio inter ſe conjunctae ſunt, ut illa ſine hac exiſtere non posſit; reperiemus tamen ſaepe, eas multis in hominibus, multis etiam aetatibus, a ſe invicem disjunctas fuisſe. Inde a renatis literis usque ad medium fere ſeculum decimum ſeptimum, ſimul cum lectione ſcriptio florebat. Nemo erat literatus quin bene ſcriberet: plurimi adeo aliarum diſciplinarum ſtudioſi ac ſcriptores eandem ſcribendi laudem & ſequebantur & asſequebantur, Theologi, Jureconſulti, Medici, Philoſophi. Secuta ſunt tempora Carteſiana & Wolfiana. Hi, quos diximus, aliarum diſciplinarum ſtudioſi, literas & lectionem fere negligebant: ſcribendi quidem voluntatem retinebant, ſuccesſu ejus carebant. Literati, qui illis temporibus non multi, ſed magni tamen aliquot fuerunt, ita ſcripſerunt, ut ſcribendi laude nullo modo cum ſuperioris aetatis hominibus conferri posſent. Nostra jam aetate literae ac lectio aliquanto magis coluntur, non item ſcriptio. Haec a multis ac varie negligitur. Non de iis loquor, qui Graecarum Latinarumque linguarum cognitionem ſupervacaneam judicant, ipſasque res e verſionibus, quas vocant, percipi volunt. Neque etiam de iis loquor, qui earumdem linguarum ad legendum cognitionem quidem necesſariam

riam judicant, usum tamen ad scriptionem nullum esse statuunt; quippe majoris esse ad communem intelligentiam momenti patrium cujusvis populi sermonem. Non est hic locus hujus quaestionis. Loquor de ipsis Latine scribentibus, quique in vita Academica docendo versantur, atque adeo bene Latine scribere, aut volunt, aut posse debent. Horum alii ipsas literas, alii alias disciplinas profitentur. Jam ab aliarum disciplinarum professoribus quis adhuc bene scribendi facultatem aut postulet, aut exspectet; quum eam ab ipsis literarum professoribus & interpretibus negligi videamus? Nam & eloquentia, quae praecipua est pars facultatis bene scribendi, a literatis etiam hominibus negligitur: de quo neglectu operae pretium est audire virum summum, J. A. Ernestum, in Praefatione ad Opuscula Oratoria: „ *In quo*, inquit, *me nihil spero cogitasse, quod sit ab his temporibus alienum: quibus literatores doctissimi, & studiosissimi quique humaniorum literarum, tantum doctrinae famam petunt, eloquentiae parvam rationem ducunt: cujus facultatem illi principes literarum, qui ante haec duo secula fuerunt, ut Veteres taceam, omnium maxime expetendam, ejusque laudem ceteris docti hominis laudibus longe anteponendam, judicabant.*" Atqui eloquentiam lubenter iis remitteremus, si modo genus dicendi probum & idoneum ad Veterum Auctorum interpretationem adferrent. Nunc in hac ita versantur, ut nec perspicuitatis ad intelligendum, nec suavitatis

ad delectandum rationem habeant: ut saepe, quid velint, non appareat: ut ipsi multo sint difficiliores intellectu, quam Auctor, quem interpretantur. Omnino, quo quisque melior est Veterum interpres, eo erit ipse Veteribus similior: & quo est similior Veteribus, eo se altius insinuabit in eorum ingenium, mores, rationem: quamcumque interpretatur Auctoris sententiam, eam sensu intellectuque ipse suo percipiet ac suscipiet: susceptam non orationis ignorantia obscurabit, nec frigescere aut sordescere sinet, sed sinceram ac recentem in animos legentium transferet, eosque eodem sensu intellectuque replebit. Talis est facultatum scribendi & interpretandi conjunctio: talis fuit interpres Marcus Antonius Muretus, unus post renatas literas optimis, quos interpretabatur, Veterum simillimus. Itaque recte ac vere Ruhnkenius instituendae novae editionis hanc secutus est caussam, quam in Praefatione prodit, p. 7: *Multi*, inquit, *& hic & alibi produntur libelli e critico genere, quibus adolescentes ingeniosi emendationes & conjecturas in Graecos Latinosque Scriptores exponant. In eorum plerisque eruditionem, acumen, & solertiam admiror. Sed iidem partim tam jejune, partim tam inquinate scripti sunt, ut fastidium & nausea legentibus oboriatur. Hoc igitur Critices studiosos Mureti exemplo docere volui, posse emendationes non solum mundo exquisitoque orationis genere explicari, sed etiam in summa tenuitate rerum, aliqua suavitate, quae lectores*

ctores teneat, condiri, omninoque turpissimum esse, iis, qui Veterum elegantias aliis enarrent, ipsos uti sermone barbaro & lutulento." Huic vero commendationi prudens addita est cautio: „*Etsi*, inquit, *nemo dubitat, quin juventus ad Latinam eloquentiam informanda, in veterum Scriptorum, maxime Ciceronis, lectione continenda sit; utile tamen est unum alterumve e disertis recentioribus cognosci, ut ejus exemplo via ratioque imitandi facilius intelligatur. Cui consilio quis potest esse accommodatior quam Muretus? Nec tamen eundem in scholas recipi velim, & tamquam classicum Scriptorem praelegi adolescentibus: ut in quibusdam Germaniae scholis, me puero, fieri solebat.*" Equidem saepe animadverti, homines, qui primum ad Ciceronis lectionem accedunt, magis capi ac delectari scriptis Mureti & similium: non quod horum oratio minus Latina, ideoque facilior, sit: sed quod ratio materiaque nostrae aetati nostrisque ingeniis magis aptae sunt. Horum nos lectio, quasi blanda manu, ad Veteres ducit: estque veluti ἐπίβαθρα, seu gradus & aditus, ad Veteres, sed purus ille castusque, unde nil sordium ad ipsa eorum sacraria adferamus. Certe, si quid ego ad scribendi facultatem profeci: quod, pro rei magnitudine, exiguum esse, non ignoro: sed si quid profeci, hoc magnam partem debui lectioni operum Mureti: quae me adolescentem mira suavitate deliniebat, exemplis augebat, & ad Ciceronem alliciebat. Quo major habenda est gratia

Ruhnkenio, qui in aliis multis occupationibus hanc operam Mureto navavit, ut ejus libros quorum complures jam fere evanuerant, omnes colligeret, ex optimis & antiquisſimis editionibus integros ſinceros- que repraeſentaret, iisque edendis plane criticam rationem adhiberet. Jam libros, qui in unoquoque Tomo inſunt, enumeremus. Tom I. *Praefationes duae priorum Editorum, Jacobi Thomaſii & Joannis Checcotii. Mureti vita ab Andrea Schotto ſcripta. Mureti Orationum volumina duo. Opuscula varia. Epiſtolae ad Lambinum. Epiſtolarum libri tres. Carmina Juvenilia. Poemata varia.* Tom. II. *Variarum Lectionum libri XV. Earundem libri IV. Obſervationum Juris, liber ſingularis. Commentarius in Ciceronis Catilinarias. Scholia in Terentium. Commentarius in Catullum. Scholia in Tibullum, Propertium, Horatium, Ciceronis Philippicas.* Tom. III. *Scholia in Senecam. Commentarius in Ariſtotelis Ethica. Commentarius in Ejusdem Oeconomica. Interpretatio Topicorum Libri VII. & in eundem Alexandri Aphrodiſienſis Commentarii. Commentarius in I & II librum Platonis de Republica. Notae in Xenophontem. Ariſtotelis Rhetoricorum libri duo, Mureto interprete. Scholia in librum I & II, Rhetoricorum Ariſtotelis. Scholia in Ciceronis Tusculanam primam: in ejusdem Officia: in libros V de Finibus: in Orationem pro rege Dejotaro.* Tom. IV. *Commentarius in Taciti Annales. Notae in Tacitum. Scholia in Salluſtium. Commentarius de Origine Juris,*

de

de Legibus, Sectis, cet: & in Titt. de Jurisdict. Notae in Justiniani Institutiones. Commentaires sur les Amours de P. de Ronsard. Auctarium operum. Superest, ut de Ruhnkenii brevi annotatione, quam titulus hujus editionis profitetur, dicamus. Est haec, sine dubio, praecipua hujus libri dos. Annotatio subinde quidem materiam ac sententias attingit, saepius tamen Latinitatem animadvertit. Nam, quo similior Antiquis est Muretus, eo magis operae pretium erat cavere ne quid huic similitudini deesse videretur. Itaque subinde Ruhnkenius ipsam scripturam Mureti reprehendit & corrigit: non quidem in habitu orationis; nam hoc nil magis Latinum esse potest: sed singularibus in nominibus, verbis, & formis: de quorum vi, bonitate aut pravitate, jam post ducentos annos certius statui potest; Grammatica ratione a viris doctis culta & aucta, codicibus etiam diligentius excussis, & hinc editionum exemplis emendatis. Notulae paucis verbis absolvuntur, habentque in illa brevitate mirificam suavitatem, doctrinae, elegantiae, perspicuitatis. Possumus omnino hanc Mureti Ruhnkenianam editionem omnibus veteris elegantiae studiosis commendare, ut subsidium instrumentumque, cum judicandi, tum scribendi, plane egregium.

V. *Elogium Tiberii Hemsterhusii, auctore Davide Ruhnkenio. Editio secunda castigatior. Cui duae Richardi Bentleji Epistolae ad Hemsterhusium accedunt. Lugduni*

duni. Bataviorum, apud Sam. & Joh. Luchtmans. 8. 1789. Magnus vir, nisi a magno viro, rite laudari nequit. Neque enim laudare alium potest, nisi qui ejus virtutum magnitudinem percipiat: neque percipere hanc potest, nisi qui eam in se ipse & habeat & cognoscat. Huc accedat oportet orationis facultas, qua viri laudandi virtutes perspicue exponantur, ad tantamque admirationem imitationemque animi legentium concilientur. Quas quidem dotes in hoc libello conjunctas esse, nemo est qui dubitet. De quo peculiariter ac per partes exponere, difficile est: cum alias ob caussas, tum has praecipue duas. Primum, materia ejus quum ea sit, ut perfecta Critici forma in Tiberio Hemsterhusio spectanda exhibeatur, propterea que abundet saluberrimis de Critica arte praeceptis atque exemplis; tantam profecto cum hac Bibliotheca nostra, quae ipsa Criticam profitetur, conjunctionem habere videtur, ut magis describendus totus, quam excerpendus, sit. Deinde, forma libelli quum censenda sit artificio scriptionis & absolutione operis Elogiorum generi propositi; hoc ipsum opus & artificium breviori tempore & negotio intelligitur ex ipsa totius libelli lectione, quam ex nostrâ censurâ. Igitur ejusmodi censurâ facile carebit libellus, cum apud eos qui eum legerunt, tum apud eos qui eum nondum legerunt. Nam ab iis, qui eum legerunt, ut Phidiae signum, simul & cognitus & probatus est. Si qui vero sint, qui eum nondum le-

ge

gerint: quos, antiquae quidem ſtudioſos venuſtatis, paucisſimos esſe arbitramur: hos, ut eum etiam atque etiam legant, hortamur. Sed quicumque eum legendo cognoverint, duabus certe nobiscum conſentient de rebus: quibus memorandis hac relatione defungemur. Altera ad Scriptorem, altera ad univerſam libelli formam refertur. Ac de Scriptore quidem illa, quae modo in relatione de Muretianis ſcriptis diximus, in eam nos ducunt ſententiam, ut eum in raro illo ponamus genere hominum, qui ſummam doctrinae & Criticae ſcientiam cum ſumma Latinae ſcriptionis facultate conjunxerunt. Fuerint alii ipſâ doctrinae & Criticae ſcientiâ maximi viri, quos nemo adhuc ſuperaverit, Caſauboni, Scaligeri, Salmaſii. Fuerint contra alii orationis praeſtantia excellentes complures, Perpinianus, Turſellinus, Facciolatus. Utraque laude qui excellerent, pauci fuerunt: & ex his paucis tres numeramus principes, Muretum, Erneſtum, Ruhnkenium. Jam univerſa libelli forma & ſcriptio ad Nepotis, in vita Attici, rationem accedere videtur: non quod eam Ruhnkenius imitando exprimere ſtuderet: neque enim tanto ingenio alienus potius, quam ſuus, ſit: ſed quod ſua ipſe natura ad ſimplicem illam & nativam venuſtatem duceretur. Est igitur elegantia judicii in delectu ac dispoſitione materiae, juſta brevitate in ſuos locos digestae, & jucunda varietate diſtinctae, modo narratione factorum, modo notatione morum & inge-

niorum; modo admonitione ac praeceptis, modo caussarum & naturae observatione. Oratio, quae hanc materiam quasi vestit, est quidam aequabiliter fusus tenor perspicuitatis, facilitatis, venustatis: qui in verbis ac sententiis miro quodam contineatur temperamento, lenitatis cum robore, suavitatis cum gravitate, simplicitatis cum sublimitate: & veluti imaginem praebeat fluminis magni ac limpidi, leniter quidem; sed cum vi & efficacia, labentis. Habet denique significationem & quasi vocem, veri & magni, quae legentem quemvis non durum aut hebetem eodem sensu moveat & afficiat. Equidem memini me: quod aliis item accidisse, ex ipsis audivi: igitur memini, me ab hujus libelli lectione quondam ita discedere, ut non doctior solum, sed melior etiam discedere mihi viderer. Ceterum, quod in titulo haec secunda editio *castigatior* dicitur, refertur nonnullis locis ad orationis proprietatem ac perspicuitatem: potestque exemplo esse aliis minus doctis, quantum ipsis in utraque illa orationis laude studii ponendum sit. Superest, ut de Bentleji epistolis dicamus. Scriptae sunt anno 1708, paulo post editum ab Hemsterhusio Pollucem, atque e schedis paternis cum Ruhnkenio communicatae a Francisco Hemsterhusio, Tiberii filio, elegantissimi ingenii philosopho, nuper mortuo. Referuntur ad Elogii quendam locum, quem ipsius verbis Ruhnkenii referre, operae pretium est: „ Brevi post a Richardo Bentlejo, Bri-

„ tan-

„ tanniae Ariſtarcho, literas accipit; quibus qui-
„ dem opera Polluci navata eximie laudabatur. At
„ eaedem literae Bentlejanas emendationes in Comi-
„ corum loca, quibus Pollux a ſe dictis fidem &
„ auctoritatem conciliasſet, complectebantur. In
„ quibus locis reſtituendis Hemſterhuſius quoque con-
„ ſumſerat ſtudii plurimum, pulcre intelligens, ſum-
„ mam rei in illis verti. Enimvero, lectis animad-
„ verſionibus Bentlejanis, videt, inanem operam
„ ſuam fuisſe, alterum omnia divinitus expediisſe.
„ Quo tum animo Hemſterhuſium fuisſe putas? Ita
„ conturbatus eſt, ita ſibimet ipſe displicuit, ut
„ Graecas literas in perpetuum repudiare ſtatueret.
„ Nec per menſem unum & item alterum auſus eſt
„ ſcriptorem Graecum attingere. Hoc ſi alteri eve-
„ nisſet, quam aſtute id disſimulasſet, quam cautio-
„ nem & diligentiam, ne in vulgus emanaret, adhi-
„ buisſet? At ille, ô callidum hominem! id narrare
„ discipulis, & crebris ſermonibus uſurpare ſolebat.
„ Neſcio quid alii ſentiant. Mihi nunquam major,
„ quam cum haec de ſe ingenue confitebatur, viſus
„ eſt Hemſterhuſius. Nam acer animi morſus indi-
„ cat, quos quam altos & veram gloriam appeten-
„ tes ſpiritus pectore gesſerit: erroris confesſio,
„ quantam maximarum rerum fiduciam haberet. Ele-
„ ganter & vere Celſus de ſimili Hippocratis con-
„ fesſione ait: *Levia ingenia, quia nihil habent, nihil*
„ *ſibi detrahunt. Magno ingenio multaque nihilomi-*

 „ *nus*

„ *nus habiturae, etenim fuit ſimplex viri eximii confeſſio.*
„ Mox tamen Hemſterhuſius, cum dolori ſucceſſiſſet
„ cogitatio, quam inique ſe adoleſcentem cum Cri-
„ tico veterano, eodemque omnium principe, compa-
„ raſſet, & ſecum in gratiam rediit, & cum literis
„ Graecis. At Bentlejanae admonitionis haec vis
„ fuit, ut apud animum conſtitueret, non ante ſe
„ in hunc praecipitem locum committere, quam an-
„ tium omnium copiam mente & cogitatione com-
„ prehendiſſet, &, quoniam in hoc maxime reprehen-
„ debatur, Comicorum verſus non ante tentare, quam
„ varia metrorum genera Comicis uſitata, penitus
„ percepiſſet. Nec alium, niſi illum ipſum moni-
„ torem ſuum, ſibi imitandum ſumſit. Hunc enim
„ mirabatur unum, hunc in oculis ferebat, hunc
„ omnibus memoriae noſtrae Criticis anteponebat,
„ ne diſſimulans quidem offenſionem, ſi quis talis viri
„ magnitudinem, quam conſequi nulla ratione poſ-
„ ſet, per invidiam allatraret." Sunt omnino illae epiſtolae plane Bentlejanae, cum ingenio, tum ſpiritu. Ingenium exſtat in feliciſſimis & fere divinis emendationibus locorum ex deperditis Comicis, quo in genere unus omnium maxime excelluit Bentlejus: quas, quum in hac brevitate referre non poſſimus, ex ipſo libro cognoſci malumus. Spiritus indicia ex duobus locis ſecundae epistolae cognoviſſe ſufficiat: velut initio — „ Serio videris laborare, ut a negli-
„ gentiae te crimine purges, quod epiſtolio a me
„ olim

„ olim accepto tam sero demum rescripseris. Nae „ tu parum adhuc me nosti, si aut id me credis „ succensuisse, aut adeo irasci facilem, ut tam operosa excusatione tibi opus fuerit. Non enim tam „ grande pretium emendatiunculis meis statuere so„ leo; ut singularem aliquam gratiam inde sperem, „ aut exigam. Facile enim & quasi sponte mihi so„ lent subnasci: & iniquum plane est, quod minimo „ mihi labore constet, id postulare magnae gratiae „ mihi apponere". Hoc nobis loco in mentem veniebat illud, Διὰ τοῦ τρίβωνος τὸν τῦφον ὁρῶ. Porro, non spiritûs solum, sed & stomachi, significationem habent brevia haec in fine verba. „ Defessus enim sum „ taedio scribendi: quod longe majore mihi operae „ constitit, quam emendationes ipsae."

VI. *L. C. Valckenaerii Observationes Academicae, quibus via munitur ad origines Graecas investigandas, Lexicorumque defectus resarciendos: & Jo. Dan. a Lennep Praelectiones Academicae de Analogia Linguae Graecae, sive rationum analogicarum Linguae Graecae expositio. Ad exempla MSS. recensuit, suasque animadversiones adjecit Everardus Scheidius. Trajecti ad Rhenum apud G. T. a Paddenburg & filium.* 8. 1790.

Jo. Daniel a Lennep Etymologicum Linguae Graecae, sive, Observationes ad singulas verborum nominumque stirpes, secundum ordinem Lexici compilati olim a Joanne Scapula. Editionem curavit, atque animad-

ver-

versiones cum aliorum, tum suas adjecit Everardus Scheidius; cujus praemissa sunt quoque Prolegomena de Lingua Latina, ope Graecae illustranda, adjectusque est Index Etymologicus praecipuarum vocum Latinarum. Voll. II. Trajecti ad Rhenum, apud G. T. a Paddenburg & filium. 8. 1790. Ut aliarum linguarum, ita Graecae, intelligentia duabus continetur partibus: quarum altera versatur in singulis vocibus, altera in harum constructione & sententiarum enunciationibus, & totius orationis conformatione. Ad prioris partis intelligentiam plerique Lexicorum usu, Auctorum lectione, & solo quasi memoria, contenti sunt: alii, iique accuratioris studii homines, rationem quandam assumendam esse censent. Haec est illa rite nominata *Analogia*; quod infinitum linguae ambitum λόγῳ, id est, ratione, constringit: innumerabilem vocum multitudinem in pauca genera colligit; ad paucas origines redigit: vim ac potestatem cum originum, tum mutationum quae iis augendo accidunt, tum hinc oriundorum verborum ac nominum, aperit: ineptas Grammaticorum Anomalias atque Etymologias circumscribit; omnia denique ad naturae simplicitatem, atque adeo ad veritatem, revocat. Est profecto hujus Analogiae intelligentia & necessaria ad accuratam Graecae linguae, &, quae ex ea orta est, Latinae, cognitionem: & ejusmodi vim habet, ut sine ea boni interpretis officium exstare nequeat,

queat, praesertim in poetis, Homero, Hesiodo, aliisque, prosae etiam Scriptoribus iis, apud quos frequentes sunt voces, alibi aut raro, aut nusquam, obviae; ut earum vis non ex usu, sed ex ratione, intelligenda sit. Itaque inde a renatis literis, ut quisque accuratius Graecam linguam tenuit, ita majorem Analogiae rationem duxit, veluti principes illi, Casaubonus, Scaliger, Salmasius, alii, qui ejus partes vel attigerunt, vel tractarunt. Sed eadem apud exteros, quod sciam, ignorata aut neglecta, apud solos vigebat Batavos, apud quos eam fere intermortuam instauravit Tiberius Hemsterhusius, ejusque exemplo frequentarunt egregii viri, Valckenarius, Lennepius, Ruhnkenius, alii. Ceterum, iidem viri in Auctorum libris a se editis eam subinde ad interpretationem adhibebant, peculiariter conscriptam & in doctrinae corpus redactam non edebant. Cujus rei caussam cum aliquando ex Valckenario quaererem, ita eum respondere memini: Analogiam, ajebat, in scholis tradi posse, edendo vulgari non posse: etenim Esotericum quid eam esse, quod non facile probetur nisi disciplinae alumnis paulatim ei sfuetis eâque imbutis: novis ac recentibus adhibitâm ingeniis, praesertim sine voce idonei magistri, nec probari nec placere; igitur se eam conscribendam aliis relinquere, qui praeceptorum subtilitatem & jejunitatem, orationis suavitate exemplorumque varietate exhilarent, atque ad sensum cap-

tum-

tumque Exotericorum hominum commendent. Addebat porro, Analogiam, ne in scholis quidem, solam per se, nisi forte paucis & studiosissimis discipulis, tradendam: reliquis, minus versatis, sensim ac per interpretationem Auctorum data occasione adhibendam: itaque perperam facere magistros eos, qui scholas Graecas, Auctoribus interpretandis destinatas, consumant in praeceptis Analogiae; praesertim quum Auctorum intelligentia unicus sit fructus & finis, cujus caussa & Graeca lingua & Analogia percipiatur; quam ipsam sine usu ac lectione Auctorum constare non posse. Haec Valckenarius. Est, profecto, quidam etiam Analogiae abusus, cum apud magistros, tum discipulos. Novi magistros nullo Antiquitatis usu praeditos, qui nec Graecum Auctorem recte interpretari, nec in Latina scriptione quidquam sani coloris adferre possent, tamen de Analogia valde loquaces: qui ubi, Graecam vocem ab origine sua, Latinam a Graeca ducerent, Suidam, Hesychium, aliaque Scriptorum nomina & loca, nescio unde subrepta, memorarent, tum demum sublimi vertice sidera ferire sibi videbantur. Venit aliquando ad me adolescens in Philosophia probabiliter versatus, Graecarum literarum rudis quidem, sed cupidus tamen, petens a me ut ei traderem illud ab Hemsterhusio inventum artificium, quo quis, paucis perceptis regulis, intra breve tempus linguam Graecam addiscere posset. Analogiam, inquam

quam, dicis: multum valet ad singula verba intelligenda: nil valet sine ipsorum lectione Auctorum: quorum sententias & ingenia cognoscere debemus, si quidem sapere volumus. Tum ille interrogare, quanto quis tempore Scriptores Graecos legere posset: sibi non multum suppetere otii, alia graviora que esse negotia. Quid responderem? Hesiodeum illud ei subjeci, sensum quidem & admonitionem dicti:

> Τῆς δ'ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
> Ἀθάνατοι· μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτήν,
> Καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον· ἐπὴν δ'εἰς ἄκρον ἵκηαι,
> Ῥηϊδίη δ'ἤπειτα πέλει, χαλεπήπερ ἐοῦσα·

Dixit, se deliberaturum: abiit, nec rediit: credo, semper deliberavit. Non placebat ei ille ἱδρὼς, nec μακρὸς καὶ ὄρθιος καὶ τρηχὺς οἶμος. Plane sibi persuaserat, illam, de qua audiverat, Analogiam esse quandam quasi Arithmeticam aut Geometriam, qua semel perceptâ omnes ignotos linguae locos, veluti solutione problematis, sibi ipse aperiret. Sed Valckenarium & Lennepium, quum ipsi scholas Analogicas discipulis dictatas vivi edere nollent, easdem ipsis mortuis edi voluisse, forte quis dubitet. Neque tamen earum editio non utilissima judicanda est, qua in communem usum producuntur; quamquam eo habitu careant quem ipsi auctores addendum esse censuerant, ut & publica luce,

luce, & reliquis eorum scriptis, dignae essent. Cumque scripta earum exempla multorum in manibus versarentur, verendum erat ne aliquando vitiose & corrupte ederentur: quod jam ante hos duodecim annos acciderat Lennepiano libello de Analogia: quem, nescio quis, vitiosissime edidit. Itaque gratia habenda est Scheidio, viro doctissimo, qui in his scriptis edendis ita operam navavit, ut contextum emendate exhiberet, praemissa etiam praefatione & interjectis animadversionibus notulisque de ratione Analogica docte ac diligenter moneret & exponeret. Argumentum & materia utriusque libri ex eorum titulis, quos apposuimus, intelligitur: prior continetur paginis 519, posterior 1310. Utrumque Graecae linguae studiosis magnopere commendamus.

VII. *C. Valerii Catulli Elegia ad Manlium, Lectionem constituit Laur. Santenius, Lugduni Batavorum apud A. & J. Honkoop.* 4. 1788. Catulli eadem est caussa, quae veterum Auctorum complurium: quorum quo sunt plures editiones, eo est incertior auctoritas scripturae & exempli. Inde a frequentata chalcographia editiones hujus Poetae prodierunt ad centum: per quas a multis quidem ille mendis purgatus est; sed ita ut haud pauciores corruptelae supersint, neque de correctionibus constet, utrum ab ingenio, an scriptis codicibus, petitae sint. Jam enim anno 1486 Parthenius, quod vere ait Santenius, deinde alii, sed in primis Scaliger & Vossius, ille nimia usus fes-

festinatione & nimis pro imperio agens, hic ad aliam quamvis eruditionis partem, quam ad Poëticam, tractandam aptior, ingenii sui inventa quam codicum fidem exhibere maluerunt. Igitur haec adhuc vacabat provincia, ut receptae lectionis quasi censura ageretur, & unius cujusque vocis, sive sanae, sive corruptae, origo & auctoritas quaereretur. Est sane quod laetentur harum literarum studiosi, hanc provinciam susceptam esse a Santenio: in quo viro inesse constat egregias dotes jam per alia opera proditas, & virorum doctorum judiciis probatas, ingenii doctrinaeque elegantiam, Criticam diligentiam, carminis Latini cum facultate scientiam. Accedit librorum editorum, & in primis scriptorum, cum ab ipso, tum ipsius in usum ab aliis collatorum, insignis copia: quam licet in hoc specimine non enumeraverit peculiari indice, tamen ex animadversionibus tantam esse apparet, quantam vix umquam veteris Auctoris editor habuisse videtur. Hac igitur sylva non solum *laboriose*, ut Catulliane dicamus, sed *docte* usus est; non ut eam nude ac simpliciter annumeraret, sed ut ei, veluti instrumentum, adhiberet illas modo memoratas dotes. Quod vero editionis, quam ante aliquot jam annos plenam integramque promiserat, nunc non nisi specimen vulgaret, duas adfert caussas: alteram, ut de hujus instituti ratione judicia virorum doctorum exploraret: alteram, ut eos invitaret ad plura etiam ipsi impertienda adjumenta constituendae lectionis. Nos, ut spe-

speramus Sententium illa non diu desideraturum esse subsidia, per viros quidem literarum amantes, quorum sibi omnium tam luculento specimine studia & voluntates conciliavit: ita optamus, ne illa nimis etiam diu exspectet ac requirat, eorumque exspectatione intermittat aut differat editionem, quae vel per eas, quae adsunt, copias, insignem commendationem habitura sit.

VIII. *Aristidis Oratio adversus Leptinem, Libanii Declamatio pro Socrate, Aristoxeni Rhythmicorum Elementorum fragmenta: ex Bibliotheca Veneta D. Marci nunc primum edit Jacobus Morellius, ejusdem Bibliothecae custos. Venetiis typis Caroli Palesii.* 1785. *Veneunt apud Laurentium Basilium.* 8. *pagg.* 305. Ingredientes nos de hoc & sequente libro referre, subiit admiratio variae Veterum Auctorum fortunae, quae alios eripuit nobis eorum, alios servavit. Qua ex admiratione sensim delati in cogitationem indagationemque caussarum fortunae illius, easque potissimum quaerentes in conditione & ingenio seculorum deinceps ab Auctoribus ad nostram aetatem lapsorum; visi sumus nobis vestigia quaedam deprehendisse, quibus persequendis hic locus, nisi explicaretur, certe eum in modum aperiretur, ut elegantiorum hominum cognitione non indignus esset. Sed horum vestigiorum quamvis brevis notatio quum longior sit pro finibus relationis, eam in aliud tempus reponamus: nunc tantum ejus attingamus, quantum

tum cum re praesenti conjunctum videtur. Aristoxenus, discipulus Aristotelis, magnus in omni doctrinae genere vir, plurima reliquerat scripta mire a Veteribus celebrata. Horum quidem Historica & Moralia, praedita, ut e fragmentis intelligitur, insigni rerum & orationis suavitate, perierunt. Nam quod Moralia Slavice versa in bibliotheca Parisina Sancti Germani servari perhibet Montfauconus (Bibliothec. Bibliothecarum p. 1042.), hoc quale sit definire non licet: Graeca certe perierunt. At servata sunt ejus quaedam scripta Musica: neque vero illa e populari & venusto genere, quod cum Morali & Historico argumento conjunctum erat: sed ex interiore ac difficiliore, quod ad elementa artis refertur. Eadem fortunae sive ratio, sive temeritas, abstulit libros illos suaviores & ad communem intelligentiam comparatos Peripateticorum, non solum principum Aristotelis ac Theophrasti, sed & reliquorum, Dicaearchi, Clearchi, Phaniae Eresii. Ceterum, quod servata sunt Musica scripta Aristoxeni, alia non item, caussa repetenda est ex ingenio Byzantinorum. Moralis doctrina multo melior uberiorque tradita ferebatur in libris Patrum. At Musicam scire & bene canere, praecipua erat commendatio hominis Ecclesiastici. Satis nobiscum benigne fortuna egit in Oratoribus Graecis, cum in veteribus illis Atticis, tum posterioribus, veluti Dione Chrysostomo, Aristide, Themistio, Libanio. Nimirum, numquam ita corrupta

fuerunt Byzantinorum ingenia, ut, si non possent, etiam nollent bene scribere. Graeca lingua, depravata quidem, vigebat tamen: hac inficete nimis & e communi consuetudine uti, indecorum scribentibus habebatur. Igitur classici Auctores, ut leges, non quidem abrogatae, sed tamen obsoletae, nisi observabantur, certe conservabantur. Oratorum etiam lectionem valere ad Ecclesiasticam eloquentiam, antiqua erat fama, eaque ad hominum sensus confirmata exemplis disertorum patrum, Basilii, Gregoriorum, Johannis Chrysostomi, quorum nomina non sine quadam divinitatis opinione & religione audiebantur. Ergo veteris Eloquentiae monumenta erant in eadem existimatione, qua vetus asylum, non usu amplius frequentatum, sed opinione cultum. Huc enim, ut fama erat, sancti illi viri ab adversariis vexati confugerant, indeque profecti & instructi eos profligaverant. Equidem Libanio, cujus tam multa supersunt scripta, in primis profuisse putem conjunctionem cum illis patribus; quippe illorum familiaris, hujus etiam magister ferebatur. Sed veniamus in rem praesentem. Aristidis Oratio, seu potius Declamatio, de eadem est caussa, qua Demosthenis Oratio adversus Leptinem: satis quidem illa longa, sine tamen mutila: plerumque duriore compositione difficilis, multis etiam locis corrupta; non eandem stili ac doctrinae commendationem habet, quam reliqua hujus Sophistae scripta. Libanii Declamatio fictum habet

ar-

argumentum: fingitur, aliquem Socratis inimicum judicibus suasisse, ut eum jam condemnatum & in carcere servatum disserere de Philosophia prohiberent: quam sententiam dissuaderi hac oratione a quodam ejus familiari. Habet sane eandem rationis & orationis dotem, quam pleraeque Libanii Declamationes. Aristoxeni fragmenta sunt pars libri secundi Rhythmicorum: egregia sane accessio ad ejusdem auctoris tres libros, similis argumenti, Elementorum Harmonicorum editos a Meursio & Meibomio. Ceterum, plura etiam in hoc volumine sunt quam titulus operis profitetur: interpretationes, seu versiones, Latinae trium illorum operum; & animadversiones ad rerum verborumque explicationem accommodatae. Quibus in animadversionibus Morellius plane nobis probavit & doctrinam; & interiorem quandam Graecae linguae scientiam, & rectam Grammaticam Criticamque rationem. Quae ratio quum per complures jam aetates ex Italia exulaverit, sperandum est eam, egregio etiam Morellii exemplo, tandem revocatum iri.

IX. Ἰσαίου Λόγος περὶ τοῦ Μενεκλέους κλήρου. *Excudebat Johannes Nichols. Londini* 1785. *pagg.* 22. 8. Quod proverbio fertur, nihil esse ab omni parte beatum, nobis quidem hoc in loco usu venit. Etenim, quam voluptatem reperta editaque hac Isaei Oratione cepimus, eandem mox obruit dolor ex obitu editoris, Thomae Tyrwhitti, egregii viri, Critici

in paucis ingenio doctrinaque excellentis. Qui dolor quo gravior nobis accideret, in causa erat recens tum luctus de Valckenario nostro nobis erepto, & Toupio paulo ante vita functo, cive Tyrwhitti & in eodem laudis genere socio; ut sub idem fere tempus apud Batavos & Britannos tria clarissima literarum nostrarum lumina exstincta lugeremus. Sed, quandoquidem hic ipse locus, ut ad pristinum nos dolorem revocat, ita nec lugendis nec laudandis tantis viris aptus est; age, ad rem propositam accedamus. Oratio haec reperta est in codice scripto bibliothecae Mediceae Laurentianae. Eam germanam esse Isaei, manifesto arguit stilus: & confirmat Harpocration, hoc auctore ac titulo eam memorans in voce Ἀγωνὶς: cujus indicio usus est J. A. Fabricius Bibl. Gr. Vol. I. p 914. Quamquam ἀγωνὶς, quod pro ἄπαις in hac Oratione ab Isaeo positum perhibet Harpocration, nunc, quod sciamus. non legitur: & forte dudum a Librariis mutatum est in ἄπαις, quod novies nobis occurrere recordamur. Ceterum satis integra, nec multis adeo mendis affecta, initio item & fine & reliqua continuitate constare, videtur haec Oratio. Brevis peroratio: Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα εἰς ὑμᾶς ἀφῖκται, exstat quoque, notante editore, in H. Stephani editione, ubi perperam adjicitur primae Isaei Orationi. Paucae Animadversiones Tyrwhitti subjunctae sunt in ultima pagina. Harum duplex est genus: prius habet notationem locorum, in

in quibus exprimendis discesſum est ab exemplo codicis ſcripti: alterum refertur ad locos quosdam corruptos, quos editor conjectura corrigere tentavit. Tres ſunt omnino hi loci, quorum poſtremum non posſumus facere quin memoremus; quandoquidem eum in exemplo noſtro, quod ejus humanitati acceptum ferimus, ſua ipſe manu correxit. Iſaei pag. 17, haec leguntur verba: ἔθαψά τ' ἐγὼ αὐτὸν, καὶ τὰ τρίā καὶ τὰ ἔν‹τα ἐπόιησα: ad quae animadverſio ista typis expresſa est: *Scrib. f.* καὶ τὰς τριακάδας καὶ τ. *Vid. Harpocrat. in v.* Τριακας. Quam ita calamo ipſe mutavit: *Scrib. f.* καὶ τὰ τρίτα καὶ τ. Vid. Pollucem VIII. 146. Ariſtoph. Lyſistr. 614.

X. *Le Mal, Poëme Philoſophique en quatre Chants. Suivi de Remarques & de Disſertations relatives au ſujet: par. M. Salchli. „ Donec longa dies perfecto temporis orbe, cet.” Berne, chez Emanuel Hortin & Compagnie.* 1789. 8. i. e. *Poëma Philoſophicum de Malo, libris quatuor: adjectis animadverſionibus ac disputationibus illuſtrando argumento. cet.* Carminum laus non ſolum facultate poëtae, ſed argumento etiam cenſetur. Facultas enim quamvis magna, ſi conſumatur in argumento aut amatoriae levitatis, aut comparato ad voluptatum cupiditates incendendas, animique morbos alendos & commendandos, laudem habere nequeat: certe apud eos, qui, quae ſit vera laus, intelligunt. Poëtae facultas duabus contine-

tur partibus. Altera posita est in doctrinâ: cujus haec est vis, ut argumentum cognitum perspectumque sit, non modo ex ipsa ejus natura & ratione, sed ex rerum humanarum perspicientiâ & omnis historiae intelligentiâ: unde depromatur copia & varietas exemplorum, quibus argumentum illustretur & ad legentium sensus instruatur. Altera, eaque longe maxima, posita est in poëtico sive ingenio sive artificio: quo argumentum & omnis ille doctrinae apparatus ita disponitur, imaginibus formatur, coloribus pingitur; orationis numerorumque bonitate ligatur, ut poëtae officium exstet, id est, ut moveat ac delectet; omnino, ut placeat. Jam ad illam normam si hoc, de quo agimus, carmen exigamus, sine dubio in egregiis carminibus numerandum videatur. Argumentum est gravissimum: refertur ad rerum humanarum conditionem & divinae providentiae gubernationem recte aestimandam, animumque adversus hujus vitae calamitates confirmandum. Doctrina auctoris, cum in philosophia, tum historia, & vetere & recentiore, tanta est, quanta in paucissimis, quod quidem sciamus, recentiorum poëtarum. Ingenium artificiumque poëticum adesse, nemo legens dubitabit; nisi quis forte, errore praepeditus, eandem rationem Didactici atque Epici carminis esse postulet. Poëtarum omnium officium est delectare & commovere: Didacticorum etiam, & praecipue

qui-

quidem, docere. Ergo illa doctrinae copia ita explicatur, ut fere Dialecticum in modum a certis initiis ad exitum ducatur, neque tamen quidquam de poëtico ornatu detrahatur. Nam, ut est in docendo cum perspicuitate suavitas; ita opportuna imaginum exemplorumque varietate tenetur ac delectatur animus: saepe etiam sublimiore poëtae volatu aufertur: hoc denique plerumque sensu repletur, ut sibi, dispulsis opinionum tenebris, ad verae scientiae lucem attolli, simulque ad fortitudinem & rerum humanarum contemtum erigi videatur.

XI. *Recherches Philosophiques sur les Grecs, par M. de Pauw. 2 Tomes. a Berlin & Liege.* 1788. 8. i. e. *Disquisitiones Philosophicae de Graecis, cet.* De hoc libro supervacaneum forte sit peculiariter ac per partes exponere, post multos Ephemeridum scriptores, qui errores ejus reprehenderunt. Qua in re est quod nostrae gratulemur aetati, qua usus & cognitio Antiquitatis magis jam frequentari videntur; nec scriptionis quamvis venustae & ingeniosae errores ita diu latuerunt. Auctor magnam sibi existimationem ingenii pepererat editis duobus ejusdem generis ac tituli libris, altero de Americanis 1770, altero de Sinensibus & Aegyptiis 1773: utrumque meminimus & vulgo probatum ac celebratum, & a nobis cum voluptate lectum. Sed in eo de Aegyptiis, quippe magis conjuncto cum nostris studiis, jam tunc histo-

ricam diligentiam desiderabamus. Ceterum, hunc de Graecis, cupide item vulgo exceptum, recensitum etiam legimus; quod non dubitabamus, quin auctor operae pretium facere posset, si ad eam, qua valet, rationem philosophicam adjunxisset accuratam rerum Graecarum intelligentiam. Nostra exspectatio quem exitum habuerit, breviter memoremus. Auctori propositum erat Graecorum indolem, mores, ingenia, studia, & omnino statum moralem, civilem, physicum, exponere. Haec enim historiae pars, ut ipse nimirum ait, quum a nemine quoquam adhuc recte perspecta tractataque, sed affecta & rudi acervo congesta, esset; idem ipse eam tractandam suscepit, ita ut ei Philosophiae rationem adhiberet, id est, ut eam digereret ac dijudicaret ex cognitione naturae humanae, cum universae, tum Graecorum, rerumque naturalium, quibus eorum vita continebatur, coeli, aëris, terrae, alimentorum, temperamenti virium corporis animique. Atque hoc in loco intelligenter versatus est auctor, ut pleraque non ingeniose tantum, sed & probabiliter, diceret. Neque vero hanc facultatem aequat altera illa, posita in rerum Graecarum intelligentia: quam in auctore multam quidem & variam, accuratam vero nullo modo, agnoscimus; si quidem ea demum accurata est, quae a diligente linguae cognitione, meditata continuaque Scriptorum veterum lectione, recta item Gramma-

maticâ interpretatione, proficiscitur. Quo quidem in loco auctor ne philoſophicae quidem rationi, quam profitetur, ſatisfecit. Est enim profecto Philoſophiae pars Dialectica: cujus item partes ſunt interpretatio & probatio: quas ipſe frequenter negligit: illam, dum Scriptorum locis alienum ſenſum adjungit; hanc, dum opiniones ſuas non idoneis, ſaepe etiam nullis, affirmat testimoniis. Itaque bona paginarum pars ſimillima est pergulis pictorum. A Philoſophiae ratione alienus item est aliorum contemtus & vanitas. Quo in genere plane est festivus locus in ipſo ingresſu libri: *referam*, inquit, *in hoc opere, quidquid magni Historici obliti ſunt & quidquid ignorarunt.* Qui locus, utcumque eum in leniorem partem accipere ſtudeamus, tamen eo redit, ut ſi quis de ſe ipſe profiteatur, ſibi Deos, veluti Tireſiae, dediſſe Οἴῳ πεπνύσθαι· τοὶ δὲ, σκιαὶ ἀΐσσουσιν· id est, *ſoli ſapere: reliqui, tenues volitant umbrae.* Et tamen, propter locos multos bene animadverſos ac notatos, fructuoſa est libri lectio; iis quidem qui uſu & ratione Antiquitatis valeant, ut verum a falſo discernant: non item ea facultate deſtitutis, quos ſcriptio ingenioſa & jucunda incautos facile capiat. Est etiam in auctore laudandum ſtudium illud vindicandae humanae conditionis a ludibrio vanarum opinionum & pravae conſuetudinis: quo certe nomine qui auctori non concilietur, expers ipſe ſit humanitatis. Quo ma-

magis dolemus, ab his dotibus abesse illas, quas desiderari modo diximus. Quae si, forte, in alia editione accesserint, liber hic rite primario quodam in numero celebrabitur. Sed hoc cuicuimodi sit, discant sane hoc documento qui in Criticum Historiae campum committere se volunt, quod aliis etiam hujus Bibliothecae locis monuimus, quantum referat Grammaticam rationem mature percepisse.

XII. Proximus de quo diceremus erat liber sane egregius ad ingenii acumen & emendandi solertiam: *Animadversiones in Euripidis Tragoedias: accedunt Emendationes in Stobaeum, ad Nicolaum Schow V. Cl. Auctore Frederico Jacobs.* Qui nos liber item admonet, ut cum harum Literarum studiosis jucundum communicemus nuntium, de Aristotelis ac Stobaei novis ac per duo jam secula desideratis editionibus: quas propediem debebimus doctissimis viris, e disciplina Heynii profectis. Nam Stobaei utrumque opus auctum & emendatum e codicibus, maxime Italicis, prodibit: Eclogas edet *Cl. Heeren*, Professor Gottingensis: Sermones *Cl. Schow*, Danus. Aristotelis porro Opera e typographeo Bipontino se editurum professus est *Cl. Buhle*, Professor item Gottingensis. De quibus nos libris alio, ut speramus, tempore dicemus.

* * *